

เวทีขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

๘ เพื่อป้องกัน
เด็กเยาวชน
จากการพนัน

1 มีนาคม 2555

เวทีขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ
เพื่อป้องกัน
เด็กเยาวชน
จากการพนัน

1 มีนาคม 2555

เวทีขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ เพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนัน

พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2555 จำนวน 1,000 เล่ม

บรรณาธิการ	สุธาสินี ทองลิ้ม
กองบรรณาธิการ	จุฑามณี สมบูรณ์สุทธิ วนิดา เขียวรัมย์
จัดพิมพ์โดย	โครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมปลอดพนัน มูลนิธิสตรี้-สตรี-หญิงดี 1168 ซอยพหลโยธิน 22 ถ.พหลโยธิน แขวงจอมทอง เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2511-5855-9 โทรสาร 0-2939-2122 Email: thaissf@thaissf.org
สนับสนุนโดย	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ปกและรูปเล่ม	วัฒนสินธุ์ สุวรรตนาพันธ์
พิมพ์ที่	บริษัท ที ดีวี พี จำกัด

คำนำ

การพนันเป็นตัวอย่างที่ดีของการศึกษาเรื่องพฤติกรรมมนุษย์และการเสริมแรง

หลักการทั่วไปคือเมื่อคนเราทำอะไรแล้วได้รับรางวัลก็จะกระทำสิ่งนั้นไปเรื่อยๆ เรียกว่าแรงเสริมทางบวก หากทำอะไรแล้วไม่ได้รางวัลก็จะหยุดกระทำ เรียกว่า extinction และบางครั้งก็เกิดปรากฏการณ์แปลกๆ กล่าวคือแม้ได้รับการตอบสนองในทางที่เจ็บปวดก็จะกระทำสิ่งนั้นไปเรื่อยๆ เช่นกัน เรียกว่าแรงเสริมทางลบ

จากหลักการทั่วไปข้างต้น เราสามารถแบ่งประเภทของการให้รางวัลเป็น 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 ให้รางวัลจำนวนคงที่ ทุกๆ ระยะเวลาที่กำหนดให้ พบว่าการดกรางวัลแบบนี้ไม่เกิดการเสริมแรงแต่อย่างใด พูดง่ายๆ ว่าไม่ได้ทำให้คนเราขยันขันแข็งอยากกระทำ ตัวอย่างที่ดีคือเรื่องการให้เงินเดือนทุกสิ้นเดือน หรือการให้โบนัสจำนวนคงที่เมื่อถึงเวลาที่กำหนดให้ เมื่อคนเรารู้ๆ อยู่แล้วว่าเมื่อไรจะได้เท่าไรก็ไม่ต้องทำอะไรมากกว่าเดิมก็ได้

แบบที่ 2 ให้รางวัลจำนวนไม่แน่นอน อาจจะมีมากหรือน้อย ทุกๆ ระยะเวลาที่กำหนด พบว่าการดกรางวัลแบบนี้ทำให้คนเราขยันขันแข็งมีชีวิตชีวาเมื่อใกล้เวลาที่รางวัลจะตกลงมา พูดง่ายๆ ว่ามีลุ้นจะได้รางวัลใหญ่หรือรางวัลเล็ก ตัวอย่างที่ดีคือสลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งจะออกทุกสัปดาห์ ดังนั้นคนไทยจึงมีชีวิตชีวาทุกๆ สิบห้าวัน

แบบที่ 3 ให้รางวัลจำนวนคงที่ แต่จะให้เมื่อไรไม่บอก พบว่าการตรกรางวัลแบบนี้ทำให้คนเราขยันขันแข็งสม่ำเสมอเพราะมีลุ้นตลอดเวลา ตัวอย่างที่ดีคือบริการที่ทำงานบริการแลกกับการได้รับทิปโดยตรงจากลูกค้า เช่น พนักงานยกกระเป๋า พนักงานร้านอาหาร พนักงานโรงแรม เหล่านี้มักมีระดับความขยันสม่ำเสมอ และถ้าโชคดีพบลูกค้าถูกใจก็จะได้รับทิปมากน้อยแตกต่างกันไป

แบบที่ 4 ให้รางวัลจำนวนไม่แน่นอน อาจจะมีมากหรือน้อย และจะให้เมื่อไรก็ได้เสมอ นี่คือโมเดลของการพนัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นไพ่ที่คนเราสามารถชนะเมื่อไรก็ได้ภายใต้วงเงินเท่าไรก็ได้ ทำให้นักพนันสามารถนั่งเล่นไพ่ไปได้เรื่อยๆ ซ้ำวันซ้ำคืน ยิ่งไปกว่านั้นสำหรับบางคนการเสียพนันยังเป็นแรงเสริมทางลบทำให้เล่นหนักขึ้นเรื่อยๆ

จะเห็นว่าการส่งสลากชิงโชค การส่งไปรษณียบัตรท้ายผลฟุตบอล การส่งเอสเอ็มเอสชิงรางวัล แม้กระทั่งการแสดงความเห็นในรายการข่าว การกดโหวตนักร้องที่ชื่นชอบ ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่มีการเสริมแรงทางบวกหรือทางลบทั้งสิ้นและอยู่ภายใต้กฎการให้รางวัลสี่ข้อข้างต้น นั่นคืออยู่ระหว่างกิจกรรมสี่ข่าวอย่างเช่นการให้เงินเดือน กิจกรรมสี่เทา เช่น การซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล ไปจนถึงพฤติกรรมสี่ตัวอย่างเช่นการเล่นพนันเต็มรูปแบบ

เส้นกันที่ไม่ควรข้ามอยู่ที่บริเวณใด

หลักกว้างๆ สำหรับเด็กและเยาวชนคือเราไม่อยากให้เด็กและเยาวชนเคยชินกับพฤติกรรมประเภทลงทุนน้อยได้มากหรือลงทุนระยะสั้นหวังผลรวดเร็ว ที่เราอยากได้มากกว่าคือให้เยาวชนใฝ่เรียนรู้ มีมานะหนักเอาเบาสู้ รู้จักวางแผนระยะยาว รู้จักอดทนและรอคอย ดังนั้นกิจกรรม

ที่เสริมแรงเด็กและเยาวชนให้กระทำหรือกระตือรือร้นหรือมีชีวิตชีวาอยู่ตลอดเวลาแต่ไม่มีสาระในกิจกรรมนั้นจึงเป็นกิจกรรมที่อาจจะต้องเฝ้าระวังและกำหนดกติกาบางประการ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อความรู้วิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ค้นพบว่าสมองของเด็กและเยาวชนยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือวงจรประสาทที่ไม่ถูกใช้งานจะถูกสลายทิ้งเมื่อเด็กอายุ 9-15 ปีโดยประมาณ สมองจะเก็บรักษาไว้เฉพาะวงจรประสาทที่ใช้งานบ่อย หากสังคมปล่อยให้เด็กและเยาวชนหมกมุ่นกับกิจกรรมที่ลงทุนน้อยได้มาก ลงทุนระยะสั้นหวังผลรวดเร็วและไม่มีสาระในกิจกรรมเท่าไรนัก เช่นนี้เท่ากับเรากำลังปล่อยให้สมองของเด็กและเยาวชนถูกทำลายอย่างถาวร

เวทีนโยบายสาธารณะเรื่องการจัดการปัญหาการพนัน ของโครงการวิชาการจัดการความรู้เพื่อสังคมปลอดภัย มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ จึงเป็นเวทีเพื่อให้ผู้คนจากหลากหลายอาชีพและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มาพูดคุยเพื่อพิจารณากิจกรรมต่างๆที่เข้าข่ายการพนันหรือหมกมุ่นหมกมุ่นเพื่อวางกฎหรือกติกาบางประการ หรืออย่างน้อยเพื่อให้สังคมเกิดความตระหนักและรู้เท่าทันกิจกรรมเหล่านี้มากกว่าเดิม

เรื่องใหญ่คือเรื่องการพนันฟุตบอล การพนันออนไลน์ การพนันโดยใช้เอสเอ็มเอส รวมทั้งนโยบายเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติที่เรียกว่า หวยออนไลน์ เหล่านี้เป็นปัญหาสังคมที่มีผู้คนใส่ใจน้อยกว่าที่ควร อาจจะเพราะรู้ไม่เท่าทัน ไม่ทันระวังหรือไม่เห็นความสำคัญก็ตาม เวทีนโยบายฯ คาดหวังให้ผู้คนในสังคมได้รู้เท่าทัน ระวังระวังและเห็นความสำคัญของผลกระทบที่มีต่อเด็กและเยาวชนมากกว่าเดิม

โครงการวิชาการจัดการความรู้เพื่อสังคมปลอดภัย มูลนิธิสตรี-
 สฤณีวงศ์ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
 ขอขอบพระคุณนักวิชาการ หน่วยราชการ และภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 ทุกคนที่ได้ระดมสมองและความคิดเห็นดังรายละเอียดปรากฏในหนังสือ
 เล่มนี้

นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์
 มูลนิธิสตรี-สฤณีวงศ์

สารบัญ

ปาฐกถา	8
บทบาทของสถาบันทางสังคมในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนัน นายไพฑูลย์ วัฒนศิริธรรม	
เวทีเสวนา	24
เยาวชนกับการพนัน : หมากมุ่มมองหลายทางแก้	
การเสวนา	58
แนวทางการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน	58
บทบาทของชุมชน	59
บทบาทของหน่วยงานภาครัฐ	65
บทบาทของสถาบันการศึกษา	69
บทบาทของสื่อมวลชน	72
บทบาทของสื่อท้องถิ่น	79
บทบาททางกฎหมาย	83
บทบาทของหน่วยงานกำกับดูแล	90
การเสวนาห้องย่อย	111
ห้องที่ 1 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนันบอล	113
ห้องที่ 2 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กเยาวชน จากการพนันออนไลน์ และการเสี่ยงโชคทาง SMS	156
ห้องที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน จากสลาภัตโนมิติ (ทวยออนไลน์)	216
เวทีให้ความเห็นต่อข้อเสนอเชิงนโยบายในภาพรวม	216
สรุปและปิดการประชุม	225
นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์	

ป ร ก ด ๑

**บทบาทของสถาบันทางสังคม
ในการขับเคลื่อนนโยบาย
เพื่อป้องกันเด็กเยาวชน
จากการพนัน**

นายไพฑูรย์ วัฒนศิริธรรม

การแก้ไขปัญหาการพนัน
สามารถทำได้ทุกระดับ
ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จ
คงหนีไม่พ้น สิ่งที่สำคัญ
เป็น ‘บันได 5 ขั้น ในการป้องกัน
เด็กและเยาวชนจากการพนัน’
โดยอาจจะขยายประเด็นให้กว้างขึ้น
เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหา
การพนันในสังคมก็ได้

นายไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม
อดีตรองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์

ปัจจุบัน การพนันในหมู่เด็กและเยาวชนได้พัฒนาก้าวหน้ามาเป็นลำดับ เช่นเดียวกับเรื่องทั้งหลายในโลก ที่มีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา ทุกอย่างเป็นอนิจจัง หมายถึง ไม่เที่ยงแท้แน่นอน เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่วนจะดีหรือเลวนั้น เป็นเรื่องของ การให้ค่านิยมหรือคุณค่ากับสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นต้นว่า เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงมาก เทคโนโลยีมีสารพัดเรื่อง ตั้งแต่เทคโนโลยีเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวัน ไปถึงเทคโนโลยีการแพทย์ หรือเทคโนโลยีทางด้านเศรษฐกิจ

เทคโนโลยีทางด้านเศรษฐกิจบางอย่างได้ทำให้เกิดการพังทลายครั้งใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ลามมาถึงทวีปยุโรป และกระเทือนไปทั่วโลก นั่นก็เพราะเทคโนโลยีคือความรู้ความสามารถ ที่จะใช้สูตร เทคนิค วิธีการต่างๆ เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการลงทุน แต่ยิ่งป้องกันมาก ก็ยิ่งเพิ่มความเสี่ยงมาก

เหมือนกับประเทศไทยที่เกิดมหาอุทกภัยเมื่อเร็วๆ นี้ ยิ่งถมดินทำพ่น้ำขึ้นน้ำสูงขึ้นไป เหมือนหนึ่งเรากำลังป้องกันมากขึ้น แต่ความเสี่ยงก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นด้วย แล้วเราก็ได้เห็นผลของความเสียหาย นั่นคือ การพังทลายของพ่น้ำขึ้นน้ำ และเกิดน้ำท่วมสูงอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งอาจารย์ที่เป็นผู้รู้ทางด้านจัดการน้ำ (รองศาสตราจารย์ เสรี ศุภราทิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์พลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร) มัวทำ

หน้าที่อธิบายเรื่องน้ำให้ประชาชนฟัง กลับบ้านไม่ทัน น้ำท่วมขึ้นมา 2 เมตร 3 เมตร ในทันทีทันใด

น้ำท่วมครั้งนี้แตกต่างจากสมัยโบราณ บังเอิญเป็นคนที่อาศัยอยู่กับน้ำมาตลอด เกิดที่อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อถึงฤดูน้ำหลาก น้ำจะค่อยๆ มา เรามีเวลาปรับตัว ค่อยเพิ่มทีละ 1 เซนติเมตร หรือ 1 นิ้ว ในแต่ละวัน ไม่พรวดพราดขึ้นมาทีเดียว ถึงน้ำจะท่วมบ้าน ก็จะเริ่มจากท่วมพื้นดินก่อน เมื่อขึ้นมาถึงพื้นบ้าน เริ่มไม่ปกติแล้ว ก็ต้องเตรียมหาวิธีที่จะทำให้พื้นบ้านสูงขึ้น หรือมีเตียง ทำเป็นไม้ยกสูงขึ้น เอาของไปวางขึ้นไปนอน ก็สามารถปรับตัวได้

แม้เทคโนโลยีทำให้เรามีความสามารถสูงในการจัดการเรื่องต่างๆ แต่พร้อมกันนั้นก็สร้างความเสี่ยง รวมไปถึงเทคโนโลยีทางด้านพลังงานและเทคโนโลยีอื่นๆ ซึ่งทำให้มนุษย์ใช้ทรัพยากรอย่างเกินขีดความสามารถของโลกที่จะอุ้มชูไว้ได้ โดย ณ ขณะนี้ มีจำนวนประชากรเกินกว่า 7,000 ล้านคนแล้ว บนโลกใบเล็กๆ ใบนี้

มีบทความเรื่อง **‘อภิมหาอันตรายของประเทศไทยและของโลก กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง’** (ผลิตโดย โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน (สพศ.) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) แจกจ่ายให้ท่านทั้งหลายได้นำไปอ่าน

เนื้อหาเกี่ยวกับจำนวนประชากรของโลก รวมทั้งประเทศไทย ที่มีมากเกินกว่าที่ควรไปประมาณ 3 เท่า วัตถุนิยม-บริโภคนิยม ที่นำมาซึ่งความโลภ ความอยากได้ นำไปสู่การแก่งแย่งแข่งขัน จึงดีจึงเด่น กอบโกยสะสม เอารัดเอาเปรียบ เกิดความขัดแย้ง ทะเลาะเบาะแว้งกัน กระทั่งกลายเป็นสงคราม ซึ่งต้นตออันมาจากความโลภที่ต้องการแหล่งพลังงาน ดังปัญหา

ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลาง เป็นต้น รวมทั้งคุณธรรมความดีของมนุษย์ที่มีอยู่เป็นธรรมชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า จิตเดิมแท้ประภัสสร ก็ค่อยๆ ถดถอยลง เพราะต้องแย่งกันอยู่ แย่งกันกิน ความอยากได้-อยากมี-อยากเป็น คนยิ่งแน่นหนามาก ความอยากก็ยิ่งมาก เพื่อจะเอาตัวรอดได้ดีกว่าคนอื่น ถ้าไม่ดิ้นรน ไม่พยายาม อาจจะถูกคนอื่นเอาเปรียบ จึงเกิดการต่อสู้แข่งขันแย่งชิงกันอย่างมาก

บทความดังกล่าวเสนอว่า ‘สูตรสำเร็จ’ หรือยุทธศาสตร์หนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถ้าจะว่าไปก็คล้ายธรรมะ เพราะเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอดี ความสมดุล ความไม่ประมาท ความยั่งยืน การป้องกันความเสี่ยง การใช้ปัญญา การใช้ความรู้ อย่างรอบคอบระมัดระวัง แต่สิ่งสำคัญคือ ใจความดี ความเมตตา กรุณา ความเอื้ออาทร ความขยัน ความอดทน ตลอดจนความซื่อสัตย์สุจริต

เหตุที่นำบทความมาแจกจ่ายแก่ท่านทั้งหลาย เพราะเห็นว่า มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย และวิถีชีวิตของคนทั้งโลก รวมถึงเกี่ยวข้องกับวิถีของสังคมไทย และวิถีของสังคมโลก ซึ่งดำเนินวิถีไปในทางที่เกิดความแอ็ดของมนุษย์บนโลกสูงขึ้นๆ จนน่ากลัว

เรื่องนี้ไม่ได้กล่าวเองคนเดียว แต่มีนักวิทยาศาสตร์ที่มีสายตายาวไกล กล่าวไว้เมื่อ 40-50 กว่าปีมาแล้ว และความจริง คนแรกนั้นได้กล่าวมานานประมาณ 200-300 ปีแล้ว เพียงแต่มาเน้นหนักขึ้นเมื่อประมาณ 40 กว่าปีที่ผ่านมานี้ และล่าสุด นักเศรษฐศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงระดับโลกชื่อ ศาสตราจารย์เจฟฟรีย์ แซชส์ (Jeffrey Sachs) ซึ่งเคยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้เลขาธิการสหประชาชาติ (UN: United Nations) 2 สมัย ได้ช่วยพัฒนาสิ่งที่เรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs:

Millennium Development Goals)¹ ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างนานาชาติ ในการลดความยากจนของคนทั้งโลก ไม่แน่ว่า เรื่องการพนันอยู่ใน รายการของ MDGs หรือไม่ แต่การพนันถือเป็นสาเหตุหนึ่งของความ ยากจน ความถดถอยทางสติปัญญา ความคิด และจิตสำนึก ความเสื่อม ถอยของชีวิต นอกจากตนเอง ยังรวมถึงครอบครัว และคนรอบข้าง

การพนันเป็นเรื่องที่อยู่กับมนุษย์และสังคมมาตั้งแต่โบราณ คล้าย กับเรื่องเหล้าและบุหรี่ ถ้าจะว่าไป นับเป็นกิเลสของมนุษย์ที่ชอบความ ตื่นเต้น ความเสี่ยง ขอบการได้อะไรมาโดยไม่ต้องลงทุนมาก เป็นความโลภ ซึ่งถือเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ไม่เคยคิดตำหนิคนที่กินเหล้า สูบบุหรี่ เล่น การพนัน แต่เห็นใจมากกว่า เพราะเขาไม่สามารถเอาชนะกิเลสเหล่านี้ได้ และเห็นใจว่า สภาพแวดล้อม กระแสสังคม หรือแม้กระทั่งนโยบายของรัฐ มิได้ช่วยป้องกัน และเสมือนหนึ่งยังไปส่งเสริม เช่น เหล้า เราก็ให้สัมปทาน เรื่องเหล้า เป็นต้น แต่โชคดีที่มีภาคประชาสังคม นักคิดผู้มีปัญญาารวมตัว

¹ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs: Millennium Development Goals) ประกอบด้วยเป้าหมายหลักที่ 1: ขจัดความยากจนและหิวโหย เป้าหมายหลักที่ 2: ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา เป้าหมายหลักที่ 3: ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรี เป้าหมายหลักที่ 4: ลดอัตราการตายของเด็ก เป้าหมายหลักที่ 5: พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์ เป้าหมายหลักที่ 6: ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ เป้าหมายหลักที่ 7: รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 8: ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก ซึ่งประเทศไทยได้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) แล้วหลายเป้าหมาย ก่อนหน้ากรอบระยะเวลาปี 2558 อีกทั้งได้กำหนดเป้าหมายเพิ่มเติมที่ท้าทายมากยิ่งขึ้น เป้าหมายนี้เป็นที่เรียกกันว่า (MDG+) ซึ่งเป็นเป้าหมายตามแผนและกลยุทธ์ของประเทศที่ ได้ตกลงแล้ว (<http://www.undp.or.th>)

กันขับเคลื่อน จนกระทั่งในที่สุดรัฐก็มีนโยบายที่จะถือฤกษ์ต่อการลดการ บริโภคแอลกอฮอล์ ดังเช่นที่กำลังทำอยู่ทุกวันนี้ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายเรื่อง ภาษี การห้ามมิให้โฆษณาเหล้า และก่อให้เกิดองค์กรซึ่งมาทำหน้าที่รณรงค์ เรื่องเหล้า อย่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น

เช่นเดียวกันกับเรื่องบุหรี่ ซึ่งมีกลุ่มบุคคลรณรงค์ให้ลด-ละ-เลิก บุหรี่มาเป็นสิบๆ ปี จนกระทั่งในที่สุดก็มีนโยบายห้ามสูบบุหรี่ในที่ชุมนุมชน ร้านอาหาร ฯลฯ ยังจำได้ว่า ก่อนจะมีนโยบายนี้ออกมา คนที่ไม่สูบบุหรี่ต้อง ทุกข์ทรมานมาก เวลาไปนั่งในร้านอาหาร ห้องประชุม หรือโรงภาพยนตร์ แม้กระทั่งขึ้นเครื่องบิน ถึงเขาแบ่งที่นั่งเป็น 2 ตอน เรานั่งในที่ที่ไม่สูบบุหรี่ แต่ควันไม่อยู่เฉย มันก็ลอยออกมา ถือเป็นการสูบบุหรี่มือสอง (Second-Hand Smoking)

ประเทศไทยมีความก้าวหน้ามากในการรณรงค์ต่อต้านบุหรี่และ เหล้า สิ่งที่ยังทำไม่สำเร็จ แต่พยายามทำอยู่คือ ยาเสพติด ซึ่งถือเป็นบุหรี่ อย่างแรง แต่เรื่องที่ทำน้อยมาก และดูเหมือนจะให้การส่งเสริมอยู่เรื่อยๆ ด้วย คือ การพนัน

ในบรรดาบาปของมนุษย์ที่ทำร้ายตัวเอง ครอบครัว คนรอบข้าง สังคม ซึ่งประกอบด้วย บุหรี่ เหล้า ยาเสพติด และการพนัน ใน 4 เรื่องนี้ การพนันได้รับความสนใจ หรือใช้ความพยายามในการรณรงค์ การออก นโยบายน้อยกว่าอีก 3 เรื่อง แม้จะมีอยู่บ้าง แต่ถือว่าน้อย ต้องคอยอาศัย คนอย่างคุณชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ (*หัวหน้าพรรครักประเทศไทย*) มาช่วย ชี้เบาะแสว่า พื้นที่ไหนมีการพนัน ซึ่งความจริงไม่ควรจะต้องถึงขั้นนั้น

ในฐานะของคนทำงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ไปช่วย สสส. ทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม พัฒนาสังคมฯ ซึ่งก็ครอบคลุมหมด

ทุกเรื่อง เพราะการพัฒนาสังคม หมายถึง การพัฒนาตั้งแต่บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร โครงสร้าง นโยบาย กฎหมาย ฯลฯ ที่ผ่านมา จึงให้ความสนใจเรื่องการพนันพอสมควร

เห็นได้ชัดคือ สมัยที่ยังอยู่ในรัฐบาล รับผิดชอบเป็นรองนายกรัฐมนตรี ได้พยายามผลักดันให้เกิดนโยบายและมาตรการเพื่อป้องกันหรือลดการพนันให้น้อยลง ภายใต้แผนงานส่งเสริมชีวิตมั่นคง ปลอดภัย โดยให้มีมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) เป็นผู้ดำเนินการ ทางด้านผู้ให้การสนับสนุน เป็นความร่วมมือระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) จัดทำโครงการนำร่องใน 5 จังหวัด (ได้แก่ น่าน พัทลุง นครราชสีมา จันทบุรี และกรุงเทพมหานคร) ซึ่งอยู่ใน 5 ภูมิภาคคือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน ภาคตะวันออก และภาคกลาง ผลที่ได้ออกมาถือว่าดี

มีหนังสือที่พิมพ์สรุปผลการดำเนินงาน ชื่อว่า **ไปให้พ้นสังคมการพนัน นโยบายสาธารณะว่าด้วยการควบคุมการพนัน** (จัดพิมพ์โดย สำนักข่าวชาวบ้าน โครงการก่อตั้งมูลนิธิสื่อสาธารณะ) หาได้ที่ไหนไม่ทราบ แต่ทางผู้ดำเนินโครงการส่งมาให้ ไม่อย่างนั้นก็อาจจะล้มรายละเอียดไปแล้ว รู้แต่ว่าได้ทำเรื่องนี้ และหวังว่าจะเป็นการนำร่องให้ทำต่อ เพราะความจริงตั้งใจจะให้มันเป็นโครงการต่อเนื่อง แต่ประเทศไทยมีปัญหาใหญ่มากปัญหาหนึ่งคือ การเมืองไม่ลงตัว ไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้การพัฒนาเกิดการสะดุดอยู่ตลอดเวลา เหมือนย่ำอยู่กับที่

อย่างไรก็ตาม อะไรก็ย่อมต้องมีผล เรามี ‘เหตุ’ ที่ทำให้การเมืองไม่มั่นคง ‘ผล’ ก็คือ การเมืองไม่มั่นคง แต่ตราบดีที่ยังมีสติ

ปัญญา กำลังใจ กำลังความคิด ความปรารถนาดี ก็คงต้องใช้ความพยายามขับเคลื่อนกันต่อไป

ยินดีที่มีโครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมปลอดภัยของมูลนิธิสตรี-ศฤงศ์ (มสส.) ทราบว่า ทำมาประมาณ 18 เดือน คงได้ผลมีไม่น้อย โดยเฉพาะผลจากการได้ไปศึกษาค้นหาความจริงร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง และกลั่นกรองเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งจะได้มีการนำเสนอและอภิปรายกันในวันนี้ หวังว่าคงไม่ใช่เป็นการจบสิ้นของโครงการ เพราะได้ทราบจากคุณหมอประเสริฐ (ผลิตผลการพิมพ์) ว่า กำลังจะเริ่มระยะที่ 2 ของโครงการต่อไป

แน่นอน เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องที่จะทำได้โดยง่าย แม้แต่เรื่องเหล่านี้และบุหรี ก็ต้องใช้ความพยายามเป็นอันมาก ลงทุนทั้งสติปัญญา บุคลากรงบประมาณ ดำเนินการผ่านมาเป็นสิบๆ ปี ก็ยังได้ความก้าวหน้าระดับหนึ่ง ถ้าเปรียบเทียบกับระดับนานาชาติอาจจะถือว่าดี แต่ถามว่า ทุกวันนี้ คนไทยยังต้องเป็นเหยื่อ ยังได้รับผลกระทบจากเหล่านี้และบุหรี อีกเป็นจำนวนมากหรือไม่ ก็ยังมากอยู่ มากเกินกว่าที่เราอยากให้เห็น

การพนันก็เช่นเดียวกัน เป็นเรื่องที่น่ามาซึ่งความเสียหายต่างๆ ดั่งมีผลการวิจัยได้บอกไว้ ยิ่งในหมู่เด็กและเยาวชน ผลเสียแรกคือ ทางด้านจิตใจ เด็กและเยาวชนแค่คิดเล่นการพนัน ก็เสียหายแล้ว ทั้งทางด้านจิตใจ ทักษะคิด วิธีการมองโลก และจากความเสียหายที่เป็นจุดเล็กๆ ก็ขยายวงกว้างมากขึ้น ในที่สุดก็กลายเป็นความเสียหายใหญ่โต จนถึงขั้นชีวิตและครอบครัวล่มสลาย หรือไม่ก็อ่อนแอ ส่งผลให้สังคมอ่อนแอไปด้วย แทนที่สังคมจะมีบุคคลที่เข้มแข็ง ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา กลายเป็นได้บุคคลที่จิตใจอ่อนแอมา ความสามารถที่จะไปรวมพลังกับ

คนอื่น ในการทำสิ่งดี สิ่งสร้างสรรค์ ก็พลอยถดถอยลง ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการพนันทั้งสิ้น

การพนันมีหลายระดับ ระดับอันตรายน้อยก็มี เช่น ไปกินข้าวกัน อาจจะเสี่ยงทายจับไม้สั้นไม้ยาว หรือซื้อลอตเตอรี่ (Lottery) เล่นหวยบนดิน-ใต้ดิน ถือว่า 'เล่นสนุกๆ' แต่มีคนอีกจำนวนหนึ่งจะก้าวข้ามความสนุกไป กลายเป็น 'ติด' และเกิดผลเสีย บางประเทศถือเป็น 'โรค' และมีสถานที่รักษาโรคของคนติดการพนัน เชื่อว่าบ้านเราเองก็คงมี เพราะฉะนั้นการป้องกันการพนันในเด็กและเยาวชนตั้งแต่อายุน้อยจึงถือเป็นเรื่องที่ดีมาก และขอให้กำลังใจกับผู้เกี่ยวข้องที่ทำเรื่องนี้ ซึ่งมีหลายฝ่ายมาก

มาถึงหัวข้อที่ตั้งไว้สำหรับการปาฐกถาครั้งนี้คือ บทบาทของสถาบันทางสังคมในการขับเคลื่อนนโยบายป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน

ก่อนอื่น ต้องขอบอกว่า การแก้ไขปัญหการพนันสามารถทำได้ทุกระดับ ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้สูงอายุ โครงการนำร่องในสมัยที่ดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรี ก็ทำในระดับชุมชน ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จ คณะผู้ศึกษาในโครงการนี้คงพบคล้ายคลึงกันว่า การแก้ปัญหการพนันในเด็กและเยาวชนหนีไม่พ้น สิ่งี่สรุปเป็น **'บันได 5 ขั้น ในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน'** อาจจะขยายประเด็นให้กว้างขึ้น เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหการพนันในสังคมก็ได้

การพนันเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาที่ทำให้สังคมอ่อนแอ สังคมที่เข้มแข็งไม่ต้องการการพนัน เพราะการพนันได้เอาเวลา พลังงาน ความคิด ทรัพยากร ไปใช้ในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดความสร้างสรรค์ใดๆ ถ้าเรานำเวลา พลังงาน ความคิด ทรัพยากร มาทำในเรื่องสร้างสรรค์ เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือการประชุมระดมความคิด สานเสวนา ไปทำหน้าที่เป็น

ในระยะยาว จะต้องทำให้การออกนโยบายหรือมาตรการทางกฎหมาย เพื่อไปตามจับตามแก่นี่ลดลง เพราะเราได้ส่งเสริม จนกระทั่งคนคิดของปูคน คำนิยม กระแสในสังคม เปลี่ยนไปมองว่า การพนันเป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจ ผู้หันมาเล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ จะทำให้มีความสุข ความสนุก กาย และสร้างสรรค์มากกว่า

อาสาสมัคร จิตอาสา จะก่อให้เกิดเรื่องที่ดีมีประโยชน์ได้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น ตัวอย่างจากการเกิดมหาอุทกภัยครั้งที่ผ่านมา ที่กระตุกกระตุ้นให้ผู้คนนำศักยภาพที่มีในตัวออกมาแสดง ได้เห็นถึงสารพัดความพยายามที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน บางคนแค่อยากไปช่วยเหลือ แต่เมื่อไปแล้วก็มีความคิดริเริ่ม นำสิ่งที่เกิดนวัตกรรมต่างๆ ขึ้นมากมายจากการแก้ปัญหาหน้าท่วม รวมทั้งคิดไปถึงการป้องกันในอนาคตด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า ปัญหามีส่วนทำให้เกิดปัญญา

การพนันคือการใช้ทรัพยากรบุคคล สติปัญญา การเงิน ไปในทางไร้ประโยชน์และเป็นโทษ แต่กล่าวแค่นั้นยังไม่ดีพอ เราต้องคิดเชิงบวก หาทางให้เด็ก เยาวชน และคนทั่วไป นำสติปัญญา ทรัพยากร และความ สามารถ มาทำในเรื่องที่เป็นประโยชน์ สร้างสรรค์ น่าชื่นใจ ดีทั้งต่อตัวเอง ครอบครัว คนรอบข้าง และสังคม จะทำให้เกิดความสุข ความปิติ ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันได้เป็นอย่างดี

บันได 5 ขั้นที่กล่าวถึง แม้มไม่ถึงกับแก้ปัญหาได้ทั้งหมด แต่ก็สามารถจะช่วยลดปัญหาการพนัน ทั้งในหมู่เด็ก เยาวชน และคนทั่วไปลงได้

บันไดขั้นที่ 1 การค้นหาความจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่คณะผู้ศึกษากำลังทำกันอยู่ นี่เป็นหลักการของพระพุทธเจ้า การค้นหาความจริงคือการค้นหา สัจธรรม ว่าความจริงเป็นอย่างไร สังคมกำลังขับเคลื่อนไปอย่างไร ชุมชน กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร พฤติกรรมของเด็กเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เขาเข้าไป เกี่ยวข้องกับการพนันอย่างไร มีรูปแบบ วิธีการอย่างไร และถ้าจะคิดต่อไปอีก ก็คือ หนทางที่จะแก้ไขนั้นทำได้อย่างไร

สิ่งที่เราทำในโครงการนำร่องเมื่อ 4-5 ปีก่อน เป็นการทำให้ชาวบ้าน ค้นพบความจริงว่า มีปัญหาการพนันมากแค่ไหนในชุมชนของเขา จากนั้น ชุมชนจะคิดต่อเองว่า จะลดปัญหานั้นลงได้อย่างไร เราไม่จำเป็นต้องไปคิดแทน ให้ เพียงแค่เข้าไปกระตุ้นกระตุ้นให้เขาค้นหาความจริงเท่านั้น เหมือนการทำ โครงการหรือแผนพัฒนาชุมชน ก็ต้องค้นหาความจริงว่า มีความจริงอะไรบ้าง เกี่ยวกับชุมชน จนกระทั่งนำไปสู่การจัดทำแผนชีวิตชุมชน ถ้าเราสามารถค้นหา ความจริงเกี่ยวกับการพนันได้ ก็จะหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันได้เอง

บันไดขั้นที่ 2 การร่วมคิดร่วมทำ ถ้านักวิชาการลงไปค้นหาความจริง แล้วคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ได้ร่วมในการค้นหาด้วย ก็จะได้ผลไม่ดีนัก ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ซึ่งภาษาอังกฤษเรียกว่า Stakeholder เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง เด็ก และเยาวชน คนในชุมชน คนในองค์กร คนในสถาบันการศึกษา นักเรียน ครู อาจารย์ บุคลากรเจ้าหน้าที่ ถ้าลงมาค้นหาความจริงร่วมกัน จะนำไปสู่การ ร่วมคิดร่วมทำ เมื่อนั้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็จะตามมาเอง

บันไดขั้นที่ 3 การขยายพลังให้มากขึ้นด้วยการเชื่อมโยง เครือข่าย การทำงานโดยสถาบันหรือองค์กรชุมชนเดียวอาจจะมีพลังแค่ระดับ หนึ่ง แต่ถ้าได้มาทำงานเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและ กัน ร่วมไม้ร่วมมือกัน พลังจะเพิ่มมากขึ้น ถ้าอยู่ในจังหวัดก็กระจายไปทั้ง

จังหวัด อยู่ในโรงเรียนก็จะกระจายไปทั่วทุกโรงเรียน และถ้าขยายเครือข่ายได้ มากขึ้นเรื่อยๆ ในที่สุดก็จะกระจายไปทั่วสังคม เป็นเครือข่ายกันทั้งสังคม

บันไดขั้นที่ 4 การจัดการความรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเชื่อมโยงกับการสร้างเครือข่ายนั่นเอง ทราบว่าทางคณะผู้ศึกษาได้ทำเรื่อง นี้อยู่ การจัดการความรู้สามารถทำได้ภายในแต่ละสถาบัน องค์กร ชุมชน และมาทำร่วมกันระหว่างองค์กร ชุมชน สถาบัน ทำให้การจัดการความรู้มี ความกว้างขวาง ลุ่มลึก ขยายความ ขยายบริเวณ ขยายผลกระทบในทางที่ดี รวมทั้งเกิดนวัตกรรมที่จะมาพัฒนาวิธีการทำงานต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น

การจัดการความรู้ควรจะทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง แม้ทำไปแล้ว ก็ต้องใช้หลัก PDCA (Plan-Do-Check-Act) ซึ่งเป็นหลักการทั่วไปที่ใช้กัน คือ เมื่อค้นพบความจริง อันเปรียบได้กับการ วางแผน (Plan) แล้วนำไปสู่ลงมือทำ (Do) ทำแล้ววัดผล (Check) ถือเป็น การจัดการความรู้อย่างหนึ่ง หรือวิเคราะห์สังเคราะห์สิ่งที่ได้ทำมา ทำให้ เห็นช่องทางที่จะพัฒนาต่อไป (Act) ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ เหมือนกับการที่เรา ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หยุดไม่ได้ ฉันทัดก็ฉันทัน

บันไดขั้นที่ 5 การประสานความร่วมมือกับพหุนโยบาย รวมทั้ง การพัฒนานโยบายร่วมกัน เพราะปัญหาเรื่องการพนันต้องการนโยบายที่ เกื้อกูลและเอื้ออำนวย นโยบายในที่นี้ แปลความว่า กฎหมาย ซึ่งหมายถึง การกำหนดให้เป็นนโยบาย ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เพราะท้องถิ่นก็ มีข้อบัญญัติของท้องถิ่น นอกจากนี้ นโยบายยังหมายถึงรวมถึง การจัดสรร งบประมาณด้วย ถ้ามีมาตรการอะไรออกมา แต่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนที่ เพียงพอ การดำเนินการก็จะไม่ราบรื่น และนำไปสู่ความสำเร็จไม่ได้เต็มที่

รวมความทั้งหมดเป็นมันโด 5 ชั้น ซึ่งคิดว่าท่านทั้งหลายได้ทำอยู่แล้ว หรือคิดจะทำอยู่ ในการดำเนินงานระยะที่ 2 หวังว่าคงจะไม่จบอยู่แค่นั้น จะต้องทำต่อเนื่องไป เหมือนตำรวจกับผู้ร้าย ผู้ร้ายมีการพัฒนาวิธีการในการทำความผิด ตำรวจก็ต้องพัฒนาวิธีการตามไปเรื่อยๆ ให้ทัน แต่เราไม่อยากให้ผู้ร้ายอยู่ข้างหน้า แล้วตำรวจอยู่ข้างหลัง ต้องคอยตามอยู่ตลอด ถ้าจะดีกว่า ตำรวจต้องเร็วกว่าผู้ร้าย ตำรวจควรไปดักหน้าผู้ร้าย เพื่อกันไว้ก่อน ไม่ให้เกิด ไม่ใช่เกิดปัญหาแล้วไปตามแก้ ดังเช่น การตามไล่จับผู้เสพยาเสพติด

ทุกวันนี้ ถ้าโรงพักไหนไม่มีการจับคนร้ายมาดำเนินคดี ถือว่าไม่มีผลงาน เพราะการที่ตำรวจทำคดีอาชญากรรมได้มากถือเป็นความดีความชอบ ถ้ามองในระยะสั้นคงจะใช่ เนื่องจากเรายังมีปัญหาคือ แต่ถ้ามองในระยะยาว ตำรวจไม่มีงานทำนั่นแหละดีที่สุด คือ สามารถป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา ไม่เกิดผู้ร้าย ไม่เกิดอาชญากรรม จึงไม่ต้องไปตามไล่จับ เราต้องป้องกันไม่ให้เกิดการบริโภค-การผลิตยาเสพติด เพื่อให้ ‘เหตุที่ต้องไปจับ’ นั้นลดลง จึงจะถือเป็นเรื่องน่าพอใจ

เช่นเดียวกับเรื่องของการพนัน ในระยะยาว จะต้องทำให้การออกนโยบาย มาตรการทางกฎหมาย เพื่อไปตามจับตามแก้ที่ลดลง เพราะเราได้ส่งเสริมจนกระทั่งทัศนคติของผู้คน ค่านิยม กระแสในสังคมเปลี่ยนไป มองว่า การพนันเป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจ ไม่น่าดู ไม่สนุก ไม่สร้างสรรค์ สู้หันมาเล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ จะทำให้มีความสุข ความสนุก ทำทาย และสร้างสรรค์มากกว่า ถ้าค่านิยมในสังคมเปลี่ยนไปอย่างนี้แล้ว การพนัน รวมถึงบาปประเภทอื่น อย่างเหล้า บุหรี่ และยาเสพติด ก็จะลดลงไปเอง

หวังว่า เรื่องนี้จะเป็นเป้าหมายระยะยาวของโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนัน รวมถึงโครงการอื่นๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมของผู้คนในสังคม ซึ่งเป็นอันตรายทั้งต่อตนเอง ครอบครัว คนรอบข้าง และสังคม

ขอให้ท่านทั้งหลายที่ทำเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันในหมู่เด็กและเยาวชน มีกำลังใจและกำลังปัญญาที่จะร่วมกัน ทุกฝ่าย ทุกองค์กร ทุกสถาบัน สานต่อจากสิ่งดีที่ทำมาแล้ว ให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ขอขอบคุณ

ເຈ້ີ ແລ ວ ນ າ

**ເຂາວຂນກັບການພັນ :
ຫລາກມຸມມອງຫລາຍທາງແກ້**

เยาวชนไทย หลังจากอายุ 15 ปี จะเก็บวงจรประสาท
ประเภทลงถุนน้อยได้มาก ทำอะไรหวังผลเร็ว
หวังความสุขฉาบฉวย เอาไว้ใช้ตลอดชีวิต
ส่วนวงจรประสาทประเภทที่ใช้
ในการวิเคราะห์สถานการณ์
การวางแผนระยะยาว อดทน มานะ พยายาม
จะถูกตัดทิ้งไปในช่วงก่อนวัยรุ่น
การพนันจึงไม่ได้มีเพียงผลกระทบต่อจิตใจ
พฤติกรรม หรือสังคม แต่ส่งผลกระทบต่อสมอง
ของเด็กและเยาวชนอย่างถาวร

นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์
เลขาธิการ มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ (มสส.)

พจนานุกรม: ยาวต่อสมองของเด็กเยาวชน

นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์

เลขาธิการ มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ (มสส.)

ขอเริ่มต้นเรื่องแรกด้วยเรื่องทางวิทยาศาสตร์ ก่อนจะเข้าสู่ประเด็น
ทางสังคมและเศรษฐศาสตร์ตลอดทั้งวันนี้ ความจริงมีเรื่องเล่ามากมาย
แต่จะเริ่มต้นด้วยเรื่องสำคัญที่สุดก่อน

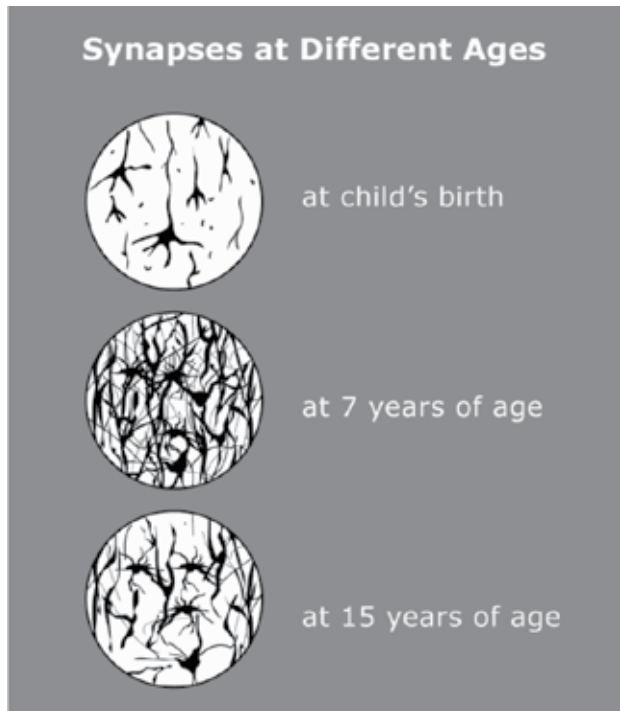
ช่วงระยะเวลา 5-10 ปีมานี้เอง ที่วิทยาศาสตร์การแพทย์ได้มี
ข้อค้นพบใหม่ว่า สมองของคนเรา 'ไม่นิ่ง' จากเดิมนั้น ทางกรแพทย์เชื่อว่า
หลังจากทารกอายุ 1 ขวบปีแรก สมองก็จะนิ่งแล้ว จำนวนเซลล์ประสาทจะ
เท่าเดิม ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงอีก แต่ในช่วง 5-10 ปีหลัง ได้มีข้อค้นพบ
ใหม่ว่า สมองส่วนหน้าของมนุษย์นั้นไม่นิ่ง ยังมีการพัฒนาต่อเนื่อง และ
การพัฒนาที่สำคัญจะเกิดขึ้นก่อนวัยรุ่น

คำว่า 'ไม่นิ่ง' หมายความว่า ช่วงระหว่างเด็กแรกเกิด จนอายุ 9-
10 ขวบ เด็กจะได้รับข้อมูลจำนวนมากใส่ไว้ในสมอง ถึงที่สุดข้อมูลก็จะ
มากเกินไป คล้ายกับห้องที่รก หลายท่านคงรู้จักคำว่า 5ส² หนึ่งในนั้นคือ

² 5ส คือ แนวทางที่ใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขงานและรักษาสิ่งแวดล้อมในที่ทำงานให้ดีขึ้นใน
วงการการผลิตและวงการงานบริการ เป็นต้น โดยการปฏิบัติตามหลัก 5ส ซึ่งในญี่ปุ่นเรียกกัน
ว่า 5S ได้แก่ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย (<http://th.wikipedia.org>)

‘สะสาง’ เมื่อห้องรกหรือมีข้อมูลมากเกินไปในสมอง มนุษย์ก็ต้องกำจัดทิ้งเพื่อจัดระเบียบใหม่ ดังนั้นข้อมูลหรือวงจรประสาทอะไรที่ไม่ค่อยได้ใช้ สมองมนุษย์จะเริ่มทำการตัดทิ้งในช่วงระหว่างอายุ 9-12 ขวบ กระบวนการตัดทิ้งนี้ ในทางการแพทย์ เรียกว่า Pruning

แผนภาพ ช่องว่างระหว่างเซลล์ประสาท หรือไซแนปส์ (Synapses) ของเด็กแต่ละช่วงวัย

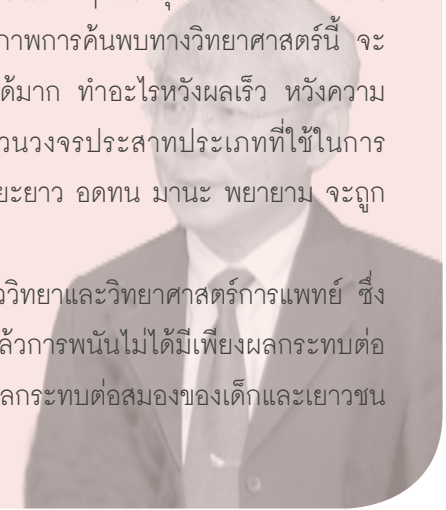
หากพิจารณาจำนวนเซลล์ประสาทและวงจรประสาทในสมองมนุษย์ จากแผนภาพจะเห็นว่า วงกลมแรกคือ เด็กแรกเกิด จะมีความหนาแน่นของเซลล์และวงจรประสาทไม่มากนัก จนกระทั่งอายุประมาณ 7 ขวบ ซึ่งก็คือ วงกลมตรงกลาง เซลล์และวงจรประสาทจะหนาแน่นมากจนถึงขั้นรก เมื่อมันรกเกินไป จากนี้ก็จะเริ่มเข้าสู่กระบวนการตัดทิ้ง พอถึงอายุ 15 ขวบ เซลล์และวงจรประสาทจะลดลง สมองมนุษย์จะเลือกเก็บเฉพาะส่วนที่ใช้บ่อยเอาไว้

คำถามก็คือ เด็กใช้อะไรบ่อย

สมองส่วนหน้าของมนุษย์นั้น เป็นส่วนที่ใช้ในการให้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงนามธรรม การคิดรวบยอด และการวางแผนระยะยาว แต่ปรากฏว่า ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสภาพสังคมวัตถุนิยม เรามีข้อสังเกตว่า เด็กไทยไม่ค่อยได้ใช้อะไรอย่างที่ว่ามาข้างต้น กลับหันไปใช้เวลาไปกับกิจกรรมประเภทลงทุนน้อยได้มาก ทำอะไรหวังผลรวดเร็ว

ถ้าปล่อยให้เหตุการณ์เป็นเช่นนี้เรื่อยๆ ในที่สุด จะพบว่า เยาวชนไทย หลังจากอายุ 15 ปี ตามแผนภาพการค้นพบทางวิทยาศาสตร์นี้ จะเก็บวงจรประสาทประเภทลงทุนน้อยได้มาก ทำอะไรหวังผลเร็ว หวังความสุขฉาบฉวย เอาไว้ใช้ตลอดชีวิต ส่วนวงจรประสาทประเภทที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ การวางแผนระยะยาว อดทน มานะ พยายาม จะถูกตัดทิ้งไปในช่วงก่อนวัยรุ่น

ทั้งหมดนี้คือ ประเด็นทางชีววิทยาและวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งคนส่วนใหญ่น่าจะไม่น่าคิดว่า ที่แท้แล้วการพนันไม่ได้มีเพียงผลกระทบต่อจิตใจ พฤติกรรม หรือสังคม แต่ส่งผลกระทบต่อสมองของเด็กและเยาวชนอย่างถาวร

หากทุกคนทราบความจริงข้อนี้ ก็จะเข้าใจได้มากขึ้นว่า เพราะอะไรเราจึงต้องมาจัดการการพนัน และเพราะอะไรต้องมุ่งเน้นไปที่เด็กและเยาวชน เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมทุกวันนี้ได้ทำร้าย-ทำลายสมองของเด็กและเยาวชนลงไปทุกวัน

ทางด้านเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการพนัน อยากจะสรุปสั้นๆ ดังที่อาจารย์ไพฑูริย์ (วัฒนศิริธรรม) ได้นำเรียนให้ทราบ ว่าการพนันมีตั้งแต่การเล่นสนุกไปจนถึงการติด

ตัวอย่างกิจกรรมการพนัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ภายใต้หลักการทางพฤติกรรมศาสตร์ เช่น 'Variable ratio, Variable interval' หมายถึง กิจกรรมที่ทำนายผลไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาหรือผลตอบแทนที่ได้รับ นั่นก็คือ เล่นไปแล้วไม่รู้ว่าจะได้ตาไหน เมื่อไหร่ และไม่รู้ว่าจะชนะเดิมพันเป็นเงินเท่าไร กิจกรรมใดๆ ที่มีลักษณะดังกล่าวนี้มนุษย์จะชอบมาก พูดง่ายๆ อาทิ การเล่นไพ่

หรือกิจกรรมอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า 'Variable ratio, Fixed interval' หมายถึง กิจกรรมที่ไม่รู้ว่าจะได้ผลตอบแทนเมื่อไหร่ แต่รู้ว่าจะได้เท่าไร อย่างการเล่นหวย ซึ่งออก 15 วัน เราจะรู้ว่าไม่ได้ก็เสีย มีอยู่ 2 อย่าง เป็นกิจกรรมที่มนุษย์จะชอบเป็นอันดับรองลงไป

เมื่อไล่ลงมาก็จะมีกิจกรรมอื่นๆ เช่น การเล่นพนันด้วยข้อความสั้น (SMS: Short Message Service) การเล่นเกม เป็นต้น แล้วแต่จะนึก ตัวอย่างกันขึ้นมา ทั้งหมดนี้เป็นลำดับความรุนแรงของกิจกรรมการพนัน ซึ่งชักชวนให้มนุษย์ ทั้งเด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้ใหญ่ ต่างหลงใหล และในที่สุดก็จะมีคนกลุ่มหนึ่งเป็นโรคติดพนัน (Pathological Gambling)

เรื่องของโรคติดพนัน มีข้อสังเกตหนึ่งว่า องค์การอนามัยโลก (WHO: World Health Organization) จัดให้เป็นโรคจิตเวช แต่

ไม่ได้จัดอยู่ในหมวดที่ว่าด้วยยาเสพติด หากอยู่หมวดที่ว่าด้วยการขาดความยับยั้งชั่งใจ (Impulse-Control Disorder) ซึ่งมีหลายโรคอยู่ในกลุ่มนี้ เช่น การขบถยับยั้งของตามห้างสรรพสินค้า จุดไฟเผาอาคารสถานที่ต่างๆ เป็นต้น ความหมายก็คือ แม้ว่าผู้ป่วยจะมีความทุกข์จากสิ่งที่ทำ แต่ก็ยังจะทำต่อ หยุดไม่ได้ ไม่เหมือนกับคนที่ติดยาเสพติด ซึ่งผู้ป่วยนั้นมีความสุขจากการเสพยา และเลือกจะทำต่อไป

โดยรวมแล้วข้อสรุปทางชีววิทยาอย่างสั้นที่สุดจะมีประมาณเท่านั้น

รัฐต้องยอมรับว่า
กฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับ
เรื่องการพนันในประเทศไทยนั้นล้าสมัย
และไม่สามารถบังคับใช้ได้มีประสิทธิภาพ
หาตัวบทที่ชัดเจนไม่ได้
กฎหมายที่มีอยู่ต้องมานั่งตีความ
ก่อให้เกิดช่องว่าง
การพยายามหลีกเลี่ยง
เบี่ยงเบนเพื่อไม่ให้ผิดกฎหมาย

ดร.ธีรารัตน์ พันทวี วงศ์ธนะเอนก
ประธานชมรมวิทยุเด็ก เยาวชน และครอบครัว

บทบาทสื่อกับการพนันของเยาวชน

ดร.ธีรารัตน์ พันทวี วงศ์ธนะเอนก

ประธานชมรมวิทยุเด็ก เยาวชน และครอบครัว

เรื่องของกฎหมายการพนันเกี่ยวกับสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์:
ประสบการณ์จากต่างประเทศ เป็นหัวข้อสำคัญที่คณะผู้วิจัยของเราได้
ทำการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย คุณธนวิทย์ สิมะเสถียร, ดร.ธีรารัตน์ พันทวี
วงศ์ธนะเอนก, คุณสุวรรณา สมบัติรักษาสุข ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุ
และโทรทัศน์ไทย, ดร.ธีรวิทย์ สุพุทธิกุล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาญี่ปุ่น
เนื่องจากเราได้ศึกษากฎหมายในประเทศญี่ปุ่นด้วย และอาจารย์ภัทรวัฒน์
จงจิตต์ ซึ่งเรียนปริญญาเอกทางด้านกฎหมายของประเทศออสเตรเลียอยู่
โดยการวิจัยขึ้นนี้อยู่ภายใต้การให้คำปรึกษาของศาสตราจารย์ ดร.สมคิด
เลิศไพฑูรย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด
รูปแบบ วิวัฒนาการ และสภาพบังคับของกฎหมายการพนันและ
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการเผยแพร่เรื่องการพนันผ่านสื่อมวลชน
และสื่อใหม่อย่างสื่อออนไลน์ โดยพิจารณาข้อมูลจาก 3 ประเทศ คือ
ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย แล้วจึงนำมาเปรียบเทียบ
เทียบกับประเทศไทย

น่าสนใจว่า การพนันในสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ซึ่งประเทศไทยมีอยู่มากมาย ณ เวลานี้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้ชื่อว่า ประเทศพัฒนาแล้ว เขามีสภาพบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการควบคุมดูแลอย่างไร หรือประเทศออสเตรเลีย มีคำกล่าวที่ว่า คนออสเตรเลียเห็นแมลงวันบินมา ก็ตายกันแล้วว่า แมลงวันตัวไหนจะจับได้ก่อนตัวไหน เพราะชาติของเขาการพนันอยู่ในสายเลือด ดูแล้วไม่แตกต่างจากค่านิยมของคนไทย จึงเป็นประเทศที่เราเลือกทำการศึกษา ตามมาด้วยประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นตัวแทนประเทศในทวีปเอเชีย เราก็ต้องการดูว่า เขามีกฎหมายบังคับใช้ในเรื่องการพนันอย่างไร และแน่นอนที่สุด เราศึกษาการพนันผ่านสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ในประเทศไทยด้วย เพราะเชื่อว่า อิทธิพลของสื่อ นั้นกว้างขวาง ทว่าถึง มีอิทธิพลยิ่งนัก ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม ทัศนคติ วิถีชีวิต และทำให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย ณ ขณะนี้

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงผลการวิจัยเบื้องต้น ก่อนที่คุณธนวิทย์ (สิมะเสถียร) จะขยายความข้อมูลทางด้านกฎหมายต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

การเผยแพร่การพนันผ่านสื่อมวลชน

การพนันกีฬา

- ประเทศสหรัฐอเมริกา กีฬากับการพนันให้แยกจากกันโดยเด็ดขาด แต่บ้านเรา มีการพนันฟุตบอล บอลดรัมต่อ อัตราต่อรอง ผ่านรายการโทรทัศน์ชื่อดังกันอย่างโจ่งแจ้ง
- ประเทศออสเตรเลีย ให้มีการพนันได้ก่อนเริ่มการแข่งขัน แต่พอ **ดวลแข้งแล้วต้องเลิก** ไม่ว่าใครได้เตะลูกแรกเข้าประตูในวินาทีที่เท่าไร เป็นลูกที่เร็วที่สุดในประวัติศาสตร์หรือเปล่า หรือใครจะได้เป็นคนเฉี่ยลูก ถ้าเริ่มเล่นต้องจบทันที

- ประเทศญี่ปุ่น รัฐจัดให้มีการพนัน แต่เขาจะรักษากีฬาที่เป็นจารีตประเพณี โดยเฉพาะกีฬาซูโม่ ห้ามไม่ให้มีการพนันเด็ดขาด
- ประเทศไทย กีฬาซึ่งเป็นจารีตประเพณีของเราคือ มวยไทย แต่ลองนึกภาพของการถ่ายทอดกีฬามวยไทยในโทรทัศน์ มีการยกป้ายกันอย่างเอิกเกริก เรียกว่า ไม่รู้จะเอาอย่างไร ว่ากันไปเป็นวันๆ

การพนันอื่นๆ ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

- ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะการพนันชนิดใด เล่นข้ามรัฐ-ข้ามประเทศไม่ได้ ถือว่าผิดกฎหมาย
- ประเทศออสเตรเลีย ถ้าถูกกฎหมาย โฆษณาได้ไม่ต่างกัน
- ประเทศญี่ปุ่น รัฐจัดให้ เพราะถือเป็นช่องทางหารายได้ มีข้อกำหนดชัดเจนว่า กีฬาม้าแข่ง หมาแข่ง เรือแข่ง เรือยนต์แข่ง ฯลฯ เป็นกีฬาที่มีการพนันได้
- ประเทศไทย ถ้าเป็นการพนันอื่นๆ ผ่านสื่อมวลชน มีตัวบทกฎหมายบอกว่าทำไม่ได้ แต่ก็ปรากฏให้เห็นอยู่ทุกวัน

การเผยแพร่การพนันผ่านสื่อออนไลน์

- ประเทศสหรัฐอเมริกา บอกว่า หากข้ามรัฐมาเมื่อไหร่โดนแน่ๆ ทั้งคนเล่นและคนโอนเงิน เนื่องจากการพนันออนไลน์ ถ้าจะไปหาว่าเซิร์ฟเวอร์ (Server) อยู่ที่ไหนนั้นค่อนข้างยาก เพราะสามารถเปลี่ยนสถานที่หรือเปลี่ยนประเทศได้ เขาจึงดูเรื่องการโอนเงินเป็นหลัก ถ้ามีร่องรอยการโอนเงินเมื่อไหร่ กฎหมายสามารถเอาผิดได้

- ประเทศออสเตรเลีย ถ้าเป็นสื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะใครเล่น หรือมีโฆษณาการพนันผ่านสื่อออนไลน์เมื่อไหร่ ผิดกฎหมายทันที ถูกจับปรับแน่นอน
- ประเทศญี่ปุ่น ยังมีข้อถกเถียงอยู่หลายเรื่อง โดยเฉพาะประเด็นที่ว่า คนญี่ปุ่นไปเล่นการพนันในต่างประเทศได้ไหม ทำอย่างไร ถ้าเล่นในประเทศแล้วมีปัญหา ซึ่งยังไม่มีข้อสรุป
- ประเทศไทย มีข้อมูลชัดเจนในดับทเช่นกันว่า ผิดกฎหมาย แต่ยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ นายตำรวจหลายท่านบอกว่า ตำรวจยังต้องการการให้ข้อมูลความรู้เรื่องสื่อออนไลน์ เพราะฉะนั้นประเทศเราจึงยังต้องพัฒนาในอีกหลายด้าน

บทบาทสื่อกับการพนันของเยาวชน นายธนวิทย์ สิมะเสถียร ที่ปรึกษาทนายความ

เวลาจะพิจารณากฎหมายของแต่ละประเทศ ควรเข้าใจที่มาที่ไปก่อนว่า ประเทศนั้นๆ คิดอย่างไรจึงได้ตรากฎหมายแต่ละฉบับออกมา ดังรายละเอียดที่จะได้กล่าวต่อไปนี้

การเผยแพร่การพนันผ่านสื่อมวลชน การพนันกีฬา

- ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเรื่องผิดกฎหมายอย่างเด่นชัด เพราะมีความเชื่อว่า เมื่อไหร่ที่นักกีฬาไม่ว่ามีอาชีพหรือมือสมัครเล่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับกาพนัน เมื่อนั้นการใช้ศัภษาภาพหรือความเป็นธรรมในการเล่นกีฬาจะเสียไป ด้วยเหตุนี้ทำให้เรามองว่า การกีฬาและการพนันควรจะแยกจากกันอย่างเด็ดขาด ถึงแม้จะมีรัฐหนึ่งคือ รัฐเนวาด้า (Nevada)³ ที่เรารู้จักกันเป็นอย่างดี เพราะเป็นสถานที่ตั้งของ

³ รัฐเนวาด้า (Nevada) เป็นรัฐที่ตั้งอยู่ทางตะวันตกของประเทศสหรัฐอเมริกา สภาพในทางเศรษฐกิจของรัฐเนวาด้า ขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องธุรกิจการพนัน (Gambling) ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท ในเมืองลาสเวกัส ซึ่งถือเป็นศูนย์รวมความบันเทิงขนาดใหญ่ของประเทศสหรัฐอเมริกา (<http://www.thaiconsulatela.org>)

ประเทศสหรัฐอเมริกา
การพนันกีฬาเป็นเรื่องผิดกฎหมายอย่างเด่นชัด
เพราะมีความเชื่อว่า เมื่อโทรทัศน์กีฬาไม่ว่ามีอาชีพ
หรือมือสมัครเล่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพนัน
เมื่อนั้นการใช้ศัลยกรรมหรือความเป็นธรรมในการเล่นกีฬา
จะเสียไป ด้วยเหตุนี้ทำให้เขามองว่า
การกีฬาและการพนัน
ควรจะแยกจากกันอย่างเด็ดขาด

นายรณวิทย์ สิมะเสถียร
ที่ปรึกษากฎหมาย

เมืองลาสเวกัส (Las Vegas) จะอนุญาตให้มีการพนันก็จริง แต่มี
กฎเกณฑ์ในการควบคุมค่อนข้างมาก อย่างกรณีของกีฬาฟุตบอล จะต้อง
‘พนันเป็นพวง’ คือ ถ้าจะแทงพนัน ต้องแทงว่า ทีมนี้แข่งกับทีมนี้ใคร
จะชนะ แล้วบวกกับอีก 2-3 ทีม คุณต้องพนันถูกทั้งหมด ถึงจะได้ ไม่มี
การพนันแค่ทีมใดทีมหนึ่งเดียวๆ ถือว่าผิดกฎหมาย

- **ประเทศออสเตรเลีย** ก็มีหลักคิดใกล้เคียงกัน ในแง่ที่ว่า **เมื่อไหร่**
ก็**ตามที่มีการพนันเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกีฬา** เมื่อนั้นเสียหาย
แน่นอน ถ้าจะพนันกันล่วงหน้า ก็ไม่ว่าอะไร แต่เมื่อไหร่ที่เริ่มการแข่งขัน
ยกตัวอย่างง่ายๆ กรณีของกีฬาเทนนิส ใครจะเป็นคนเสิร์ฟ เสิร์ฟแล้ว
จะได้ลูกเอซไหม (Ace - ลูกที่เสิร์ฟอย่างแรงและเร็วจนผู้รับไม่สามารถ
ตีลูกลูก) ถ้ามีการพนันเช่นนั้น จะทำให้เกิดแรงกดดันกับนักกีฬา ทำให้
การกีฬาต้องเสียไป เขาจะห้ามเด็ดขาด
- **ประเทศญี่ปุ่น** ต้องเรียนให้ทราบก่อนว่า ทุกอย่างรัฐเป็นคนดำเนินการ
โดยการพนันในประเทศญี่ปุ่นเริ่มต้นมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่
2 เพราะต้องการนำเงินมาใช้สำหรับการฟื้นฟูประเทศ เมื่อหา
ทางระดมเงินไม่ได้ จึงต้องยินยอมจัดให้มีการพนัน ซึ่งกีฬาทั่วไปที่รัฐจัด
แข่งสามารถพนันและเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนได้ ยกเว้นแต่กรณีของกีฬา
ซูโม่เขาถือว่า เป็นศิลปะประจำชาติ ไม่ยินยอมให้มีการพนันเด็ดขาด
เพราะถ้ามีการพนันจะสร้างความเสียหาย ให้โฆษณาการแข่งขันได้
เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

- ประเทศไทยชัดเจนอยู่แล้วว่า ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 มาตรา 12⁴ ห้ามเผยแพร่หรือโฆษณาผ่านสื่อมวลชน แต่ก็มีกรณีขโมยอยู่บ่อยครั้ง เช่น กรณีของกีฬามวยไทย ยังเห็นมีการพนันอยู่

การพนันอื่นๆ ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

- ประเทศสหรัฐอเมริกา การพนันถือเป็นการหารายได้ของแต่ละรัฐ เนื่องจากประเทศอยู่ภายใต้ระบอบของปกครองแบบสหพันธรัฐ แต่ละรัฐเป็นผู้หารายได้เอง โดยจะมีกฎหมายของรัฐบาลกลางในการควบคุมกำกับเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ถ้ารัฐโฆษณาให้คนจากอีกรัฐหนึ่งมาเล่น จะมีผลต่อการกระจายรายได้และทำให้เกิดความขัดแย้งจากการเสีย

⁴ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 มาตรา 12 ระบุว่า

ผู้ใดจัดให้มีการเล่น หรือทำอุบายล่อ ช่วยประกาศโฆษณาหรือชักชวนโดยทางตรงหรือทางอ้อมให้ผู้อื่นเข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นซึ่งมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานหรือได้รับอนุญาตแล้วแต่เล่นพลิกแพลง หรือผู้ใดเข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือข้อความในใบอนุญาต ผู้นั้นมีความผิดต่อไปนี้

(1) ถ้าเป็นความผิดในการเล่นตามบัญชี ก. หมายเลข 1 ถึงหมายเลข 116 หรือ การเล่นตามบัญชี ข. หมายเลข 16 เฉพาะสลากกินรวบ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกันนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไปจนถึง 3 ปี และปรับตั้งแต่ 500 บาท ขึ้นไปจนถึง 5,000 บาท ด้วยอีกโทษหนึ่ง เว้นแต่ผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันที่เรียกว่าลูกค้า ให้จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ถ้าเป็นความผิดในการเล่นอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่ความผิดตามมาตรา 4 ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (<http://www.kodmhai.com>)

ผลประโยชน์เกิดขึ้น เขาจึงห้ามมิให้มีการเผยแพร่โฆษณาผ่านสื่อมวลชนในเรื่องการพนันที่ดำเนินการข้ามรัฐหรือข้ามประเทศ ซึ่งตอนแรกนั้น กฎหมายจะพูดถึงการพนันแข่งม้าโดยใช้วิธีการโทรศัพท์ไปจอง แต่ระยะหลังมา การตีความกว้างขึ้น จึงครอบคลุมไปถึงเรื่อง การพนันออนไลน์ด้วย

- ประเทศออสเตรเลีย ตั้งต้นมาด้วยการเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการหารายได้จากการพนันเป็นหลัก และคนออสเตรเลียก็เล่นการพนันกันเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อสภาพเศรษฐกิจดีขึ้น จึงเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการควบคุมการพนัน แต่ในส่วนของการเล่นผ่านสื่อมวลชน เนื่องจากรัฐบาลอนุญาตมาตั้งแต่เริ่มแรก จึงต้องอนุญาตให้โฆษณาเฉพาะการพนันที่ได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย
- ประเทศญี่ปุ่น ห้ามการเผยแพร่โฆษณา ยกเว้นแต่การพนันชนิดนั้นๆ เป็นการพนันที่ได้รับอนุญาตจากรัฐ เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการเอง จึงถือว่าไม่ผิดกฎหมาย
- ประเทศไทย ถ้ารัฐไม่อนุญาตก็ไม่สามารถโฆษณาได้ ถือว่าผิดกฎหมาย แต่กรณีของการเล่นพนันบอลก็ยังมีให้เห็นกันอยู่ตลอด

การเผยแพร่การพนันผ่านสื่อออนไลน์

- ประเทศสหรัฐอเมริกา พิจารณาเรื่องนี้โดยแบ่งออกเป็น 2 แ่ง คือ แ่งหนึ่ง รายได้จากบ่อนการพนันที่รัฐได้อนุญาตให้เปิด อาจจะต้องเสียไปหากมีการพนันออนไลน์ และในอีกแง่ เขาก็มีความกังวลถึงผลกระทบที่จะเกิดแก่เด็ก รวมทั้งปัญหาการติดการพนันที่อาจจะตามมา ดังนั้นจึงห้ามมิให้มีการเผยแพร่หรือโฆษณาผ่านสื่อทุกชนิดในเรื่องการพนันออนไลน์ที่ดำเนินการข้ามรัฐหรือข้ามประเทศ ขณะเดียวกัน

เนื่องจากการเล่นพนันออนไลน์ ไม่สามารถไปวางเงินเหมือนกับการพนันทั่วไป แต่จะทำได้ก็ต่อเมื่อมีการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ รัฐจึงเข้าไปควบคุมเรื่องการโอนเงิน และให้ความสำคัญเรื่องโทษปรับค่อนข้างสูง

- **ประเทศออสเตรเลีย** หลังจากที่เข้าใจเรื่องของเศรษฐกิจดีขึ้น ประกอบกับการเจริญเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศในช่วงหลังที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงทำให้มีความระมัดระวังเรื่องการพนันที่จะเข้าถึงตัวเด็กเป็นอย่างมาก ประเทศออสเตรเลียจึงออกกฎหมายชัดเจนว่า ใครที่เล่นหรือให้บริการ รวมทั้งโฆษณาเผยแพร่เกี่ยวกับการพนันออนไลน์ แม้ผู้ให้บริการจะอยู่ที่ใดก็ตาม ถือว่า มีความผิดทั้งหมด ห้ามเล่นอย่างเด็ดขาด และมีโทษปรับ สำหรับบุคคลธรรมดา 100,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย และสำหรับบริษัท มีโทษปรับสูงถึง 200,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย
- **ประเทศญี่ปุ่น** ยังไม่มีนโยบายที่แน่ชัดในเรื่องนี้ว่าจะตัดสินใจอย่างไร เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นในช่วง 10 ปีหลังค่อนข้างมีปัญหา ถ้าเขาไปควบคุมเรื่องการพนันมากเกินไป อาจจะส่งผลให้การหารายได้ทำได้ยากลำบาก
- **ประเทศไทย** มีกฎหมายห้ามเรื่องการเผยแพร่หรือโฆษณาการพนันผ่านสื่อทุกชนิด แต่บทลงโทษหรือการลงโทษก็ยังไม่เป็นผลอย่างที่เราคาดหวังกัน

บทบาทสื่อกับการพนันของเยาวชน

ดร.ธีรรัตน์ พันทวิ วงศ์ธนเอนก
ประธานชมรมวิทยุเด็ก เยาวชน และครอบครัว

หลังจากทำการศึกษากฎหมายการพนันเกี่ยวกับสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ของแต่ละประเทศดังได้นำเสนอข้อมูลมาข้างต้น คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอจากการวิจัยต่อการพัฒนากฎหมายไทยด้านการพนัน ดังต่อไปนี้

1) รัฐต้องทำความเข้าใจในปัญหาและเนื้อหาของการพนันอย่างถ่องแท้ ต้องเข้าใจถึงสภาพของการพนันที่เปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป พุดง่าย ๆ คือ ต้องตามให้ทัน และต้องกำหนดจุดยืนในการควบคุมการพนันให้ชัดเจน ตกลงแล้วเราจะให้การพนันเป็นรายได้หรือไม่ หรือจะจัดให้เป็นอบายมุข ทั้งการพนันในแง่ของกีฬาและไม่กีฬา เพื่อหาจุดยืนให้ได้ว่า เราต้องการให้สังคมปลอดการพนัน หรืออยู่อย่าง ‘จำกัด’ โดยไม่ ‘กำจัด’ มันออกไป เรื่องเหล่านี้ต้องมีการจัดระเบียบให้เรียบร้อยอย่างสอดคล้องกับบริบท ขนบประเพณี ตลอดจนค่านิยมของสังคมไทย

2) รัฐต้องยอมรับว่า กฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับเรื่องการพนันในประเทศไทยนั้นล้าสมัย และไม่สามารถบังคับใช้ได้มีประสิทธิภาพ หากด้วยเหตุที่ชัดเจนไม่ได้ กฎหมายที่มีอยู่ต้องมานั่งตีความ ก่อให้เกิดช่องว่าง การพยายามหลีกเลี่ยง-เบี่ยงเบนเพื่อไม่ให้ผิดกฎหมาย เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงต้องเป็นผู้นำที่จะรับผิดชอบในการแก้ไขกฎหมายการพนัน

เราควรพิทักษ์กีฬาบางประเภทไว้
ให้ปลอดจากการพนันบ้าง
ไม่ว่า กีฬาอะไรก็เอามาเป็นการพนันทั้งหมด
จนดูเหมือนเป็นชาติที่หาเอกลักษณ์และกีฬา
ที่เป็นความดีงามของคนไทยไม่เจอ

ดร.ธีรรัตน์ พันทวิ วงศ์ณะเอนก
ประธานชมรมวิทยุเด็ก เยาวชน และครอบครัว

โดยอาศัยหลักแห่งการบูรณาการในการแก้ปัญหา คือ การทำงานร่วมกัน
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลากหลายฝ่าย เพราะมีหลายหน่วยงานที่เข้ามา
เกี่ยวข้องในเรื่องการพนัน แม้แต่ประชาชนธรรมดาที่เกี่ยวข้องด้วย ไม่ว่าจะ
เป็นทางตรงหรืออ้อม

3) รัฐต้องสร้างความตระหนักรู้ ให้ประชาชนได้เข้าใจถึง
ปัญหาที่เกิดจากการเผยแพร่ข่าวสารเรื่องการพนันผ่านสื่อมวลชน
และสื่อออนไลน์ว่า ทรงอิทธิพลเพียงใด เพื่อประชาชนจะได้ทราบถึงภัย
ใกล้ตัวที่แทรกซึมเข้ามาถึงสมาชิกในทุกครัวเรือนอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว
ปัจจุบัน เรากำลังผลิตเพลินเจริญใจกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่
สิ่งที่มากับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ด้านหนึ่งได้เข้ามาหาตัวเราในทางลบ
และส่งผลสิ่งสมระยะยาว ทำให้สังคมเสื่อมโทรม คนที่ยังมีวุฒิภาวะไม่
เพียงพอที่จะจัดการกับตัวเองได้ ก็เกิด Pathological Gambling หรือ โรค
ติดพนัน อย่างที่คุณหมอประเสริฐ (ผลิตผลการพิมพ์) ได้กล่าวถึง

4) การควบคุมการพนันที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา ต้องเป็นไป
อย่างเข้มงวดกวดขัน ขณะนี้ การแข่งขันฟุตบอลยูโร 2012⁵ กำลังใกล้
เข้ามาแล้ว คนที่เล่นการพนันก็เตรียมลุ้น สื่อมวลชนเองก็เตรียมทายผล
ประเภททั้งไปทางตรงและทางอ้อม นี่คือประเทศไทย ซึ่งยังมีกฎหมายใน
การจับกุมเรื่องเหล่านี้ไม่ชัดเจน เพราะฉะนั้นจึงต้องเข้มงวดกวดขันมากขึ้น
และทำให้ประชาชนตระหนักรู้ เมื่อมีการพนันเข้ามาเกี่ยวข้อง ย่อมส่งผล

⁵ การแข่งขันฟุตบอลชิงแชมป์แห่งชาติยุโรป 2012 หรือ ยูโร 2012 (2012 UEFA European Football Championship: Euro 2012) เป็นการแข่งขันฟุตบอลยูโร ครั้งที่ 14 จัดขึ้นโดยยูฟ่า โดยรอบสุดท้ายจะจัดขึ้นที่ประเทศโปแลนด์และยูเครน ในระหว่างวันที่ 8 มิถุนายน ถึง 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2012 (<http://th.wikipedia.org>)

ให้คุณค่าและความยุติธรรมในการเล่นกีฬาถูกบิดเบือนไป จะมีการล้มบอล
ข้อครหา อะไรต่อมิอะไรตามมาอีกเยอะแยะมากมาย ทำให้กีฬาไม่เป็นกีฬา
จุดนี้คือสิ่งที่เราเป็นห่วง

5) **ควรกำหนดบทลงโทษที่มีต่อผู้กระทำผิดอันเนื่องมาจากการพนันในอัตราสูง** เพราะไม่ใช่เรื่องเล่นๆ การพนันส่งผลเสียหลายด้าน โดยเฉพาะการพนันผ่านสื่อออนไลน์ ซึ่งเรามองว่า เป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างยิ่ง เข้าถึงตัวบุคคลโดยตรง ทำให้เกิดผลกระทบอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง อีกทั้งควรนำระบบการร้องเรียน ร้องทุกข์ และการให้สินบนนำจับเข้ามาใช้ในกรณีนี้ด้วย เพราะการเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ ถ้าคนที่พบเห็นข้อมูลไม่ช่วยกันสอดส่องดูแล ตำรวจก็ไม่รู้เรื่อง เนื่องจากมือไม้แขนขาไม่เพียงพอ เพราะฉะนั้นสินบนนำจับและระบบการร้องเรียน ร้องทุกข์จึงต้องเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องอย่างสำคัญ

6) **ควรทำให้การแข่งขันกีฬาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย เช่น มวยไทย ปลอดภัยจากการพนันโดยสิ้นเชิง** กล่าวอย่างนี้ ไม่ได้หมายความว่า ให้เลียนแบบซูโม่ของประเทศญี่ปุ่น แต่เราควรพิทักษ์กีฬาบางประเภทไว้ให้ปลอดภัยจากการพนันบ้าง ไม่ใช่ว่า กีฬาอะไรก็เอามาเป็นการพนันทั้งหมด จนดูเหมือนเป็นชาติที่หาเอกลักษณ์และกีฬาที่เป็นความดีงามของคนไทยไม่เจอ

7) **ควรอนุญาตให้มีการพนันเข้ามาเกี่ยวข้องได้เฉพาะในกรณีของสัตว์ ไม่เกี่ยวกับคน และไม่เกี่ยวกับการกีฬา** แต่การควบคุมไม่ควรให้มีอัตราต่อรองสูงเกินไป จนจูงใจให้เกิดความลุ่มหลงและมอมเมาเยาวชน อีกทั้งไม่ควรให้มีการแพร่ภาพหรือถ่ายทอดสดผ่านสื่อทุกชนิด เพราะเราเชื่อว่า อิทธิพลของสื่อมันมากมายยิ่งนัก นี่คือข้อเสนอทั้งหมดต่อกฎหมายการพนันเกี่ยวกับสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์

พระราชบัญญัติการพนัน และร่างพระราชบัญญัติเสี่ยงโชค ภายใต้ศาล ล้มสถิติ

นักวิชาการ ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

งานวิจัยเรื่องการพนันที่ทำ มี 2 เรื่อง คือ **โครงการการพนันออนไลน์ การทนายผลฟุตบอล การเล่นเกมสล็อตออนไลน์: ปัญหาในการปรับใช้ พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ.2478** ซึ่งจัดพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ **เปิดปม เป็นอยู่ คือ ‘พนันออนไลน์’ สังคมไทยยุคไร้พรมแดน** ตามที่ทุกท่านได้รับแจกไป และอีกเรื่องเป็น**โครงการศึกษาทบทวนการจัดการจัดการปัญหาการพนันและผลกระทบทางสังคมในต่างประเทศ** สนับสนุนโดย โครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมปลอดภัย มวลนิสิตศศรี-สุฤษดิ์วงศ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

อย่างไรก็ตาม วันนี้ไม่ได้มาเล่าเกี่ยวกับงานวิจัย แต่จะมากล่าวถึงประเด็นที่ได้จากการทบทวนกฎหมายการพนันของต่างประเทศว่า มีประเด็นที่กฎหมายไทยควรจะนำมาใช้ปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อย่างที่หลายท่านได้กล่าวไป กฎหมายฉบับปัจจุบันคือ **พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478** มีการบัญญัติมายาวนานเกือบ 80 ปี ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 8 ซึ่งอันที่จริง กฎหมายฉบับก่อนหน้านั้นก็มี แต่คงจะไม่กล่าวถึงรายละเอียดในนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ไม่ได้รับรองว่า หนี้การพนันเป็นหนี้
ที่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย
มีกฎหมายเพียงแค่วินิจฉัยที่สามารถทำได้คือ
พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล
พ.ศ. 2517 หากหนี้พนันกลายเป็นหนี้ตามกฎหมายขึ้นมา
ถ้าใครเป็นหนี้การพนันหลายล้านบาท
ก็อาจจะถูกฟ้องร้องและยึดทรัพย์ได้
และยังนำไปสู่การเปิดบ่อนกาสิโนอีกด้วย

นายไพศาล ลิมสภิตย์
นักวิชาการ ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หากจะกล่าวถึงการพนันกับสังคมไทยนั้นก็มีมานานแล้ว ตั้งแต่สมัย
กรุงศรีอยุธยา หรืออาจย้อนไปจนถึงสมัยกรุงสุโขทัย มีการนำการพนัน
เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่เริ่มติดต่อค้าขายกับประเทศจีน คนจีนได้
เข้ามาเผยแพร่เรื่องบ่อน ถั่วโป (การพนันอย่างหนึ่ง เล่นโดยเอาเบี้ยหรือ
เม็ดอื่น ๆ มากำหรือใช้ถ้วยครอบ แล้วแจกออกทีละ 4) จนกระทั่งทำให้
รัฐบาลไทยในสมัยนั้นตั้งโรงบ่อน-โรงหวยขึ้น ต่อมา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) จึงมีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ลดเลิกบ่อนพวกนี้ เพราะมองว่าเป็นการมอมเมา
ประชาชน ทำให้คนไทยเสียทรัพย์ สิ้นदानหมกมุ่นเรื่องของห่วย-
บ่อน อันนี้เป็นคำที่ใช้ในพระบรมราชโองการ^๑ ซึ่งค่อนข้างตรงไปตรงมา
เราคงเห็นแล้วว่า วิสัยทัศน์ของคนในอดีตมองเรื่องการพนัน
อย่างไร

มาถึงปัจจุบัน รัฐบาลได้พยายามผลักดันร่างพระราชบัญญัติ
การพนัน พ.ศ. ... ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2549 มีการรับฟังความ

^๑ ประกาศของหอรัษฎากรพิพัฒน์ ในรัชกาลที่ 5 ระบุว่า
การเล่นพนันต่างๆ ซึ่งชาวสยามเคยเล่นเป็นการสนุก และแข่งขันพนันกันด้วยทรัพย์สมบัติ
พัสดุเงินทองต่างๆ นั้น ที่เป็นการพนันของชาวสยามแท้ ก็มีแต่วิ่งม้า วิ่งวัว ชนบก ชนไก่
ชนปลาและไฟต่างๆ เหล่านี้เป็นต้น การเล่นไป ถั่วโป นั้น เป็นวิชาพนันของจีน พวกจีนพากัน
เข้ามาพึ่งพระบรมเดชาานุภาพ อาศัยทำมาหากินอยู่ในกรุงสยาม ได้ความมาสุก หากินอยู่
ตามภูมิลำเนาแล้ว พวกนี้ก่อการเล่นไป ถั่วโป ซึ่งเป็นวิชาถนัดของตนขึ้น ชักชวนคนไทยให้
หลงไปด้วย ทำให้เป็นการเสียทรัพย์ เสียเวลา เสียประโยชน์ การค้าขาย และทำให้สิ้นदान
หมกมุ่นไปในสิ่งซึ่งหาประโยชน์มิได้ เป็นการร้ายแรงยิ่งกว่าการเล่น ซึ่งชาวสยามเคยเล่น
กันมา เพราะฉะนั้น ไป ถั่วโป วิชาของจีนนี้ เป็นวิชาอุปเท่ห์ที่มาจากคนไทยให้เสียประโยชน์
(<http://www.sulak-sivaraksa.org>)

เห็นของประชาชน ซึ่งเป็นคนกลุ่มเล็กๆ 10 กว่าคน ในช่วงระหว่างปี 2553-2554 หลังจากนั้นก็มีกระแสขอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 25 ต.ค. 2554 ที่ผ่านมา ซึ่งประกอบด้วย พ.ร.บ. 2 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติการให้รางวัล ด้วยการเสี่ยงโชค พ.ศ. ...

ระหว่างนั้นอยู่ในช่วงของการเกิดมหาอุทกภัย รัฐบาลใช้สนามบินดอนเมืองเป็นสถานที่ประชุมคณะรัฐมนตรี หลังจากการประชุม น้ำก็นองสนามบินดอนเมือง (วันที่ 27-28 ต.ค. 2554 ศปก.ดอนเมือง ต้องย้ายไปอาคาร ปตท.) เราจะเห็นถึงความเร่งรีบ-เร่งรัดของรัฐบาล ในความพยายามผลักดันร่างกฎหมายฉบับนี้

หากกล่าวกันตามตรง พระราชบัญญัติการพนันฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2478) เป็นกฎหมายที่มีความล้าหลัง ล้าสมัย เนื่องจากมีการบัญญัติมานานเกือบ 80 ปี ดังนั้นจึงควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงอย่างขนานใหญ่ โดยร่างพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ... ฉบับใหม่ ได้วางหลักการและเหตุผลไว้ดังนี้

ถ้าพิจารณาจากหลักการและเหตุผลที่ทางกระทรวงมหาดไทย เสนอมา เห็นด้วยว่า ควรจะมีการปรับปรุงในส่วนดังกล่าว โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้เล่นการพนัน อาทิ การพนันออนไลน์ กฎหมายจะต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาให้ได้

จุดเด่นของร่างพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ... ของรัฐบาลฉบับนี้คือ การปรับปรุงบทลงโทษให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาการพนันในปัจจุบันมากขึ้น โดยเพิ่มความรุนแรงของบทลงโทษในส่วนของคนที่เป็นเจ้ามือ ผู้เล่น และยังเพิ่มกลไกการบังคับใช้กฎหมาย คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง) ซึ่งเดิมที่เจ้าหน้าที่

ตำรวจเป็นผู้ดำเนินการ แต่ร่างกฎหมายนี้ ได้เพิ่มพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นฝ่ายปกครองเข้ามา ให้มีอำนาจหน้าที่บางอย่างคล้ายคลึงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งคาดหวังกันว่า จะมาช่วยเสริมการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดียิ่งขึ้น แต่จะเป็นไปตามนั้นหรือเปล่า คงต้องติดตามกันต่อไป

ส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ หากพิจารณาจากเนื้อหาของกฎหมายที่ผ่านคณะรัฐมนตรีให้การรับรอง จะพบว่า มีการกำหนดให้หนี้ที่เกิดจากการพนันเป็นหนี้ที่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย นั่นคือ สามารถฟ้องร้องในศาล ซึ่งถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก และเป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายของไทยยังไม่เคยมีการรับรองมาก่อน

อย่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ไม่ได้รับรองว่า หนี้การพนันเป็นหนี้ที่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย มีกฎหมายเพียงแค่ฉบับเดียวที่สามารถทำได้คือ พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. 2517 ส่วนกฎหมายอื่นๆ ไม่ได้เปิดช่อง หากหนี้การพนันกลายเป็นหนี้ถูกกฎหมายขึ้นมา จะทำให้มีผลกระทบอย่างอื่นตามมาอีกมาก ถ้าใครเป็นหนี้การพนันหลายล้านบาท ก็อาจจะถูกฟ้องร้องและยึดทรัพย์ได้ และยังสามารถไปสู่การเปิดบ่อนกาสิโน (Casino) อีกด้วย

ในร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ยังเปิดโอกาสให้มีการพนันถูกกฎหมายง่ายกว่าในอดีต เช่น การพนันบอล การอนุญาตให้ทำธุรกิจกาสิโน ซึ่งไม่สอดคล้องกับกฎหมายการพนันของต่างประเทศ แม้ว่าความจริงแล้วกฎหมายไทยจะมีการเปิดช่องไว้ โดยมีพระราชกฤษฎีกาฉบับหนึ่งซึ่งยังมีผลบังคับใช้อยู่ เป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเงื่อนไขการพนัน ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 (ฉบับที่ 2) พ.ร.บ.ฉบับนั้นเป็นเรื่องของการจัดตั้งกาสิโนในเมืองไทย และเมื่อปี 2482 มีกาสิโนแห่งแรก

หลักการและเหตุผล ร่างพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ... (ฉบับรัฐบาล)

โดยที่พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติและอัตราโทษไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เพราะการเล่นการพนันได้มีการพัฒนาวิธีการเล่นให้ซับซ้อนมากขึ้น และมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาสนับสนุนในการเล่นการพนัน ทำให้เยาวชนและประชาชนเกิดความลุ่มหลงมอมเมาในการเล่นการพนัน และลักลอบเล่นการพนันกันมากขึ้น เป็นเหตุให้ละเลยการประกอบอาชีพสุจริต และก่อให้เกิดปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม ดังนั้น จึงเห็นควรปรับปรุงบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการพนันให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งเพิ่มเติมและปรับปรุงมาตรการควบคุมตรวจสอบ และกำหนดบทลงโทษ ให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เกิดขึ้นที่ อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ (ในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม) แต่ต่อมายกเลิกไป เพราะรัฐบาลในสมัยนั้นคือ นายควง อภัยวงศ์ อดีตนายกรัฐมนตรี เห็นว่ามอมเมา ทำให้ประชาชนพากันไปเข้าบ่อนกาสิโน อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนั้นยังคงมีผลบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน

ทางด้านบทบัญญัติอื่น เช่น การคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นประเด็นหลักในการประชุมวันนี้ พบว่า **ยังไม่มีบทบัญญัติที่เป็นมาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการพนัน** เช่น ยังอนุญาตให้เยาวชนหรือผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี สามารถเล่นการพนันประเภทสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือลอตโต้ (Lotto - เกมชนิดหนึ่งคล้ายเกมบิงโก) ได้

นอกจากนี้ ยังมีมาตรการอีกมากในร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ที่คิดว่ายังมีข้อบกพร่องอยู่ เช่น **ไม่มีมาตรการหรือกลไกแก้ปัญหาการพนันในปัจจุบัน** โดยเฉพาะปัญหาการพนันผิดกฎหมาย พนันออนไลน์ พนันบอล รวมทั้งเรื่องกลไกการบังคับใช้กฎหมาย ก็ยัง**ไม่มีองค์กรจัดการหรือควบคุมการพนันระดับชาติ**ที่มาจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ เพราะการพนันถือเป็นเรื่องใหญ่ กระทรวงมหาดไทยเพียงกระทรวงเดียวไม่น่าจะมีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินการเรื่องนี้ ตลอดจนการมีบทลงโทษสำหรับผู้เล่นพนันผิดกฎหมายไว้ค่อนข้างรุนแรง มีอัตราโทษไม่แตกต่างจากกรณีผู้จัดให้มีการเล่นพนัน หรือเจ้ามือ นายบ่อน

ร่าง พ.ร.บ.อีกฉบับหนึ่งคือ ร่างพระราชบัญญัติการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค พ.ศ. ... ซึ่งเป็นร่าง พ.ร.บ.ที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในปีที่ผ่านมาเช่นเดียวกัน ร่าง พ.ร.บ.ฉบับดังกล่าว มีหลักการและเหตุผลดังนี้ (ดูล้อมกรอบ หน้า 50)

หลักการและเหตุผล/วัตถุประสงค์

ร่างพระราชบัญญัติการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชค พ.ศ. ...

1. กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจประสงค์จะจัดให้มีการให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชคต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตก่อนดำเนินกิจกรรมเช่นว่านั้น
2. เพื่อให้มีการควบคุมการเล่นเสี่ยงโชคมิให้เกิดการมอมเมาเด็กเยาวชนและประชาชนมากเกินไปและเพื่อให้มีการตรวจตราควบคุมให้มีการฝ่าฝืนกฎหมาย
3. เพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาการเล่นรูปแบบใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองประชาชนมิให้ถูกหลอกลวงหรือถูกเอารัดเอาเปรียบ
5. เพื่อกำหนดโทษให้ครอบคลุมและเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้น
6. เพื่อแยกการจัดให้มีการแถม พก หรือให้รางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใดๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพออกจากกฎหมายว่าด้วยการพนัน อันเป็นการผ่อนคลายเป็นอันขาดและสนับสนุนธุรกิจการค้าของภาคเอกชน แต่ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของมหาชนเป็นสำคัญ

จุดมุ่งหมายของการมีร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ เพราะต้องการให้แยกธุรกิจบางอย่างที่ทำเรื่องการให้รางวัลและการเสี่ยงโชค เช่น ธุรกิจ SMS ออกจากร่างพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ... ซึ่งเท่าที่ได้ทบทวนเอกสารของต่างประเทศมา ยังไม่เคยพบกฎหมายลักษณะนี้มาก่อน โดยในต่างประเทศจะแยกเรื่องของการทายผล การแข่งขันกีฬา กาสีโน และการพนันเป็นบททั่วไป แต่การแยกเรื่องของการเสี่ยงโชคออกจากการพนันนั้นยังไม่มี

จากการพิจารณาหลักการและเหตุผล/วัตถุประสงค์ จึงคิดว่ากฎหมายยังอ่อนอยู่ แต่จุดหลักของร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้คือ **การกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหรือดำเนินธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาต**

กระบวนการเปรียบเทียบคดี หมายถึง ผู้กระทำความผิดอาจจะไม่ต้องถูกดำเนินคดี หรือได้รับแค่โทษปรับเพียงอย่างเดียว รวมทั้งหากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่เจตนา ก็อาจจะไม่มีความผิดเลยก็ได้ ดังนั้นจึงอาจจะทำให้เกิดลักษณะสองมาตรฐานกับกรณีการพนันประเภทอื่น

กล่าวโดยสรุป เราได้เห็นแล้วว่า พัฒนาการของกฎหมายไทยเกี่ยวกับการพนันมีความเป็นมายาวนานจนถึงปัจจุบัน แต่โดยลำพังมาตรการทางกฎหมายอย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ไขหรือป้องกันปัญหาการพนันได้ ต้องอาศัยกลไกอื่นๆ เข้ามาร่วมด้วย อีกทั้งการพนันไม่ใช่เรื่องของกระทรวงมหาดไทยเพียงหน่วยงานเดียว อาจจะต้องมีกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม ฯลฯ เข้ามาทำหน้าที่ปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องการพนันให้แก่เด็กและเยาวชน ว่ามีผลดีหรือผลร้ายแค่ไหน

สุดท้าย อยากฝากให้ที่ประชุมช่วยพิจารณาว่า ร่าง พ.ร.บ.ทั้งสองฉบับจะมาแก้ปัญหาคือทำให้สถานการณ์การพนันของไทยดีขึ้นได้จริงหรือไม่

ก ำ ร เ ส ๖ น ำ

**แนวทางการป้องกันเด็ก
และเยาวชนจากการพนัน**

บทบาทของชุมชน

โดย นางทิฆัมพร กองสอน
เลขาธิการงานเครือข่ายแผนชีวิตชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาค
คณะกรรมการบริหารศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

บทบาทของหน่วยงานภาครัฐ

โดย พ.ต.ท.วิรัตน์ ปัญญาวิบูลย์
สารวัตรกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี
กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

บทบาทของสถาบันการศึกษา

โดย ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ปอ.)

บทบาทของสื่อมวลชน

โดย นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์
คณะกรรมการส่งเสริมจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
ประธานคณะกรรมการจัดทำคู่มือการรายงานข่าวกีฬา

บทบาทของสื่อท้องถิ่น

โดย นายฉัตรชัย ไชโยธธา
ผู้ประสานงานวิทยุชุมชนภาคอีสานล่าง
ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ

บทบาททางกฎหมาย

โดย ดร.สงขลา วิชัยทัตตะ
กรรมการกฤษฎีกา

บทบาทของหน่วยงานกำกับดูแล

โดย นายแพทย์ประวิทย์ ลีสถาพรวงศา
กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

ดำเนินรายการโดย นางสุชาดา จักรพิสุทธิ์
ผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง

บทบาทของชุมชน

นางทิฆัมพร กองสอน
เลขานุการงานเครือข่ายแผน
ชีวิตชุมชน
พึ่งตนเอง 4 ภาค
คณะกรรมการบริหารศูนย์คุณธรรม
(องค์การมหาชน)

ขออนุญาตยกสุภาสิตไทยที่กล่าวไว้
ว่า “น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย” เรื่องอะไรก็แล้วแต่ ไม่เฉพาะการ
พนัน ถ้าเราร้อนหรือทำอะไรที่เป็นการชู้บังคับจนเกินไป เรื่องนั้นมักจะเกิด
ได้ยาก แต่ถ้าเรื่องไหนใจเย็น พยายามทำให้ดีที่สุด จะสามารถแก้ปัญหา
ได้อย่างยั่งยืนและตลอดไป ซึ่งประเด็นที่อยากจะแลกเปลี่ยนก็คือ เราจะ
ช่วยกันสร้างความตระหนักให้คนเห็นถึงพิษภัยการพนันอย่างไร ตั้ง
แต่ในระดับครอบครัว ชุมชน ตำบล จนถึงระดับชาติ

จากประสบการณ์ที่ได้ทำมา สิ่งสำคัญคือ การค้นหาความจริง
ดังที่ อาจารย์ไพฑูรย์ (วัฒนศิริธรรม) ได้กล่าวไว้เมื่อตอนเริ่มต้นว่า เราต้อง
ค้นหาความจริง ถ้าอยากรู้ว่า การพนันได้สร้างค่าใช้จ่ายหรือเป็นเรื่องที่ให้
พิษภัยกับคนอย่างไร ซึ่งคุณหมอประเสริฐ (ผลิตผลการพิมพ์) เอง ก็ได้
กล่าวถึงข้อมูลผลกระทบกับสมองของเด็กไว้แล้ว ถ้าเราเจอความจริงข้อนี้
จะสามารถแก้ปัญหาก็ได้ โดยเฉพาะในระดับครอบครัวจะเห็นได้ชัด วิธีการ
ที่ครอบครัวสามารถดำเนินการแก้ปัญหาก็มีดังนี้

ข้อที่ 1 การจัดทำบัญชีครัวเรือน⁷

ถามว่า ทำง่ายไหม ตอบว่า ทำง่าย แต่ถามว่าทำยากไหม ก็ต้องตอบว่า ยากมาก ยากตรงที่ทุกคนไม่ยอมทำ ไม่มีเวลาแม้เพียงเล็กน้อยและไม่ใส่ใจ

บัญชีครัวเรือนเป็นเรื่องจำเป็นมาก ถ้าในระดับครอบครัว เราทำบัญชีครัวเรือน ตั้งแต่พ่อ แม่ ลูก ทุกคนทำกันหมด พอเข้าไปอยู่ในโรงเรียน ครู-อาจารย์ก็ให้เด็กทำบัญชีครัวเรือน ขณะเดียวกัน**องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ประกาศเป็นวาระของตำบลว่า ต่อไปทุกครอบครัว ทุกหมู่บ้าน ต้องทำบัญชีครัวเรือน** เพื่อตนเองจะได้รู้ว่าค่าใช้จ่ายในเรื่องการพินันนั้นสูงขนาดไหน และยังทำให้รู้ถึงต้นสายปลายเหตุด้วย หลังจากนั้น เขาก็จะสามารถจัดการได้เอง เหมือนอาจารย์ไพบูลย์ (วัฒนศิริธรรม) ได้บอกไว้

⁷ การทำบัญชี คือ การจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเงินไขปัจจัยในการดำรงชีวิตของเรา ในครอบครัวของเรา ชุมชนของเรา และประเทศของเรา บัญชีครัวเรือน มิได้หมายถึง การทำบัญชีหรือบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันเท่านั้น แต่อาจหมายถึงการบันทึกข้อมูลด้านอื่นๆ ในชีวิต ในครอบครัว เช่น บัญชีทรัพย์สิน พันธุ์พืช พันธุ์ไม้ ในบ้านเราในชุมชนเรา บัญชีความรู้ความคิดของเรา บัญชีผู้ทรงคุณ ผู้รู้ในชุมชนเรา บัญชีเด็กและเยาวชนของเรา บัญชีภูมิปัญญาด้านต่างๆ ของเรา เป็นต้น หมายความว่า สิ่งหรือเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตของเรา เราจดบันทึกได้ทุกอย่าง (บทความเรื่อง การศึกษา คือ การพัฒนาชีวิต : กรณีการอบรมเศรษฐกิจพอเพียงและการทำบัญชีครัวเรือน, สุภาคย์ อินทองคง, 19 เม.ย. 2550)

จากการทำ**แผนชีวิตชุมชนพึ่งตนเอง**⁸ ทำให้เครือข่ายแผนชีวิตชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาคของเรามีประสบการณ์ในเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนค่อนข้างมาก และพบว่า **คนที่ทำจริงจึงสามารถแก้ปัญหาได้** โดยเมื่อมีการทำบัญชีครัวเรือนแล้ว จะต้องนำข้อมูลที่ได้มาแปลงสู่การปฏิบัติ เพื่อดูว่า จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในเรื่องไหนซึ่งไม่ใช่ค่าใช้จ่ายที่มีประโยชน์ลงไปได้อีก

ขอยกตัวอย่างครอบครัวหนึ่งซึ่งซื้อหอยทุกงวด แต่พอมาทำบัญชีครัวเรือน ก็มีการจดตัวเลขไว้ ถามว่า ที่ผ่านมายุ่งยากถูกหอยบ้างไหม เขาตอบว่า ไม่เคยถูกเลยสักงวด แต่ผลสุดท้ายหมดเงินไปกับหอยเยอะมาก เมื่อมาเห็นตัวเลข ครอบครัวซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก จำนวน 4 คน จึงนั่งคุยกันว่า ต่อไปเราไม่ต้องซื้อหอย ใครจะมาบอก จะฝืนดีอย่างไรไม่สนใจ เพราะตัวเลขแสดงออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน จึงสามารถตัดรายจ่ายเรื่องนี้ไปได้ และไม่เคยซื้อหอยอีกเลยจนถึงทุกวันนี้

⁸ แผนชีวิตชุมชนพึ่งตนเอง หมายถึง สิ่งที่คนในชุมชนกำหนดร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาไปตามที่คนในชุมชนต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันได้

เครือข่ายแผนชีวิตชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาค เกิดจากการรวมตัวกันของแกนนำท้องถิ่นที่มีจิตสำนึกสาธารณะ มารวมพลังสร้างการเรียนรู้ของภาคประชาชนฐานราก ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นที่คนในชุมชนมาร่วมกันค้นหาตัวตนที่ให้การสำรวจเป็นเครื่องมือที่ทำให้ค้นพบ ปัญหา ความต้องการและศักยภาพของตนเอง เพื่อนำไปสู่การร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นที่เน้นการพึ่งตนเองและการประสานองค์การภายนอก ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนชุมชนอย่างบูรณาการ นอกจากนี้ยังมีความพยายามในการสร้างรูปธรรมของการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภายในแบบของหุ้นส่วนของการพัฒนา เน้นการเกิดความสัมพันธ์แนวเชิงราบที่ทุกฝ่ายในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (ศูนย์ข่าวสารนโยบายสาธารณะ, 15 ธ.ค. 2552)

ข้อที่ 2 การสร้างจิตสำนึกให้คนมีคุณธรรม

โดยเฉพาะนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการ

เมื่อสักครู่ อาจารย์ไพบูลย์ (วัฒนศิริธรรม) พูดชัดเจนว่า ความโลภ กิเลสของทุกคนยังมีอยู่ คงไม่สามารถโทษใครได้ แต่จะทำอย่างไรให้ผู้ประกอบการมีจิตสำนึกและคุณธรรม ไม่ประกอบการไปในลักษณะที่ส่อเจตนาหรือกระทำการด้วยการนำสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ไปล่อเพื่อนำเงินของคนอื่นมาเป็นของตนเอง เช่น การส่ง SMS เสี่ยงทายรางวัล ต่างๆ นานา เพราะแม้ว่า จะได้เงินเยอะจริง แต่เด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้บริโภคต้องมาเสียเงินในเรื่องเหล่านี้โดยใช่เหตุ เพียงเพราะความอยาก หรือกิเลส ก็ไม่เป็นการสมควร

ความอยากของคนเรานั้น ไม่มีข้อจำกัดว่าต้องการเท่าไร สมมติถ้าเสี่ยงโชคครั้งนี้ ลงทุน 1 บาท ได้ 10 บาท ก็เห็นว่า คຸ້ม แต่ถ้าทำอย่างนี้ต่อไป คงไม่มีทางได้บ่อยๆ ได้แค่ครั้งเดียวเท่านั้น

ดังนั้นหากได้ผู้ประกอบการที่มีจิตสำนึกและคุณธรรม ช่วยลดเรื่องเหล่านี้ลงไปบ้างก็คงจะดี โดยเฉพาะ**ส่วนสำคัญที่สุดคือ สื่อ** ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์ ควรจะมีการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง สร้างคุณธรรมและจิตสำนึก หรือ**ลดการนำเสนอเรื่องบางเรื่องลง** บ้าง เช่น เวลา**ใกล้วันหวยออก** จะมีการออกมาพูดกันถึงตัวเลขตัวนั้นตัวนี้ หรือรายการโทรทัศน์ชื่อดังก็ทำที่เหมือนใบ้หวย ผู้บริโภคซึ่งกำลังมีหนี้สิน ต้องการมีรายได้โดยไม่ต้องลงทุนมากแต่ได้เงินมาเยอะๆ เขาก็อยากที่จะลองเสี่ยงดู ถ้าสื่อทุกสื่อมีคุณธรรม ลดการนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ลง ในระยะยาวจะแก้ปัญหาการพนันได้อย่างยั่งยืนแน่นอน

รวมไปถึง**หน่วยงานภาครัฐ**ที่เกี่ยวข้อง อาจจะต้องขอพาดพิงเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะถ้าช่องทางของกฎหมายไม่เปิดช่องโหว่ให้มีการเปิด

บ่อนหรือเล่นการพนัน เรื่องเหล่านี้คงเกิดได้ค่อนข้างยาก ซึ่งในระดับพื้นที่จะเห็นได้ชัด และต้องขอประทานโทษหากกล่าวอะไรรุนแรงไป แต่ในบางพื้นที่คนที่ถือกฎหมายหรือกฎหมายเยอะๆ เป็นผู้ประกอบการบ่อนการพนันเสียเองก็มี ทำให้เด็กและเยาวชนเห็นว่า เมื่อคนเหล่านั้นเขายังสามารถทำได้ ก็ลองทำบ้าง ส่งผลให้มีเด็กและเยาวชนหันไปทำเรื่องเหล่านี้กันเยอะ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงควรดำเนินการตามกฎหมาย ทั้งกับผู้ประกอบการและผู้บริโภคอย่างจริงจัง

ข้อที่ 3 งานวิชาการที่ทำการศึกษากลับกับการพนัน

ควรจะมีการคืนข้อมูลกลับไปสู่ชุมชน

ถามว่า คนเป็นพ่อแม่ มีใครบ้างอยากเห็นลูกหรือเด็กและเยาวชนทำในสิ่งที่ไม่ดี ตอบได้เลยว่า ไม่มีใครสักคนอยากเห็นลูกเป็นนักพนัน เป็นโจร เป็นคนไม่ดี มีแต่อยากเห็นลูกเป็นคนดีมีคุณธรรม เติบโตขึ้นมาอาชีพการงานที่ดี สามารถเลี้ยงครอบครัวไปในอนาคตข้างหน้าได้ ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่น สามารถช่วยเหลือตัวเอง เกื้อกูลกับสังคม ทุกคนต่างอยากเห็นลูกเป็นอย่างนี้กันทั้งนั้น

ดังนั้น ถ้าข้อมูลเหล่านี้ลงไปถึงในระดับพื้นที่ จะเกิดการช่วยกันสร้างกระแสในชุมชนว่า มีผลงานวิจัยระบุออกมาแล้วว่า เด็กอายุขนาดนี้ มีความเสี่ยงจากการรับเทคโนโลยี อาจจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาได้ เรื่องของข้อมูลจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก ถ้าได้รับข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน พ่อแม่จะเป็นปราชญ์ที่ช่วยกันป้องกันเด็กและเยาวชนในระดับครอบครัวและชุมชน

กล่าวโดยสรุป เราจะต้องช่วยกันตั้งแต่ระดับครอบครัวและชุมชน ด้วยการสร้างจิตสำนึก ความตระหนักในเรื่องของพิษภัยการพนันให้กับเด็ก

และเยาวชน ในส่วนของคนที่เคยเล่นหรือติดการพนันแล้ว ก็จะต้องใช้มาตรการทางกฎหมายหรือทางสังคมเข้ามาช่วยเหลือ และอีกส่วนหนึ่งที่สามารถทำได้ในระดับพื้นที่ คือ **กำหนดมาตรการทางสังคม โดยประกาศเป็นวาระของตำบล** ให้เกิดการร่วมมือกันทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นสภาวัฒนธรรม สภาองค์กรชุมชน ตลอดจนองค์กรชุมชนอื่นๆ หรือ อบต. โรงเรียน พระสงฆ์ ตำรวจ ฯลฯ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับตำบล ต้องลงมาช่วยกันดูแล้วว่า ถ้าครอบครัวนี้ไปยุ่งเกี่ยวกับการพนัน เป็นเจ้ามือห่วย เปิดบ่อนให้คนอื่นมาเล่นการพนัน จะต้องมีการลงโทษด้วยมาตรการทางสังคม โดย**คนในหมู่บ้านจะไม่ไปให้การช่วยเหลือ ไม่ว่าจะป็นงานศพ งานบวช หรืองานแต่ง** เรื่องเหล่านี้มีข้อบังคับ กฎระเบียบภายในชุมชนอยู่แล้ว ถ้าทำได้ จะทำให้ลดปัญหาเรื่องการพนันลงไปได้เยอะ

ข้อที่ 4 การใช้เวทีในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน พูดคุยกันบ่อยๆ และต่อเนื่อง

อย่างน้อยใน 1 ปี ต้องนำเรื่องนี้มาพูดคุยกัน เหมือนเป็นการ**แลกเปลี่ยนและตรวจสอบกันภายใน** ดังที่ได้กล่าวไปในตอนต้นแล้วว่า น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย กฎหมายอาจจะใช้ได้เป็นบางครั้ง แต่ใช้ได้ไม่ทั้งหมด การดำเนินการในระดับครอบครัวและชุมชน จึงอยากจะเสนอไว้เบื้องต้นเพียงเท่านี้ก่อน

บทบาทของหน่วยงาน

ภาครัฐ

พ.ต.ท.วิรัตน์ ปัญญาอรุณ

สารวัตรกองกำกับการ

สวัสดิภาพเด็กและสตรี

กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจ

แห่งชาติ

ตนเองได้รับมอบหมายมาจากผู้บัญชาการตำรวจนครบาลให้มาร่วมเสวนาในวันนี้ ก่อนอื่นคงต้องบอกถึงนโยบายของทางตำรวจก่อน ซึ่งสอดคล้องกับเวทีวันนี้เช่นกันคือ เน้นการป้องกันปราบปราม โดยนโยบายอันดับที่ 1 ของกองบัญชาการตำรวจนครบาลคือ การถวายเป็นบุญกุศลดีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ และอันดับที่ 2 คือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

การพนันเป็นบ่อเกิดหรือเพาะเชื้อให้คนเป็นอาชญากรและก่ออาชญากรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

อย่างการค้ายาเสพติด ถ้าชักชวนเด็กนักเรียนให้เริ่มลอง คงไม่มีใครคิดอยากลอง แต่ถ้าให้ไปเล่นการพนันก่อน โอกาสที่จะเข้าสู่องค์กรด้านยาเสพติดจะมีมากกว่า หรือการทายผลเพื่อพนันฟุตบอล ก็จะมีวิธีการหลอกล่อ เช่น เอาไปครึ่งควบลูก หรือ หนึ่งควบลูกครึ่ง^๑ ซึ่งวิชาเหล่านี้

^๑ ครึ่งควบลูก หมายถึง ทีมต่อชนะ 1 ลูก (เช่น 1-0, 2-1, 3-2) ได้เงินครึ่งหนึ่ง ชนะ 2 ลูกขึ้นไปได้เต็ม เสมอกับแพ้ถือว่า เสีย หนึ่งควบลูกครึ่ง หมายถึง ทีมต่อชนะ 1 ลูก (เช่น 1-0, 2-1, 3-2) ทีมต่อเสียเงินครึ่งหนึ่ง ชนะ 2 ลูกขึ้นไปได้เต็ม เสมอกับแพ้ถือว่า เสีย (<http://sitwisit.multiply.com>)

มหาวิทยาลัยต่างๆ ไม่มีสอน แต่เด็กไปศึกษานอกโรงเรียนซึ่งก็เก่งมาก เพียงแต่ไม่ใช่เป็นไปในทางการศึกษาหาความรู้ แต่ศึกษาเพื่อหาเงินนำไปเที่ยวเตร่ จีบสาว เป็นเรื่องของวัตถุนิยม ซื่อไอโฟน หรืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้เกิดความไม่พอดี ความโลภ ขึ้น

สาเหตุที่นั่นเกิดจาก 2 ม. ไม่ใช่ 'ม.เอกชน' กับ 'ม.รัฐบาล' แต่ ม.ที่ 1 ซึ่งนำเด็กเข้าไปสู่ปัญหาการพนันคือ ไม่มี และ ม.ที่ 2 คือ ไม่พอ ปัญหานี้จึงไม่ได้เกิดเฉพาะกับคนจนอย่างเดียว แต่มีทั้งคนจนและคนรวย ซึ่งเล่นการพนันเหมือนกัน แต่วิธีการนั้นแตกต่างกัน คนจนที่ 'ไม่มี' นั้น อุปกรณ์ในการเล่นการพนันอาจจะไม่รัดกุม ตำรวจดำเนินการจับกุมปราบปรามได้ง่าย ส่วนอุปกรณ์ในการเล่นการพนันสำหรับคนรวยที่ 'ไม่พอ' จะเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถดำเนินการจับกุมได้

ประกอบกับอำนาจตามกฎหมายได้เปลี่ยนแปลงไป เดิมทีตำแหน่งของตนเองนั้น มีอำนาจในการตรวจค้นเคหะสถานทุกเวลา แต่ปัจจุบันเมื่อมีเวทียับเคลื่อนไม่ให้มีการใช้อำนาจไปในทางละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญ อำนาจในเรื่องนี้ก็ถูกจำกัดลง ซึ่งไม่ว่ากัน ถือว่าทำให้งานของตำรวจเบาลง

ถึงอย่างนั้น ก็ไม่ได้มองว่า การจับกุมจะเป็นการควบคุมสังคมให้อยู่อย่างปกติสุขได้ แต่การป้องกันเป็นเรื่องสำคัญกว่า เราไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายมาจำกัดเรื่องสิทธิของเด็ก แต่ควรมองไปถึงระบบการให้ความรู้ เพราะเป็นวิธีการป้องกันเด็กให้ออกห่างจากอบายมุขได้ดีที่สุด

ส่วนวิทยากรที่จะมาให้ความรู้กับเด็กนั้น น่าจะเป็นวิทยากรทาง

ทางด้านของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ยกตัวอย่าง กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี ก็ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันเด็กออกจากปัญหาการพนันและยาเสพติด โดยจัดตั้งเป็นโครงการโรงพักวิถีพุทธ¹⁰

โครงการดังกล่าว เปรียบเหมือนกับสปา โดยปกติ สปา คือ การขัดผิวกายให้สะอาด แต่โรงพักวิถีพุทธเป็นการขัดเกล้าจิตใจเด็กและเยาวชนให้ห่างไกลจากการพนันและยาเสพติด โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมการศาสนา ตอนนี้โครงการอยู่ในช่วงปรับปรุงและจะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ด้านศีลธรรม โดยอาจจะเชิญพระตามวัดต่างๆ มาเป็นวิทยากร ซึ่งโดยปกติคิดว่า มีคนเชิญท่านน้อยมาก

ในส่วนของหน้าที่การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อยากจะแยกแยะให้เข้าใจก่อนว่า **ชีวิตท่านจะอยู่รอดปลอดภัยได้ ต้องป้องกันตัวเองก่อน ตำรวจไม่สามารถป้องกันให้ได้**

¹⁰ โครงการส่งเสริมพุทธศาสนาและจริยธรรมเชิงรุก เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนที่ประพฤติตนไม่สมควร หรือเรียกย่อๆ ว่า โครงการโรงพักวิถีพุทธ มุ่งเน้นการนำศาสนาบำบัดมาแก้ไขปัญหาด้านความประพฤติให้แก่เด็กและเยาวชนไทย (<http://childrenpolice.com>) การดำเนินการจะใช้พื้นที่ของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี จัดให้เด็กและเยาวชนที่ประพฤติตนไม่สมควร ถูกส่งตัว หรือรับตัวมาแล้ว เข้าร่วมโครงการที่มีวิทยากรและกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีงาม ก่อนส่งคืนเด็กและเยาวชนกลับสู่สถาบันครอบครัว หรือสถาบันการศึกษาต่อไป (<http://www.thairath.co.th>)

ทั้งหมด จะให้ไปคอยเดินตามทุกคน คงเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ซึ่งหนึ่งในสาเหตุหลักของคดีฆาตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพนันคือ การปิดบังอำพรางคดี คนเล่นการพนันมักจะโกหกพ่อแม่ เช่น บอกว่าจะขอเงินไปลงเรียนพิเศษวิชาภาษาอังกฤษ แต่ความจริงแล้ว ไม่ได้ไปเรียนพิเศษ หากนำเงินไปสู้อาการผ่อนคลาย

ทางด้านการปราบปราม ต้องเรียนให้ทราบว่า การปราบปรามไม่ได้ส่งผลให้คนเลิกการพนัน มันเป็นแค่วิธีควบคุม ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้ายังทรงตรัสคำสอนชีวิตเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ แสดงว่า การพนันมีอยู่คู่โบราณกาล เหมือนกับการค้าประเวณี หากจะกล่าวแบบภาษาวินิจฉัย เคยอ่านเจอในหนังสือเล่มหนึ่งเขาบอกไว้ว่า ‘Necessary Evil’ แปลความว่า ของชั่วที่จำเป็น การพนันจึงอยู่คู่กับคนและสังคมมาตลอด เลิกไม่ได้ แต่จะอย่างไรให้...ถ้าพูดแบบเสก โลโซ ก็คือ ควบคุมได้ ให้สังคมอยู่อย่างปกติสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ทำได้แค่นั้น

ส่วนสถิติทางด้านงานปราบปรามในปัจจุบัน ก็ถือว่า เป็นไปตามยุคสมัย ในยุคที่มีการพนันออนไลน์ คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ตัวเลขต้องเพิ่มขึ้น แต่อย่าว่าไปถึงเรื่องจำนวนตัวเลขเลย ยกตัวอย่างง่ายๆ เช่น พ่อแม่บางคนรักลูกมาก ซื่อไอโฟนให้ลูก แต่หารู้ไม่ว่า เวลานั้นงานข้าวด้วยกัน ลูกนั่งเล่นไอโฟนอยู่ข้างๆ เขากำลังเสียการพนันเป็นล้านบาท เพราะเปิดเว็บไซต์เล่นการพนันแข่งขันฟุตบอลอยู่ เหล่านี้เป็นต้น ดังนั้นการหยิบยื่นเทคโนโลยีให้กับเด็กและเยาวชนจึงควรให้รู้ถึงคุณและโทษ เพราะเทคโนโลยีมีทั้งคุณอนันต์และโทษมหันต์

บทบาทของสถาบัน

การศึกษา

ศ.ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์

อธิการบดีมหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์

ประธานที่ประชุมอธิการบดี

แห่งประเทศไทย (ประธาน นปอ.)

มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งที่มีนักศึกษาอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นแหล่งที่มีคนเล่นการพนันหลากหลาย แต่เวลาที่กล่าวถึงมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษา ต้องเข้าใจว่า ไม่ได้มีลักษณะเหมือนกันทั้งหมด บางมหาวิทยาลัยอาจจะมีความหนักหน่วงร้ายแรง ขณะที่บางมหาวิทยาลัยอาจจะมีความอ่อนช้อย

อยากให้ทุกท่านเริ่มต้นมองเรื่องการพนันด้วยความเข้าใจที่ตรงกันว่า เราคงห้ามการเล่นการพนันทุกประเภทไม่ได้ แต่ควรจำกัดการเล่นการพนันให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม เพราะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะไม่ให้คนเล่นการพนันอย่างเด็ดขาด และโอกาสที่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยจะเล่นการพนันนั้นมีอยู่สูงมาก เพียงแต่จะหาวิธีให้เล่นกันในขอบเขตจำกัด

ยกตัวอย่าง โดยส่วนตัว ทุกวันนี้ไม่เล่นการพนัน แต่ก็มีไปดูตามทีต่างๆ บ้าง ถ้ามองว่าในชีวิตนี้เคยเล่นการพนันไหม เชื่อว่า ทุกคนต้องผ่านการเล่นมาไม่มากก็น้อย ดังนั้นปัญหาใหญ่ คือ การเล่นการพนันอย่างเป็นกึ่งจะลักษณะและจริงจัง จนก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสังคมต่างหาก

ถ้าถามว่า จะทำอย่างไรให้มหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษามีการเล่นการพนันกันน้อยลงหรือแทบจะไม่มีเลย

เรามีมาตรการอยู่ 2 ด้านคือ การป้องกันและปราบปราม ซึ่งคงไม่ถึงขนาดเท่ากับเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่อยากจะเล่าประสบการณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ทำกันมาให้ทุกท่านได้ฟัง

มาตรการการป้องกัน ทำได้หลายประการ เมื่อซัก อาจารย์ไพบุลย์ (วัฒนศิริธรรม) กล่าวมาแล้วแล้วว่า หากมหาวิทยาลัยมีกิจกรรมหลากหลายให้กับนักศึกษา ทั้งกีฬา ศิลปวัฒนธรรม หรือแม้กระทั่งกิจกรรมทางการเมือง เขาย่อมสนใจเรื่องนั้นมากกว่าจะใช้เวลามาเล่นการพนัน

มาตรการต่อมาคือ การเป็นตัวอย่งที่ดีของคนในมหาวิทยาลัย โดยธรรมชาติแล้ว มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ซึ่งมีบรรยากาศดีกว่าสถานที่แห่งอื่น โอกาสที่อาจารย์จะเล่นการพนันนั้นไม่ค่อยมี ตัวอย่งที่ดีของนักศึกษาก็มีอยู่ค่อนข้างชัดเจน ปัญหาส่วนใหญ่จะอยู่ที่บ้าน และชุมชนที่เล่นการพนันเป็นหลัก เด็กที่เติบโตมาในชุมชนที่เล่นการพนันมักจะมีปัญหา แต่การมีตัวอย่งที่ดีในมหาวิทยาลัยน่าจะช่วยทำให้นักศึกษาเห็นภาพและป้องกันเขาจากการพนันได้พอสมควร

อีกหนึ่งมาตรการการป้องกัน ซึ่งอยากแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้ฟัง เนื่องจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พยายามเน้นย้ำว่า นักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม เราจึงสอนนักศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นเรียนปีที่ 1 โดยเปิดวิชาที่ชื่อว่า **วิชา TU100 พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม** ของ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (รองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)**

เราสอนเด็กให้คิดค้น เรียนรู้ด้วยตนเอง และตอบสังคมให้ได้ว่า ปัญหาของสังคมเกิดจากอะไร เด็กบางคนทำกรณีศึกษาเรื่องการพนัน บางคนทำเรื่องการทิ้งขยะ และบางคนทำกรณีปัญหาอื่นๆ แต่โดยรวมสิ่งที่

ธรรมศาสตร์พยายามสร้างให้เกิดขึ้นคือ **ให้เด็กเรียนรู้ว่า อย่าแก้ปัญหาโดยการโทษคนอื่น**

ทางด้าน**มาตรการการปราบปราม** มหาวิทยาลัยทุกแห่งย่อมต้องมีข้อห้ามในการเล่นการพนันอยู่แล้ว และมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ก็ถือว่าเป็นเขตปลอดการพนันเกือบ 100 เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตาม เราคงห้ามเด็กไปเล่นการพนันออนไลน์ได้ลำบาก เพราะเด็กสมัยนี้มีโทรศัพท์ ไอแพด ไอโฟน อยู่ติดตัวตลอดเวลา ดังนั้นสิ่งที่ต้องทำคือ มหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งมี**ฝ่ายการนักศึกษา**อยู่แล้ว จะต้องเข้าไป**ตรวจสอบดูแลตามหอพักนักศึกษา** ซึ่งเป็นสถานที่ที่นักศึกษามุมกันอยู่ว่า เขาเล่นการพนันหรือไม่

ท้ายที่สุด ระหว่างมาตรการป้องกันและปราบปราม ท่านศาสตราจารย์วิรัตน์ (ปัญญาวรคุณ) ได้กล่าวไว้แล้วว่า มาตรการป้องกันเป็นเรื่องสำคัญที่สุด **การพนันอยู่ที่ใจ ถ้าใจเข้มแข็งพอก็สู้ได้** และการพนันคงไม่เข้ามาสิงในตัวเราโดยง่าย แต่ถ้าใจไม่เข้มแข็งพอ มันก็ลำบาก **มหาวิทยาลัยจึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ นักศึกษามีความเข้มแข็ง** รวมทั้งพยายามสอนนักศึกษาอย่างเต็มที่ว่า การพนันเป็นสิ่งเลวร้าย ไม่ดี ก่อให้เกิดปัญหา และมหาวิทยาลัยไม่สนับสนุนในเรื่องดังกล่าว ถ้าเราช่วยกันสร้างจิตใจสร้างพลังให้นักศึกษา ปัญหาการพนันก็จะลดน้อยถอยลงไปได้

นอกจากนี้ มีประเด็นของสังคมข้างนอกที่ยังไม่ได้กล่าวถึง เช่น การมีมาตรการห้ามโฆษณาต่างๆ เพราะต้องการพูดในขอบเขตของมหาวิทยาลัย และคิดว่า **มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งของปัญญาชน ต้องโน้มน้าวคนให้ไปสูทิศทางนั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้**

บทบาทของสื่อมวลชน

นายก้อเขต จันทเลิศลักษณ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักข่าว
สถานีโทรทัศน์ TPBS

สังคมไทยมีความคาดหวังกับสื่อหลายเรื่อง รวมทั้งเรื่องการพนัน เราแบกรับความคาดหวังนี้มาโดยตลอด และพยายามทำให้ดีขึ้น เพราะสื่อถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสังคม แต่อย่างหนึ่งที่ทางเวทีนี้ได้เกริ่นนำไว้แต่แรกว่า ปัญหาใหญ่ๆ ในสังคมนั้นไม่อาจจะแก้ไขได้โดยภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่ง จะต้องใช้วิธีการ เครือข่าย และการร่วมมือกันอย่างจริงจัง

ในส่วนของสื่อ มักถูกมองว่า เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำให้เกิดการกระตุ้นหรือส่งเสริมการพนันให้แพร่หลายออกไป จนส่งผลให้คนหันมาเล่นการพนันมากขึ้น เราจึงต้องหันมาตรวจสอบตัวเอง หลังจากตรวจสอบชาวบ้านมามากแล้ว ก็ต้องพร้อมจะถูกสังคมตรวจสอบได้เช่นกัน

ผลการตรวจสอบออกมาว่า มีส่วนที่เป็นอย่างนั้นจริง และบางส่วนก็ไม่ถึงขนาดนั้น

สื่อที่จะกล่าวถึงมีด้วยกัน 2 แบบ คือ แบบแรก กระตุ้นให้เกิดการพนันโดยตรง พบในบางสื่อ เฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์เอง ก็มีความหลากหลาย โดยส่วนใหญ่จะเป็นสื่อที่มีขนาดแท็บลอยด์ (Tabloid) พับเหน็บกระเป๋าลังได้ และนำเสนออย่างชัดเจนว่า ทีมนี้จะชนะทีมนั้น เตรียมเอาเงินกลับบ้านมาวางได้ หรือไม่แทงแม่ด่าแน่ ถือเป็นกระตุ้นให้มีการพนันกันโดยตรง

ขณะเดียวกันก็มีสื่ออีกแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ปกติ ไม่ใช่สื่อเฉพาะด้าน--ส่วนจะตีความว่า เป็นเฉพาะด้านกีฬาหรือการพนัน หากไปเปิดดู จะพบคำตอบเอง สื่อมวลชนที่นำเสนอด้านกีฬาหลายคนหลายสำนักนั้น ไม่ได้นำเสนอเนื้อหาเหมือนกับสื่อแบบแรก แม้กระนั้นก็ยังถูกมองว่า เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการพนัน เนื่องจากได้เขียนรายงาน หรือวิเคราะห์ว่า เกมกีฬานั้นๆ ทีมนั้นๆ จะชนะหรือแพ้ เพราะอะไร เพราะนั่นคือการวิเคราะห์และการนำเสนอข่าว ประเด็นนี้มีคนไปตีความและวิพากษ์วิจารณ์ว่า นี่ละ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการพนันขึ้นต่อกันขึ้น ถ้ามว่าจริงไหม ตอบว่า จริง ถ้ามว่าไม่จริงไหม ก็ตอบว่า ไม่จริง

จริงอย่างไร จริงเพราะ...ตราบไตที่ผู้รับสาร รับรู้ข่าวสาร แล้วมีประสบการณ์ ภูมิหลัง ทักษะคิด ความคิดเกี่ยวกับการพนันอยู่แล้ว เห็นอะไรก็ตีความเป็นการพนันได้ทั้งสิ้น

เคยพูดคุยกับเพื่อนที่เป็นนักข่าวกีฬาว่า ถ้าไม่เขียนออกมาในลักษณะนี้ จะมีทางอื่นในการรายงานข่าวได้ไหม รอดูตอนผลการแข่งขันออกมาเลยได้หรือเปล่า เขาก็ถามกลับมาว่า แล้วเวลาใกล้เลือกตั้ง ที่บอกว่า สนามนี้ พรรคนั้นพรรคนี้อาจจะมา ใครจะได้ นั่นละ ถือเป็นส่งเสริมการพนันหรือเปล่า คนที่ไม่รู้เรื่อง ซึ่งคิดว่า การพนันคือฟุตบอลหรือเข้าบ่อนอย่างเดียว ก็อาจจะบอกว่า ไม่มีหรอก ทารูไม่ ความจริงแล้วเขาเล่นกันเป็นหลักล้านว่า พรรคไหนจะมา

สื่อเมื่อถูกตรวจสอบ ถูกสังคมวิพากษ์ ก็ต้องกลับมามองว่า สิ่งที่ทำอยู่นั้นเรากำลังทำอะไร รายงานตามกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพของเราแล้วหรือยัง ถ้าทำแบบนั้นแล้ว ผลที่เกิดขึ้นตามมา สื่ออาจจะนึกไม่ถึง หรือนึกถึง แต่เห็นว่าได้เงินมากกว่า นั่นก็เป็นเรื่องที่ต้องค่อยๆ แก่กันไป

สิ่งที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โดย คณะอนุกรรมการส่งเสริมจริยธรรม ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2552 คือ การพยายามสร้างความเข้าใจร่วมกัน เรียกว่า **แนวปฏิบัติของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เรื่อง การเสนอข่าวกีฬา**¹¹ ซึ่งจะมีการลงไปในรายละเอียดด้วยการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อร่างแนวคิดการจัดทำคู่มือจริยธรรมการรายงานข่าวกีฬา และการออกไปพบปะพูดคุยกับนักข่าวกีฬา

เนื่องจากที่ผ่านมา องค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ที่มารวมตัวกัน ส่วนใหญ่ มักจะเป็นกลุ่มที่รายงานข่าวทางด้านสถานการณ์บ้านเมือง สังคม อาชญากรรม การเมือง ประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพ ฯลฯ แต่ในด้านของข่าวกีฬา ยังไม่ค่อยพูดถึงสักเท่าไรนัก แม้จะมีสมาคมนักข่าวช่างภาพกีฬาแห่งประเทศไทย แต่ทางสมาคมก็ดำเนินการเฉพาะเรื่องของการกีฬา และการทำงานในบริบทของข่าวกีฬานั้นๆ เป็นหลัก สภาการหนังสือพิมพ์

¹¹ แนวปฏิบัติของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เรื่อง การเสนอข่าวกีฬา มีดังต่อไปนี้

- 1) ต้องเป็นการรายงานข่าวกีฬาในทางสร้างสรรค์ ไม่ให้การรายงานข่าวกีฬาเป็นไปในความหมายที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในทางทำลายซึ่งกันและกัน
- 2) ต้องเป็นการรายงานข่าวที่ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกถึงการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา ชาติพันธุ์ ความเชื่อ ศาสนา และสังคม สร้างสำนึกของกีฬาให้เป็นเรื่องของ การสร้างคน สร้างสันติภาพ สร้างความรัก ความสามัคคีในมวลหมู่มนุษย์ได้ทุกชาติทุกภาษา
- 3) ต้องเป็นการรายงานข่าวที่เที่ยงตรง ถูกต้องในกรอบแห่งจริยธรรมของวิชาชีพสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
- 4) ต้องเป็นการรายงานข่าวที่ไม่บิดเบือนเจตนารมณ์ที่แท้จริงของการกีฬาและไม่ส่งเสริมโฆษณาแฝงสินค้าขายยา
- 5) ต้องไม่เป็นการรายงานข่าวในทิศทางซึ่งโน้มเอียง หรือชี้นำ หรือชักจูง การกีฬาไปเกี่ยวข้องกับการพนัน หรือคล้อยตามไปในทางที่ไม่ดีงาม (<http://www.presscouncil.or.th>)

แห่งชาติจึงได้หารือกันถึงสิ่งที่นักข่าวกีฬารายงานกันอยู่ว่า ส่งผลอย่างไร และสร้างให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน เราใช้เวลาในการจัดทำคู่มือค่อนข้างนาน หลังจากเผชิญกับสภาวะความขัดแย้งทางการเมือง ภัยธรรมชาติ ต่างๆ ที่ทำให้ทุกอย่างหยุดชะงักไปหมด จนกระทั่งตอนนี้ ได้คู่มือจริยธรรมการรายงานข่าวกีฬาออกมาเรียบร้อยแล้ว และกำลังจะนำเข้าสู่ที่ประชุมของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในอีกไม่นาน เพื่อจะประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

ส่วนของกระบวนการที่จะทำคู่มือนี้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เราได้มีการพูดคุยทำความเข้าใจกับคนที่ เป็นนักข่าวกีฬาจริงๆ เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันว่า สิ่งไหนทำได้และไม่ได้ หน้าที่ของสื่อคือ การรายงานข้อเท็จจริง การวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น ในเรื่องกีฬา สิ่งนี้ต้องมีอยู่ แต่สิ่งที่ไม่ได้คือ การรายงานข้อเท็จจริง การวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น นั้นจะต้องไม่นำไปสู่การส่งเสริม กระตุ้นให้เกิดการพนัน ต้องหลีกเลี่ยง นี่คือประเด็นหลัก

อาจจะมีคนตั้งคำถามว่า แนวปฏิบัติหรือคู่มือที่ร้ายยาวมาให้ฟังนั้น จะมีผลอย่างไร ถ้าเขียนขึ้นมาแล้วไม่มีการนำไปปฏิบัติ ก็คงมีค่าอะไร ไม่แตกต่างจากกระดาษสัก 2-3 แผ่น

อย่างที่กล่าวไว้ในตอนแรกว่า สื่ออย่างพวกเรา ซึ่งสังคมคาดหวังอย่างยิ่งว่า จะมีส่วนทำให้การพนันลดน้อยลง ไม่ได้เป็นผู้เดียวในการแก้ปัญหา และถ้าใครคิดเช่นนั้นก็ต้องเผชิญกับปัญหาเรื่องการพนันไม่รู้จักจบจักสิ้น สื่อไม่ปฏิเสธว่า เป็นกลไกสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดหรือไม่เกิด การพนัน และเป็นเรื่องที่เราเองก็กำลังมีความพยายามทำงานขับเคลื่อนอยู่

ถึงกระนั้น ก็ต้องเรียนให้ทราบว่า สภาการหนังสือพิมพ์ทำงานในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพ แต่บริบทในสังคมสื่อที่ประกอบไปด้วย

ผู้ประกอบการวิชาชีพและผู้ประกอบการธุรกิจ เราพยายามทำงานในส่วนของผู้ประกอบการวิชาชีพ และเข้าไปผลักดันในส่วนของผู้ประกอบการธุรกิจให้เกิดความเข้าใจและตระหนักในเรื่องนี้ แต่ขณะเดียวกัน สื่อบางสื่อซึ่งมุ่งเน้นเรื่องรายได้แต่เพียงอย่างเดียว เขาอาจจะไม่สนใจ นั่นหมายถึง ต้องเป็นภาระของทุกภาคส่วนด้วยว่าจะทำอย่างไรกับสื่อเหล่านั้น

รายละเอียดของคู่มือจริยธรรมการรายงานข่าวกีฬา มีอยู่ 5-6 ข้อใหญ่ อาจแบ่งคร่าวๆ ออกเป็น 3 ส่วน **ส่วนที่ 1 คือ เรื่องเนื้อหา** ต้องไม่เป็นการกระตุ้น ส่งเสริม ให้คนเข้าไปสู่การพนัน **ส่วนที่ 2 คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านข่าวกีฬา** ไม่ว่าจะเป็นนักข่าวกีฬา ช่างภาพ หรือบรรณาธิการ จะต้องปฏิบัติตัวในลักษณะที่ไม่นำไปสู่การพนัน เช่น การไม่ไปเล่นการพนันเสียเอง หรือไม่ไปใกล้ชิดโดยไม่รักษาระยะห่างกับแหล่งข่าว ซึ่งอาจจะทำให้การตรวจสอบหรือรายงานข่าวไม่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่เท่าที่ควรจะเป็น และ**ส่วนที่ 3 คือ การขยายพื้นที่การรายงานข่าวออกมาจากสนามกีฬา** ทำให้สังคมตระหนักถึงความมีน้ำใจนักกีฬา ด้วยหวังว่าคนที่เริ่มต้นสนใจกีฬา หากคิดแต่ว่า ทีมที่ตัวเองเชียร์จะแพ้หรือชนะ อาจจะทำให้บางคนมุ่งไปสู่การพนัน แต่เรากำลังทำ ‘ทางแยก’ อีกทางหนึ่ง ที่จะนำไปสู่ผู้ชมกีฬาอีกกลุ่ม ซึ่งคาดหวังว่า จะทำให้เขาตระหนักถึงความมีน้ำใจนักกีฬา และนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน นั่นหมายถึง การรู้จักแพ้ ชนะ อภัย มองกีฬาให้เป็นวิถีชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ไม่ใช่แค่เกมการแข่งขัน หรือแค่การพนันเท่านั้น

บนเวทีวันนี้ หลายท่านได้สะท้อนความคิดว่า ตกลงเราจะเอาอย่างไรกับเรื่องการพนัน จะกำจัดออกไปเลยไหม ทำได้หรือเปล่า หรือจะอยู่กับมันอย่างเหมาะสมได้อย่างไร คำว่า ‘เหมาะสม’ ก็คงต้องถกเถียงกันอีกว่า อย่างไหนเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม อีกทั้งเราพูดกันเยอะถึงเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ การที่สังคมมีภูมิคุ้มกันในการป้องกันตัวเอง ปัจจุบันสิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นแล้วหรือยัง และจะเกิดไปในทิศทางไหน

ถ้าสังคมทุกสังคมบอกว่า การพนันไม่ดี ซึ่งเชื่อว่า ทุกคนตระหนักว่า การพนันไม่ดี เช่นเดียวกับที่รู้ว่า บุหรี่กับเหล้าไม่ดี แต่ก็ยังมีคนเข้าไปเกี่ยวข้องในหลายระดับ การพนันคงไม่แตกต่างจากสิ่งทำนองนี้ แต่สิ่งที่จะต้องคิดต่อไปก็คือ เราจะทำอย่างไรกับมัน ในฐานะของสื่อ ณ ขณะนี้ เราได้ทำอยู่ประมาณหนึ่ง ดังรายละเอียดที่ได้เล่าให้ฟังไป

หลังจากสื่อถูกคาดหวังจากสังคม แล้วสื่อคาดหวังอะไรจากสังคมบ้าง สื่อคาดหวังหรืออาจจะเรียกว่า ผัน ก็ได้ เราผันมานานแล้วว่าวันหนึ่ง สื่อหนังสือพิมพ์ที่รายงานและกระตุ้นให้เกิดการพนัน จะเหลือหนังสือคืนเต็มแผง และจะไม่มีเสียงเรียกร้องมายังสื่อหนังสือพิมพ์ว่า ทำไมไม่มีการรายงานข่าวก่อนวันหวยออกว่า ที่นั่นค้นพบมะพร้าวออกลูกเป็นกล้วย อย่างนี้เป็นต้น

พูดแบบนี้อาจจะทำให้รู้สึกงง เพราะทุกคนคิดว่า สื่อมีหน้าที่ออกไปนำเสนอ และนำเสนอ แต่ในฐานะของคนทำสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นอดีตบรรณาธิการหนังสือพิมพ์หัวสีฉบับล่าสุดที่เกิดขึ้นในประเทศไทย (หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก) เราจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) สอบถามพฤติกรรมของผู้อ่านว่า ต้องการอะไร พูดคุยกับผู้แทนจำหน่ายหรือเอเจนต์ (Agent) หนังสือพิมพ์ ซึ่งได้สัมผัสกับผู้อ่านแทบจะทุกตำบลของประเทศนี้ สิ่งที่สะท้อนออกมาก็คือ ทำไมไม่มีเรื่องแบบนี้บ้าง เราจึงบอกว่า ไม่มีหรือ

เพราะมันเป็นเรื่องการพนัน เขาก็ว่า อย่ามองเป็นเรื่องการพนันสิ คนเขาได้สนุกกัน ซื้อมวย 20 บาท แล้วไม่ถูก ก็มาหัวเราะกันสนุกสนาน สังคมไทยเป็นอย่างนี้จริงๆ นั่นคือสิ่งที่เขาเล่าให้ฟัง อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์ที่สังกัดอยู่ก็ยืนยันว่าจะไม่นำเสนอข่าวลักษณะนี้แน่นอน

ตอนมาทำรายการโทรทัศน์ใหม่ๆ ก็เหมือนกัน มีเสียงเรียกร้องว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอภาพที่สะท้อนถึงความยากจนของประเทศนี้ เนื่องจากมีผู้หญิงสวยๆ หน้าตาดี แต่ไม่มีเสื้อผ้าใส่เยอะมาก (ไปเปลือย) นักข่าวก็ออกไปสัมภาษณ์เรื่องนี้และกลับมาเล่าให้ฟัง เขาบอกว่า ไปสัมภาษณ์ผู้ชายคนหนึ่งในตลาดว่า มีความเห็นอย่างไรกับการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ในลักษณะนี้ เขาก็ให้สัมภาษณ์ว่า ไม่เหมาะสม ไม่ดีเลย ถ้าเด็กๆ ไปอ่านเข้าจะรู้สึกอย่างไร เป็นการกระตุ้นเรื่องความรู้สึกทางเพศ แต่ขณะเดียวกันนักข่าวคนนั้นก็บอกว่า **ผู้ชายคนดังกล่าวให้สัมภาษณ์โดยที่หนีบหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นอยู่ข้างรักแร้ตัวเอง** สิ่งนี้มันสะท้อนให้เห็นถึงอะไร

มีคนตั้งคำถามว่า ทำอย่างไรจะไม่ให้มีภาพแบบนี้ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ จึงบอกว่า ถ้าภายใน 1 เดือน รวม 4 ครั้ง เพราะหนังสือพิมพ์สมัยก่อนจะนำเสนอภาพเปลือยในฉบับสุดสัปดาห์ หนังสือพิมพ์เหล่านี้เหลือคืนโรงพิมพ์เป็นตั้ง รับรองว่า ภาพเหล่านี้จะหายไป แต่ก็ต้องยอมรับความจริง และความจริงบางครั้งก็เจ็บปวด เพราะในวันเสาร์-อาทิตย์ทุกตัวแทนจำหน่ายต่างขอเพิ่มยอด และขายจนเกือบหมด

ประเด็นที่กำลังจะบอกก็คือ **เรากำลังแหวกว่ายอยู่ในทะเล**

สิ่งที่เรารู้ว่ากันว่า ไม่เหมาะสม ไม่ควรจะได้เกิด ควรจะหมดไป จึงเป็นภาระหน้าที่ของเราทุกคน สื่อเองก็จะทำหน้าที่ให้ดีที่สุดจนกว่าจะถึงวันนั้น ซึ่งก็ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่เหมือนกัน

บทบาทของสื่อท้องถิ่น

นายวัชรชัย ไชยโยธา

วุฒิสภางานวิภุมุชชน

ภาคอีสานล่าง

ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด

ศรีสะเกษ

บทบาทของสื่อ มีทั้งสื่อส่วนกลาง

ซึ่งเป็นสื่อใหญ่ อย่างที่คุณก่อเขต (จันท-เลิศลักษณ์) นำเสนอว่า เป็นสื่อที่สังคมมีความคาดหวังสูง **และสื่อชุมชน** ซึ่งเป็นคนเล็กๆ ที่อยู่ชุมชน ส่วนหนึ่งก็มีความคาดหวังจากสื่อใหญ่ ขณะเดียวกันสื่อเล็กๆ อย่างเรา ก็คาดหวังจากสังคมเหมือนกัน โดยเฉพาะเรื่องการพนัน และความหวังของเยาวชน ซึ่งเป็นความหวังของคนไทยทั้งชาติ

ธุรกิจการพนันไม่ได้สร้างให้เกิดรายได้ใหม่ขึ้น แต่เป็นการถ่ายโอนเงินจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง ยกตัวอย่าง การเล่นไฮโล (Hi Lo - การเล่นทอดลูกเต๋าและนับแต้มที่ออกสูง-ต่ำ) จะเห็นว่า ความจริงแล้วไม่ได้ทำให้เกิดรายได้ เพียงแต่คนเล่น 4-5 คน อาจจะมีคนได้สัก 1 คนเท่านั้น

การพนันเป็นเรื่องที่รู้กันว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ขณะเดียวกัน ถ้าเปิดให้มีการพนันถูกต้องตามกฎหมาย เชื่อว่า จำนวนผู้ไปแสวงโชคคงจะเพิ่มขึ้นทุกกรณีอย่างแน่นอน ร่างพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ... ซึ่งกำลังมีการปรับแก้ อยู่ในขณะนี้ เราเองในฐานะที่เป็นสื่อตัวเล็กๆ มองว่า **สื่อชุมชนน่าจะทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียง ทำความจริงให้ปรากฏขึ้น**

วันนี้เป็นวันที่ 1 มีนาคม ซึ่งเป็นวันหวยออก เมื่อเช้าหลายท่าน

อาจจะเห็นตุ๊กแก แล้วตีตัวเลขกันออกมาเป็นหอย สักป้าย 3 โมงเศษก็ยังคงคาดหวังกันอยู่ว่าจะถูกหรือไม่ สื่อใหญ่ๆ ช่วงบักซ์หลังนี้คงจะขายดิบขายดี เพราะหลายท่านซื้อไปเพื่อจะตรวจรางวัลลอตเตอรี่

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สังคมนอกจากมีความคาดหวังแล้ว ยังมีเรื่องของ การทำความเข้าใจให้ปรากฏ ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญของสื่อ คิดว่า อย่างน้อยที่สุด เราควรกำหนดให้การพนันอยู่ในวงจำกัด ไม่ใช่เปิดเสรี ถึงแม้ว่าในปัจจุบันประเทศเพื่อนบ้านจะเปิดบ่อนการพนันกันอย่างมากมายล่าสุด ที่จุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ บ้านของตนเอง แม้ว่า ถนน ด่าน ยังสร้างไม่เสร็จ แต่บ่อนการพนันทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ทั้งกระแสทุนนิยม โลกาภิวัตน์ กระแสที่คนมองเรื่องของเงินมากกว่าคุณค่าความเป็นคน ซึ่งกำลังถาโถมเข้ามา เป็นสิ่งที่ทำให้สังคมต้องย้อน

ทางด้านบทบาทของสื่อชุมชน เรามีพี่น้องเครือข่ายที่ทำวิทยุชุมชน ตอนนี้กำลังถ่ายทอดเสียงไปยัง 80 สถานีไปทั่วประเทศ เป็นการบอกเล่าข้อเท็จจริงจากเวทีให้เขารับรู้ถึงสิ่งที่สังคมกำลังจะต้องเจอในอนาคตว่า ในขณะที่ย้อนอดีตไล่ล่าเรา เราจะอยู่อย่างไรท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ยังพยายามทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน เพราะสื่อชุมชนเป็นสื่อ 2 ทาง สื่อทางเดียวคือนำเสนอมิติด้านเดียว แต่เราทำงานโดยไปเกาะเวทีคู่ขนานกับชุมชน จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นว่า ชุมชนต้องการอย่างนี้หรือไม่ อย่างไร เพราะมิติทางด้านการสื่อสาร ถ้าเป็นการสื่อสารทางเดียว ก็จะได้เพียงแค่ความคิดของ

คนใดคนหนึ่งไปนำเสนอ แต่ถ้าใช้มิติของการจัดเวที ก็จะทำให้สังคมตรงนั้นต้องการเรื่องนั้นจริงหรือไม่

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการทำบ่อนกาสิโนที่ทุ่งกุลาร้องไห้¹² อยากจะลองจับกระแสว่า สื่อวิทยุชุมชน แกนนำชุมชน คิดอย่างไรกับนโยบายที่จะนำเอาทุ่งกุลาร้องไห้ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิที่ดีที่สุดในโลกไปทำเป็นบ่อนการพนัน เราได้รับคำตอบว่า แม้รัฐจะมีรายได้จากการเก็บภาษี แต่ผลเสียที่เกิดขึ้นคือ ประชาชนโดยรอบพื้นที่ตรงนั้น จะไม่เป็นอันทำมาหากิน และบทบาทในการเป็นแหล่งส่งข้าวไปขายทั่วประเทศก็อาจจะหมดไป

เงินทองเป็นของมายา ข้าวปลาอาหารย่อมมีความสำคัญมากกว่าเงิน¹³ เหมือนกับภาวะวิกฤติที่เราเจอตอนน้ำท่วมครั้งที่ผ่านมา หลายคนมีเงินเต็มบ้าน แต่ไม่สามารถซื้อเรือ ซื้ออาหาร หรือเอาไปใช้อะไรได้ ยุคสมัยนี้เราน่าจะกลับมาตั้งต้นกันใหม่ว่า อะไรเป็นสิ่งที่สังคมต้องการแท้จริง และอะไรคือสิ่งที่สังคมมีความคาดหวัง

¹² ทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นที่ราบขนาดใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ 2 ล้านไร่ อยู่ในเขตจังหวัดสุรินทร์ (อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม), จังหวัดมหาสารคาม (อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย), จังหวัดบุรีรัมย์ (อำเภอพุทไธสง), จังหวัดศรีสะเกษ, จังหวัดยโสธร (อำเภอมหาชนะชัย) และจังหวัดร้อยเอ็ด (อำเภอปทุมรัตต์ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสุวรรณภูมิ และอำเภอโพธิ์ทราย) (<http://th.wikipedia.org>)

¹³ มาจากรวบรวมของที่ว่า “เงินทองของมายา...ข้าวปลาของจริง” ของหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร ซึ่งทรงได้รับการยกย่องเป็นบิดาแห่งการเกษตรแผนใหม่ (<http://th.wikipedia.org>)

ถามตัวเองว่า เราควรส่งเสริมให้มีการพนันถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

นอกจากนี้ บทบาทของผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลทางด้านกฎหมาย ซึ่งคงไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงฝ่ายเดียว รวมถึงบทบาทของผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อ ช่องทางการสื่อสารต่างๆ เช่น การส่ง SMS หายออนไลน์ หน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งเป็นองค์กรอิสระ **จะต้องมีความชัดเจนในการกำกับดูแล** ตอนนี้เรามีสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เกิดขึ้นแล้ว จะต้องทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อให้เป็นจริง มีการวางมาตรการที่ชัดเจนกับสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างลึก และทั่วถึง

ประเด็นความเคลื่อนไหวที่เราทำกันอยู่ ณ วันนี้คือ **ทำอะไร** **เวทีลักษณะนี้จะเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้เท่าทัน** **ในเรื่องข้อมูลและสิ่งต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในสังคม**

มีคำกล่าวว่า ตัวอย่างที่ดีนั้นมีค่ากว่าคำสอน สื่อเล็กๆ ที่อยู่ ชุมชน สำคัญที่สุดคือ สื่อบุคคล ถ้าเรามีตัวอย่างพ่อแม่ที่ดี เราจะมีลูกที่ดี ถ้าเรามีสถาบันการศึกษาที่ดี มีการอบรมให้ความรู้ มีสื่อที่นำเสนอมิติการ พัฒนาในทางสร้างสรรค์ ทั้งเนื้อหา ผู้จัดรายการ ที่ไม่ก่อให้เกิดการสร้าง กระแสการพนัน คาดว่า ทิศทางการพัฒนาบ้านเมืองซึ่งเป็นไปในลักษณะนี้ น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถทำหน้าที่จุดรั้งสังคมได้ ไม่ใช่ยิ่งไปโหมโรง สร้างกระแสการพนันให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

และสิ่งที่สำคัญอีกอันหนึ่งคือ **นโยบายของรัฐ จะต้องมีความชัดเจนในการวางยุทธศาสตร์การพัฒนา ว่าทิศทางของประเทศจะ** **เดินไปอย่างไร โดยฟังจากข้างล่าง คือ ฟังเสียงประชาชน และสื่อ**

ชุมชนต้องทำหน้าที่นำเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันสื่อ ใหญ่ก็ต้องทำหน้าที่เฝ้าระวัง ตรวจสอบ ติดตาม ถ้ากลไกเหล่านี้ ทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองที่ได้วางเอาไว้ เชื่อว่า จะสามารถ ทำให้พื้นที่การพนันอยู่ในวงจำกัด และคาดหวังว่า สื่อดีๆ จะเป็นตัว ชี้นำสังคมอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อความหวังของเยาวชน ความหวังของประเทศชาติต่อไป

บทบาททางกฎหมาย ดร.สงขลา วิชัยชุกะ กรรมการกฤษฎีกา

หลังจากฟังรายงานผลสรุปการ วิจัย ก็พบว่า **ประเด็นปัญหา** **เกี่ยวกับกฎหมายการพนันเป็นเรื่องที่** **กว้างมาก มีประเด็นให้พูดคุยกันหลากหลายมุมมอง** ในฐานะที่ทำงานทางด้านกฎหมาย โดยเฉพาะการร่างกฎหมาย และจาก ประสบการณ์ที่ได้สัมผัสกับการพนัน อย่างที่อาจารย์สมคิด (เลิศไพฑูรย์) กล่าวไว้ว่า คนที่นั่นอยู่ในที่นี้ ทุกคนคงเคยสัมผัสกับการเล่นพนันมาบ้าง ไม่ มากก็น้อย บนเวทีนี้ตนเองมีอายุมากที่สุด จึงมีประสบการณ์มากหน่อย ได้ เรียนรู้เรื่องการพนันในภาคทฤษฎีและปฏิบัติมาค่อนข้างมาก และได้รับความเจ็บปวด ความสุข ผสมคละเคล้ากันมา

ก่อนอื่น อยากให้ลองมองภาพของกฎหมายไทยเกี่ยวกับการ พนันตั้งแต่สมัยอดีต ไม่ใช่เฉพาะ พ.ร.บ.ฉบับปี 2478 ซึ่งบังคับใช้อยู่ใน ปัจจุบัน

สมัยก่อน มีอาหารจานโปรดของนักพนัน คือ ‘ข้าวเจไป’¹⁴ ซึ่งมีที่มาจากการเล่นพนัน เวลาคนไปเล่นการพนันในบ่อนเงินหมด ก็จะมีมากินข้าวกับเศษเนื้อ และต่อมา อาหารจานนี้ก็กลายเป็นอาหารที่มีชื่อเสียงจนปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีสำนวนไทยอีกสำนวนหนึ่งที่มีที่มาจากกฎหมายการพนัน ตอนเด็ก ๆ หลายคนอาจจะเคยได้ยินว่า “เห็นที่ต้องบอกศาลา” อันนี้เป็นภาษาทางกฎหมาย เนื่องจากสมัยก่อนคำว่า ‘บรรณุนิติภาวะ’ ยังไม่มี ฉะนั้นพ่อแม่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อลูก หากลูกไปก่อหนี้ โดยเฉพาะหนี้สินในบ่อน แล้วนายอากรบ่อนเบี้ย¹⁵ มาตามทวงหนี้ กฎหมายมีทางออกให้กับพ่อแม่ ถ้าไม่อยากรับผิดชอบหนี้สินของลูก ให้ไป

¹⁴ ข้าวเจไป เดิมแล้วชื่อ “ข้าวเสียไป” เป็นอาหารจีนแต่จิว มีการทาบเร่ขายให้นักพนันหน้าโรงบ่อนและคนที่สูบฝิ่นแถวถนนเจริญกรุง คำว่า “ไป” นั้น เป็นการพนันชนิดหนึ่งในสมัยก่อน ส่วนที่มาของข้าวเสียไป มีแหล่งอ้างอิงอยู่ 2 แหล่งคือ 1) เวลาที่นักพนันเสียเงินจากการเล่นพนันจนเหลือเงินติดกระเป๋าสดางค์เพียงนิดเดียว จะมาสั่งแม่ค้าให้เอาเศษไก่ เปิดหมู เครื่องในต่างๆ โปะใส่ข้าวสวย ราดด้วยน้ำพะโล้ จึงเป็นข้าวของคนที่ย้ำเสียไปมาทาน และ 2) เวลาที่นักพนันเสียไป จะต้องจ่ายเงินให้นักพนันคนอื่น บางทีอาจจะเป็นการเลี้ยงข้าว หรือทั้งจ่ายเงินและเลี้ยงข้าว จึงเป็นที่มาของข้าวเสียไป เมื่อเห็นว่า ข้าวเสียไป เป็นชื่อที่ไม่เป็นมงคล ต่อมาคนจึงเปลี่ยนเป็น “ข้าวเจไป” หรือ “ข้าวสวยไป” แทน (ข้าวเสียไป: อิมอร้อยแบบนักพนัน ใน <http://www.oknation.net>)

¹⁵ โรงบ่อนเป็นสถานที่เล่นการพนันชนิดหนึ่งที่รัฐบาลอนุญาตให้เอกชนดำเนินการเอง เพื่อหารายได้เข้ารัฐ เอกชนที่สามารถประมูลได้ต้องจ่ายเงินก่อนแล้วจึงรับผูกขาดไปดำเนินการ ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนและได้รับการแต่งตั้งให้มีบรรดาศักดิ์เป็นขุนพัฒนาสมบัติ แต่นิยมเรียกกันทั่วไปว่า “ขุนพัฒนา” ชื่อเจ้าของโรงบ่อน อันเป็นตำแหน่งนายอากรบ่อนเบี้ย อากรชนิดนี้เริ่มมีการจัดเก็บแล้วตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย การเล่นเบี้ยในโรงบ่อนนั้น หน้าที่คือจัดเก็บส่งรายได้ส่งให้รัฐ (ความรู้เรื่อง ปีโรงบ่อน และ บ่อนเบี้ย ใน <http://topicstock.pantip.com>)

แจ้งกับเจ้าหน้าที่ที่ศาลาลอง บอกว่า ฉันจะไม่รับผิดชอบลูกคนนี้อีกต่อไปแล้ว เป็นการตัดความรับผิดชอบต่อกัน

อยากเรียนให้ทุกท่านทราบว่า กฎหมายการพนันมีมาแต่โบราณ แม้แต่ในกฎหมายตราสามดวงก็มีการกล่าวถึง หรือสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ก็มีการประกาศให้ยกเลิกบ่อนการพนัน จะเห็นว่า ตั้งแต่ในอดีต ก็มองกันแล้วว่า การพนันคือความชั่วร้าย แต่ถึงอย่างนั้น ก็ยังมีการแอบเล่นอยู่ จนกระทั่งหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยคณะราษฎร เมื่อปี 2475 จึงได้ออก พ.ร.บ.ฉบับหนึ่งเรียกว่า พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งมีหลักการกฎหมายค่อนข้างแปลกคือ ห้ามเล่นการพนัน เว้นแต่จะได้รับการอนุญาต

ครั้งหนึ่งตอนไปศาล เคยเห็นคนถูกตีตรวนพามาศาล เรียงกันมา 10 กว่าคน บอกว่า ถูกจับเพราะเล่นการพนัน เขาหาว่า เล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ไม่ยอมบอกว่า ให้ไปขออนุญาตกับใคร จึงถูกจับมา และศาลก็ลงบันทึกว่า คนเหล่านี้เล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต

ความจริง พ.ร.บ.ฉบับนี้ ลักษณะคือ การห้าม เว้นแต่ได้รับอนุญาต นั่นคือ อนุญาตได้ แล้วใครเป็นผู้อนุญาตให้มีการเล่นการพนันได้มาตั้งแต่ รัฐมนตรี อธิบดีกรมการปกครอง ผู้ว่าราชการจังหวัด ลงไปถึงนายอำเภอ ไม่ว่าจะ ดีโก้ ขนวัว ขนควาย ปลากัด อนุญาตได้หมด ขนาดจะตั้งสถานกาสีโนยังสามารถอนุญาตได้ และเคยมีการอนุญาตมาแล้ว ในรัฐบาลสมัยของนายควง อภัยวงศ์ อดีตนายกรัฐมนตรี ตอนนั้นได้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกาสำหรับการจัดตั้งกาสีโน ซึ่งปัจจุบัน กฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่มีการยกเลิก แปลว่า ตั้งได้ แต่ทำไมถึงไม่มีการตั้ง

ลักษณะของการพนัน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ บัญชี ก. และ ข. ซึ่งอยู่ในบัญชีท้าย พ.ร.บ. ถ้าไปลองอ่านดู หลายท่านอาจจะงง

เช่น มีคำว่า อีดำอีดแดง¹⁶ ซึ่งสมัยนี้เขาไม่เล่นกันแล้ว ขณะที่ความเป็นจริงในปัจจุบัน อย่างที่คุณก่อเขต (จันทเลิศลักษณ์) บอกว่า เดียวนี้ การทนาย ผลการเลือกตั้ง อาจจะเสียพินันกันเป็นล้านก็มี หรือถ้าลองเดินเข้าไปที่ สนามมวย จะเห็นว่า เขาเล่นการพนันกันอย่างโจ่งแจ้ง และไม่มีตำรวจไป จับ มวยคู่หนึ่งจะเล่นกันเป็นหลักแสนหลักล้านบาทก็ไม่มีใครว่า จ่ายเงินให้เห็นกันสด ๆ สิ่งที่คุณจะวิจัยนำเสนอในรายงานผลการศึกษาไปเมื่อสักครู่ว่า อยากจะให้มีการห้ามไม่ให้เอากีฬาแห่งชาติ เช่น มวยไทย มาเป็นการพนัน โอ้โฮ ถ้าเสนอแบบนี้รับรองว่า จะเกิดกสิยศูขึ้นทันที

ท่านसारวัตรวีรัตน์ (ปัญญาวรคุณ) ผู้แทนจากกองบัญชาการ ตำรวจนครบาล กล่าวไว้ประโยคหนึ่ง รู้สึกชอบมาก ท่านบอกว่า การพนัน เป็น 'Necessary Evil' หรือเป็นความชั่วร้ายที่เราต้องอยู่กับมัน นักปราชญ์หลายคนก็ได้กล่าวถึงคำนี้ไว้ ซึ่งเห็นด้วย และหลายท่านในที่นี้ก็คงเลือกที่จะเดินทางสายกลาง แต่การจะอยู่กับความชั่วร้ายนี้อย่างไร คงเป็นเรื่องที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์

มาถึงประเด็นที่ได้รับมอบหมายในวันนี้มี 2 เรื่อง คือ 1) หน้การพนันเป็นหน้ที่ทวงถามได้หรือไม่ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และ 2) กระบวนการของร่างพระราชบัญญัติการพนันฉบับใหม่ที่รัฐบาลเสนอ เป็นอย่างไร

¹⁶ อีดำอีดแดง คือ เครื่องเล่นการพนันอย่างหนึ่ง ใช้ไม้ 3 อัน ทาสีดำ สีแดง และสีขาว เจ้ามือกำไม้ทั้ง 3 อันไว้ แล้วใช้ความไวบัดไม้อันหนึ่งลง ในกล่อง ให้ลูกดำแทงสี ถ้าแทง ผิดเจ้ามือกิน, ปลาตาปลาแดง หรือ ไม้ดำไม้แดง ก็เรียก (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

เรื่องที่ 1 หน้การพนัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ถือว่า เป็นหน้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะหลักกฎหมายไทย ยึดถือเรื่องความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในกฎหมายระบุไว้ว่า การทำสัญญาต่างๆ จะต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และเมื่อทำสัญญาแล้วจะเกิดข้อผูกพัน มีสภาพบังคับ เช่นเดียวกับเวลาไปทำนิติกรรมหรือก่อหน้ต่างๆ หน้ที่นั้นสามารถบังคับชำระหน้ได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้หลักการเดียวกันคือ ต้องชอบด้วยกฎหมาย

การพนัน แม้กฎหมายบอกว่า อนุญาตได้ ในเมื่ออนุญาตแล้ว แสดงว่า น่าจะชอบด้วยกฎหมาย แต่ในความเป็นจริงนั้น ปัจจุบัน หน้ที่เกิดจากการพนัน ติดตามทวงถามกันไม่ได้ เพราะอย่างที่บอกว่า หน้ที่ติดตามได้จะต้องเป็นหน้ที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ถ้าหากไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ไม่มีสิทธิจะไปทวงถามกับใคร

กรณีลักษณะนี้ ในต่างประเทศมีการดำเนินการอย่างไร

ถ้าเป็นสถานกาสิโนระดับมาตรฐานสากลจะไม่รับบัตรเครดิต (Credit Card) ไม่รับเช็ค (Check) และไม่มีการตั้งตู้เอทีเอ็ม (ATM) นี้ถือเป็นกฎกติกา หรืออย่างในกฎหมายการพนันของประเทศฝรั่งเศส เขาจะมีการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร และแยกประเภทการพนันอย่างชัดเจน ถ้าเป็นการพนันที่มีรูเล็ตต์ (Roulette - การพนันหมุนวงล้อโดยมีลูกให้ตกตามหมายเลข) บาคาร่า (Baccarat - การเล่นไพ่ชนิดหนึ่งคล้ายกับการเล่นไพ่โป๊กเกอร์) ฯลฯ ต้องตั้งห่างจากนครปารีสออกไปไม่ต่ำกว่า 150 กิโลเมตร จึงอนุญาตให้ทำได้

แต่มาในยุคสมัยใหม่ เกิดกระแส (Trend) ที่เปลี่ยนแปลงไปหลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเพิ่งเปิดกาสิโนใหม่ หรือ

ประเทศที่อยู่รอบๆ เมืองไทย ไม่ว่าจะเป็นสามเหลี่ยมทองคำ อำเภอ อัญประเทศ หรือข้ามไปยังบ้านคลองลึก (ตลาดโรงเกลือ) ประเทศที่มีการ เปิดกาสิน เขาจะตั้งตู้เอทีเอ็ม และรับบัตรเครดิตด้วย ซึ่งขัดกับหลักการ เพราะเมื่อเห็นการพนันเป็นหนี้ที่ติดตามไม่ได้ นายบ่อนก็ไม่ควรที่จะ สนับสนุนให้ใช้บัตรเครดิตต่างๆ เพราะจะทำให้ผู้เล่นยิ่งเกิดความลุ่มหลง มากขึ้นไปอีก อันนี้เป็นข้อสังเกตหนึ่ง

แต่ถ้าให้ลองชั่งน้ำหนักระหว่างการทำหน้าที่เกิดจากการพนันเป็น หนี้ที่ขบด้วยกฎหมาย กับหนี้ไม่ขบด้วยกฎหมาย ก็ยังคงยึดแบบที่เป็น ปัจจุบันอยู่ เปรียบเสมือนการแก้กฎหมาย ก็ต้องหาเหตุผลที่ดีกว่ามา ทักล้าง เพราะหลายๆ เรื่องเหมือนกับรังผึ้ง รังผึ้งจะใหญ่อย่างไร ปล่อยให้ มันใหญ่ไป อย่าไปเหย้ามัน ไม่อย่างนั้นจะเป็นปัญหา

มีเกร็ดจะเล่าให้ฟังอีกเรื่องหนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกานอกจาก จะทำหน้าที่ร่างกฎหมายแล้ว ยังทำหน้าที่ให้ความเห็นในเรื่องกฎหมายด้วย โดยเมื่อประมาณปี 2480 ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กรมตำรวจกับ กระทรวงมหาดไทยหารือมาที่คณะกรรมการกฤษฎีกาว่า **ขอแก้กฎหมาย เพิ่มโทษนักการพนันที่เล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้มีโทษจำคุกหนักขึ้น** ถามว่า ณ วันนี้ยังมีโทษจำคุกอยู่ไหม ตอบว่า มี แต่ส่วนใหญ่ ศาลไม่ลงโทษ เพราะมีความปรานี จำความเห็นของคณะกรรมการ กฤษฎีกาสสมัยโบราณได้ดี ท่านให้ความเห็นไว้ดีมากว่า รัฐมีหน้าที่ในการ บริหารราชการแผ่นดิน ทำให้ประชาชนในประเทศมีความสุข มีสันติภาพ การ กิจกรมต่างๆ ทำ เพราะฉะนั้นการจะไปลงโทษเพราะว่ารัฐไม่สามารถ ควบคุม ปรามปราม การพนันที่ถูกต้อง ขบด้วยกฎหมายได้ ถือว่า **รัฐมี**

ข้อบกพร่องในการบริหารราชการแผ่นดิน และไม่เห็นด้วยกับการใช้ มาตรการทางอาญาในการลงโทษผู้ลักลอบเล่นการพนัน

ขอตั้งข้อสังเกตไว้ข้อหนึ่งว่า ณ วันนี้ **รัฐได้ประโยชน์จากการ พนันหรือไม่ เมื่อรัฐได้ประโยชน์จากการพนัน รัฐได้ทำอะไร** กับการ พนันบ้าง ถ้าเห็นตัวเลขรายได้ท่านอาจจะรู้สึกดี เจาะแค่ลอตเตอรี่ ก็มี เงินจำนวนมหาศาล ที่เข้าเป็นรายได้ให้แก่รัฐ

เรื่องที่ 2 ในส่วนของร่างพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ...

โดยหลักของกฎหมาย เมื่อคณะรัฐมนตรีรับหลักการแล้ว **อยู่ใน** **ขั้นของการส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา** ก็ยัง สามารถปรับปรุงได้

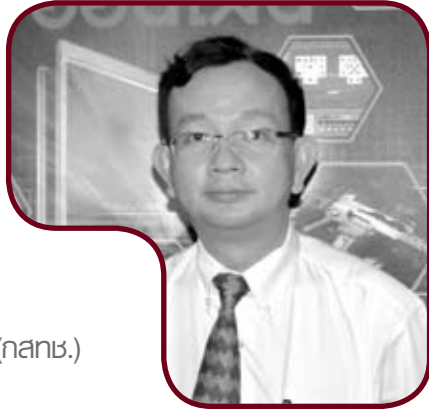
คำว่า ปรับปรุง มีนัยยะหมายถึง **สามารถริเริ่มใหม่ทั้งฉบับ** และ เสนอกลับไปยังคณะรัฐมนตรีว่า มีเหตุมีผลอย่างไรที่จะปรับปรุงโครงสร้าง ของกฎหมายดังกล่าว ถ้ามีเหตุผลที่ดีกว่าก็สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

ซึ่ง ณ ขณะนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกายังไม่ได้มีการประชุม คาด ว่า น่าจะเข้าประชุมภายในเดือนนี้ (เดือนมีนาคม) เพราะเจ้าหน้าที่กำลัง ศึกษาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงร่าง พ.ร.บ.ฉบับดังกล่าวอยู่ ถ้าทางภาค ประชาชน เห็นว่า กฎหมายควรที่จะปรับปรุงหรือแก้ไขในประเด็นต่างๆ ก็ สามารถเสนอเข้าไปได้ และเชื่อว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาที่ทำหน้าที่ตรวจ พิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ จะนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงให้กฎหมาย ดีขึ้น

บทบาทของหน่วยงาน กำกับดูแล

นายแพทย์ประวิทย์ ลี
สถาพรวงศา

กรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

มีทั้งหมด 4 ประเด็นที่อยากจะเรียน
ไว้เป็นเบื้องต้นก่อนคือ

1) สิ่งที่น่าเสนอในวันนี้เป็นความเห็นส่วนตัวไม่เกี่ยวข้องกับองค์กร แม้กรรมการ กสทช. ทั้งหมด 5 ท่าน จะมี 4 ท่านอยู่ต่างประเทศ เฉพาะตนเองเท่านั้นที่อยู่ประเทศไทย สิ่งที่น่าเสนอก็ไม่ถือเป็นมติของ กสทช. อยู่ดี เป็นแต่เพียงความเห็นส่วนตัวเท่านั้น

2) ประเด็นบัญชีครัวเรือนถือเป็นเรื่องสำคัญ เราเคยไปสำรวจที่ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ค่าโทรศัพท์ติดอยู่ในค่าใช้จ่ายบัญชีครัวเรือน อันดับต้นๆ ของประเทศไทย อันนี้ยังไม่รวมหนี้การพนัน ถ้ารวมด้วยอาจจะยิ่งไปกันใหญ่

3) เห็นด้วยกับการทำสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้ดี คนจะได้ไม่เล่นการพนัน แต่ปัญหาคือ ตอนนี้เรามีสิ่งแวดล้อมเสมือน หรือสิ่งแวดล้อมออนไลน์ ซึ่งควบคุมค่อนข้างยาก อย่างถ้าใครลองเข้าไปในเว็บไซต์ต่างๆ จะเห็นว่า มีแบนเนอร์ขึ้นมาชักชวนให้ไปแทงบอลตลอด หรือถ้าเราเข้าไปในเว็บบอร์ด แม้แต่เว็บบอร์ดด้านศาสนา บางครั้งมีคนตั้งกระทู้ให้ประมูลสินค้า ซึ่งเป็นการพนันอย่างหนึ่ง เรื่องของการพนันจึงแทรกซึมเข้าไปทุกที่ไม่ต้องสนใจว่ามีอิทธิพลอะไรทั้งสิ้น

4) ความคาดหวังกับสื่อ เห็นด้วยว่า สังคมคาดหวังกับสื่อมาก แต่สังคมคาดหวังกับคนกำกับสื่อมากกว่าอีก กสทช.จึงย่อมต้องเดือดร้อนแน่นอน

อย่างไรก็ตาม วันนี้ถือเป็นความมั่งคั่งของการขับเคลื่อนขบวนที่ได้นำหลากหลายเรื่องราวและมุมมองมาร่วมพูดคุยกัน เชื่อว่าปัญหาการพนันต้องทำร่วมกันเป็นขบวนเช่นนี้จึงจะแก้ปัญหาได้สำเร็จ

ปัจจุบัน การพนันถูกผูกติดเข้าไปกับสิ่งยั่วยุอย่างอื่น สมมติการพนันสำหรับผู้ชาย จะผูกติดกับเรื่องลามก เข้าเว็บไซต์เรื่องการพนันจะมีเรื่องลามก เข้าเว็บไซต์เรื่องลามกจะมีเรื่องการพนัน นั่นคือ จะทำให้ผู้คนลุ่มหลงทุกสิ่งทุกอย่างไปพร้อมกันทีเดียว และเชื่อว่า กลุ่มคนที่เข้าเว็บไซต์พวกนี้คือ กลุ่มเป้าหมายเดียวกัน

ส่วนที่จะกล่าวถึงวันนี้ ขอเริ่มต้นจากเรื่องข้อความสั้น หรือ SMS (Short Message Service) ที่ส่งเข้าโทรศัพท์มือถือ เช่น มีข้อความส่งมาว่า "ลื้อเป็นเจ้าของ Samsung Galaxy Note ฟรี มูลค่า 22,900 บาท โทร *239# (6 บาท)" อย่างนี้เป็นการพนันหรือไม่ คิดว่า 6 บาท เป็น 'ค่าโทร' หรือ 'ค่าแท่ง' ขอเรียนข้อเท็จจริงให้ทราบว่า ค่าส่งข้อความตั้งต้นนั้นไม่ถึง 10 สตางค์ แล้วอีก 5.90 บาท คือค่าอะไร หรือโปรโมชั่นของเราตามปกติในการส่ง SMS คือ ครั้งละ 1 บาท ถ้าค่าส่งซิงโครเป็น 9 หรือ 12 บาท แสดงว่านั่นไม่ใช่ค่าบริการโทรคมนาคม ฉะนั้นถือเป็นการพนันอย่างแน่นอน

ต้องบอกไว้ก่อนว่า กิจการโทรคมนาคมที่ กสทช. รับผิดชอบอยู่ ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์พื้นฐาน หรืออินเทอร์เน็ต เราไม่ได้มีหน้าที่ดูแลทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่น อินเทอร์เน็ต เรามีหน้าที่

พิจารณาเรื่องคุณภาพการบริการ ความเร็ว ความเสถียร ราคาและความเป็นธรรม แต่ไม่ได้ดูว่า เว็บไซต์ไหนเป็นเว็บโป๊หรือเล่นการพนัน ไม่ใช่หน้าที่ของเรา ถ้าเป็นความผิดทางอินเทอร์เน็ต จะไปอยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ซึ่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ไอซีที ดูแล แต่น่าเสียดาย พ.ร.บ.ฉบับดังกล่าวไม่มีฐานความผิดเรื่องการเล่น จึงยังเป็นปัญหาอยู่

หลายท่านฟังแล้วอาจจะรู้สึกสับสนว่า ทำไม กสทช.ไม่ดูแลเนื้อหาเว็บไซต์ ขอให้นึกเสมือนหนึ่งว่า เรามีทางหลวง มีทางด่วน รถอะไรก็สามารถวิ่งได้ ทุกคนมีสิทธิวิ่ง แต่ทางหลวงมีข้อดีอย่างหนึ่ง ถ้าตำรวจสงสัยว่า ใครทำอะไรมิชอบ ตำรวจตั้งด่านตรวจได้ หรือวันดีคืนดีอยากตรวจเมื่อไหร่ก็ตรวจได้เช่นกัน แต่ทางหลวงข้อมูลดี กสทช. ดูแล ทุกคนมีสิทธิวิ่ง และไม่สามารถตั้งด่านตรวจได้ เป็นเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันทางโทรคมนาคม ดักจับข้อมูลก็ไม่ได้ ไม่ว่าจะโทรศัพท์ไปทางหวายหรือส่ง SMS ไปทางบอล เป็นเรื่องของต้นสายกับปลายสาย ถือว่านอกเหนืออำนาจของ กสทช. แต่ถามว่า ผิดกฎหมายไหม ถ้าผิดกฎหมายอื่นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ต้องดูแล

สิ่งที่ กสทช.ไล่จับได้ คือ เรากำลังดูแลระบบโทรคมนาคมผ่านการให้ใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบการ เช่น ทีโอที (TOT) กสท. (CAT) ดีแทค (DTAC) เอไอเอส (AIS) ทรู (TRUE) แต่เราไม่ได้ดูแลเจ้ามือหวาย เจ้ามือ SMS ทั้งหมด ดังนั้นการเล่นผ่านโทรศัพท์มือถือ ถ้าบริษัทเหล่านี้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เราก็ทำอะไรไม่ได้ เหมือนการโทรไปทางหวายผ่านโทรศัพท์มือถือ ก็ไม่เกี่ยวกับเรา แต่เกี่ยวกับสังคมแน่นอน

ประเด็นที่ทางเครือข่ายการพนันได้ตั้งโจทย์ไว้คือ การพนันผ่าน SMS จึงต้องไปตรวจสอบดูว่า บริษัทผู้ประกอบการโทรศัพท์มือถือมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ อย่างไร

ยกตัวอย่างกรณีการจัดให้ชิงโชค ไม่ว่าจะมียุคค่าที่หมื่นก็แสนบาทก็ตาม แล้ววงเล็บว่า ค่าส่ง SMS จำนวน 6 บาท 9 บาท หรือ 12 บาท ต้องถามว่า เงินนี้ไปไหน ถ้าผู้ประกอบการโทรศัพท์มือถือมีส่วนแบ่งรายได้ ถือเป็นความผิด อย่างเวลาที่เอไอเอส หรือ ทรู จัดรายการครบรอบปี มีการชิงโชคแจกทอง อะไรต่างๆ เขาไม่คิดค่าส่ง SMS เพราะรู้ว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเคยตีความไว้ ถ้าคิดค่าส่ง SMS ถือเป็นการเล่น จึงไม่กล้าคิดเงิน

แต่ถ้าผู้ประกอบการโทรศัพท์มือถือไปเซ็นสัญญากับคนอื่น แจกโทรศัพท์ รถ บ้าน หรือทองคำ แล้วตกลงแบ่งเงินกัน ถามว่าผิดไหม ถ้าผิด กสทช. จัดการได้ แต่ถ้าเขาไม่ได้รับส่วนแบ่ง เราก็ต้องไปจัดการทางอื่น ตรงนี้จึงเป็นเรื่องที่ต้องดูกันในรายละเอียด

แล้วที่ผ่านมา การส่ง SMS ชิงโชค ไม่มีการขออนุญาตเลย หรือ ต้องบอกว่า ส่วนหนึ่งมีการขออนุญาต แต่ทุกครั้งที่ขออนุญาต บริษัทที่ทำการชิงโชคผ่านโทรศัพท์มือถือ แจกกับกรมการปกครองซึ่งเป็นผู้ให้อนุญาตว่า ไม่มีการแบ่งผลประโยชน์รายได้ แต่กรมการปกครองก็ไม่ได้ไปติดตามต่อว่า เขาแบ่งกันหรือไม่ได้แบ่ง ซึ่งถ้ามีการแบ่งจริง เท่ากับให้การเท็จ และจะกลายเป็นการเล่นทันที

การพ่นผ่านโทรศัพท์มือถืออาจจะดูแลได้ง่าย แต่การพ่นผ่านเว็บไซต์ดูแลได้ค่อนข้างยากกว่า เพราะผู้ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ต ดูแลเฉพาะโครงข่ายให้ไปถึงยังที่ต่างๆ มีเซิร์ฟเวอร์ (Server) รองรับเพียงพอเป็นต้น ดังนั้นการพ่นออนไลน์ผ่านเว็บไซต์จึงเป็นเรื่องซับซ้อน

กลับมาเรื่องการพ่นผ่าน SMS มันน่ากลัวตรงไหน จุดสำคัญคือ **เข้าถึงคนทุกเพศทุกวัย** แตกต่างจากการที่เราอนุญาตให้มีการพ่น ถูกกฎหมายในลักษณะของการเปิดบ่อน เพราะบ่อนมีขอบเขตจำกัด ขอบตั้งที่อำเภอนี้ก็ตั้งอยู่อำเภอนี้ ตรวจคนเข้าไปได้ ไม่อนุญาตให้เด็กเข้าไปได้ และคนนอกบ่อนไม่รู้เรื่องว่าข้างในบ่อนเกิดอะไรขึ้น แต่เมื่อไหร่ก็ตามที่เล่นการพ่นผ่าน SMS หรือพ่นออนไลน์ **ผลกระทบเกิดขึ้นทั่วประเทศ** เพราะไม่มีรั้วรอบขอบชิด คนที่อยู่ต่างจังหวัดไกลๆ ก็เล่นได้หมด มีหน้าซำไม่สามารแยกเด็กหรือผู้ใหญ่ได้

ถามว่า การพ่นที่ถูกกฎหมาย ขออนุญาตที่เดียวได้ทั่วประเทศ-อาณาจักรเช่นนี้มีอยู่ไหม ตอบว่า มี นั่นก็คือ สลากกินแบ่งรัฐบาล สลากการกุศล หรือสลากกาชาด สามารถวางขายที่ไหนก็ได้ แต่สลากเหล่านี้มีความต่างตรงที่รายได้บำรุงการกุศลหรือเข้ารัฐ **ไม่เคยมีการอนุญาตให้มิบ่อนทั่วประเทศแล้วรายได้เข้าเอกชน** ถ้ารายได้เข้าเอกชนต้องเป็นบ่อนที่มีรั้วรอบขอบชิด ดังนั้นการพ่นผ่าน SMS หรือพ่นออนไลน์จึงถือเป็นประเด็นสำคัญ เพราะสร้างผลกระทบอย่างยิ่ง

ต้องเรียนไว้ก่อนว่า **เราพัฒนากิจการโทรคมนาคมก็เพื่อที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของคน และยกระดับความสามารถการแข่งขันของประเทศ** แต่ถ้ากิจการนี้ไปทำให้คนมีคุณภาพชีวิตเลวลง หมกมุ่นการพ่น ประเทศแย่แน่ เพราะไม่สนใจพัฒนาการแข่งขันทางการค้าด้านอื่นๆ ถือเป็นการใช้กิจการโทรคมนาคมในทางที่ไม่ถูกต้อง จึงต้องมานั่งคุยกันว่า

จะอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของการให้บริการซึ่งบริษัทผู้ประกอบการโทรศัพท์มือถือมีส่วนแบ่งรายได้ น่าจะพูดคุยและหากติกร่วมกันได้ไม่ยาก

จึงขอเสนอว่า ถ้าเครือข่ายการพ่นอยากขับเคลื่อนเรื่องนี้จริงทางเราจะจัดเวทีให้เครือข่ายวิชาการได้มีโอกาสพูดคุยกับบริษัทผู้ประกอบการโทรศัพท์มือถือ เพราะการส่ง SMS ชิงโชคถือเป็นรายได้แค่ขี้ปะติ๋ว บริษัทเหล่านี้มีรายได้จากค่าโทรศัพท์มือถือและค่าใช้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือมากกว่า ถ้ารายได้ส่วนน้อยตรงนี้สร้างผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของบริษัท เขาพร้อมจะยกเลิกอย่างแน่นอน แต่ ณ ขณะนี้อาจจะยังไม่ทันนึก จึงต้องมีการพูดคุยกัน อีกทั้งที่ผ่านมาแต่ละหน่วยงานก็ดูแลงานเฉพาะหน้าของตัวเอง ดังนั้นถ้าพร้อม ก็อยากให้ลองเดินหน้า **อย่าฝากอนาคตไว้กับ กสทช. หรือหน่วยงานอื่น หากอยากเห็นสังคมดีขึ้น ก็มาร่วมสร้างอนาคตร่วมกันดีกว่า**

ระดมความเห็น

นางสาวสวาท ประมวลศิลป์

ประธานสมาคมเพื่อความก้าวหน้าอาชีพคนตาบอดประเทศไทย

เนื่องจากได้มีโอกาสทำหน้าที่สอนนักเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ เพียงแต่เป็นนักเรียนทั่วไปไม่ใช่เรียนตาบอด ปัญหาหนึ่งที่เจอคือ เด็กๆ พวกนี้มักจะมีพ่อแม่ที่เล่นการพนัน เช่น ซ้ำลอตเตอรี่ บางคนเป็นแม่ค้า เงินที่เอามาขายของก็ไปกู้คนอื่นมา ตั้งใจว่า ซ้ำลอตเตอรี่เพื่อจะได้มีทุนขายของ พอไม่ถูกรางวัล ครอบครัวก็ทะเลาะกัน ทำให้เด็กๆ นอนไม่หลับ เป็นผลเสียกับเยาวชนมากๆ เพราะไม่มีสมาธิในการเรียนหนังสือ สังคมควรต้องร่วมกันแก้ปัญหา ถ้าเห็นว่าไม่ถูกต้อง ก็น่าจะเลิกการเล่นพนันไปเลยจะดีกว่า

ความจริงแล้ว บางครั้งถ้ามีเวลา ตนเองก็เคยรับจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล เพราะเป็นรายได้พิเศษ สามารถช่วยให้ผ่อนบ้านได้ทั้งหมด

แต่เวลามีลูกค้ามาถามว่า วันนี้มีเลขอะไรบ้างที่จะออก ก็มักตอบว่า ถ้ารู้ก็จะเก็บไว้เอง คงไม่ขายให้หรอก บางเลขดังๆ เขาขายกันใบละ 150-200 บาท แต่เราไม่ขาย ลูกค้ายังเคยขอให้ไปซื้อให้หน่อย จึงถามว่า เคยซื้อเลขดังๆ ไหม เขาตอบว่า เคย แต่ไม่ถูก จึงบอกไปว่า เราไม่ต้องตามกระแส ให้ซื้อเลขที่ชอบ ก็ได้ผลพอสมควร แน่แน่นอนทุกคนอยากซื้อแล้วถูกรางวัลกันทั้งนั้น แต่เราบอกกับลูกค้าเสมอว่า ทุกเลขมีสิทธิ์ออกได้หมด จึงทำให้มีลูกค้าประจำอยู่พอสมควร

หรือผู้ปกครองที่มีลูกอายุ 2-3 ขวบ มักจะชอบถามเด็กว่า หนู... งวดนี้ออกอะไร เดี่ยวแม่จะซื้อห่วยให้ เราก็จะสอนเขาว่า คุณอย่าหัดให้เล่น

การพนันตั้งแต่เด็กๆ ไม่ดีหรอก เพราะโตขึ้นเด็กอาจจะติดการพนันได้ อยากซื้อไปไหนก็ซื้อไปนั่น นั่นคือ เราจะคอยให้การศึกษากับลูกค้าไปด้วย ถือเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยลดปัญหา

อีกปัญหาคือ การเปลี่ยนรถของนายกรัฐมนตรีนายกฯ คนก่อนๆ ไม่ค่อยมีปัญหา แต่นายกฯ คนปัจจุบันท่านเปลี่ยนรถทุกเดือน เพราะฉะนั้นชาวบ้านก็จะมาตามหาเลขทะเบียนรถของท่านเป็นประจำ จึงอยากให้ใครช่วยไปบอกท่านหน่อยได้ไหมว่า ไม่ต้องเปลี่ยนรถทุกเดือนหรอก เพราะเป็นการสิ้นเปลือง ท่านเป็นผู้นำของประเทศ น่าจะประหยัดเพื่อนำประชาชนให้รู้จักเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้ ทางด้านของสื่อมวลชน เวลาใครได้รับรางวัลใหญ่ๆ ซอบลงข่าวกันเหลือเกิน ขอให้ยกเลิกส่วนนี้ไปได้ไหม เพื่อจะได้ไม่เป็นเครื่องจูงใจให้ประชาชนมาเล่นการพนันมากขึ้น รวมทั้งเรื่องกฎหมายการพนัน เราน่าจะมีส่วนร่วมช่วยกันปรับปรุง อย่าให้มีบ่อนการพนันเกิดขึ้นอีก เพราะเท่าที่มีอยู่ทุกวันนี้ก็เยอะพอสมควรแล้ว

นางสุมาลี แสงคำคม

เจ้าของสวนกรีนฟุท ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ได้รับข่าวจากพระครูอมรชัยคุณ หรือ หลวงตาแฉ้ว ว่า จะมาเข้าร่วมการประชุมเวทีขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนัน จึงขอตามมาเป็นผู้สังเกตการณ์

การพนันเป็นเรื่องที่สร้างความเจ็บปวดมาตั้งแต่เด็ก เพราะเติบโตมาใกล้บ่อนการพนัน แต่ก็ไม่เคยสนใจ คิดว่า ถ้าเราโตขึ้น อยากจะทำ

ระดมความเห็น

สิ่งดีๆ เป็นตัวอย่างให้สังคม ในที่สุดก็ออกจากเกาะเกร็ดมา ทำแต่สิ่งดีๆ ตลอด ประกอบกับมีคนถูกฆ่าตายในพื้นที่เพราะการพนัน จึงเป็นแรงบันดาลใจในการกลับไป **สร้างสรรค์พื้นที่ปลอดการพนัน** นำพื้นที่ **เสียมโทรม** มาทำเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ ไม่ให้เกิดอาชญากรรม **ปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยว** ชื่อว่า **สวนเกร็ดพุทธ** มีเนื้อที่ 8 ไร่ ทำกิจกรรมต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลา 9 ปีและมีการจัดอบรมทุกเดือน โทรศัพท์มือถือ 081-455-5534 สามารถเปิดข้อมูลในอินเทอร์เน็ตดูได้

ก่อนหน้านี้ เคยคิดว่า สวนเกร็ดพุทธจะอบรมเพียงเรื่องธรรมะ แต่เมื่อมาฟังในเวทีวันนี้ โดยเฉพาะได้ทราบว่า ท่านสารวัตรวิรัตน์ (ปัญญา วรคุณ) จัดกิจกรรมอบรมให้แก่นักเรียน จึงอยากมีส่วนร่วมด้วย ว่าหากท่านมีการจัดกิจกรรมอบรมในลักษณะนี้ขอให้ช่วยส่งจดหมายมาถึง หรือหากจะพานักเรียนไปอบรมในพื้นที่ เราก็มีสถานที่เตรียมไว้รองรับ

นายทศ สวารี

เลขาธิการมูลนิธิอัสสัม

มีข้อเสนอแนะและคำถามในข้อเดียวกัน ถึงเวลาแล้วที่เราต้องทบทวนว่า ที่ผ่านมา **ประเทศไทยถูกบริหารด้วยเรื่องมกมายและข้าวลื้อ**

เรื่องของการพนัน สังคมไทยถูกสอนให้มีความภาคภูมิใจใน **การพนัน** ประวัติศาสตร์ไทย อย่างน้อย 2-3 ยุค หรือมหาราชของไทย ถูกยกย่องว่า **ใช้การพนันเพื่อปกป้องประเทศ** ทำให้มีคนไทยจำนวนหนึ่งภาคภูมิใจว่า การพนันสามารถปกป้องชาติ เวลาเขาเถียง ก็จะยกเรื่องราว

ของมหาราชบางพระองค์ซึ่งดีไ่ขณะ มาบอกว่า ประเทศชาติอยู่ได้เพราะการพนัน นี่เป็นข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ **หลักสูตรและการศึกษาไทยควรปรับเปลี่ยนและบังคับให้เห็นรายละเอียดข้อเท็จจริงว่า เหตุการณ์ ณ ตรงนั้น แท้จริงแล้วไม่ใช่การพนัน** ต้องหาคำอธิบายให้เยาวชนได้เรียนรู้ข้อเท็จจริง และปรับปรุงโดยนำประวัติศาสตร์ในช่วงนั้นออกไปเสีย

หรือแม้กระทั่ง **วรรณคดีไทย**ที่เราจำเรียนกันอยู่ ก็จะมีเรื่องการพนันสอดแทรกเข้าไปเสมอ เช่นว่าพระเอกขณะพนันและสามารถปกป้องอะไรต่างๆ ไปได้

คนไทยจึงเรียนรู้และถูกปลูกฝังด้วยความมกมายและข้าวลื้อ ทำให้สิ่งเหล่านี้ปะทะกันเองตลอดเวลา พอผ่านยุคสมัย ก็เริ่มมีสื่อมวลชนเข้ามาตีใจที่คุณก่อกเขต (จันทเลิศลักษณ์) ยืนยันว่า หนังสือพิมพ์คมชัดลึกจะไม่มีข่าวตุ๊กแกห้อยขาพนมมือ เพราะเวลามีข่าวลื้ออะไรออกมา ทุกอย่างขายได้หมด เราจะทำอย่างไรให้สิ่งเหล่านี้สลายหายไป

และท้ายที่สุด ทำไมการพนันยังมีอยู่ในสังคมไทย เมื่อสืบสาวขึ้นไป ใครกันแน่คือ เจ้าของบ่อนตัวจริง เจ้าหน้าที่ตำรวจบางครั้งก็อึดอัดตอบไม่ได้ เพราะไปเจออะไรที่มากกว่าต่อ เราต้องยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมและกล้าขจัดสิ่งเหล่านี้อย่างจริงจัง อย่าทำเพียงแค่เอาผ้าเช็ดบางสิ่งบางอย่างออกไป โดยไม่ได้ขจัดจริงๆ ถ้าอยากเปลี่ยนแปลง ก็ต้องมี **การรี้อออก**

ระดมความเห็น

นายภูริวัชญ์ ลิขิตสกุลเดช

วิทยุวัฒนธรรมชุมชน FM 99.25 MHz จังหวัดสิงห์บุรี

อีกไม่กี่เดือนจะถึงการแข่งขันฟุตบอลยูโร 2012 แล้ว หากพิจารณาจากเอกสารประกอบการประชุมวันนี้ จะเห็นว่า ตัวเลขเกี่ยวกับปัญหาการพนันที่นำกลัคือ เยาวชน อยากฝากท่านสารวัตรวิรัตน์ (ปัญญาวรรคุณ) ให้ทำงาน 2 อย่างควบคู่กันคือ ยาเสพติดกับโต๊ะบอล เพราะกิจกรรมที่ท่านทำมาเป็นกิจกรรมที่ดีมาก อยากจะให้เข้าไปถึงสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นภาคส่วนที่มีความสำคัญ

เรื่องการพนัน สมัยหนุ่มๆ ก็เล่นเหมือนกัน ยืนยันว่า ในโรงเรียนมีทั้งยาบ้า การพนัน ฯลฯ และการแข่งขันฟุตบอลยูโร 2012 ที่กำลังจะมาถึง เป็นห่วงว่า เด็กนักเรียนจะแหงบอลกันเยอะ จากที่มีหลายคนเคยไปพูดคุยด้วย เด็กบอกว่าข้อมูลส่วนมากได้มาจากหนังสือพิมพ์กีฬาที่วิจารณ์การแข่งขันฟุตบอลว่า เปอร์เซนต์ใครจะชนะมากกว่ากัน แล้วใช้ข้อมูลที่ได้จากตรงนั้นไปแหง

อีกส่วนหนึ่งที่เห็นมากที่สุดคือ ร้านอาหาร จะดึงดูตลูกค้าได้ต้องมีเครื่องฉายภาพ (Projector) ขนาดใหญ่ ถ่ายทอดสดบอลคู่ที่กำลังแข่งกันอยู่ คนก็ไปนั่งดื่มกิน เมื่อความเห็นไม่ตรงกัน ว่าทีมไหนหรือทีมนี้จะชนะ จึงเกิดการพนันขึ้นมา

อยากฝากท่านสารวัตรวิรัตน์ (ปัญญาวรรคุณ) และคุณก่อเขต (จันทเลิศลักษณ์) เรื่องของรายการวิจารณ์บอล ช่วงเวลาพักจะมีผู้ดำเนินรายการคุยกันอยู่ 2 คน เหมือนกำลังจะบอกผู้ชมว่าต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น คนที่นั่งดูอยู่ ก็จะติดตาม แล้วโทรศัพท์ไปแหงบอล ไม่ว่าทีมไหนจะเฉียดลูก

หรือได้ประตูก่อน ไข่แตกไม่แตก ทุกอย่างเป็นการพนันหมด ซึ่งคนรุ่นผมคงเหลือน้อยแล้วที่จะเล่น เป็นแต่ห่วงเยาวชนเท่านั้น จึงอยากจะขอฝากไว้ด้วย

นายไพศาล ภิโศก

ศูนย์ประสานงานสื่อเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ (ศสน.)
จังหวัดเชียงใหม่

มีคำถามเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เรื่องมาตรการการจัดการทางกฎหมาย ซึ่งมีเขตแบ่งแดนระหว่างอำเภอกับจังหวัดเป็นตัวกำหนด อย่างกรณีจังหวัดเชียงใหม่ มีหมู่บ้านหนึ่งอยู่ติดกับจังหวัดลำพูน เวลาเจ้าหน้าที่ตำรวจไปจับเรื่องการพนัน เขาข้ามแค่ลำเหมือง (ทางน้ำขนาดเล็กถึงกลางใช้ในการกระจายน้ำ) ไปอยู่จังหวัดลำพูน แล้วหันมาหัวเราะใส่หน้าเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะไม่สามารถจับกุมได้ หรืออีกกรณีหนึ่ง อำเภอ 2 แห่ง ห่างกันแค่ลำเหมืองกัน แต่อำเภอหนึ่งจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกอำเภอไม่ได้จ่าย เมื่อมีการจับกุมจึงหนีข้ามฝั่งมาอยู่ในฝั่งที่จ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ นั่นคือคำถามที่เกิดขึ้นข้อแรก

คำถามอีกข้อคือ พระเวลาอยู่ที่วัด ชอบไปหวย ทำไมไม่เห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจไปจับ กลับกลายเป็นลูกค้าไปขอหวยเองเสียอีก

ต่อมาเป็นข้อเสนอเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ไม่ว่าจะจับตำรวจประเภทใด ทั้งตำรวจทางหลวง ตำรวจจราจร หรือตำรวจภูธร ต้องมีเป้าหมายร่วมเดียวกัน คือจะทำอย่างไรที่จะลดการเล่นพนันของประชาชนลง จึงขอเรียกร้องให้สถาบันตำรวจบูรณาการกันในการทำงานด้านปราบปรามมากยิ่งขึ้น

ระดมความเห็น

และสุดท้าย เรื่องการป้องกันและการจัดการเชิงสังคม อยากเสนอเพิ่มเติมว่า เป็นไปได้ไหมที่จะตั้งคณะกรรมการอย่างวิทยาการบนเวทีที่เป็นเครือข่ายสื่อ ผู้ชำนาญการทางกฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฯลฯ **ขึ้นในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล** เพื่อการขับเคลื่อนเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารพนันในสังคมไทย

นายกนก เปล่งศรีงาม

วิทยุชุมชนคนเมืองแพรวกศรีราชา FM 104.85 MHz จังหวัดชลบุรี

ตนเองเป็นครูสอนเด็กนักเรียนอนุบาลมานานกว่า 15 ปี เพราะฉะนั้นจึงมีความเชื่อว่า คนที่นั่งอยู่ในที่ประชุมแห่งนี้เล่นการพนันทั้งหมด เพราะถ้านักเรียนคนไหนไม่เคยเป่ากบหรือเล่นหมากเก็บ ก็คงไม่ใช่นักเรียน และการเป่ากบหรือเล่นหมากเก็บ ก็คือการพนันอย่างหนึ่ง

มีคำถามสั้นๆ ว่า จะทำอะไรต่อไปหลังจากจบเวทีนี้ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง เพราะเราต่างรู้ว่า ทุกคนเล่นการพนันกันหมด จะปลูกจิตสำนึกอย่างไรให้การพนันเบาบางลง หรือจะมีช่องทางไหนให้ทำงานต่อ ไม่ใช่อบรมแล้วก็จบลงแค่นี้

พันโทปฏิยุทธ ทรายทอง

วิทยุชุมชนบ้านนา FM 98.25 MHz จังหวัดนครนายก

การพนันเป็นสายเลือดและรากเหง้าของคนไทยที่ถูกปลูกฝังมาช้านาน จิตหรืออารมณ์ของคนเล่นการพนัน แฝงไว้ด้วยความโลภและความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้ยาก ถ้าจะแก้ คงต้องแก้กันทุกภาคส่วนจากประเด็นที่บนเวทีนำเสนอ การลงไปแก้ที่ระบบชุมชนน่าจะทำให้เกิดผล

ในที่นี้ ขอมุ่งประเด็นไปที่คุณหมอประวิทย์ (ลีสถาพรวงศา) ถ้ามองภาพโดยรวม สื่อทั่วไปมักจะมอมเมาประชาชนในเรื่องต่างๆ รวมไปถึงเรื่องการพนัน แต่มีสื่ออยู่กลุ่มหนึ่งที่มีปณิธานแน่วแน่ในการเป็นสื่อดี และเป็นเครือข่ายที่ได้ขับเคลื่อนกันอยู่ นั่นคือ **สื่อวิทยุชุมชน** ซึ่งดำเนินการโดยไม่แสวงหารายได้

อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบัน สื่อกลุ่มนี้ แม้จะมีความตั้งใจและเป้าหมายดี ในการที่จะเป็นน้ำใสหยดลงในน้ำดำ แต่กลับไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร **เมื่อไหร่สื่อวิทยุชุมชนถึงจะเข้มแข็ง เพื่อจะได้ช่วยเจือจางสื่อที่มอมเมาสังคมนี้ลงไปได้บ้าง** อยากฝากให้ กสทช.นำเรื่องนี้ไปพิจารณาเพื่อส่งเสริมให้สื่อดีมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น

พระครูอมรชัยคุณ

อาศรมธรรมาภยา จังหวัดนครราชสีมา

รู้สึกมีความยินดีที่เวทีสาธารณะในวันนี้ ได้ทำให้เกิดข้อคิดว่า อันที่จริงแล้ว **กระทรวงต่างๆ น่าจะมาทำนโยบายร่วมกัน** โดยเอาตามขอเสนอ 5 กระทรวงหลักคือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงศึกษาธิการ **น่าจะมาทำหลักสูตรการศึกษาว่า อบายมุขมิทุกข์-โทษ อย่างไร** จัดให้มีการเรียนการสอนเกิดขึ้น แต่ส่วนมากเรามักจะกลัว ไม่มีการจัดการเรียนการสอน แล้วเรียนกันอย่างไม่เต็มที่ ไม่รู้จักทุกข์-โทษของอบายมุข เพราะยังหลงใหลกันอยู่ ถ้าพวกเราตั้งใจผลักดันให้มีนโยบายเข้าไปสู่กระทรวงศึกษาธิการได้ ก็จะเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญ อยากให้ที่ประชุมช่วยกันขับเคลื่อนเรื่องนี้ต่อไป

สรุปการนำเสนอ

นายวัชรชัย ไชยโยธา

ผู้ประสานงานวิสาหกิจชุมชนภาคอีสานล่าง
ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ

ในฐานะที่เป็นสื่อและคนไทยคนหนึ่ง เราคาดหวังจะเห็นทิศทางการพัฒนาประเทศโดยไม่มอมเมาพี่น้องประชาชน เห็นได้ชัดว่าในปัจจุบัน การพนันเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องของการกีฬา การค้า และเชื่อมโยงไปถึงงานบุญประเพณี เช่น งานศพ งานชนไก่ หรืองานบุญบั้งไฟ แถบภาคอีสาน

สิ่งหนึ่งที่ทำได้คือ **ต้องสร้างเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งในเรื่องกระบวนการตรวจสอบ** ทั้งเรื่องการบริโภค การเสฟสื่อ และสิ่งต่างๆ รวมไปถึงการมีกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม สร้างเวทีการเรียนรู้ ให้ประชาชนรู้เท่าทัน และรู้ถึงพิษภัยจากการพนัน

ขณะเดียวกัน เราอยากให้เห็น **ชุมชนที่เป็นต้นแบบในการบริหาร** การจัดการ อย่างที่จังหวัดศรีสะเกษมีหลายชุมชนที่ประกาศตนเองเป็น **ชุมชนปลอดเหล้าและปลอดการพนัน** สามารถสร้างกระแสจนกระทั่งทำมาครบ 1 ปี แม้ว่าเรื่องเหล่านี้ยังไม่ได้หมดไป แต่ช่วยลดปริมาณการบริโภคเหล้าและการเล่นการพนันลง รวมทั้งลูกหลานเยาวชนก็ไม่ได้เข้าไปใกล้สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นการสร้างกำแพงกันอีกชั้นหนึ่ง

ถ้าชุมชนเข้มแข็งจะเป็นเกราะกำบังให้กับชุมชนและสังคม ที่สำคัญ บทบาทของพวกเขาที่นั่งกันอยู่ในเวทีนี้ ก็คือ การทำหน้าที่เป็น **‘ผู้ใหญ่ใจดี’** เข้าไปหนุนเสริม **เปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนพูดคุย รวมทั้งสร้างทางเลือกที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน**

นางทิพย์พร กองสอน

เลขาคณะทำงานเครือข่ายแพนซีวีตชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาค
คณะกรรมการบริหารศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ปัญหาทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคมไม่ใช่เพียงแค่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะแก้ปัญหาก็ได้ จึงมีข้อเสนอ ดังนี้

1) **ควรเชื่อมโยงเครือข่าย** ที่ทำอยู่แล้วกับเครือข่ายที่กำลังจะทำว่าจะมารวมตัวกันได้อย่างไร เพื่อให้เกิดเป็น **เครือข่ายเรื่องการป้องกันและปราบปรามการพนัน** อาจจะต้องเป่าระยะเวลาไว้นานประมาณ 10-20 ปี ก็ไม่เป็นไร

2) **เครือข่ายที่ทำงานขับเคลื่อนเรื่องการพนันอยู่แล้ว อาจจะทำหน้าที่การปฏิบัติงาน** โดยลงในพื้นที่ไปหากกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในระดับชุมชน โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือแม้กระทั่งขึ้นไปยังระดับนโยบายว่า ใครจะทำหน้าที่ในส่วนไหน

3) **เครือข่ายควรจะมาช่วยกันวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาล ว่า มีข้อดี-ข้อเสียอย่างไร** ยกตัวอย่าง กระทรวงศึกษาธิการกำลังจะซื้อแท็บเล็ต (Tablet) เพื่อแจกให้กับเด็กนักเรียน ซึ่งอาจจะไม่ใช่แค่เรื่องการพนัน แต่โยงไปถึงการอ่านไม่ออก-เขียนไม่ได้ด้วย เรื่องนี้จะต้องมาช่วยวิเคราะห์ และสะท้อนให้เห็น โดยใช้เวทีในลักษณะแบบนี้ ค่อยๆ ทำไป เพราะถ้าทำเร็วและแรงอาจจะมีการต่อต้าน ต้องค่อยๆ ให้ข้อมูล ความรู้ ให้ทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยช่วยกันทั้งหมด จะสามารถแก้ปัญหาก็ได้ ถ้ามัวแต่อยากใหม่ ก็คิดว่า ยาก แต่ถ้ามัวง่ายใหม่ ถ้าทุกคนมีอุดมการณ์ร่วมกัน แล้วตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน ก็ย่อมสามารถทำได้

สรุปการนำเสนอ

นายแพทย์ประวิทย์ ลีสถาพรวงศ์

กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

มีประเด็นที่อยากจะสรุปทั้งหมด 3 ประเด็นคือ

1) **เรื่องบางเรื่องมีระดับที่แตกต่างกัน** ยกตัวอย่าง เวลาพูดคำว่า ยาเสพติด สารเสพติด หรือสิ่งที่ทำให้ติด จะเห็นว่า กาแฟทำให้ติด บุหรี่หรือเหล้าก็ทำให้ติด แต่ไม่จัดเป็นยาเสพติด เพราะ**ขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ** ดังนั้น การเป่ากบ ใครจะมาจัดให้เป็นการพนันก็ได้ แต่คงไม่มีใครเป่ากบจนอายุ 90 ปี หรือเป่ากบจนเสียบ้านเสียเมือง แต่การพนันอย่างการเข้าบ่อน มันทำให้เสียบ้านเสียเมืองได้ และต้องไปจัดการแก้ไขปัญหาดังนั้น เราคงไม่คิดจะไปจัดการกับการเป่ากบหรือหมากเก็บ แต่เราจัดการกับ**สิ่งที่ปัญหาสังคม**

2) **การส่งเสริมสื่อดี** เราเห็นด้วย แต่โดยหลักของกฎหมาย เรามี**กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์** ซึ่งอยู่ในส่วนของกองทุนกลาง สื่ออาจจะต้องไปเรียกร้องหรือยื่นโครงการเอง เพราะ กสทช. หรือทางกองทุน ไม่อาจล่วงรู้ได้เองว่า ควรจะให้เงินแก่ใครดี หรือต่อให้รู้ว่าจะให้ใครหรือไม่ให้ใคร ก็ทำเช่นนั้นไม่ได้ เพราะจะโดนข้อครหาว่า เอื้อประโยชน์ให้กลุ่มของตนเอง คนที่คิดอยากจะทำดีต้องลุกขึ้นมาพูดคุย ไปจัดทำแผนมานำเสนอ ก็มีความเป็นไปได้

3) ในฐานะ กสทช. ซึ่งเป็นความคิดเห็นส่วนตัวแค่คนเดียว เราพร้อมรับข้อเสนอ และถ้าเสนออย่างเป็นระบบก็ยิ่งดี หากทางเครือข่ายซึ่งทำงานขับเคลื่อนเรื่องการพนันอยากพูดคุยกับผู้ประกอบการโทรศัพท์มือถือ

เราพร้อมจะเชิญเข้ามาเพื่อหาทางออกร่วมกันว่าจะทำอย่างไร หรือถ้าอยากจะทำอย่างที่เป็นก็จะลักษณะ อาจลองตั้งเป้าหมาย โดยใช้**การแข่งขันฟุตบอลยูโร 2012 ที่กำลังจะเกิดขึ้น เป็นตัวตาในการจัดการปัญหา** เช่น ในแง่ของสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ คนที่ทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์การแข่งขันฟุตบอลจะบอกข้อมูลได้แค่ไหน หรือควรมีการส่ง SMS ตอบปัญหาทายผลเพื่อชิงรางวัลหรือไม่ ถ้าทางเครือข่ายอยากจะทำสักต้นเรื่องนี้จริง จะหาเวลาให้ได้คุยกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นเจ้าของสถานีที่ทำการถ่ายทอดสดให้ แต่อย่างไรก็ตาม นี่คงไม่ใช่คำตอบสุดท้าย เป็นแค่การทดลองปฏิบัติ เพื่อหาสิ่งที่ดี แล้วนำมาวางเป็นกรอบกติการ่วมกันต่อไป

ดร.สงขลา วิชัยชักษ์:

กรรมการกฤษฎีกา

เมื่อได้ฟังข้อเสนอแนะของหลายท่าน โดยเฉพาะจากพระเจ้าหลานเธอ ทำให้ได้ทบทวนความคิดว่า **เป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคน ในการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการพนัน**

ณ วันนี้ คงปฏิเสธไม่ได้ว่า การพนันฟุตบอลเข้าไปอยู่ในสถานศึกษา เข้าไปอยู่ในตลาด ขนาดแม่ค้ายังรู้จักเมืองเล็กๆ ในฝรั่งเศสมากกว่า เราเสียอีก แถมออกเสียงถูกด้วย เพราะอยู่ในโพยที่นำไปแทง แล้วคนเดินโพยก็คือ มอเตอร์ไซค์รับจ้าง ส่วนคนที่อยู่หลังโพยคือใคร กลายเป็นสถาบันไปแล้ว เรื่องเหล่านี้ถือเป็นเรื่องที่น่ากลัว มีคนได้ประโยชน์ แต่ถามว่า ที่ผ่านมา รัฐทำอะไร รัฐไม่ได้ทำอะไรเลย

รัฐไทยทุกยุคทุกสมัยไม่สนใจการพนัน ถึงแม้รัฐจะได้เงิน แต่ใครจะโกง ใครจะเอาไรต์เอาเปรียบกันอย่างไร รัฐไม่เคยสนใจ

สรุปการนำเสนอ

มีประเด็นหนึ่งที่ยากจะเพิ่มเติมจากที่กล่าวไว้ในตอนต้นถึง **การเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามในกฎหมายการพนัน** หากไปดูกฎหมายของต่างประเทศ อย่างประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา หรือฝรั่งเศส เขามี **ผู้ดูแลรักษาความปลอดภัย (Guard) พิเศษ** ซึ่งรู้เท่าทันการโกง การเอาผิดเอาเปรียบในเรื่องการพนัน และทำหน้าที่ในการปราบปราม แต่ไม่ได้ออกไปวิ่งไล่จับเหมือนบ้านเรา ซึ่งจับกันแบบสะเปะสะปะ และเป็นการทำงานแบบไร้ประโยชน์ จับคนที่เล่นการพนันฉันท่เพื่อนฝูงมาใช้ใช้ลาก ตีตรวนขึ้นศาล เห็นแล้วน่าสมเพชเวทนา

อยากเรียนว่า ปัญหานี้เป็นปัญหาของสังคมไทย และต้องเร่งแก้ไข เพราะเด็กและเยาวชนทั้งในระดับโรงเรียน มหาวิทยาลัย ต่างกลุ่มหลงกับการพนันฟุตบอล ชนิดติดเป็นยาเสพติด ณ วันนี้จึงถึงเวลาแล้วที่จะต้องช่วยกันแก้ไขอย่างจริงจัง

นายก้อเขต จันทเลิศลักษณ์

คณะอนุกรรมการส่งเสริมจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
ประธานคณะกรรมการจัดทำคู่มือการรายงานข่าวกีฬา

หัวข้อการพูดคุยวันนี้คือ การป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน แต่คิดว่า เรายังพูดถึงเรื่องเด็กและเยาวชนน้อยเกินไป ถ้ามองว่า เด็กและเยาวชนกำลังอยู่ในความเสี่ยง และตอนนี้เราไม่อยากจะหวังอะไรกับผู้ใหญ่แล้ว ดังนั้นจะต้อง **สร้างกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่เด็ก**

เด็กสมัยนี้ไม่ใช่เด็ก แต่เขาเป็นผู้ใหญ่ตัวเล็ก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป เขารับรู้อะไรได้มากกว่าที่เราคิด จึงควรจะต้องมีหลักสูตรที่สอนให้เด็กรู้ว่า การพนันไม่เหมาะสมและส่งผลเสียกับเขาอย่างไร

ไม่แน่ใจว่า ณ ขณะนี้ มีหลักสูตรหรือวิชาอะไรทำนองนี้อยู่บ้าง หรือเปล่า แต่ในหนังสือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สพข.) หน้า 26 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เด็กได้เรียนเรื่องข่าวแล้ว และมีการวิเคราะห์ข่าวด้วย แต่มีเรื่องการพนันอยู่ในนั้นหรือเปล่า ไม่ทราบ

เราต้องทำให้เด็กเรียนรู้ว่า สิ่งที่เขาพบเห็นที่บ้าน การที่คุณพ่อ-คุณแม่แทงหวยหรือเล่นการพนัน นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ถ้าเขาเป็นเด็ก อาจจะอยู่บ้านหรือโรงเรียนมากกว่า ก็ต้องมีกระบวนการดึงเขาออกมาให้ได้

ถ้าเริ่มระดมกำลังกันอย่างจริงจังเอาตั้งแต่ ณ บัดนี้ อีกสัก 10 ปี ก็น่าจะมีอะไรกระตุ้นบ้าง แต่ถ้ายังไม่เริ่มและไม่ทำอะไร ก็อาจจะเป็นแค่การ ‘ประทั่ง’ ปัญหาไป เหมือนกับการจราจร ที่ต้องสร้างถนนเพิ่ม เพราะมีรถเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ สิ่งที่เราพยายามทำกันอยู่ สุดท้ายก็อาจจะมีคนมาเล่นการพนันเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้น **กระบวนการดึงเด็กออกมาจากการพนันโดยผ่านสถานศึกษาถือเป็นสิ่งจำเป็นและเร่งด่วน**

พ.ต.ท.วิรัตน์ ปัญญาวรคุณ

สารวัตรกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี
กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สังคมที่กำลังประสบปัญหาทุกวันนี้ สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งมาจากข้อกฎหมาย เห็นบางท่านไปเรียนจบต่างประเทศหรือดูงานต่างประเทศมากี่มาก ส่วนตนเองนั้นต้นทุนทางสังคมต่ำ เป็นแค่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่เคยไปเห็นบ้านนอกคอกนาในต่างประเทศ

ตอนนี้ ท่านที่นั่งอยู่ข้างล่างเปรียบเหมือนกับเป็นสภาล่าง ส่วนตนเองนั่งอยู่ข้างบน จึงอยากจะขอใช้บทบาทของ ส.ส.ร. *(สมาชิกสภาล่าง)*

สรุปการนำเสนอ

รัฐธรรมนูญ) สักหน่อย เพื่อนำเรียนว่า กฎหมายถ้าไปอิงกับต่างประเทศ มันมีทั้งคุณและโทษ ถ้าเลือกเอาคุณมากก็มีประโยชน์กับบ้านเมือง แต่ถ้าเลือกเอาโทษมากก็เป็นพิษเป็นภัยกับสังคม เพราะฉะนั้นการไปดูงานต่างประเทศ หรือไปเห็นค่านิยมว่า เขามีการพนันได้อย่างเปิดเผย มีกาสิโนได้เห็นว่าเป็นดี แล้วเอามา ขอบอกตัวก่อนว่า ไม่ได้เป็นคนหัวโบราณ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่อยากให้มึคิดวิเคราะห์ ถึงสิ่งที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

ยกตัวอย่าง ในต่างประเทศ มีการออกกฎหมาย ห้ามไปเที่ยวสถานบริการหลังเวลา 23.00 น. ทุกคนปฏิบัติตามกันหมด เพราะอะไร เพราะสภาพอากาศเป็นเมืองหนาว เห็นได้จากบ้านของเขาจะสร้างไว้อย่างสวยงาม คนจึงอยู่บ้านเป็นหลัก เพราะอากาศหนาว แต่เมืองไทย ถ้าเอานิ้วป้ายไปในบ้านใครแล้วไม่มีฝุ่น ให้มาชี้นิ้วดำได้ ดังนั้นคนถึงต้องการออกไปยังสถานเจริญรมย์ต่างๆ การนำกฎหมายต่างประเทศมากำหนดเวลาเปิด-ปิดสถานบริการภายในเวลาเท่านั้นเท่านี้ จึงไม่สอดคล้องกับค่านิยมและประเพณีต่างๆ ของไทย

เรื่องของการกิน-การเที่ยวก็เหมือนกัน อย่างประเทศสหรัฐอเมริกา เวลาไปกินอาหารด้วยกัน หัวโต๊ะไม่ได้จ่าย ใช้ระบบ 'อเมริกันแชร์' (American Share) ทุกคนเฉลี่ยร่วมกัน แต่เมืองไทย หัวโต๊ะต้องเป็นเจ้าของมือจ่าย เราจึงมีปัญหาคอร์รัปชันกันถ้วนหน้า

ดังนั้นการออกกฎหมาย อยากให้ยึดถือแนวทางสายกลาง ปัญหาสังคมก็จะไม่เกิด

การเสวนา
ห้องย่อย

ห้องที่ 1

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนันบอล

ข้อเสนอเชิงนโยบายประเด็นพนันบอล

โดย อาจารย์สายชล บัญญัติ อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ดำเนินรายการโดย ดร.ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ณะเอนก
ประธานชมรมวิทยุเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ห้องที่ 2

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนันออนไลน์ และการเสี่ยงโชคทาง SMS

ข้อเสนอเชิงนโยบายประเด็นการเสี่ยงโชคทาง SMS

โดย นายธาม เชื้อสถาปนศิริ

นักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ (สวส.)
องค์การแพร่ภาพกระจายเสียงสาธารณะแห่งประเทศไทย

ข้อเสนอเชิงนโยบายประเด็นการพนันออนไลน์

โดย นายไพศาล ลิ้มสถิตย์

ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดำเนินรายการโดย นางสาวสุวรรณา สมบัติรักษาสุข
ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
ผู้จัดการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องที่ 3

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนจากสลากอัตโนมัติ (หวยออนไลน์)

ข้อเสนอเชิงนโยบายประเด็นการจำหน่ายสลากด้วยเครื่องอัตโนมัติ

โดย ดร.วิเชียร ต้นศิริคถล

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ดำเนินรายการโดย นางสุมาลี ประทุมพันธ์
บรรณาธิการวิชาการ ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง

ห้องที่ 1

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนันบอล

การพนันบอล

อาจารย์สายชล บัญญัติ

อาจารย์พิเศษ
มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

จะมานำเสนอ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

เรื่อง การป้องกัน ควบคุม การพนัน
ฟุตบอลในสังคมไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์

มากหากทุกท่านจะช่วยให้ข้อเสนอแนะในตอนท้าย

ขอบเขตที่จะพูดคุยกันประกอบด้วย 4 เรื่องดังนี้ 1) ความเป็นมา
และสถานการณ์การพนันฟุตบอล 2) ตัวตนของคนที่ติดการพนันฟุตบอล
3) บทเรียนจากผู้หลงผิดว่า เส้นทางกรลด-ละ-เลิก การพนันฟุตบอลเป็น
อย่างไร และ 4) ข้อเสนอเชิงนโยบาย

มาดูกันก่อนถึงความเป็นมาและสถานการณ์การพนันฟุตบอล
ทำไมการพนันฟุตบอลจึงเข้ามาอยู่ในสังคมไทย ซึ่งมีอยู่ 4-5 ประเด็นที่ควร
จะต้องทำความเข้าใจก่อน คือ

1) ไม่อยากให้เหมารวมว่าคนที่ดูฟุตบอล ลูกหลาน เพื่อนฝูง
เล่นการพนันฟุตบอลทั้งหมด โลกไม่ได้เป็นสีขาวหรือสีดำเท่านั้น คนที่
ชอบ บางคนก็ติดตาม เหมือนชอบดูโทรทัศน์ ละครเวที ยินดีที่จะเสียเงิน

2) **โลกปัจจุบันเป็นโลกของการเสี่ยงโชค** การเสี่ยงโชคเข้ามาอยู่ในชีวิตเราตลอดเวลา ไม่เฉพาะสังคมไทยที่ติดการเสี่ยงโชค ทุกวันนี้โลกทั้งโลกต่างอยู่กับการเสี่ยงโชค ไม่ว่าจะเป็น หวย บ่อน ล้วนส่งเสริมให้คนเสี่ยงโชค แม้แต่ SMS ก็เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องมากพอสมควร

3) **วัฒนธรรมการชมกีฬา ถือเป็นกรพักผ่อนอย่างหนึ่ง** เหมือนการชมรายการโทรทัศน์ต่างๆ เป็นกิจกรรมที่ทำแล้วมีความสุข ตื่นเต้นเร้าใจ เป็น 'พื้นที่' ของมนุษย์ที่ชอบความสนุกสนาน

4) **อิทธิพลของกีฬาฟุตบอลในโลกยุคปัจจุบัน** โดยตั้งแต่หลังปี 2500 เป็นต้นมา กีฬาฟุตบอลถือเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมสูงสุดในสังคมไทย

5) **ความเจริญของอุตสาหกรรม/ธุรกิจการกีฬา** จะเห็นได้จากการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกในอดีต อย่างฟุตบอลพรีเมียร์ลีก (Premier League)¹⁷ ของประเทศอังกฤษ ปีๆ หนึ่งจะมีการถ่ายทอดสดมายังเมืองไทยเพียงคู่เดียวคือ นัดชิงชนะเลิศเอฟเอคัพ (FA Cup)¹⁸ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1944 มีการจัดแข่งขันฟุตบอลโลกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา นับเป็นครั้งแรกที่มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลทุกคู่กลับมาที่ประเทศไทย หลังจากนั้นก็ได้เกิดสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมชื่อ บริษัท อินเตอร์

¹⁷ พรีเมียร์ลีก (Premier League) เป็นระบบการแข่งขันฟุตบอลลีกในระดับสูงสุดของประเทศอังกฤษ (<http://th.wikipedia.org>)

¹⁸ เอฟเอคัพ (FA Cup) เป็นฟุตบอลถ้วยที่ใช้การแข่งขันแบบแพ้คัดออก หรือที่เรียกว่า น็อกเอาต์ จัดการแข่งขันและตั้งชื่อตามสมาคมฟุตบอลอังกฤษ (Football Association - FA) เอฟเอคัพเป็นการแข่งขันฟุตบอลที่เก่าแก่ที่สุดในโลก (<http://th.wikipedia.org>)

เนชั่นแนล บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (IBC) ซึ่งซื้อลิขสิทธิ์ฟุตบอลพรีเมียร์ลีกของประเทศอังกฤษเข้ามาถ่ายทอดสดที่ประเทศไทย 2-3 คู่ต่อสัปดาห์ แบ่งเป็น วันเสาร์ 1 คู่ และวันอาทิตย์ 1-2 คู่ หรือบางทีก็ย้ายไปเป็นวันจันทร์ แล้วแต่บางสัปดาห์ ที่เรียกว่า Monday Night ต่อมาก็มีบริษัท ยูทีวี เคเบิล เน็ตเวิร์ก จำกัด (มหาชน) (UTV) เกิดขึ้น ซึ่งบริษัทดังกล่าวจะถ่ายทอดการแข่งขันฟุตบอลของประเทศสเปนกับเยอรมนีเข้ามาที่ประเทศไทย สัปดาห์ละ 1-2 คู่เหมือนกัน จนกระทั่งในที่สุดทั้งสองบริษัทได้รวมกิจการและเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท ยูไนเต็ท บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (UBC) หรือในชื่อใหม่คือ บริษัท ทรู วิชั่นส์ จำกัด (มหาชน) (True Vision) **ปัจจุบันนี้การถ่ายทอดสด ถ้านับเฉพาะฟุตบอลของประเทศอังกฤษก็เรียกได้ว่า ทุกคู่** สัปดาห์หนึ่ง 10 คู่ และถ่ายทอดทุกลีก (League - การแข่งขันกีฬาเพื่อชิงถ้วยในกลุ่มเดียวกัน) การกระจายความสนใจจึงยิ่งมากขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการซื้อสำหรับคนที่สนใจและยังทำให้การพนันฟุตบอลขยายตัว

ในอดีต **การเล่นพนันฟุตบอล** ต้องใช้คำว่า เล่นง่าย สะดวก ไม่ต้องพะวงเรื่องตำรวจ และไม่เสียเวลา

เล่นง่าย คือ ใครๆ ก็เล่นได้ ฟุตบอลชนะ 1-0 หรือ 2-1 กติกาง่าย **สะดวก ไม่ต้องพะวงเรื่องตำรวจ** เพราะไม่ต้องไปนั่งอยู่ในบ่อน อาจจะได้เดินหรือโทรไปแทง เพียงแป็บเดียวก็เดินออกมาได้

ไม่เสียเวลา คือ รู้ผลภายใน 90 นาทีว่า ได้หรือเสีย ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้คนส่วนหนึ่งชอบกีฬาฟุตบอล แต่ปัจจุบันยิ่งหนักกว่าเดิมคือ เล่นทุกลีก เล่นทุกวัน ง่ายแถมมือคลึก

เล่นทุกลีก คือ คนไม่ได้จำกัดวงว่า เล่นเฉพาะฟุตบอลของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส หรือเยอรมนี แต่เล่นกระจายไปหมด รวมทั้ง

ฟุตบอลของประเทศสเปน โปรตุเกส รัสเซีย หรือเวียดนาม เพราะมีเทคโนโลยีในการรายงานผลที่สะดวก ทั้งทางเว็บไซต์และการถ่ายทอดสด กลับมายังเมืองไทย

เล่นทุกวัน คือ ไม่ได้เล่นเฉพาะบอลคู่ที่ดังๆ อีกต่อไปแล้ว ซึ่งตลอดระยะเวลา 365 วัน ก็จะเตะฟุตบอลกันทุกวัน เพียงแต่ว่าเป็นฟุตบอลประเภทใดเท่านั้นเอง

และ **ง่ายแค่มีคลิก** คือ เล่นผ่านอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์แบบออนไลน์ได้ ทำให้เหมือนการเล่นพนันฟุตบอลกลายเป็นกิจวัตรประจำวัน ประกอบกับช่องทางทางด้านกฎหมาย ในส่วนของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ไม่ครอบคลุมการพนันฟุตบอล จึงทำให้เว็บไซต์เหล่านี้ยิ่งขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

ตัวตนของคนติดการพนันฟุตบอล มีอยู่ 5 กลุ่มที่สำคัญคือ

1) **กลุ่มคนที่ครอบครัวไม่มีเวลาเอาใจใส่** เด็กและเยาวชนที่เล่นอินเทอร์เน็ต คุณพ่อคุณแม่ส่วนใหญ่ไม่รู้ว่า ส่วนหนึ่งกำลังเล่นการพนันออนไลน์

2) **กลุ่มคนที่เคยเห็นพ่อแม่เล่นการพนัน** กลุ่มนี้ถือเป็นปัจจัยเสี่ยงทางสังคมที่จะนำไปสู่การติดการพนันได้

3) **กลุ่มคนที่อาศัยอยู่บริเวณที่แวดล้อมไปด้วยบ่อนการพนันในชุมชน** เป็นปัจจัยหนุนทางสังคมที่จะทำให้คนเหล่านี้เข้าไปเล่นการพนันฟุตบอล

4) **กลุ่มคนที่ชื่นชอบการชมฟุตบอลและเตะฟุตบอล** คนกลุ่มนี้ถ้าสิ่งแวดล้อมไม่ดี เพื่อนไม่ดี หรือรุ่นพี่ไม่ดี ชักนำไปเล่นพนันฟุตบอลหรือถ้าบ่อนขยับเข้าไปใกล้โรงเรียนมากขึ้น ก็จะติดการพนันได้โดยง่าย

5) **กลุ่มคนที่พ่ายแพ้ต่อการชั้นนำของสื่อสารมวลชนบางประเภท** เพราะสื่อบางประเภทหลงอัตราต่อรอง ชักชวนให้คนเล่นการพนัน เรียกว่า คนกลุ่มนี้เป็นเหยื่อของสื่อมวลชน และสุดท้ายก็กลายเป็นคนที่ติดการพนันฟุตบอล

แล้วคนเหล่านี้เลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้อย่างไร จาก**บทเรียนของผู้หลงผิด** เราสามารถแบ่งเส้นทางการลด-ละ-เลิก การพนันฟุตบอลออกเป็น 5 กลุ่มคือ

1) **การสำนึกถึงบทบาทความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว** กลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีอายุมากแล้ว แต่ก็ต้องบาดเจ็บสาหัสมาพอสมควร จึงรู้ว่าครอบครัวกำลังแตกแยก จะต้องกลับไปดูแล

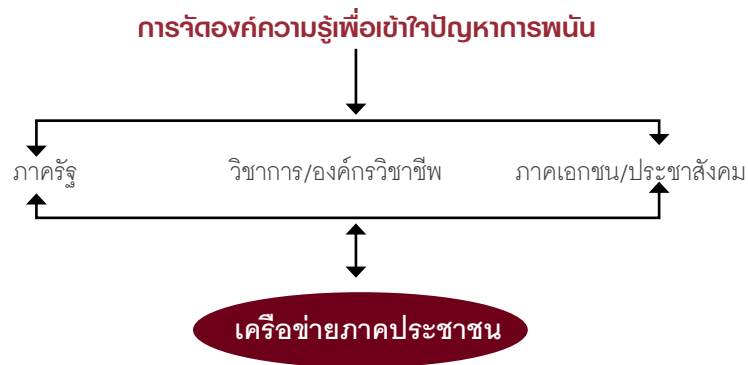
2) **การสำนึกถึงปัญหาทางการเงิน** จะพบว่า ทำายที่สุดแล้วการเล่นการพนันไม่ได้ทำให้ได้กำไร มีแต่ขาดทุนไปเรื่อยๆ ต้องขายบ้านขายรถ ทำให้ครอบครัวเกิดความเสียหาย คนกลุ่มนี้ ไม่ใช่แค่เล่น 1-2 สัปดาห์ แต่ต้องใช้ระยะเวลายาวนาน 2 ปีขึ้นไป จึงจะเริ่มรู้สึกบาดเจ็บและต้องการถอนตัวออกมา

3) **ความช่วยเหลือจากเพื่อนและคนรอบข้าง** ได้เจอสังคมที่ดี แม้จะเคยเล่นการพนันมาก่อน แต่เพื่อนก็ชักชวนให้ไปทำกิจกรรมอย่างอื่น จนเลิกได้สำเร็จ เพราะคนเล่นฟุตบอลเพื่อความสนุกเพียงอย่างเดียวได้ ไม่จำเป็นต้องเล่นการพนัน

4) **การตระหนักจากข้อมูลเชิงประจักษ์** ถือเป็นบทบาทสำคัญ ในฐานะของนักวิชาการและสื่อสารมวลชน มีงานของรองศาสตราจารย์ ดร.วรการณ สามีโกเศศ (อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต) เคยระบุถึงผลการศึกษาชิ้นหนึ่งว่า ถ้าสมมติ เราเล่นบอล 10 คู่ หากจะได้กำไรจากเจ้ามือได้ ต้องชนะ 7 คู่ขึ้นไป ถ้าชนะแค่ 6 คู่ยั้งแค่เสมอดัว แต่ถ้าชนะ

5 คู่ เรียกว่า แพ้ เพราะมีค่าตั้งหรือค่าน้ำที่เจ้ามือหักออกไปด้วย ฉะนั้นโอกาสที่จะได้จากการพนันนั้นยากมาก เราควรจะนำเสนอข้อมูลเหล่านี้ให้สังคมได้รับรู้ หรือแม้แต่การเสนอภาพของคนที่เคยติดการพนันฟุตบอลและสุดท้าย ถูกทวงหนี้ฆ่าตายทั้งครอบครัว เผาบ้าน ยึดรถ เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ควรมีการนำเสนอออกไปเพื่อให้สังคมเกิดความตระหนัก

5) การพัฒนาของสโมสรฟุตบอลไทย ถือเป็นกระแสใหม่ปัจจุบัน สโมสรฟุตบอลไทยกำลังบูม (Boom) และมีกลุ่มแฟนคลับ (Fan Club) รวมตัวและคอยชักจูงกันในการทำกิจกรรมดี ๆ รวมทั้งวางกฎระเบียบไม่ให้กลุ่มของตนเองเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการพนัน

แนวทางการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบาย ภาครัฐ ภาควิชาการ/องค์กรวิชาชีพ และภาคเอกชน/ประชาสังคม จะต้องรวมตัวกันเป็นเครือข่ายภาคประชาชนในการจัดการองค์ความรู้เพื่อเข้าใจปัญหาการพนันก่อนในระยะเริ่มต้น แสดงดังแผนภูมิด้านข้าง หลังจากนั้นจึงค่อยขับเคลื่อนข้อเสนอต่างๆ ซึ่งมีด้วยกันทั้งหมด 9 ข้อ ดังนี้

1) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ไอซีที ในระยะเร่งด่วน ต้องจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเฝ้าระวังและชี้เบาะแสการกระทำผิดที่เกี่ยวกับการพนันฟุตบอลบนเว็บไซต์ เพราะถึงแม้กระทรวงไอซีทีจะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แต่ก็ไม่ครอบคลุมการกระทำผิด ตั้งแต่การชี้ชวนส่งเสริม ให้เกิดการเล่นการพนันออนไลน์ ดังนั้นทางกระทรวงต้องทำหน้าที่ช่วยชี้เบาะแส ขณะเดียวกันต้องประสานงานกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เพราะทุกวันนี้การพนันออนไลน์จะมีการแจ้งบัญชีธนาคาร ถึงจะบอกว่าเป็นบัญชีแฝง แต่ ปปง. มีอำนาจทางกฎหมายที่จะเข้าไปควบคุมบัญชีเหล่านั้น หรือตรวจดูเส้นทางการเงินว่า สุดท้ายเงินถูกโอนไปที่ไหน หรือแหล่งใหญ่อยู่ที่ใคร

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) จะต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และต้องพัฒนาบุคลากรให้เท่าทันกับโลกเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

3) การกีฬาแห่งประเทศไทย และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรผลักดันให้กำหนดบทลงโทษแก่นักกีฬาและบุคลากรในวงการกีฬา ไม่ว่าจะเป็นผู้ฝึกสอน เจ้าของสโมสร ผู้บริหารสโมสร ที่มีส่วน

เกี่ยวข้องกับการพนันฟุตบอล เพื่อไม่ให้กลุ่มคนเหล่านี้เข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือส่งเสริมเรื่องการพนัน โดยปัจจุบัน มีร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. ... อยู่ในวาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร อาจจะเพิ่มเติมเรื่องนี้ลงไปได้

4) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กีฬาการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ควรจัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำกับดูแลและตรวจสอบสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ และสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ที่นำเสนอรายการล่อแหลมต่อการส่งเสริมและชี้ชวนให้เกิดการเล่นการพนันฟุตบอล ในฐานะที่ กสทช.เป็นผู้ให้ใบอนุญาตและควบคุมสื่อ โดยเฉพาะสถานีวิทยุและโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม หรือ จานดำ ซึ่งไม่รู้ถูกกฎหมายหรือเปล่า ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล (นักวิชาการสื่อสารมวลชน) เพิ่งตั้งข้อสังเกตว่า จานดำเหล่านี้เป็นของเถื่อนด้วยซ้ำ เพราะมีแม่ข่ายอยู่ในต่างประเทศ กสทช.จะต้องเข้าไปควบคุม ไม่ให้นำเสนอรายการวิเคราะห์ผลฟุตบอลในลักษณะของการนำเสนออัตราต่อรอง ซึ่งทุกวันนี้ทำกันโจ่งแจ้ง จึงต้องเฝ้าระวัง และทำงานกันอย่างเป็นระบบ

5) กระทรวงศึกษาธิการควรบรรจุหัวข้อ ผลกระทบ และบทเรียนจากปัญหาการพนัน เข้าไปในหลักสูตรตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะปฏิเสธไม่ได้อีกต่อไปว่า ปัญหาการพนันฟุตบอลนั้นลุกลามไปอย่างกว้างขวาง การบรรจุเนื้อหาในเรื่องนี้คิดว่าไม่น่าจะเป็นเรื่องอันตรายแต่ประการใด หากเราสอนให้นักเรียนได้เข้าใจถึงผลกระทบและบทเรียนจากปัญหาการพนันบอลว่า ถ้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวจะเป็นอย่างไร เหมือนกับปัญหายาเสพติด ซึ่งความรุนแรงของปัญหาการพนัน

ถ้านับเป็นจำนวนเม็ดเงิน อ้างอิงจากรายงานการวิจัยผลฟุตบอลโลกปี 2553 ที่ประเทศแอฟริกาใต้ พบว่า มีคนเล่นพนันฟุตบอลต่อวันจำนวน 700 กว่าล้านบาท และตลอดทั้งฤดูกาล (Tournament) มีคนเล่นการพนัน จำนวน 46,000 ล้านบาทเป็นอย่างต่ำ นี่ถือเป็นปัญหาใหญ่มาก

6) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ควรจะเปิดโครงการเพื่อสนับสนุนให้นักวิชาการศึกษาวิจัยด้านนโยบายการจัดการปัญหาการพนันฟุตบอลในต่างประเทศ รวมทั้งรูปแบบและโครงสร้างปัญหาการพนันฟุตบอลในสังคมไทย ทั้งมิติทางเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา และอาชญวิทยา ข้อเสนอนี้มาจากบทเรียนในการผลักดันนโยบายสาธารณะที่ผ่านมา เช่น หวบดิน ไม่มีกรวิจัยว่า ถ้าจะจัดการปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ถ้าเอาหวยได้ดินขึ้นมายุบดิน คนจะเล่นน้อยลงหรือเพิ่มมากขึ้น ถ้าคนเล่นมากขึ้นจะมีปัญหาอย่างไร หรือถ้าคนเล่นน้อยลงเงินเหล่านั้นซึ่งจะนำมาทำโต๊ะบอลถูกกฎหมาย จะเอาไปใช้ทำอะไร เหล่านี้เป็นต้น จะได้ไม่เกิดเป็นบทเรียนซ้ำซาก หรือไม่ถูกศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้ว่า นักการเมืองดำเนินนโยบายผิด ฉะนั้นจะต้องมีการวิจัยอย่างเป็นระบบและบูรณาการ

7) สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ในฐานะผู้จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของประเทศไทย ต้องกำหนดว่า การแข่งขันฟุตบอลอาชีพที่จัดโดยสมาคม เช่น ฟุตบอลไทยลีก, ฟุตบอลมูลนิธิไทยคม เอฟเอ คัพ, โตโยต้าลีก คัพ จะต้องไม่มีการนำเสนอหนังสือพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ที่ส่งเสริมการเล่นการพนันในระยะกีเมตร รวมทั้งต้องไม่มีการ

ประกาศเว็บไซต์ที่ชี้ชวนให้คนเข้าไปข้องเกี่ยวกับการพนัน เพราะใน
ฐานะผู้จัดย่อมมีอำนาจเต็มที่

บทเรียนข้อนี้ได้มาจากการแข่งขันฟุตบอลของประเทศเวียดนาม
และเกาหลีใต้ ซึ่งมีการล้มบอลเพราะคนเล่นการพนันไปจ้างให้ล้มบอล
ปัจจุบัน ประเทศเกาหลีใต้กำลังพิจารณาว่าจะปิดลีกของตัวเองลงดีหรือไม่
หรือแม้แต่ฟุตบอลลีกในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเคยดิงนักฟุตบอลอังกฤษดังๆ
มาร่วมทีมได้ สุดท้ายเมื่อมีการล้มบอลเกิดขึ้น ก็ต้องพ่ายแพ้กระแสดและ
แทบไม่มีใครดู ไม่อยากให้ฟุตบอลไทยที่กำลังจะพัฒนาไปได้ดีต้องเจอกับ
ปัญหานี้

8) สมาคมผู้สื่อข่าวกีฬาแห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าว
วิทยุและโทรทัศน์ไทย หรือองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน
ต้องกำหนดจริยธรรมของการรายงานข่าวกีฬาไม่ให้มีเนื้อหาที่เป็นการ
ส่งเสริมการเล่นการพนันฟุตบอล เช่น การบอกอัตราต่อรอง วิเคราะห์
ผลการแข่งขันในทำนองว่า ขายบ้านขายรถได้ หรือวันพรุ่งนี้ไม่ต้องกิน
มาม่า ควรจะต้องเฝ้าระวังกันอย่างจริงจัง

9) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ในฐานะหน่วยงานหลักและภาคีเครือข่ายต่อต้านการพนัน ควรส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายเฝ้าระวังทางสังคม เกาะติดปัญหาการพนัน
ฟุตบอล เพราะถ้าต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างเดิน จะทำให้การทำงาน
ซ้ำซ้อน ไม่ครอบคลุมปัญหาทั้งหมด ควรจะต้องบูรณาการปัญหาและ
ร่วมกันเฝ้าระวัง เครือข่ายภาคประชาสังคมจะได้มีบทบาทสำคัญในการ
สนับสนุนข้อมูลให้แก่ภาครัฐ ขณะเดียวกันก็คอยส่งเสริมให้สังคมเข้าใจ
ว่า การพนันฟุตบอลนั้นถือเป็นปัญหา แต่ไม่ใช่คนที่ดูบอลทุกคนที่
จะติดการพนันฟุตบอล

ระดมความเห็น

อาจารย์ธนาคม พงษ์พิทักษ์

หัวหน้าสาขาการแพธภาพและเสียงผ่านสื่อโคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ข้อเสนอเชิงนโยบายข้อที่ 8 ของ อาจารย์สายชล (ปัญญาจิต)
ที่เสนอต่อสมาคมผู้สื่อข่าวกีฬาแห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและ
โทรทัศน์ไทย หรือองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน สอดคล้องกับ
โครงการวิจัยย่อยที่ตนเองจะนำเสนอ ในเรื่องสื่อมวลชนกีฬาจะต้องมี
จริยธรรม

ขอพูดสั้นๆ ถึงโครงการนี้ กระบวนการนั้นเริ่มต้นจากงานวิชาการ
ด้วยการทำวิจัยก่อนถึงข้อสงสัยที่ว่า **สื่อมีผลต่อการตัดสินใจเล่นพนัน
ของเยาวชนหรือไม่** ถ้ามี จะมีกลไกอย่างไรที่จะทำให้สื่อทำงานโดยไม่
ส่งเสริมเรื่องการพนัน

เราจึงทำงานวิจัยขึ้นมาชิ้นหนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 เรื่องคือ นักพากย์
กับคอลัมนิสต์ (Columnist) ฟุตบอลผลการวิจัยก็ชี้ชัดออกมาว่า สื่อมี
อิทธิพล

ในส่วนของนักพากย์ฟุตบอลขณะที่บรรยายเกมกีฬานั้นไม่มีผล
แต่ถ้าเข้าไปทำบทบาทอื่น เช่น เป็นผู้จัดรายการ หรือพิธีกรรายการ
ฟุตบอล อาจจะมีการใส่สีตีไข่ หรือโน้มเอียง ซึ่งถือเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ส่วนคอลัมนิสต์ฟุตบอล มีอิทธิพลอย่างชัดเจน นักพนันที่เราไป
เก็บข้อมูลมาทั้งหมดต่างยอมรับว่า มีคอลัมนิสต์กีฬาเป็นคู่มือหรือ
คัมภีร์ในการเล่นพนันฟุตบอล

เมื่อมีงานวิชาการเป็นตัวตั้ง ก็เข้าสู่โครงการระยะที่ 2 (Phase 2)
เพื่อตอบข้อสงสัยว่า คนที่เสพสื่อจะช่วยกันผลักดันให้สื่อมวลชนกีฬา โดย

ระดมความเห็น

เฉพาะนักพากย์และคอลัมนิสต์ ซึ่งถือเป็นกลุ่มใหญ่ มีการปรับปรุงตัวเองได้
อย่างไร

เราพบว่า หลายประเด็นเป็นเรื่องของกฎหมายและจริยธรรม
ซึ่งในนี้คงไม่นำเสนอทุกข้อ แต่จะเล่าให้เห็นภาพเพียงคร่าวๆ

ในส่วนของที่มา กติกาวิชาชีพเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีของ
นักพากย์ฟุตบอลและคอลัมนิสต์ฟุตบอล ปี พ.ศ. 2555 เป็นข้อเสนอเชิง
นโยบายที่นักวิชาการ ภาคประชาสังคม และสื่อมวลชนบางส่วน ได้ร่วมกัน
เขียนขึ้นมา หลังจากมีเสียงสะท้อนเกิดขึ้นในสังคมอย่างมาก โดยเฉพาะ
นักวิชาการและเครือข่ายครอบครัวที่เล็งเห็นว่า **การทำหน้าที่ของนักพากย์
ฟุตบอลและคอลัมนิสต์ฟุตบอลมีผลต่อการตัดสินใจเล่นพนันของ
เยาวชน** ซึ่งแนวทางการขับเคลื่อนเพื่อจัดทำกติกาวิชาชีพ นี้ มีผลการทำ
วิจัยเชิงวิชาการ ตลอดจนมีผลการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ
หลายครั้ง เป็นเครื่องมือสนับสนุนความคิดเห็นดังกล่าว

กติกาวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 3 หมวด คือ หมวด 1 หมวดทั่วไป
หมวด 2 จริยธรรมของนักพากย์ฟุตบอลและคอลัมนิสต์ฟุตบอล และหมวด
3 แนวปฏิบัติของนักพากย์ฟุตบอลและคอลัมนิสต์ฟุตบอล

ขอเจาะรายละเอียดเพียงบางข้อ ยกตัวอย่างเช่น ข้อ 11 นัก
พากย์ฟุตบอลและคอลัมนิสต์ฟุตบอลต้องละเว้นในการกล่าวถึงหรือการ
เขียนถึงอัตราต่อรองและการระดมตอกในการเล่นพนันฟุตบอล หรือต้องมี
จริยธรรมในการทำงานอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะมีอาจารย์
นิติศาสตร์หลายท่านเข้ามาร่วมอยู่ในเรื่องนี้ด้วย ดังปรากฏในข้อ 12 เมื่อ

คัดลอกหรืออ้างอิงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลใดๆ ก็ตาม นักพากย์ฟุตบอลและ
คอลัมนิสต์ฟุตบอลจะต้องอ้างอิงบอกที่มาของข้อมูลนั้น เป็นต้น

กติกากาวิชาชีพ เหล่านี้ เกินกว่าครึ่งเป็นมาตรฐานของสื่อมวลชน
โดยปกติอยู่แล้ว มีบางส่วนเท่านั้นที่เป็นเชิงคุณภาพ ซึ่งอยากให้ทั้ง 2
วิชาชีพนี้ได้มีความระมัดระวังในเรื่องผลกระทบด้านการพนันและอบายมุข

อยากแลกเปลี่ยนเรื่อง**กระบวนการทำงาน**เพิ่มเติมว่า เราไม่ได้
ทำงานอยู่กับนักวิชาการแค่ 2-3 คน หรือเพียงแค่ทำวิจัยเสร็จแล้วก็เขียน
ออกมาเท่านั้น แต่เราสร้างการส่วนร่วมกับหลายภาคส่วน โดยที่ผ่านมา ได้
จัดเวทีทั้งหมด 8 ครั้ง เพื่อนำเสนอข้อมูล คล้ายกับการเอาของไปขาย
เช่นเดียวกับเวทีวันนี้ก็เป็นความพยายามครั้งสุดท้าย เพราะทำงานนี้มาเป็น
ระยะเวลาครึ่งปีกว่า น่าจะได้เวลาสรุปผลแล้ว

อย่างไรก็ตาม **สิ่งสำคัญคือ องค์กรสื่อ เพราะเราทำได้แค่เสนอ
ถ้าเขาไม่ทำ ก็ไม่มีทางสำเร็จ** ตอนนี้เราได้ร่วมกับสภาการหนังสือพิมพ์
แห่งชาติ รวมทั้งพยายามจับมือกับสมาคมผู้สื่อข่าวกีฬาแห่งประเทศไทย
เพื่อให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยขั้นตอนการแถลงข่าวก็จะไป
แถลงที่สมาคมผู้สื่อข่าวกีฬา เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน เด็ก
และเยาวชนของเราจะได้ปลอดภัยจากการพนัน

ระดมความเห็น

ดร.สุษัตริ์ ศรีโยธิน

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

มีงานวิจัยมานำเสนอคร่าวๆ โดยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาที่เล่นการพนันฟุตบอลซึ่งตนเองสอนอยู่ และการพนันได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตเขามากพอสมควร

ประการแรก **คนที่ติดการพนัน ผลการเรียนตกต่ำ** ขาด-ลา-มาสาย เยอะมาก เมื่อเงินที่เก็บมาจากการพนันไม่พอใช้ ก็จะหยิบยืมเพื่อน หลังจากนั้นสังคมก็จะเสีย เพื่อนไม่ยกคอบ จึงต้องใช้วิธีการโกหกพ่อแม่ **ปัญหาจึงขยายวงไปเรื่อยๆ และนำไปสู่การเกิดปัญหาอาชญากรรม**

เงินที่นักศึกษาเคยได้จากการพนันฟุตบอลสูงสุดคือ 500,000 บาท แต่ที่ต้องเสียไปนั้นมากกว่า 500,000 บาท บางคนต้องกู้หนี้ในระบบ เคยถูกขู่ฆ่า และขู่จะยิงทิ้ง

เมื่อถามว่า มีอะไรอยากบอกกับสังคมบ้าง เขาบอกว่า ใครที่อยากเล่นเกม คิดให้ดี การพนันเป็นของไม่แน่นอน ได้มาก็ต้องเสียไป ทางที่ดีอย่ามาเล่น เพราะเล่นครั้งแรก ก็ต้องมีครั้งที่สอง นี่คือ โรคติดการพนัน คนที่ให้สัมภาษณ์ปัจจุบันก็ยังเล่นอยู่ แต่เขาอยากจะได้คนอื่นอื่น ขณะที่บางคนบอกว่า อย่าคิดว่าจะได้ มันจะเสียระยะยาว คนที่เล่นการพนันจะมีความอึดในในช่วงแรกๆ เท่านั้น บางคนก็บอกว่า เปลี่ยนจากแทงพนันที่โต๊ะบอลมาเลี้ยงข้าวเพื่อนดีกว่า หมายความว่า เปลี่ยนจากการพนันที่เป็นเรื่องของเงิน มาเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนจะดีกว่า

สุดท้าย หนทางในการแก้ไขปัญหาการพนันฟุตบอล ในมุมมองของนักศึกษาในฐานะที่ตกเป็นเหยื่อ เขาบอกว่า 1) อยากให้สังคมรณรงค์

ให้รู้ถึงผลเสียจากการเล่นพนันบอลอย่างกว้างขวาง เอาคนที่เสียหายหรือเป็นเหยื่อ มาเปิดโปง ในลักษณะของการเชือดไก่ให้ลิงดู ว่าต้องพบกับความเดือดร้อนอย่างไรบ้าง เพื่อป้องกันให้กับคนที่ยังไม่ได้ก้าวเข้ามาได้เห็นก่อน เพราะถ้าเข้ามาแล้ว ติดแน่นอน

2) นอกจากการห้ามปรามซึ่งเป็นเชิงตั้งรับ ควรจะทำงานเชิงรุก คือ การส่งเสริมให้เยาวชนหันมาเล่นกีฬา ดนตรี เพื่อสร้าง 'พื้นที่เชิงบวก' ให้มากขึ้น เพราะชีวิตคนพวกนี้เขาไม่เคยมีพื้นที่เหล่านี้เลย

และ 3) การแก้ไขปัญหาคารพนัน ที่นักศึกษาเสนอคือ เปิดโต๊ะพนันบอลให้ถูกกฎหมาย เพราะเขากลัวเรื่องชีวิตและทรัพย์สินจะไม่ปลอดภัย อยากจะเล่นอย่างสบายใจ แต่ก็มียางราย เสนอไปอีกทางหนึ่งคือ ให้กวาดล้างโต๊ะพนันบอลไปให้หมด แต่ดูท่าทางแล้ว การกวาดล้างน่าจะทำได้ยาก เพราะเราไม่สามารถต้านกระแสโลกาภิวัตน์ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงต้องทำให้สังคมเข้มแข็ง ให้เด็กและเยาวชน เบี่ยงเบนความสนใจมาใช้พื้นที่เชิงสร้างสรรค์ให้มากขึ้น

นายไพศาล ภิโศก

ศูนย์ประสานงานสื่อเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ (ศสน.) จังหวัดเชียงใหม่

มี 2-3 เรื่องที่อยากจะนำเสนอ เรื่องที่ 1 มองเห็นว่า **สื่อที่มีอยู่ในประเทศไทย ยังขาดสื่อที่สร้างสรรค์เพียงพอสำหรับเด็ก** เมื่อคืนนี้มีโอกาสนอนที่โรงแรมแห่งหนึ่ง ทำให้ได้ดูรายการของต่างประเทศที่พูดถึงเรื่องเพศศึกษา ซึ่งดีมาก แต่รายการลักษณะนี้ในประเทศไทยไม่ค่อยเห็น เหตุที่นึกถึง เพราะตนเองก็ทำเรื่องสื่อเด็กเยาวชนและครอบครัว เราต้อง

ระดมความเห็น

ผลดีสื่อดีๆ พวกนี้ออกมาสู่สังคม และความจริง พวกเราในเครือข่ายก็มีสื่อ ดีๆ ที่จะสร้างคนให้มีพื้นที่สร้างสรรค์ในชีวิตเพิ่มมากขึ้น

เรื่องที่ 2 เมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน พบว่า ตอนนี้ส่วนใหญ่เยาวชนจะรวมตัวกันอยู่ในร้านนม หรือร้านเครื่องดื่ม ซึ่งมักจะเปิดแต่รายการเกี่ยวกับการแข่งขันฟุตบอล การพนัน โฆษณา ขวนเขื้อ ซึ่งปลูกเจ้าอารมณ์คน และสร้างค่านิยมว่า ถ้าไม่รู้เรื่องบอล จะทำให้รู้สึกตกกระแสม เราอาจจะส่งเสริมให้มีพื้นที่สร้างสรรค์เข้าไปถึงคนเหล่านั้นด้วย

และเรื่องที่ 3 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นอกจากจะ ส่งเสริมให้คนเล่นกีฬา ซึ่งถือเป็นเรื่องของการป้องกันแล้ว น่าจะต้องมี บทบาทในการให้คุณให้โทษด้วย เพราะผู้ประกอบการด้าน การกีฬาบางคนไปส่งเสริมให้เด็กเล่นการพนันบอล ด้วยหลงติดกับวาทกรรมที่ว่า เล่นพนันบอลแล้วจะมีเงินมีทอง ซื้อมรดก ซึ่งเป็นค่านิยมผิดๆ ที่ต้องเปลี่ยน

นายสันต์ จันทรประนต

แกนนำกองเชียร์ฟุตบอลไทย
สโมสรฟุตบอลเอสซีจี เมืองทองฯ ยูไนเต็ด
(SCG Muangthong United)
ที่ปรึกษาทนายความ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

ขออนุญาตนำประสบการณ์เกี่ยวกับฟุตบอลไทยมาแลกเปลี่ยน เพราะปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก มีเด็กเยาวชนรุ่นใหม่เข้ามาสนใจกีฬาฟุตบอล จากสมัยก่อนที่นักเตะ 2 ทีมมีจำนวนมากกว่าคนดู

แต่เดี๋ยวนั้นคนดูเต็มสนาม เพราะฉะนั้นสิ่งที่อาจารย์นำเสนอเรื่องการสร้าง พื้นที่สร้างสรรค์ เราจึงควรเปลี่ยนตรงจุดนี้ให้เป็น 'โอกาส' มากกว่า 'วิกฤติ'

เราคงไปบอกเด็กไม่ได้ว่า ห้ามเล่นการพนัน แต่สามารถชี้ ข้อดีให้เขาเห็น ให้เขาเลือกเสพสิ่งดีๆ ได้ เพราะกีฬาฟุตบอลในปัจจุบันทำรายได้มหาศาล นำเงินมาจ้างแม่บ้าน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (รปภ.) เจ้าหน้าที่สนาม ทำให้เกิดงาน เกิดรายได้ แต่ละทีมมี รายได้ไม่ต่ำกว่าร้อยล้านบาท สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ ไม่ต้องแบมือขอเงินจากรัฐบาลอีกต่อไป

นักฟุตบอลที่ประสบความสำเร็จแต่ละคน ยกตัวอย่าง จีระศิลป์ แดงดา (นักฟุตบอลทีมชาติไทย สังกัดสโมสรฟุตบอลเอสซีจี เมืองทองฯ ยูไนเต็ด) ปัจจุบันมีรายได้เดือนละเป็นแสนๆ บาท มีรถยนต์ขับ เป็น นายแบบโฆษณาให้กับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ทั้งที่อายุแค่ 20 กว่าปี เราควร ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเห็นว่า กีฬาฟุตบอลทำให้เกิดข้อดีอะไรบ้าง เพื่อจะได้พัฒนาการเล่น อยากจะเป็นอย่าง ลีซอ-จีระเทพ วินทัย (นักฟุตบอล ชาวไทย ปัจจุบันเล่นให้กับสโมสรฟุตบอลบางกอกกล๊าส ใน ไทยพรีเมียร์ลีก และได้รับเลือกเป็นผู้เล่นตัวจริงให้กับทีมชาติไทย) ดัสกร ทองเหลา (นักฟุตบอลทีมชาติไทย สังกัดสโมสรฟุตบอลเอสซีจี เมืองทองฯ ยูไนเต็ด) หรือ ร็อบเบิร์ต เบอ์นาร์ด์ 'ร็อบบี้' ฟาวเลอร์ (Robert Bernard 'Robbie' Fowler) (อดีตกองหน้าทีมชาติอังกฤษและลิเวอร์พูล) ซึ่งมาร่วมเล่นกับทีม เมืองทองฯ ยูไนเต็ด เป็นเวลา 1 ปี เขามีบ้าน มีรถขับ ตั้งแต่ยังวัยรุ่น ตัวอย่างเหล่านี้ น่าจะสร้างให้เกิดแรงบันดาลใจที่ทำให้เด็กคนหนึ่ง สามารถแปรเปลี่ยนตนเองได้

ระดมความเห็น

ข้อเสนอเชิงนโยบายก็คือ ควรจะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สสส. ทำการประชาสัมพันธ์นักฟุตบอลทีมดังๆ อย่างสโมสรฟุตบอลชลบุรี เอฟซี (Chonburi F.C.) สโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ พีอีเอ (Buriram PEA) ซึ่งเป็นทีมท้องถิ่น ให้เกิดเป็นกระแสขึ้นมา

ยกตัวอย่าง บอล-ภราดร ศรีชาพันธุ์ เป็นนักเทนนิสที่มีชื่อเสียงระดับโลก ทำให้สมัยนั้นมีการตีเทนนิสกันที่บ้านในเมือง ลูกตาสี่ตาสาก็อยากมีไม้เทนนิสตีได้อย่างพีบอล หรือ วิว-เยาวภา เพิ่มทวี (บุรพลชัย) ได้เหรียญทองแดงวันโดหญิง จากการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ก็มีคนอยากไปเรียนเทนนิสกัน เพราะเกิดการสร้างฮีโร่ (Hero) ขึ้นมา **เด็กต้องการฮีโร่** อย่างตนเองก็มีฮีโร่เหมือนกันคือ ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน ซึ่งทำให้ชอบฟุตบอลไทย ถ้าเด็กเดินตามฮีโร่ได้ ทุกอย่างก็จะดีหมด

สื่อในบ้านเราให้ความสำคัญกับกีฬาค่อนข้างน้อย ยกตัวอย่างรางวัลลูกกตัญญู มีดาราตั้งมากมายที่ได้รับรางวัล ได้กันทุกปี แต่มีนักกีฬาที่คนที่ได้ ไม่ค่อยมี คนไม่ค่อยรู้จักและให้ความสำคัญกับนักกีฬา ถ้าผลักดันเรื่องนี้ได้ก็จะเป็นเรื่องที่ดี

สุดท้าย เรื่องของนักพากย์และคอลัมน์สต์กีฬา เมื่อสักครู่นี้นำเสนอเป็นเรื่องที่ดีและเห็นด้วย แต่การห้ามโดยออกมาเป็นกติกาวินัยวิชาชีพนั้น กลัวว่าต่อไปจะมีการเลี้ยงบลิ เช่น ผลแพ้-ชนะ อาจจะใช้คำที่สื่อให้คนอ่านไปตีความเอาเองว่า จะต้องแทงพนันฝั่งไหน อยากจะฝากประเด็นนี้ไว้ให้พิจารณาด้วย และยังคงยืนยันหนักแน่นในเรื่องการสร้างฮีโร่ และสร้างแรงบันดาลใจให้เด็ก

อาจารย์สาวยล ปัญญาธิ์

อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เห็นด้วยกับคุณไพศาล (ภิโลคำ) เรื่องการสร้างค่านิยม แต่เรื่องดังกล่าวไม่ได้บรรจุอยู่ในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แต่ไปเขียนไว้ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราไม่ควรจะกลัวอีกต่อไป แต่ควรจะต้องปลูกฝัง สร้างภูมิคุ้มกันให้กับโรงเรียน สถาบันการศึกษา ครอบครัวยุคใหม่ เพื่อให้เฝ้าระวัง และสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็ก

ส่วนของคุณวสันต์ (จันทร์ประนต) เห็นด้วยในเรื่องที่กล่าวมา สื่อจะเลี้ยงบลิ ดังเช่น สมัยก่อน คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) กำหนดว่า ไม่ให้เปิดเผยเอ็กซิตโพล (Exit Poll) ต่อมา เขาก็ยังเปิดเผยเหมือนเดิม เพียงแต่ใช้คำว่า การหยั่งเสียง แทน สื่อในประเทศเราหรืออันที่จริงก็คือสื่อทุกประเทศ จับไม่ได้ไล่ไม่ทัน จึงต้องระวัง และท้ายที่สุด **ต้องกลับไปเรื่องพื้นฐานคือ จริยธรรม ศีลธรรมส่วนบุคคลว่าคุณพร้อมจะขับเคลื่อนสังคมไปแค่ไหน**

เหตุผลที่เสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเป็นแพ็คเกจ (Package) เพราะไม่คิดว่า เล่นกับสื่ออย่างเดียวแล้วจะเป็นผล ยกตัวอย่าง ถ้าสมมติว่า เราขอมอบให้มีบ่อนการพนันถูกกฎหมาย บทลงโทษต่อคนเล่นการพนันได้ดั่งก็ต้องรุนแรงมาก ถึงขนาดยึดทรัพย์ เพราะกฎหมายอนุญาตให้ขึ้นมาทำผิดข้างบนแล้ว กระนั้น ก็คงไม่สามารถเสนอบ่อนการพนันได้ เพราะยังไม่มีการศึกษาถึงผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ หากวันหนึ่งข้างหน้า มีบ่อนถูกกฎหมาย แล้วเด็กไทยเรียนจบมาไม่ทำอะไร อยากจะเป็นนักพนันบอลอย่างเดียว ก็คงอันตรายมาก

ระดมความเห็น

นายวิทยา บุญอวี

เครือข่ายเยาวชนสร้างสรรค์สื่อ จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนนี้ประเทศไทยได้ส่งเสริมกีฬาฟุตบอลเป็นล่ำเป็นสัน หากจะมีข้อเสนอก็คือ **ไม่ควรจะไปกระจุกอยู่เฉพาะในเมืองหรือจังหวัดใหญ่ๆ** อย่าง ดาราเอวี (AV: Adult Video) ก็ให้เอาไปบ้านนอกบ้าง อยากจะให้ **ส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลให้ได้รับโอกาสตรงจุดนี้** เพราะเวลาเด็กและเยาวชนในชนบทจะไปขอเสื้อทีมแต่ละที ต้องไปขอกับทางผู้ใหญ่ กว่าจะเรียไรเงินกันได้ ยากเย็นแสนเข็ญ ไปขอกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เขาก็ไม่ให้ จึงควรจะมีการส่งเสริมให้กระจายอย่างทั่วถึง

ส่วนประเด็นเรื่องของการทำให้การพนันถูกกฎหมาย เคยคิดเล่นๆ ว่า ถ้ามีการตั้งโต๊ะบอลที่ถูกกฎหมายและให้มีการเสียภาษี พุดง่ายๆ ใครได้เงินก็เสียหมด เจ้ามือถ้ากินเงินจากลูกมือก็เสียภาษี คนที่ไปแทง ถ้าได้เงินจากเจ้ามือ ก็ต้องเสียภาษีเหมือนกัน จะได้เกิดความชัดเจน โดยภาษีที่เก็บต้องเสียหนักด้วย ปกติภาษีทั่วไป อยู่ที่ร้อยละ 7 แต่ภาษีการพนันอาจจะสูงถึงร้อยละ 30-40 แล้วนำเงินนั้นมาพัฒนากีฬาฟุตบอล แต่ไม่รู้เหมือนกันว่าจะแก้ปัญหาได้หรือเปล่า เพราะยังไม่ได้ลองทำดู

เรื่องสุดท้ายคือ **เด็กที่เล่นพนันฟุตบอล จะมีเรื่องของการเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย** เพราะสังเกตดูจากหลานที่เล่นการพนันฟุตบอล ชีวิตประจำวันคือ ต้องเล่นเกม CM (Championship Manager - เกมผู้จัดการทีมฟุตบอล) วันหนึ่งๆ ต้องได้เล่น ถ้าไม่ได้เล่นเหมือนใจมันจะขาด ถ้ามีฤดูกาลแข่งขันก็จะไปแทงบอลทันที

นายกัทธอนек ครมาลา

วิทยุชุมชนคนไทรโยค FM 88.10 MHz จังหวัดกาญจนบุรี

มีประเด็นที่จะแลกเปลี่ยน 3 ประเด็น คือ **ประเด็นที่ 1 การป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันป้องกันได้ยาก** ถ้าผู้ใหญ่ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เด็กเห็น ยกตัวอย่าง ทุกวันนี้ต้องยอมรับความจริงว่าทุกพื้นที่เจ้าหน้าที่รัฐรับสินบน ไม่ว่าจะเป็นตัวใหญ่หรือตัวเล็ก มากน้อยขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจของแต่ละโรงพัก **การพนันบอลจะหมดไป ก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ** พื้นที่ใดถ้ามีป่อน โต๊ะพนันบอล ต้องบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่นั้น **ถ้าตำรวจยังรับสินบนอยู่ ต้องได้รับการลงโทษ ถูกไล่ออก** เพราะถ้าแค่สั่งย้ายก็ยังไม่ไปรับสินบนที่อื่นต่อบทลงโทษต้องมีความรุนแรง ถ้าเพียงแค่ผิดวินัยเล็กน้อย ไม่สามารถป้องกันให้เยาวชนเลิกเล่นการพนันได้

ประเด็นที่ 2 การถ่ายทอดสด เป็นไปได้ไหม ถ้าจะออกข้อบังคับไม่ให้โทรทัศน์ถ่ายทอดสด หรือให้ถ่ายทอดล่าช้า หลังเกมจบไปแล้วสัก 1-2 ชม. ค่อยนำมาฉาย วิธีนี้อาจจะไม่ได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์แต่ก็ยังดีกว่าไม่ทำอะไร เพราะคนเล่นการพนัน ตอนกำลังเล่นจะเกิดความคึกคะนอง ถ้าไม่ถ่ายทอดสด อาจจะรู้สึกเซ็ง ไม่เล่นเต็มตัวก็ได้

และ**ประเด็นที่ 3 เรื่องนักศึกษา ถ้าสถาบันใดปล่อยให้นักศึกษาเล่นการพนันโดยไม่ได้ควบคุม ถือเป็นอันตรายต่อประเทศชาติมาก** เพราะนักศึกษาที่เล่นการพนันเมื่อจบไปแล้วไม่มีทางจะเป็นข้าราชการที่ดี ในหัวคิดแต่จะหาเงินในทางที่มีขอบ ขณะที่เป็นักศึกษาอาจจะซดใช้

ระดมความเห็น

หนี้สินได้หมด แต่เมื่อจบออกไป สันดานของนักการพนันยังไม่หายไปหรอก เพราะเริ่มเล่นมาตั้งแต่เด็กๆ จะไปเป็นตำรวจ ทหาร หรือนายอำเภอก็ตาม การหาเงินโดยมิชอบก็ยังคงฝังอยู่ในจิตสมอง จึงอยากฝากอาจารย์สถาบันต่างๆ ว่า ทำอย่างไรจะทำให้ลูกศิษย์ไม่เล่นการพนันในสถาบันการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงสุพร อภินันทเวช

สาขาวิชาจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ในฐานะของจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น เรารู้ว่า ไม่ใช่ทุกคนที่ติดพนันบอล บางคนเล่นแต่ไม่ติด เพราะการติดพนันเป็นโรคชนิดหนึ่ง ซึ่งคนที่เป็นโรคมีอยู่แค่ร้อยละ 5 เท่านั้น แต่คนที่เล่นแล้วมีปัญหา นั้นมีเยอะ คือ ยังไม่เป็นโรคและยังไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ หรือไม่รู้วากำลังทำความเดือดร้อนให้คนอื่น

การแก้ปัญหาเราน่าจะมาเริ่มสร้างกันที่ต้นตอคือ ตัวเด็กและครอบครัว

งานที่เราทำอยู่ประจำเป็นงานที่ ‘ชน’ กับเรื่องพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่นอยู่ตลอดเวลา ทำให้พบว่า คนที่จะร่วมมือกับเรา **ครอบครัว**คืออันดับหนึ่ง และอันดับที่สองคือ **สิ่งแวดล้อมของเด็ก** ได้แก่ โรงเรียน สมาคมต่างๆ หรือถ้าเป็นเรื่องการพนัน ก็น่าจะเป็นเรื่องของสื่อ

ดังนั้นเราน่าจะมาตั้งต้นจากคุณภาพของเด็กก่อน จากที่ได้อ่าน **ข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งหมด 9 ข้อ** เป็นการไปป้องกันนอกตัวเด็กทั้งสิ้น ซึ่งเรามักจะพบว่า ทำไม่ได้ พอไปแก้หรือไปห้ามตรงนี้ อีกจุดหนึ่งเขาก็

เดือดร้อน ไม่ยอม เหมือนกับเรื่องเหล้าและบุหรี่ ซึ่งเป็นงานที่ทำให้จิตแพทย์เด็กรู้สึกหนักใจ เพราะเมื่อไปตะโดนใคร คนนั้นก็เดือดร้อนทุกที **เราจึงต้องหันมาสร้างพลังในครอบครัว** ถ้าทำตรงนี้ได้จะเป็นการแก้ที่ต้นเหตุ

ถ้าครอบครัวแข็งแรง เด็กเกิดขึ้นมาบนครอบครัวที่แข็งแรง พ่อแม่ไม่เล่นพนัน หรือถ้าพ่อแม่เล่นการพนัน แล้วเด็กคนนี้เป็นกลุ่มเสี่ยงก็ต้องหาหน่วยงานเข้าไปดูแลว่าจะป้องกันเด็กกลุ่มเสี่ยงไม่ให้ติดการพนันได้อย่างไร มีงานวิจัยหลายชิ้นยืนยันว่า ปัจจัยที่ทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการเล่นพนัน ประกอบด้วยข้อ 1-2-3-4 เราน่าจะนำเอา**ปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้น**มาวางแผนเพื่อป้องกันในเชิงนโยบาย ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขคงไม่สามารถทำเรื่องนี้ได้เพียงลำพังหน่วยงานเดียว หาก **4 กระทรวงหลักที่ทำงานเกี่ยวข้องกับชีวิตคนมารวมมือกัน** คิดว่าเราน่าจะเดินไปได้ ดังเช่นเรื่องบุหรี่และเหล้า ซึ่งจะเห็นว่า ตอนนี้เป็นรูปร่างและหนักแน่นขึ้นเพราะมีเจ้าภาพจากหลายภาคส่วน

สำหรับแพทย์เอง เราไม่อยากทำงานตั้งรับในการรักษาคนไข้ และงานทางด้านจิตเวชนั้น ผู้ป่วยเป็นแล้วไม่หาย และเรื้อรัง ก่อให้เกิดความด้อยคุณภาพของประเทศชาติ เราจึงควรมาช่วยกันป้องกันตรงจุดนี้ จึงอยากเสนอให้เน้นไปที่ครอบครัว ตัวเด็ก และถ้าเป็นเรื่องของพันธุกรรมที่อยู่ในร่างกาย มันก็ไม่ได้มากถึงขนาดที่เราป้องกันไม่ได้

ระดมความเห็น

นายชัยพงศ์ งามสุวรรณ

รักษาการแทน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านความมั่นคงภายใน
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านความมั่นคงภายใน ของกรมการปกครอง ตอนนี้มาทำหน้าที่รักษาการ แต่ตำแหน่งก่อนจะมาทำงานตรงนี้เป็นนายอำเภอมา 2 แห่ง

เมื่อมารับผิดชอบตำแหน่งนี้ อยากจะเรียนว่า **ปัญหาความมั่นคงในบ้านเมืองเรามีมากเหลือเกิน ไม่ใช่การพนันอย่างเดียว แต่มีหลายมิติ** อย่างที่พูดกันมาตั้งแต่เช้า อันที่จริงมันเริ่มตั้งแต่เรื่องเสรีภาพของมนุษย์ บางสิ่งบางอย่างเมื่อเราทำผิดกฎธรรมชาติ มันก็ลงโทษกันอย่างรุนแรง แต่บางเรื่องก็ไม่ใช่ อย่างที่ท่านसारวัตร์วิรัตน์ (ปัญญาवरคุณ) พูดถึงคำว่า 'Necessary Evil' นั่นคือ จำเป็นต้องมีการควบคุมบางอย่าง ให้เป็นข้อเสนอที่เรายอมรับร่วมกันได้ว่า จะดูแลสังคมกันอย่างไร

อยากจะยกตัวอย่าง สมัยที่เป็นนายอำเภออยู่ที่อำเภอแห่งหนึ่งมีการเล่นการพนันกันในวัด ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าเล่นกันแทบทุกวัด ห้ามก็ไม่ได้ เคยสั่งห้ามในฐานะนายอำเภอให้หยุด ก็ไม่ยอมหยุด สุดท้ายจึงให้ปลัดอำเภอสั่งการทางวิทยุไปถึงผู้ใหญ่บ้านให้สั่งหยุด และไปดำเนินการตรวจสอบ ถ้ามีการเล่นพนันให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย แต่ถ้าไม่จับกุมจะเล่นงานผู้ใหญ่บ้าน ว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ในที่สุดก็หยุด

อย่างไรก็ตาม ต้องยอมรับว่า **ไม่ว่าจะเป็นการพนัน หรือเหล้า เป็นเรื่องที่สังคมส่วนใหญ่ รู้กันอยู่ว่าผิด แต่ก็ยังทำ** หรือยกตัวอย่างชัดๆ อย่างกฎหมายการสวมหมวกนิรภัย ปัจจุบันก็ยังบังคับให้สวมทุกคน

ไม่ได้ สถานีตำรวจบางแห่งเอาป้ายไปติดว่า ห้ามเข้า ถ้าเข้ามาจะจับ ซึ่งป้ายอย่างนี้ไม่ถูก ไม่มีสิทธิไปห้ามเขาเข้า เขาเข้ามาได้ แต่ถ้าเขาไม่สวมหมวก เราก็ต้องดำเนินคดีตามกฎหมาย

ในส่วนของกฎหมายที่พูดถึงกันเมื่อเช้า กฎหมายบางฉบับอาจจะ มีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการเฉพาะ แต่กฎหมายที่มีโทษทางอาญานั้น อาจจะขอขยายความเพื่อทำความเข้าใจ เพราะอาจจะมีหลายคน รวมทั้งสื่อ ที่ยังไม่เข้าใจตรงจุดนี้

คำว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นคำที่ **อยู่ใน ป.วิ อาญา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา)** หมายความว่า ถ้ามีการกระทำซึ่งเป็นโทษทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นการประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน โทษอย่างใดอย่างหนึ่ง **คนที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีอำนาจจับกุมความผิดซึ่งหน้าได้ ซึ่งหมายความรวมถึงกักขังผู้ใหญ่บ้านด้วย**

ขณะเดียวกัน มีกฎหมายบางอย่างที่ **ความผิดซึ่งหน้า ประชาชนก็สามารถจับได้** สมมติ เรากำลังขับรถอยู่ มีคนเอามือแห่ยกออกมา แล้วตีบู่หรือใส่รถเรา ไม่รู้ว่าจะทำให้แก่สระเบิดหรือเปล่า ถือเป็นการละเมิด ประชาชนก็สามารถดำเนินการจับกุมได้เช่นเดียวกัน

สิ่งที่อยากบอกก็คือ **การแก้ปัญหา ไม่สามารถที่จะแก้ไขได้** โดยหน่วยงานใดเพียงหน่วยงานหนึ่ง

อีกประเด็น ที่ยังไม่ได้พูดถึงกันคือ **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ได้กำหนดให้แต่ละกระทรวงต้องร่วมกันรับผิดชอบพื้นที่อยู่แล้ว** รวมทั้งต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

ระดมความเห็น

แต่ที่ผ่านมาเราละเลยในส่วนนี้ ถ้าจะว่าไป เจ้าภาพหลักในเรื่องของการรักษาความสงบเรียบร้อย ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย จะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบเป็นอย่างมากในเรื่องการพนัน เพราะนายอำเภอรับผิดชอบเพียงแค่นี้ในระดับพื้นที่เท่านั้น

ดังนั้นระบบบริหารราชการแผ่นดินของเราจะต้องเข้มแข็งและต้องยอมรับความจริงว่า ปัญหาทุกอย่างพันกันไปหมด เหมือนลิงแก้แห ถ้ามองแต่เรื่องการพนันอย่างเดียว คงไม่ได้ เพราะยังมีเรื่องของการยาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงการทุจริตคอร์รัปชันต่างๆ เยอะแยะไปหมด ต้องมองปัญหาเหล่านี้ให้ครอบคลุม

นายสำเริง การเสถียร

วิทยุชุมชนเยาวชนคนเจ้าใจ FM 107.25 MHz
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เรื่องตำรวจรับส่วย อยากจะเล่าประสบการณ์ที่ได้ประสบมาด้วยตัวเองจากการติดตามปัญหาการพนันกับยาเสพติด

เมื่อหลายปีก่อน ได้มีโอกาสเข้าไปพูดคุยกับนักศึกษาซึ่งติดคุกอยู่ที่อำเภอหนึ่ง เขาเล่าว่า ถึงแม้จะอยู่ในคุก แต่ก็ยังสามารถเล่นพนันบอลได้ จึงเอะใจว่า ทำไมเป็นเช่นนั้น ซึ่งก็คงเหมือนกับกรณียาเสพติดที่ยังสามารถส่งเข้าไปให้คนในคุก หรือคนติดคุกอยู่ก็ยังขายยาเสพติดได้ เป็นเรื่องที่มีข่าวคราวให้เห็นกันอยู่ทุกวัน

เราถามน้องนักศึกษาว่า มีวิธีการเล่นพนันบอลอย่างไร น้องก็บอกว่า ให้ไปถามเจ้าหน้าที่ดู เขารู้ดี แต่ถ้าไปถามเจ้าหน้าที่จะมีคนไหนยอมบอก ในที่สุด ด้วยความที่เป็นผู้สื่อข่าว เราก็มีเทคนิควิธีการ จึงไขกัถ้อง

กระดุมติดที่เสื้อของน้องนักศึกษา โดยบอกว่า ถ้าอยากจะช่วยให้สังคมไทยดีขึ้น ขอให้ช่วยตรงนี้หน่อย เขาก็ถามกลับมาว่า ถ้าต้องติดคุกเพิ่ม พี่จะมาติดคุกด้วยได้ไหม จึงบอกไปว่า ถ้าตำรวจจับได้ บอกเลยว่า พี่จะมาติดคุกกับน้องด้วย ตอนนั้นไม่รู้สึกกลัว เพราะเราทำสิ่งที่ถูกต้อง ถ้าจับได้ ก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่ได้นำเสนอให้กับประชาชนได้รับทราบ

หลังจากนั้น น้องก็ไปแทงบอล และภาพที่ได้เห็นจากกล้องกระดุมก็คือ ตำรวจเดินเข้ามาถามว่า จะแทงบอลหรือเปล่า แทงเท่าไร จากนั้นก็บอกราคากัน และถามว่า มีบัตรเอทีเอ็มไหม แล้วตำรวจก็เป็นคนเดินไปกดที่ตู้โดยเป็นเจ้าของมือแทงให้เอง เราได้ภาพตรงนั้นมาชัดเจน

ต่อมาภายหลัง น้องนักศึกษาคอนี้เกิดมีปัญหาแฉความกันด้วยเรื่องอะไรสักอย่าง เหมือนจะถูกตำรวจคนนี้นำไปเป็นคนรับผิดทั้งหมด น้องไม่ยอมติดคุกอีก จึงขอเทปไปยื่นยันในศาล ตำรวจพยายามบอกว่า ไม่รู้เรื่อง ใส่ความเท็จให้น้อง แต่สุดท้ายก็แพ้คดี เพราะเอาเทปม้วนนี้ให้ศาลดู

ปัจจุบัน ตำรวจคนดังกล่าวลาออกจากราชการไปแล้ว เรื่องราวผ่านมาได้ประมาณ 7 ปี ถึงได้กล้านำมาเปิดเผย อึดอัดมานาน เพราะยังไม่เคยเปิดเผยเรื่องนี้ที่ไหนมาก่อน

จากประสบการณ์ที่เล่ามา คิดว่า **เราน่าจะดูแลเรื่องเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้รับสินบน** เพราะทุกวันนี้ก็ยังมีกรรับสินบนกันอยู่ อย่างการปาเป้าตามวัดต่างๆ ซึ่งผิดกฎหมาย แต่ก็ยังอยู่ได้ หรือ งานศพซึ่งตั้งไว้ 2 วัน 3 คืน ก็เผาได้ ทำไมต้องไว้นานถึง 15 วัน บางครั้ง มีการเล่นพนันกันในบ้านตอนกลางคืน ขณะที่ในวัดตั้งวงกันอยู่ 10 กว่าวง แต่ตำรวจกลับวิ่งผ่านวัดไป ไปจับบ้านที่อยู่ข้างๆ วัดแทน เพราะอาจจะมีการส่งส่วยให้

ระดมความเห็น

กันอยู่ ดังนั้นเจ้าหน้าที่รัฐจึงเป็นกลไกที่สำคัญ ต้องมีจริยธรรมในการทำหน้าที่มากที่สุด

นายสายัณห์ ศรีน้อย

วิทยุชุมชนท้องถิ่นตอนโพธิ์ FM 106.25 MHz จังหวัดสุลา

ด้วยระบบเทคโนโลยีการสื่อสารทุกวันนี้ ถ้าเราเปิดโทรศัพท์มือถือจาดาวเทียมขึ้นมา จะเห็นช่องจาดาวเทียมมีเป็นร้อยๆ ช่อง แต่ช่องไหนมีสาระกับประชาชนคนไทยบ้าง หลอกขายสินค้าทั้งนั้น ทำไม่รัฐหรือองค์กรที่มีเงิน ตระกูล ส. ต่างๆ จึงไม่ลองทำช่องดาวเทียมของเราเองดูบ้าง

คนดีในประเทศไทยมีจำนวนมาก ควรจะทำประวัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับครอบครัว สมัยเป็นเด็ก จนกระทั่งเป็นผู้นำ ไม่ว่าจะป็นองค์กรชุมชนหรือหน่วยงานของรัฐ คนดีที่ตั้งใจทำงานสร้างสรรค์สังคม แต่เรากลับไม่เคยเล่าประวัติบุคคลเหล่านี้ให้คนอื่นรับรู้

ก่อนมาถึงวันนี้ เรามีการมอบรางวัลต่างๆ ให้กับคนดี แต่ไม่เคยรู้ประวัติว่าเป็นอย่างไร รู้แต่ชื่อกับตำแหน่ง แล้วจะเกิดประโยชน์อะไร

หากทำเช่นนี้ได้ จะทำให้คนที่เป็นคนดี มีกำลังใจอยากจะทำดีต่อ และเด็กเยาวชนรุ่นหลัง รวมทั้งคนอื่นๆ จะได้เอาเป็นตัวอย่าง ถ้าเราทำสิ่งดีๆ ก็เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี อยากจะทำส่วนนี้ เพื่อไปลบภาพของสิ่งที่ไม่ดีดี สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับส่วนที่ได้เสียไป

ตนเองทำงานอยู่กับวิทยุชุมชนก็จะพูดเรื่องดีๆ ให้คนได้รับฟังเรื่องไม่ดีจะไม่ค่อยพูดถึง

สื่อที่ดีๆ นำเสนอเรื่องดีๆ แต่มันก็ทำได้ยาก เพราะถ้าไม่ทำข่าวหรือหา เดี่ยวขายไม่ได้ แต่วิทยุชุมชนไม่มีค่าจ้างค่าตอบแทน ขอบริจาคเงินมาเป็นค่าน้ำ-ค่าไฟ เราจึงทำของดีๆ ให้กับสังคม เพิ่มพื้นที่สื่อและเนื้อหาดีๆ ให้มากยิ่งขึ้น

ยกตัวอย่าง ท่านผู้แทนกระทรวงมหาดไทยเมื่อสักครู่ ก่อนจะมาถึงวันนี้ย่อมต้องผ่านอะไรมามาก กว่าจะเรียนจบ ได้เป็นนายอำเภอไม่ใช่เรื่องง่าย หรือ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ (ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษอดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 16 ของประเทศไทย) เป็นคนดี แต่มีคนรู้ประวัติใหม่ ไม่ค่อยจะมีใครรู้ เราจึงต้องส่งเสริมคนดีของชาติ อย่างศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประเวศ วะสี (ราชกรออาวุโสและประธานกรรมการสมัชชาปฏิรูปประเทศ) คุณไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม (อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) เป็นต้น ซึ่งยังมีอีกหลายร้อยหลายพันคนในประเทศไทย ต้องช่วยกันเผยแพร่ออกไปให้มากที่สุด

นายธนวิทย์ สิมะเสถียร

ที่ปรึกษากรมกฤษฎา

ได้ฟังคุณกัณฑ์อ่อน (ศรมาลา) แล้วรู้สึกถูกใจ ซึ่งมีความคิดเห็นที่ตรงกันกับที่เราได้เสนอเมื่อเข้าคือ การถ่ายทอดกีฬาบางอย่างโดยไม่จำเป็นต้องสด เพราะมันสร้างให้เกิดโอกาสในการเล่นการพนันได้

ระดมความเห็น

อันที่จริงแล้ว เราอาจจะไม่รู้ว่ ในต่างประเทศก็ไม่ได้มีการถ่ายทอดสดเหมือนกับบ้านเรา กรณีของประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา จะมีการตรวจสอบ (scan) ก่อน แต่เหตุผลนั้นแตกต่างจากเรา เพราะเขาต้องการป้องกันการพากย์แล้วเกิดหลุดอะไรบางอย่าง เช่น เรื่องแถมต่อหรือพูดอะไรที่สื่อไปในเรื่องของการพนัน แต่ของประเทศไทยเราเนื่องจากเป็นการถ่ายทอดสดจึงทำให้เกิดการพนันได้ง่าย ข้อเสนอแนะจึงเป็นอะไรที่น่าสนใจ และเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยอาจจะให้การถ่ายทอดนั้นช้ากว่าเวลาจริง (Delay) สัก 5 นาทีก็ได้ ไม่น่าจะมีปัญหา แต่มันมีนัยยะสำคัญในการช่วยให้การพนันทำได้หรือไม่

พันโทปฏิยุทธ ทรายทอง

วิทยุชุมชนบ้านนา FM 98.25 MHz จังหวัดนครนายก

จากข้อเสนอเชิงนโยบายที่นำเสนอมา คิดว่า แนวทางที่จะตั้งกฎกติกาถือเป็นเรื่องดี แต่ถ้ามานึกถึงสภาพความเป็นจริงของสังคมในการปฏิบัติตามกฎหมาย หรือการบังคับใช้กฎหมาย คงไม่ต้องบรรยายว่า ขณะนี้เป็นอย่างไร

เรื่องนี้ก็กลับนึกย้อนไปสนับสนุนแนวคิดของคุณหมอสุพร (อภิรักษ์ทอง) ว่า ถ้าเราจะแก้ปัญหาเยาวชน ต้องแก้ในระดับครอบครัว สร้างครอบครัวให้อบอุ่น และจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะทางกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ น่าจะลงมาจัดกิจกรรมที่โดนใจ ทำให้เด็กสนใจ เขาจะได้ไม่มีเวลาว่างที่จะไปสัมผัสกับเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ถ้าแก้ในระดับครอบครัว ปลุกฝังให้เขามีภูมิคุ้มกันขึ้นมาในระดับแรก

เมื่อโตขึ้น บางทีเมื่อมีสื่อหรืออะไรต่อมิอะไรเข้ามาอมเมมา ตลอดจนสังคมที่ยึดยึดสิ่งต่างๆ ที่ไม่ดี เขาอาจจะมีแรงต้านจากที่ได้สร้างภูมิคุ้มกันมาดี ภาคส่วนต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการสร้างพลังให้กับเยาวชนน่าจะทำงานด้านนี้ให้มากขึ้น

นางอัจฉรา สรวารี

หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมเยาวชน มูลนิธิอิสลาม

ทางมูลนิธิทำงานกับเด็กเร่ร่อนเป็นหลัก จึงอาจจะไม่ค่อยเข้าใจเรื่องการพนันบอลสักเท่าไร แต่มองว่า **สิ่งที่เสนอกันเป็นเรื่องของสภาพแวดล้อม แต่ยังไม่ได้มองไปที่ตัวเด็ก** เพราะเด็กหลายคนดูฟุตบอลแต่ไม่ได้ตัดสินใจที่จะเล่นพนันบอลกันทุกคน อยากให้มองว่า อะไรที่ทำให้เขาตัดสินใจเล่นการพนัน ตัวกระตุ้นหรือเป็นปัจจัยที่นำเด็กเข้าสู่การพนันคืออะไร

เพราะการที่**เด็กที่ออกมาเร่ร่อน หรือติดการพนัน-ติดเกมส่วนใหญ่แล้วเป็นเรื่องตัวตนของเด็ก** จึงอยากให้มองเข้าไปในจุดนี้ สภาพแวดล้อมของครอบครัวอาจจะเป็นส่วนหนึ่ง แต่ไม่ใช่คำตอบทั้งหมด

ตัวแทนเยาวชนจากศูนย์พิทักษ์เด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

จากมุมมองในฐานะที่เป็นเยาวชน เห็นด้วยอย่างยิ่งกับคุณวสันต์ (จันทร์ประนต) ในเรื่องของฮีโร่ เพราะสร้างให้เกิดแรงบันดาลใจ อย่างตนเองเป็นนักฟุตบอล แม้ว่าตอนนี้จะไม่ค่อยได้เตะฟุตบอลแล้ว แต่แรงบันดาลใจ

ระดมความเห็น

จากฮีโร่เป็นตัวที่กระตุ้นเรา เพื่อให้ไปถึงสิ่งที่หวังไว้ แต่ตอนนี้ก็ยังไปไม่ถึง เพราะระยะทางที่จะไปนั้นต้องผ่านสิ่งต่างๆ มากมาย อย่างการพนัน ทำให้ต้องเสียคน และไปไม่ถึงสิ่งที่หวัง

ปัจจัยที่เข้าสู่การพนันฟุตบอล คือ เรื่องเงิน อยากได้เงินมาเร็วๆ และเยอะๆ แต่ตอนนี้เลิกเล่นแล้ว เหตุผลที่เลิก เพราะปัญหาด้านการเงิน ไม่ถึงกับเป็นหนี้แต่ไม่มีจะกิน เล่นจนต้องยืมเงินเพื่อนมาใช้

เมื่อมโยงมาถึงมุมมองของคุณอัจฉรา (สรวารี) เห็นด้วยที่บอกว่า ไม่ใช่ทุกคนที่เล่นการพนัน อย่างเราเล่นแต่เพื่อนไม่เล่น ทั้งที่เป็นนักบอลเหมือนกัน บ้าบอลมาด้วยกัน เราแทงบอลแต่เพื่อนไม่แทง ขวนมันเล่น ก็ไม่เล่น เหตุที่ชวนก็เพราะถ้ามีหุ้นส่วนจะได้เสียหน่อยๆ ช่วยกันจ่าย

ข้อเสนอคือ อยากจะให้มองกลับไปที่ต้นเหตุ ว่าทำไมเราถึงต้องเล่นการพนัน และไปปรับเปลี่ยนมุมมองตรงนั้น สร้างแนวคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น

นางสาวกศนิ บุญเรืองศรี

นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน
บ้านกาญจนาภิเษก

ยินดีและดีใจแทนเด็กๆ ที่มีผู้ใหญ่ใจดี ซึ่งเป็นห่วงเด็กและเยาวชนไทย โดยเฉพาะเรื่องการพนันบอล เท่าที่ฟังมานั้น เห็นด้วยที่จะมีการผลักดันนโยบายต่างๆ เกี่ยวกับการพนัน เพื่อให้เท่าทันการพนันฟุตบอล ไม่ว่าจะทางไหนก็ตาม

แต่อย่างนี้น้องเยาวชนได้กล่าวไป เราควรมองที่ตัวเยาวชน เพราะที่ผ่านมา พวกเราคิดอะไรเยอะแยะมากมายเพื่อเด็กและเยาวชน แต่ **ลืมนองย้อนกลับไปที่เขา ให้เขาได้มีส่วนร่วม** โดยการจัดกิจกรรม สร้างสรรค์ พื้นที่สร้างสรรค์ สื่อสร้างสรรค์ ให้เขามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ แน่แน่นอนว่า ถ้าเขามาทำกิจกรรมเหล่านี้จะไม่มีเวลาหันไปเล่นพนันฟุตบอลอย่างแน่นอน

นายสมชาย ศิริประมา

นักวิชาการศึกษา งานหอพักนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา

บอกตามตรงว่า คูกีฬาฟุตบอลไม่ค่อยเป็น และไม่ค่อยได้สนใจ การพนันมากนัก แค่เคยเล่นบ้างเล็กๆ น้อยๆ เช่น คูนี่ 50-60 บาท แต่ไม่เคยเล่นแบบโต๊ะบอล

จากประสบการณ์การทำงานควบคุมดูแลในหอพักนักศึกษา ที่ผ่านมาก็เคยเจอ **นักศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการเล่นพนันฟุตบอล** ยกตัวอย่าง น้องอยู่คนหนึ่งชอบเล่นฟุตบอล และไปแทงฟุตบอลที่โต๊ะบอลข้างนอก รวมทั้งชักชวนเพื่อนในหอไปแทงร่วมกัน ใช้ชื่อคนเดียว แต่ไปเล่นร่วมกัน 7-8 คน พอถึงเวลาบอลเสีย ทางโต๊ะบอลก็เอนักเลงเข้ามาตามทีหอ

บังเอิญว่า เคยคูนหน้ากัน จึงถามว่า พี่มาทำอะไร เขาก็ตอบว่า มาตามเด็กอยู่หอนี้ เล่นพนันฟุตบอลแล้วไม่ยอมจ่ายเงิน จึงต้องบอกให้ใจเย็น คุณไม่มีสิทธิ์ขึ้นมาบนหอ ให้ออกไปข้างนอก จากนั้นก็เรียกเด็กมาถามว่า

ระดมความเห็น

ทำไมทำอย่างนี้ พ่อแม่รู้หรือเปล่า สุดท้าย **น้องคนนี้ก็ต่อลาออกจาก** การเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย **เพราะไม่มีเงินจ่ายเขา ต้องหนี** **หนีโดยปริยาย**

นี่ไม่ใช่เป็นเด็กคนแรกที่เกิดปัญหาเรื่องนี้ขึ้น ยังมีอีกหลายคน จึงอยากจะฝากกับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดูแลนักศึกษาหอพัก หรือพ่อแม่ผู้ปกครอง ให้เฝ้าระวังในส่วนนี้ เพราะมันถึงชีวิต ไม่ใช่ของเล่น

เล่นฟุตบอล แต่ต้องเอาชีวิตเข้าไปเสี่ยง เพราะมีการพนันเข้ามาเกี่ยวข้อง

ถ้าพบเห็นเรื่องราวทำนองนี้ควรจะเข้าไปช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ เพราะเชื่อว่า การพนันฟุตบอลนั้นห้ามยาก อย่างที่หอพักติดระบบของ ทรู วิชั่นส์ ถ่ายทอดสด ที 1 ที 2 นักศึกษามานั่งเชียร์เฮกันลั่น แม้เรามองว่าเป็นความบันเทิง แต่ลึกๆ อาจจะแฝงด้วยการพนัน ซึ่งตรงนี้เราตามไม่ทันเด็กแน่นอน

ดังนั้นเราจะต้องดำเนินการทำประชาสัมพันธ์ **ปลุกฝังเรื่อง จริยธรรมในการชมฟุตบอล** ไม่ใช่ปล่อยให้เขาเล่นการพนันจนเสียอนาคต และอยากเสนอให้ติดตามเฝ้าระวังและดูแล ถ้าเป็นไปได้ อย่างที่คุณ วิทยา (บุญฉวี) เสนอว่า อยากให้เปิดโต๊ะบอลถูกกฎหมาย หมายถึง เราสามารถเลือกได้ว่า ระดับไหนควรจะเล่น มีการติดเรท (Rate) ทำให้เลือกกลุ่มเป้าหมายได้ถูกต้อง ไม่ใช่ปล่อยให้ละละเลย เล่นกันจนไม่มีระบบ สุดท้ายคนที่เป่าหอยได้ถูกต้อง ไม่ใช่ปล่อยให้ละละเลย เล่นกันจนไม่มีระบบ สุดท้ายคนที่เป่าหอยได้ถูกต้อง

นายกทันตอเนก ศรีมาลา

วิทยุชุมชนคนไทรโยค FM 88.10 MHz จังหวัดกาญจนบุรี

อยากถามคำถามสั้นๆ ว่า นักพากย์ฟุตบอลที่บอกอัตราต่อรองต่างๆ ในการแข่งขันฟุตบอล เขาได้ผลประโยชน์อะไร เช่น โຕ้ะพนันบอลจ่าย เปอร์เซนต์ส่วนแบ่งให้ หรือคนที่แทงบอลถูก มีการโอนเงินให้หรือเปล่า

นายไพศาล ภิโศก

ศูนย์ประสานงานสื่อเพื่อเด็กและเยาวชนภาคเหนือ (ศสน.)

จังหวัดเชียงใหม่

มีประเด็นอยู่ 4 เรื่อง คือ **เรื่องที่ 1 คนที่ติดการพนันไม่ได้เลย** **ร้ายทั้งหมด** จะทำอย่างไรให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ยอมรับคน ในที่นี้คือ ต้องรู้จักฟังเด็กที่ติดการพนันด้วยว่า มีปัญหาอะไร อย่างกรณีของน้อง เยาวชน อาจจะมีปัญหาหนี้สิน ความทุกข์ยาก เป็นต้น เราต้องฟังเขาด้วยความตั้งใจ และปรับทัศนคติใหม่ คนติดบอลไม่ได้เป็นโจร อาจจะต้องทำให้เขากลับใจ และต้องส่งต่อความดี ถ้าคนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behaviour Change) ได้ ถือว่า เป็นสุดยอดของคน และต้องเชิดชูต่อสังคม

เรื่องที่ 2 การทำงานพัฒนาเป็นการทำงานเรื่องสุขภาพ **องค์รวม** ไม่ได้ดูเรื่องพฤติกรรมอย่างเดียว ต้องดูสภาพจิตใจ ทัศนคติ สังคม และอารมณ์ด้วย ว่าคนเหล่านี้มีสภาพแวดล้อมอย่างไร และเราจะเข้าไปโอบอุ้มดูแลเขาได้อย่างไรบ้าง

เรื่องที่ 3 เราพูดถึงการพนันของเด็กและเยาวชน แล้วก็มีแต่คนสูงอายุมาคูยเรื่องเด็ก แต่มีเด็กเพียงไม่กี่เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่มาคุยเรื่องนี้ จึง

ระดมความเห็น

อยากจะเห็นพลังของเด็กและเยาวชนขึ้นมาเป็นพลังร่วม ลูกขึ้นมาบอกกับสังคมว่า การพนันบอลไม่ดีสำหรับเรา และต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ อยากเห็นพลังของคนหนุ่มสาว เด็กและเยาวชนเหล่านี้ เราจะต้องช่วยกันเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) คน ให้เกิดพลังในการทำงาน

และเรื่องที 4 ศาสนสถานทุกศาสนาหลักที่อยู่ในประเทศไทย ทั้งศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม ซิกข์ ฮินดู ต้องเปิดรับคนเหล่านี้ในการบำเพ็ญตบะ อย่าง **มุสลิม**มีการละหมาด 5 เวลาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คน **คริสเตียน** มีโรงเรียนสอนศาสนาวันอาทิตย์ (Sunday school) เพื่อเตรียมการมีครอบครัว ขึ้นไปเป็นสัปบุรุษ (คนที่พร้อมมูลด้วยธรรม) จนถึงผู้สูงอายุ **พุทธ** ก็ต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต นอกเหนือจากไปทำบุญในวันพระอย่างเดียว

นายเอกภฏ ไชยพงษ์

สำนักพิเศษระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

อยากฝากข้อเสนอเชิงนโยบายให้เพิ่ม **กระทรวงวัฒนธรรม** เข้าไปด้วย เพราะตามกรอบภารกิจและอำนาจหน้าที่ ส่วนของ **สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เราดูแลเรื่องวิถีชีวิต (Way of Life)** รวมถึงค่านิยมที่ดีงามของสังคมไทยด้วย

ความจริงแล้ว การปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยมที่ดีงาม สร้างภูมิคุ้มกันในการรู้เท่าทันสื่อ มาตรการในเชิงป้องกัน การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจและร่างกาย เป็นการ

ป้องกันปัญหาในระยะยาวอย่างยั่งยืน เพราะการแก้ไขปัญหาหรือวิ่งตามไล่จับ การพนันมันไม่มีวันจบ ทำงานไปได้ ก็เห็นผลสำเร็จน้อย

ในความเห็นส่วนตัว จากที่ได้ฟังเมื่อเช้า ชอบประโยคที่บอกว่าการพนันเปรียบเสมือนสิ่งชั่วร้ายที่เราต้องอยู่กับมันให้ได้ ซึ่งที่ผ่านมามันก็ได้พิสูจน์ว่า ไม่มีวันตายไปจากสังคมไทยจริงๆ ดังนั้นจึง **ควรปลูกจิตสำนึกและสร้างภูมิคุ้มกัน**ให้กับเด็กของเรา **ได้รู้เท่าทันเรื่องพวกนี้ รวมถึงการรู้เท่าทันสื่อ และการพนันที่มากับสื่อด้วย**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงสุพร อภิบัณฑิต

สาขาวิชาจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ขอเสริมเรื่อง **ตัวคนและการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน** ฟังดูเหมือนทฤษฎีหรือเป็นเรื่องยาก บางคนบอกว่า มัวแต่ไปสร้างเด็กอย่างเดียว แล้วสิ่งแวดล้อมก็คอยรุมเด็กอยู่อย่างนี้

อยากจะบอกว่า **การสร้างคนต้องใช้เวลา** ซึ่งจากหลายมุมที่แต่ละคนพูดมา ทั้งเรื่องจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ครอบครัวที่เข้มแข็งสามารถมองให้เห็นเป็นรูปธรรมได้

ขณะเดียวกัน คนที่จะต้อง 'ป้องกัน' ก็ทำหน้าที่ของตัวเองไป เช่น สื่อมวลชนป้องกันโดยการนำเสนอสิ่งดีๆ มานำเสนอ หรือทางด้านกฎหมาย ก็มีบทลงโทษคนกระทำความผิด ให้ตำรวจจัดการไป **แต่คนทำงาน 'ด้านสร้าง' ต้องทำต่อเนื่อง** และเป็นพลังสำคัญที่ต้องร่วมกันทำงานกับหลายภาคส่วน

ระดมความเห็น

อีกจุดหนึ่งที่จะเติมเต็ม บางทีเราอาจจะ**ต้องทำความเข้าใจเรื่องโรค** ถ้าคนไม่ได้เป็นหมอดคงไม่รู้หรอกว่า คนไหนจะเป็นโรคติดพัน แต่มันมีเรื่องของ 'ความเสี่ยง' อยู่ ซึ่งมีการสรุปข้อมูลออกมาแล้วว่า มีความเสี่ยงอยู่ที่ด้านที่ทำให้เด็กวัยรุ่นคนหนึ่งไปเล่นการพนันจนก่อให้เกิดปัญหาได้ ยกตัวอย่างเช่น ความเสี่ยงจากการที่พ่อแม่เล่นการพนัน ดังนั้นถ้าเรารู้ว่าเด็กคนนี้มีความเสี่ยง ก็ต้องเตรียมตัวว่าจะป้องกันปัญหาอย่างไร เป็นต้น

นายสายัณห์ ศรีน้อย

วิทยุชุมชนท้องถิ่นควนโพธิ์ FM 106.25 MHz จังหวัดสตูล

เด็กที่เกิดในครอบครัวพ่อแม่แยกทางกัน มักจะถูกกล่าวหาจากสังคมว่า เขาเหล่านี้เป็นเด็กที่มีปัญหา ซึ่งเป็นคำที่กล่าวที่มักจะได้ยินกันบ่อย

มีตัวอย่างของครอบครัวหนึ่ง ไม่ใช่ว่าแต่อยู่บ้านใกล้ชิดกัน พ่อแม่แยกทาง แม่ทำงานที่กรุงเทพฯ พ่อไปทำงานที่อื่น เด็กต้องอยู่กับยาย เมื่อเจริญเติบโตขึ้น ก็เรียนหนังสือปกติธรรมดา โดยแม่ส่งเงินมาให้ลูกเรียน พอวันหนึ่ง เขาได้ยื่นคำนี้เข้า ก็มาพูดกับเรา จึงอธิบายให้ฟังว่า ลูกก็ไม่มีพ่อแม่เหมือนกัน แต่ลูกก็อยู่ได้ ต้องให้กำลังใจ ไม่ให้ไปซ้ำเติม ท้ายที่สุดเด็กเรียนจบปริญญาตรี สามารถสอบบรรจุเข้ารับราชการครูได้สำเร็จ

ดังนั้นคำไหนที่เราไม่ควรพูด อย่าไปโยนให้กับเด็ก ที่บอกว่าเด็กเป็นปัญหาสังคม อย่าไปซ้ำเติม

นางรุ่งแสง แลกทอง

วิทยุชุมชนบางเลนเรดิโอ FM 99.25 MHz จังหวัดนครปฐม

เราควรจะแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ มากกว่าการแก้ปลายเหตุ ด้วยการให้การศึกษา เพื่อให้เด็กทราบว่า การพนันมีผลเสียอย่างไร ปลุกฝังเยาวชนไปเรื่อยๆ ในอนาคต อาจจะต้องใช้เวลา คิดว่า 100 หรือ 80 เปอร์เซ็นต์ น่าจะสำเร็จ

เพราะสิ่งที่กำลังพูดกันเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุมากกว่า

พลโทปฏิยุทธ ทรายทอง

วิทยุชุมชนบ้านนา FM 98.25 MHz จังหวัดนครนายก

ขอตอบประเด็นเรื่องการใช้สื่อเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ขณะนี้วิทยุชุมชน ซึ่งไม่แสวงหารายได้ ภายใต้เครือข่ายของสหพันธ์วิทยุชุมชน ได้เปิดพื้นที่ให้อาสาสมัครเข้าไปผลิตรายการ และถ้ามีเยาวชนตั้งใจจะสร้างสิ่งดีๆ เพื่อเยาวชนด้วยตนเอง ก็สามารถเข้าไปในทุกสถานี ทุกพื้นที่ ซึ่งขณะนี้ มี 100 กว่าสถานีทั่วประเทศ สามารถเข้าไปประสานได้โดยตรงและขอเวลาเพื่อทำรายการเกี่ยวกับเยาวชนได้ทันที

สรุปการนำเสนอ

อาจารย์สายชล ปัญญาธิ์

อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

มี 7 เรื่องซึ่งเป็นคำถาม-คำตอบ ดังนี้

1) การเสนอให้การพนันบอลเป็นเรื่องถูกกฎหมาย คิดว่ามีความจำเป็น แต่อยากเสนอให้มีการศึกษาก่อน เราไม่สามารถเร่งทำได้ และไม่คิดว่า ไม่ควรมีการศึกษาเรื่องนี้อีก หรือทำเป็นลิมเหมือนไม่มีการพนันฟุตบอลอยู่ในสังคมไทย คงเป็นไปได้ เราจะ**ต้องมีการศึกษาผลกระทบเชิงบวก-ลบ** ทั้งมิติทางเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา อาชีววิทยา **อย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบครบวงจร และบูรณาการ** เพื่อให้ได้คำตอบว่า ตกลงแล้วผลที่ได้จะเป็นบวกหรือลบ ถ้ามีการศึกษาวิจัยจะช่วยตัดปัญหาการถกเถียงในเรื่องนี้ลง เช่น บอกว่า เรามาศึกษาเรื่องการพนันอย่างครบวงจร และอีก 3 ปี จะมีคำตอบให้กับสังคมว่า เหตุผลที่เราไม่ทำบ่อนถูกกฎหมาย เพราะมันไม่เป็นประโยชน์ ในประเทศต่างๆ ก็ยังมีการเล่นการพนันกันเหมือนเดิม ถ้าทำได้ จะเป็นคำตอบที่ทำให้ข้อถกเถียงมีความเสถียรมากพอสมควร

2) การงดถ่ายทอดสด เห็นด้วยว่า สื่อมีอิทธิพลต่อการนำเสนอ โดยเฉพาะการถ่ายทอดสดถือเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้คนเข้าไปเล่นการพนันมากขึ้น แต่ปัจจุบัน ถึงแม้ไม่มีการถ่ายทอดสด **นักพนันบอลส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ติดตามผลฟุตบอลทางโทรทัศน์ แต่เขาดูผ่านอินเทอร์เน็ต** เพราะโทรทัศน์ดูได้แค่คู่เดียว แต่ฟุตบอลมันแข่งพร้อมกัน 10 คู่ 20 คู่ ด้านหนึ่งเขาอาจจะดูบอลคู่ที่เขาเชียร์จากโทรทัศน์ เช่น ทีมฟุตบอลแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด (Manchester United) แต่ขณะเดียวกัน อาจจะมีการพนันทีม

ลิเวอร์พูล (Liverpool) และทีมอื่นๆ ทางอินเทอร์เน็ต โดยดูไปด้วยพร้อมๆ กัน การงดถ่ายทอดสดจึงเป็นการจำกัดได้แค่ระดับหนึ่ง

3) ในเชิงเทคนิค การถ่ายทอดสดนั้นช้ากว่าเวลาจริงอยู่แล้ว โดยเฉพาะหากถ่ายมาจากต่างประเทศ เพราะต้องถ่ายทอดผ่านดาวเทียม จะมีการหน่วงเวลาประมาณ 50 วินาที หรือ 1 นาที และถ้าบอกว่า **ให้งดการถ่ายทอดสดจะถือเป็นเรื่องใหญ่มาก เพราะกระทบต่ออุตสาหกรรมธุรกิจ** โดยปีหน้าเป็นปีที่ บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) (GMM Grammy) กับบริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน) (RS) จะลงมาแข่งในธุรกิจนี้ โดยจะประมูลแข่งกับบริษัท ทู วิชั่นส์ จำกัด (มหาชน) (True Visions) และชนะไปหลายรายการแล้ว ดังนั้น ข้อเสนอเรื่องการปิดกั้น (Block) ไม่ให้มีการถ่ายทอด จึงอยากจะบอกอย่างที่เราเสนอไว้ตอนต้นว่า ไม่อยากให้มองเป็นขาว-ดำว่า คนดูบอลคือคนที่ติดพนันบอล มันไม่ถูกทั้งหมด ไปหารวมไม่ได้ ไม่เช่นนั้นจะคุยกันลำบาก

4) การสร้างฮีโร่และการรณรงค์เรื่องดี ๆ เป็นสิ่งจำเป็นมาก และขอรับไปเพิ่มในข้อเสนอเชิงนโยบาย แต่ขอเพิ่มเติมข้อมูลนิดหนึ่งว่า ปัจจุบันทุกองค์กรก็พยายามที่จะทำกิจกรรมเพื่อสังคม หรือ CSR (Corporate Social Responsibility) อยู่แล้ว แต่ยังไม่เป็นระบบ คิดว่า บริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด และ สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ควรจะกำหนดลงไปให้ชัดเจน เช่น สโมสรฟุตบอลชลบุรี เอฟซี (Chonburi F.C.) ลงไปฝึกสอนให้กับนักเรียนของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ถ้าเด็กคนไหนมีความสามารถทางด้านกีฬาฟุตบอล ก็จะได้มาฝึกที่สโมสร หากทำอย่างนี้ได้ทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศไทย

สรุปการนำเสนอ

ยกตัวอย่าง จังหวัดกรุงเทพฯ สมมติว่ามี 20 สโมสร อาจจะมีโครงการระยะแรก เช่น สโมสรฟุตบอลเอสซีจี เมืองทองฯ ยูไนเต็ด (SCG Muangthong United) อยู่ใกล้โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม ก็นำนักเรียนจากโรงเรียนเหล่านี้มาฝึก เป็นต้น ทำเป็นโครงการระยะต่อเนื่องไปเรื่อยๆ

5) **นักพากย์มีผลประโยชน์อะไร** ขอบตอบเป็น 2 ด้านคือ **ด้านแรก นักพากย์ฟุตบอลส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นแค่นักพากย์** ย้อนกลับไปเมื่อตอนเริ่มแรก เดิมทียังไม่เคยมีตำแหน่งผู้ประกาศข่าวกีฬา ทางช่อง 7 จึงได้ไปเชิญ คุณเอกชัย นพจินดา (ย.โย่ง) มา ซึ่งสมัยนั้นเขาอยู่ที่หนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน จากนั้น ช่อง 3 จึงไปเชิญ คุณสาธิต กรีกูล (บ๊ิกจ๊ะ) มาเป็นผู้ประกาศข่าวกีฬาด้วย เมื่อราว 20 ปีที่แล้ว ตั้งแต่นั้นมา พอมีการถ่ายทอดสด จึงต้องมีทีมนักพากย์ พุดง่ายๆ ก็คือ **เป็นผู้สื่อข่าวกีฬา ที่เขียนหนังสือพิมพ์กีฬา และเป็นคนพากย์กีฬาด้วย** และอีกด้านหนึ่งถ้าพูดในเชิงที่เกี่ยวกับการพนัน **อาชีพของเขาก็มีส่วนในการทำให้ขายหนังสือพิมพ์ได้ ถือเป็นประโยชน์ในทางแฝง** แต่บางคนถึงเป็นนักพากย์ก็ไม่ได้พูดเกี่ยวกับเรื่องการพนันขั้นต่อ ถึงแม้เขาจะได้ผลประโยชน์ก็ตาม แต่ที่มีข้อสงสัยกันหนักๆ ก็คือ คนที่เขียนข่าวเกี่ยวกับอัตราต่อรองและพันธง อาจจะเป็นโต๊ะบอลเอง แต่เรื่องนี้ยังไม่มีข้อพิสูจน์ในเชิงวิชาการ

6) **ศาสนา** เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์มาก และครั้งหนึ่งตอนที่เราจัดเวทีของ มสส. ก็เชิญทั้งผู้แทนศาสนาคริสต์ พุทธ ฯลฯ มาให้ความเห็นอีกทั้งหากมองในทางวิชาการ **ศาสนามีส่วนสำคัญมากต่อการก่อตั้งสโมสรกีฬา** ที่ประเทศอังกฤษ ใครที่เป็นแฟนบอลจะทราบดีว่า สโมสรฟุตบอลที่อยู่ในลีกสูงสุดของอังกฤษหลายสโมสร เกิดขึ้นมาจากโรงเรียน

สอนศาสนา เช่น สโมสรฟุตบอลแอสตันวิลลา (Aston Villa) ซึ่งเป็นหนึ่งในสโมสรที่อยู่ในเมืองเบอร์มิงแฮม (Birmingham) ก็เกิดมาจากโรงเรียนสอนศาสนาคริสต์ ถ้าเป็นในประเทศสกอตแลนด์ สโมสรกลาสโกว์ เรนเจอร์ส (Glasgow Rangers) และสโมสรกลาสโกว์ เซลติก (Glasgow Celtic) ก็เกิดมาจากนิกายศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ (Protestant) และนิกายอังกฤษ (Church of England) แต่การจะนำมาทำให้เกิดประโยชน์ คิดว่าองค์กรศาสนาท่านคงพร้อมจะช่วยเหลือทุกคนอยู่แล้ว

7) **ครอบครัวกับการเฝ้าระวัง** เห็นด้วย และรับจะไปเพิ่มข้อเสนอเข้าไปในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ โดย**กระทรวงศึกษาธิการ**จะต้องทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพหลัก และบูรณาการร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตลอดจนเครือข่ายทางสังคมอื่นๆ เพื่อที่จะจัดกิจกรรม ตั้งแต่ระดับเยาวชน ให้ครอบครัวได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือแม้กระทั่งกรมพลศึกษาก็ต้องเข้าทำกิจกรรมกับเยาวชนเพิ่มมากขึ้น

ห้องที่ 2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนันออนไลน์ และการเสี่ยงโชคทาง SMS

การเสี่ยงโชคทาง SMS

นายธาม เชื้อสถาปนศิริ

นักวิจัยชำนาญการ

สถาบันวิชาการ

สื่อสารสาธารณะ (สวส.)

องค์การแพร่ภาพกระจายเสียงสาธารณะ

แห่งประเทศไทย

จะมานำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย

เพื่อป้องกัน/ควบคุมการพนัน ด้วยการส่งข้อความสั้นเสี่ยงโชค (SMS: Short Message Service) โดยใช้เครื่องมือทางกฎหมายเป็นหลัก ซึ่งข้อเสนอทั้ง 4 ข้อนี้ ไม่ได้เป็นการออกกฎหมายใหม่แต่อย่างใด

แนวคิดหลักของการออกแบบข้อเสนอเชิงนโยบาย มีดังนี้

ข้อที่ 1 ต้องนิยามกฎหมายให้ชัดเจนว่า ‘เป็นกิจกรรมการส่งข้อความสั้นเพื่อ...’ โดยต้องระบุวรรคต่อท้าย เช่น ถ้าเพื่อการชิงโชค เล่นเกม เสี่ยงทาย ประมูลสินค้า ทายผล ถือว่า เข้าข่ายการพนัน เพราะฉะนั้น แม้ตอนนี้ กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะตีความว่า การส่ง SMS ลักษณะดังกล่าวเป็นการพนัน แต่เรื่องนี้ก็ยังไม่ได้รับการรับรองโดยกฎหมาย จึงมีการขออนุญาตเป็นครั้งคราวไป

ข้อเสนอสำหรับประเด็นนี้คือ **จะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478** ซึ่งง่ายนิดเดียว เพียงแค่เพิ่มคำว่า การโฆษณาชิงโชคผ่านการส่งข้อความสั้น เข้าไปในบัญชี ก. หรือ ข. ว่า ระบบการส่งข้อความสั้นใดก็ตามที่เข้าลักษณะการพนัน ให้ถือเป็นกิจกรรมการพนัน อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ปัจจุบัน ยังไม่มีการผลักดันในเรื่องดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 อาจจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหา (Solution) ว่า เรื่องการพนันควรจะเข้าไปบรรจุอยู่ใน พ.ร.บ.ฉบับนี้ด้วยหรือไม่

อีกทั้งเมื่อกำหนดว่า เป็นกิจกรรมการพนัน แน่แน่นอนว่า ย่อมต้องมี **การกำหนดบทลงโทษ** เพราะถ้าอนุญาตอย่างเดียว แล้วผู้กระทำความผิดเกิดฝ่าฝืน แต่ไม่มีบทลงโทษ ก็คงไม่ใช่กฎหมายที่มีผลในการควบคุมบังคับใช้

ซึ่งสำหรับประเด็นแรกนี้คงไม่มีปัญหา เพราะหลายมิติของสังคมกำลังพยายามขับเคลื่อนเพื่อแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ... ฉบับใหม่ ให้ครอบคลุมทั้งการพนันฟุตบอล หวยออนไลน์ และเราเองก็ต้องการให้การพนันผ่าน SMS เป็นหนึ่งในข้อเสนอของการปรับแก้กฎหมายการพนันครั้งนี้ด้วย

ข้อที่ 2 วิธีการออกกฎหมาย ในที่นี้มุ่งเน้นไปที่การควบคุม **ผู้ประกอบการ** ซึ่งหมายถึง ผู้รับใบอนุญาตดำเนินกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เราไม่ได้ควบคุมผู้เล่นการพนันโดยตรง แต่ควบคุมผ่านผู้ประกอบการ หรือพูดง่ายๆ ว่า ใครเป็นผู้ถือใบอนุญาตก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่วางไว้

ข้อเสนอที่น่าจะเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันมาก โดยผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

คำว่า กำกับดูแล หากอ้างตาม มาตรา 27 ของพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553¹⁹ อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของ กสทช. คือ **การพิจารณาให้ใบอนุญาต** ดังนั้นถ้าองค์กรสื่อใด ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิต ผู้ให้บริการ หรือผู้ประกอบการ อยากรับใบอนุญาตในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมทาง กสทช.จะต้องพิจารณาว่า คุณสมบัติของกิจการดังกล่าว มีกิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องเนื่องเชื่อมโยงกับการพนันผ่านข้อความสั้นหรือไม่

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรา 37 ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551²⁰ กำหนดว่า **กสทช.มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลโดย**

¹⁹ อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 78 ก หน้า 16-18 หรือดาวน์โหลดเอกสารตามลิงก์ด้านล่าง <http://www.tci.or.th/uploads/law/1292756385.pdf>

²⁰ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 37 ระบุว่า ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามก

ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้
1) **ล้มล้างระบบการเมืองการปกครอง** 2) **ผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ** ปัญหาเรื่องการพนันถือเป็นปัญหาความมั่นคงของรัฐหรือไม่ 3) **ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน** ปัญหาการพนันถือเป็นปัญหาเชิงจริยธรรมหรือเปล่า และ 4) **การกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร** ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนคงไม่มี

แต่ที่แน่ๆ ก็คือ เราสามารถใช้ พ.ร.บ.ฉบับนี้ได้ และเมื่อสามารถใช้ได้กับกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ทางด้านของกิจการโทรคมนาคมก็ย่อมต้องใช้ได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้น**ผู้ให้บริการระบบโทรศัพท์มือถือเครือข่ายใดก็ตาม** ถ้าพบว่า **บริษัทเอกชนรายใดรายหนึ่งทำกิจกรรมการพนันผ่านข้อความสั้น** ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ได้รับใบอนุญาต จึงมีหน้าที่**ต้องตรวจสอบผู้ค้ารายย่อยในระบบ และมีสิทธิระงับกิจกรรมการดำเนินการนั้นๆ** ถ้าไม่ทำตาม ทาง กสทช.จะลงไปทำหน้าที่กำกับดูแลเอง

อนาจาร หรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออกอากาศรายการที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการ ให้กรรมการซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจสั่งด้วยวาจา หรือเป็นหนังสือให้ระงับการออกอากาศรายการนั้นได้ทันที และให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวโดยพลัน ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเกิดจากการละเลยของผู้รับใบอนุญาตจริง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขตามที่สมควร หรืออาจพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้ (<http://www.thailandlawyercenter.com>)

ตัวแบบ (Model) ในลักษณะนี้หากเกิดขึ้นได้น่าจะดี เพราะ กสทช.ไม่ได้เป็นศูนย์กลาง แต่ให้องค์กรผู้ประกอบการวิชาชีพ ผู้ถือใบอนุญาต เป็นคนดูแลรายการโทรทัศน์ เนื้อหา และกิจกรรมธุรกิจ ของตนเองในเบื้องต้นก่อน

ข้อที่ 3 การควบคุมช่องทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์

ต้องยอมรับว่า สื่อเป็นองค์กรที่ทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลการพนันได้ เพราะหากไม่รู้ข้อมูลข่าวสาร เราก็ไม่รู้ว่าจะต้องส่ง SMS ไปชิงโชคที่ไหน ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการปิดกั้น (Block) การโฆษณาเหล่านี้ ไม่ให้ประชาชน รับรู้ข้อมูลที่จะนำไปสู่การเล่นพนัน

ซึ่งข้อเสนอในประเด็นนี้ **กระทรวงวัฒนธรรม** เป็นผู้รับผิดชอบ สำคัญที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง

ตามปกติ ท่านอาจจะเคยซื้อหนังสือพิมพ์กีฬา ฉบับละ 12-15 บาท มาอ่าน เมื่อเปิดไปหน้ากลางหรือหน้าท้ายจะเห็นข้อความโฆษณา **ระบบการให้บริการ SMS Audio Text หรือ Voice Mail** เช่น “โทรมาหาเราสิ” “สมัคร SMS กับเรา ให้ข้อมูลทีเด็ด” “พันธง แทนพนัน วิเคราะห์ สด ก่อน สมัครเป็นรายเดือน” “อยากจจะรู้ว่าเจ้าไหนพันธงแม่นยำขนาด ไทน์ สมัครเลย” เหล่านี้เป็นต้น หรือบางทีระบบการให้บริการนั้นอาจ จะไม่ได้ให้ข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่มีเรื่องของระบบการเล่นพนัน **เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย** ดังนั้นโฆษณาเหล่านี้จึงถือเป็นช่องทางการให้ข้อมูล ข่าวสารที่สำคัญ เมื่อผู้รับสารเปิดหนังสือพิมพ์อ่าน ก็สามารถรู้ถึงช่องทาง การเล่นพนันได้ไม่ยากนัก

ปัจจุบัน **สื่อหนังสือพิมพ์ในบ้านเรา จะต้องจัดแจ้งการพิมพ์ กับกระทรวงวัฒนธรรม** ทางกระทรวงฯ จึงอาจจะมีอำนาจในการพิจารณา

ว่า เมื่อสื่อสิ่งพิมพ์รายใดจะมาขออนุญาตจัดทำสื่อ จะต้องห้ามไม่ให้มี **โฆษณา** ในลักษณะซึ่งเป็นการ **‘ชี้ช่อง’** ให้ผู้อ่านเห็นถึงช่องทางการเล่น การพนัน โดยการให้ใบอนุญาตหรือรับจัดแจ้งการพิมพ์นี้ ไม่ใช่การ เซ็นเซอร์ แต่เป็นการใช้สิทธิว่า จะมอบใบอนุญาตให้กับสื่อสิ่งพิมพ์ฉบับนั้น หรือไม่ ซึ่งจะช่วยป้องกันการละเมิดได้ในระดับหนึ่ง

ข้อที่ 4 ระบบการกำกับร่วม หรือ Co-regulation

กสทช.คือ Regulator หมายถึง ผู้ทำหน้าที่กำกับดูแล ใครจะ ดำเนินกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ต้อง มาที่ กสทช.

แต่ก่อนนี้ มีคำว่า **Self-Regulation หรือ ระบบการควบคุม กันเอง** ซึ่งก็คือ การมีองค์กรวิชาชีพ อย่างสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลทางด้านวิชาชีพสื่อหนังสือพิมพ์ หรือถ้าเป็นสภา วิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ก็จะทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการวิทยุ โทรทัศน์ที่ทำงานด้านการรายงานข่าวเป็นหลัก

ระบบ Self-Regulation ถือเป็นระบบความสมัครใจของ คนทำงานสื่อ ซึ่งอยากจะควบคุมกันเองในเชิงจริยธรรม เช่น การ ออกข้อบังคับจรรยาบรรณวิชาชีพว่า จะต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนัน ถ้าหาก ใครไม่ยอมทำตามนั้น ก็ลาออกจากการเป็นสมาชิกได้ เท่ากับว่า ความ เป็นสมาชิกภาพ และการบังคับนั้นหมดไป ถ้าจะประกอบกิจการโดยการให้ ข้อมูลการพนันก็สามารถทำได้ เพราะไม่มีการกำหนดเป็นข้อบังคับทาง กฎหมาย

ส่วนระบบ Co-Regulation ซึ่ง ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (รองประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ ทีดีอาร์ไอ) ได้ทำวิจัยไว้ในโครงการปฏิรูปสื่อ²¹ เมื่อปีที่แล้ว (ปี 2554) คือ การกำหนดบทบาทให้ กสทช. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นอิสระ มาร่วมทำหน้าที่ในการควบคุมและกำกับดูแลด้วย

ในพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 มีมาตราหนึ่ง ซึ่งสนับสนุนให้ใครก็ตามที่จะประกอบวิชาชีพสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และโทรคมนาคม จำเป็นต้องสมัครเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพ

ดังนั้นถ้ามีประชาชนเห็นว่า รายการโทรทัศน์ คลื่นวิทยุ หรือสื่อหนังสือพิมพ์ฉบับไหนโฆษณากิจกรรมใดก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการพนัน ประชาชนก็มีสิทธิที่จะร้องเรียนข้อมูลดังกล่าวผ่านไปยังองค์กรวิชาชีพได้

ทางด้านองค์กรวิชาชีพก็ต้องทำเรื่องพิจารณา โดยมีตัวแทนจากภาคประชาชนและภาควิชาการ รวมทั้งมีการตั้งคณะกรรมการรับเรื่องร้องเรียนทางจริยธรรม มาทำหน้าที่พิจารณาตีความ และส่งให้ กสทช. หรือกระทรวงวัฒนธรรม พิจารณาว่า มีความผิดจริงหรือเปล่า ถ้ามีความผิดจริง ก็จะต้องเข้าสู่กระบวนการของระบบ Co-Regulation นั่นคือ

การระงับ หรือการเพิกถอนใบอนุญาต รวมทั้งการสั่งปรับทางแพ่ง ก็สามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป ข้อเสนอเชิงนโยบายในเรื่องการป้องกัน/ควบคุมการพนัน ด้วยการส่งข้อความสั้นเสี่ยงโชค มีทั้งหมด 4 ข้อคือ 1) ต้องนิยามกฎหมายให้ชัดเจนว่า กิจกรรมการส่งข้อความสั้น ซึ่งมีจุดประสงค์ในการเล่นเกม การประมูลของรางวัล การเสี่ยงโชค การเสี่ยงทาย ไม่ถือเป็น SMS แจ้งข้อมูลข่าวสาร แต่เข้าข่ายลักษณะการพนัน 2) การกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม 3) การกำกับดูแลสื่อหนังสือพิมพ์ เพราะแม้จะไม่ได้จัดทำระบบ SMS เอง แต่ก็ถือเป็นช่องทางการสื่อสารถึงประชาชน จึงต้องเข้าไปกำกับดูแล และ 4) ระบบจะเข้มแข็งได้ ต้องมีการเฝ้าระวัง โดยประชาชนซึ่งเป็นภาคประชาสังคม มาช่วยกันตรวจสอบ ติดตาม (Monitor) ว่า รายการใดมีการโฆษณาผ่านระบบ SMS ที่นำไปสู่การพนัน ฉะนั้นเรื่องเหล่านี้จึงต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการทำระบบ Co-Regulation ร่วมกัน

²¹ งานวิจัยเรื่อง “สถานภาพการกำกับดูแลสื่อในประเทศไทย”, ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และ นายวรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ ทีดีอาร์ไอ, 2554

ห้องที่ 2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนันออนไลน์ และการเสี่ยงโชคทาง SMS

การพนันออนไลน์
โดย นายไพศาล ลิ้มสถิตย์
ศูนย์กฎหมายสุขภาพและ
จริยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับ

ประเด็นพนันออนไลน์ มีวิทยากรหลายท่านพูดไปแล้วเมื่อช่วงเช้าว่า การพนันออนไลน์เป็นเรื่องที่ร้ายแรงกับสังคมไทย เพราะบ่อนการพนัน แม้มีเปิดกันอยู่ทั่วไป แต่ก็ทำแบบหลบๆ ซ่อนๆ อย่างที่คุณชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ ต้องออกมาให้ข่าวอยู่เนืองๆ แต่การพนันออนไลน์เข้ามาอยู่ที่บ้านเรา เปิดอินเทอร์เน็ตไปก็เจอ ไม่ว่าจะเป็นคนที่ใช้โทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์ไอทีต่างๆ เพียงเข้าสู่ระบบออนไลน์ ก็สามารถเล่นพนันได้ทันที เรื่องนี้จึงเป็นประเด็นที่ในสังคมไทยควรจะต้องมีความตระหนักมากขึ้น

ข้อเสนอในส่วนนี้มีพื้นฐานมาจากงานวิจัยในโครงการการพนันออนไลน์ การทนายผลฟุตบอล การเล่นเกมออนไลน์: ปัญหาในการปรับใช้ พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. 2478 ที่ได้ทำให้กับมูลนิธิสตรี้-สตรี-สุขภาพดี

(มสส.) และจัดพิมพ์ออกมาเป็นหนังสือชื่อ **เปิดปม เป็น อยู่ คือ ‘พนันออนไลน์’ สังคมไทยยุคไร้พรมแดน**

รูปแบบของการพนันออนไลน์ จากการศึกษาพบว่า การพนันออนไลน์ในประเทศไทย มีรูปแบบอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 การเล่นเกมพนันแบบกาสิโน ไม่ว่าจะเป็นบาคาร่า (Baccarat) รูเล็ตต์ (Roulette) ฯลฯ เป็นการพนันซึ่งได้รับความนิยมสูงในหมู่คนไทย ผู้เล่นสามารถเล่นเกมพนันผ่านการถ่ายทอดสดของบ่อนพนันทางอินเทอร์เน็ต เช่น บ่อนพนันในปอยเปต ประเทศกัมพูชา

ลักษณะที่ 2 การเล่นเกมพนันบอล ปัจจุบัน เป็นรูปแบบการพนันออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในหมู่คนไทย โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน มีรายงานจากทีมวิจัยของ ดร.นวนน้อย ตริรัตน์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุว่า กลุ่มคนอายุไม่เกิน 24 ปี และกลุ่มคนวัยทำงาน เป็นกลุ่มลูกค้าสำคัญของการพนันออนไลน์

เมื่อเร็วๆ นี้เราคงได้เห็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ว่า ที่จังหวัดกาฬสินธุ์ มีเด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จับเด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปเรียกค่าไถ่ เพราะเป็นหนี้พนันบอล 40,000 บาท หรือแม่ค้าขายข้าวแกงเอาปืนของสามีไปปล้นธนาคาร สุดท้ายก็ถูกจับกุมได้ หรือบางคนที่ดีหนี้พนันเยอะๆ ก็ต้องไปค้ายาเสพติด เหล่านี้เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ผลกระทบนั้นมากมายและใกล้ตัวเรามาก ถือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

และ **ลักษณะที่ 3 การพนันประเภทอื่นๆ** เช่น การเล่นกำถั่ว การเล่นเกมไฮโล (Hi Lo) การพนันออนไลน์จำพวกนี้จะมีช่องทางหรือวิธีเล่นเหมือนกับการเล่นเกมพนันออนไลน์อื่นๆ

ปัจจุบัน มีการโฆษณาเชิญชวนของผู้ประกอบกิจการพนันออนไลน์ ประเภทต่างๆ ข้างต้น โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์กีฬา ซึ่งเราคงทราบกันดีอยู่แล้ว หนังสือพิมพ์กีฬาหลายฉบับ มีการโฆษณาเว็บไซต์พนันออนไลน์ และให้ข้อมูลอัตราต่อรองการแข่งขันฟุตบอล กรณีดังกล่าวถือได้ว่า **เข้าข่ายการโฆษณาหรือเชิญชวนให้บุคคลเล่นการพนัน**

ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มาตรา 4 ทวิ²² และ ประกอบมาตรา 12 แม้จะไม่ปรากฏคำว่า การพนันออนไลน์ อยู่ในบัญชี

²² พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มาตรา 4 ระบุว่า ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มี หรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอันร้ายแรงอื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวง ระบุเพิ่มเติมห้ามไว้แต่เมื่อรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ณ สถานที่ใดสมควรจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใดๆ ให้มีการเล่นชนิดใดก็อนุญาตได้โดยออกพระราชกฤษฎีกา

การเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวง ระบุเพิ่มเติมไว้จะจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นทางนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้จัดโดยทางตรงหรือทางอ้อมได้ต่อเมื่อรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต เห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นโดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

ในการเล่นอันระบุไว้ในวรรค 2 ข้างต้นนั้นจะพนันกันได้เฉพาะเมื่อได้มีใบอนุญาตให้จัดมีขึ้น หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

การเล่นหมายเลข 5 ถึง 15 ในบัญชี ข. หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกันหรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ นั้นจะให้รางวัลตราค่าเป็นเงินไม่ได้ และห้ามมิให้ผู้ได้รับรางวัลที่ไปไปแล้ว กลับคืน หรือรับซื้อหรือแลกเปลี่ยนรางวัลนั้น ในสถานงานหรือการเล่นหรือบริเวณต่อเนื่องในระหว่างมีงานหรือการเล่น

โดยในส่วนของ มาตรา 4 ทวิ ระบุว่า

ในการเล่นอื่นใดนอกจากที่กล่าวใน มาตรา 4 จะพนันกันหรือจะจัดให้มีให้พนันกันโดย เฉพาะการเล่นที่ระบุชื่อและเงื่อนไขไว้ในกฎกระทรวง

คำว่า “การเล่น” ในวรรคก่อนให้หมายความรวมถึงการทายและการทำนายด้วย (<http://www.kodmhai.com>)

แบบท้าย แต่ในมาตรา 4 ทวิ กฎหมายได้เขียนเพื่ออุดช่องว่างดังกล่าวไว้ โดยระบุว่า จะอนุญาตได้เฉพาะกรณีการเล่นพนันที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีแบบท้ายเท่านั้น โดยเฉพาะบัญชี ข. ส่วนบัญชี ก. เอง ก็อนุญาตได้เหมือนกัน เพียงแต่หลักเกณฑ์จะซับซ้อนกว่า แต่ถ้าเป็นการพนันอื่นๆ อย่างเช่น การพนันบอล การพนันออนไลน์ ซึ่งไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีดังกล่าว ไม่สามารถขออนุญาตได้ไม่ว่ากรณีใด กฎหมายปิดตาย

แผนภูมิ ขั้นตอนการเล่นพนันบอล

จากแผนภูมิด้านบน เป็นขั้นตอนการเล่นพนันบอล อันดับแรก คุณจะต้องสมัครเป็นสมาชิกก่อน ซึ่งง่ายมาก เพียงแค่โทรสมัครสมาชิก ก็ จะได้รับรหัสผ่านมา สามารถทำการ Log in เข้าไปดูได้ว่า ต้องการจะ เลือกเล่นประเภทไหน อย่างไร จากนั้นก็โอนเงินเข้าบัญชีเอเยนต์ (Agent) เพื่อเล่นพนันบอล โดยเปิดบัญชีขั้นต่ำเอาไว้ประมาณ 1,000 บาท

บัญชีของธนาคารที่มีการโอนเงินเพื่อทำธุรกรรมกันนั้น เป็นธนาคารใหญ่ๆ ในประเทศไทยทั้งสิ้น ซึ่งถ้าสืบเส้นทางทางการเงินจริงๆ ก็น่าจะสามารถเอาผิดได้ เช่น การอายัด แต่ติดปัญหาว่า กฎหมายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้ดำเนินการในเรื่องนี้

ยกตัวอย่าง กรณีการพนันที่ผิดกฎหมาย ถือว่า เข้าข่ายมูลฐานความผิดในเรื่องการฟอกเงิน แต่ก็มีข้อจำกัดว่า มูลค่าของวงพนัน ต้องมีเงินหมุนเวียนประมาณ 10 ล้านบาท หรือมีผู้เล่นไม่ต่ำกว่า 100 คน ในคราวเดียวกัน ซึ่งเป็นช่องว่างทางกฎหมาย เขาจึงพยายามทำให้เงินในบัญชีมีไม่ถึง 10 ล้านบาท หรือไม่ก็จำกัดคนเล่นให้เป็นวงๆ หรือกลุ่มๆ ไป

ส่วนภาพด้านล่าง เป็นตัวอย่างของเว็บไซต์ซึ่งมีการโฆษณาการพนันออนไลน์ โดยอาจจะฝากเซิร์ฟเวอร์ (Server) ไว้ที่ต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา หรือสิงคโปร์ ทำให้มีความยากลำบากในการจัดการเรื่องเหล่านี้

ภาพ ตัวอย่างเว็บไซต์ซึ่งมีการโฆษณาการพนันออนไลน์

มาถึงปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งมีอยู่หลายประการ ได้แก่

ปัญหาการปรับใช้และการตีความกฎหมาย และการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน ปัจจุบัน ยังมีผู้บังคับใช้กฎหมายบางท่านไม่เข้าใจคิดว่า การพนันบอลไม่ผิดกฎหมาย หรือบางท่านก็ไม่รู้ว่า จะจับกันอย่างไร เพราะปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้ของทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติคือ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ถ้าไปถามเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งอยู่ตามท้องที่อาจจะบอกว่า ไม่รู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ หรืออย่างตำรวจสันติบาลก็อาจจะบอกว่า ไม่ใช่หน้าที่ของเขา จึงเป็นทั้งปัญหาการปรับใช้กฎหมาย และ**ตัวองค์กรที่ยังไม่มีความเข้มแข็ง**

เรื่องนี้โยงไปถึง**ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย** จะเห็นว่า มีเว็บไซต์เกี่ยวกับเล่นพนันออนไลน์เกิดขึ้นมากมาย และมีการโฆษณาอย่างชัดเจนในหน้าหนังสือพิมพ์ แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินการจับกุมคนที่เป็นเจ้าของบ่อนหรือเจ้าของโต๊ะบอล

อีกทั้งกฎหมายยัง**ไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการเล่นพนัน** ทั้งกรณีการพนันถูกกฎหมายและการพนันผิดกฎหมาย แตกต่างจากในต่างประเทศ ซึ่งมีบทบัญญัติเรื่องนี้เป็นกรณีเฉพาะ และกำหนดบทลงโทษไว้ค่อนข้างหนัก

ปัญหาการปรับใช้ฐานความผิดกับบทลงโทษที่เหมาะสมและบทลงโทษที่ล้าสมัย ไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน ก็เป็นอีกประเด็นที่มีความสำคัญ เพราะกฎหมายไทย กำหนดบทลงโทษไว้ค่อนข้างต่ำ สำหรับกรณีคนที่เป็นเจ้ามือพนัน มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับตั้งแต่ 500 บาท แต่ไม่เกิน 5,000 บาท ซึ่งเงินค่าปรับนี้ เป็นโทษที่

กำหนดมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 8 หรืออาจย้อนไปถึงรัชกาลที่ 7 นั่นคือเกือบ 80 ปีมาแล้ว แต่เราก็ยังไม่มีการพัฒนา และไม่เคยมีการเสนอให้แก้ไขมาก่อน

แล้วเวลาศาลตัดสิน ท่านก็ไม่ได้ลงเต็มอัตราโทษ เช่น **คดีบ่อนไฮโลเปลื้องผ้า** มีผู้หญิงเปลือยอกอยู่ในบ่อน ซึ่งเคยเป็นข่าวโด่งดัง ปรากฏว่า คนที่กระทำความผิดฐานเป็นเจ้ามือ ศาลตัดสินลงโทษจำคุกแค่ 2 เดือนปรับ 1,000 บาท และให้รอลงอาญาไว้ สรุปก็คือ ได้รับแค่โทษปรับอย่างเดียว ส่วนผู้เล่นก็เจอแค่โทษปรับเช่นเดียวกัน ทั้งที่ความจริง เราจะเห็นว่า ความรุนแรงจากคดีดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง และดูเหมือนเหตุผลที่บ่อนนี้ถูกจับ เพราะมีอีกบ่อนไปแจ้งความ เนื่องจากถูกแย่งลูกค้าไป ส่วนผู้หญิงที่ไปโชว์เปลื้องผ้าก็ถูกปรับ 500 บาท ด้วยฐานความผิดในเรื่องการกระทำอนาจาร ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ แล้วก็คดีจบกันไป มีหน้าซ้ำ หลังจากนั้นผู้หญิงคนนี้ก็ยังคงกลายเป็นดารารโหฆณาชายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ดังกรณีของการจับกุมเรื่องการพนันออนไลน์ที่ร้านตู้เกมมินิแลนด์ ภายในห้างเอสพลานาด ถนนรัชดาภิเษกซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ได้แฝงตัวเข้าไปดำเนินการ โดยบันทึกภาพวิดีโอไว้เป็นหลักฐาน

สาเหตุที่ ป.ป.ท.ต้องแฝงตัวเข้าไป เพราะได้รับการร้องเรียนจากผู้ปกครองนักเรียนว่า ลูกๆ หรือเพื่อนของลูกเข้าไปเจอร้านพวกนี้เข้า แล้วกลับมาถามผู้ปกครองว่า การพนันออนไลน์พวกนี้เล่นได้ด้วยหรือ เพราะเปิดกันอย่างโจ่งแจ้งกลางห้างสรรพสินค้า

โดยก่อนหน้านี้ ทาง ป.ป.ท.เคยแจ้งไปที่เจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ (สน.ห้วยขวาง) แล้ว แต่แจ้งไปที่ไร ร้านก็เก็บทันทุกที มาคราวนี้จึงไม่ได้แจ้ง แต่ไปแจ้งกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาล กับ 191 แทน จนกระทั่งตำรวจ 191 ยกกำลังไปจัดการ จึงเกิดเป็นประเด็นวิวาทะขึ้นมา ซึ่งกรณีนี้จะมีเรื่องของส่วยเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ ก็ไม่ทราบเหมือนกัน

กฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์คือ **พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550** ซึ่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ไอซีที ดูแลอยู่ โดยมาตรา 20²³ ใน พ.ร.บ.ฉบับนี้ เป็นเรื่องของการปิดเว็บไซต์ การกระทำความผิดตามมาตรา 20 ที่มีบัญญัติไว้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ

1) การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร เช่น การหมิ่นสถาบัน กรณีดังกล่าวระบุอย่างชัดเจนว่า ให้ปิดเว็บไซต์ได้ โดยเจ้าพนักงานขอให้ศาลมีคำสั่ง

²³ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 ระบุว่า

ในกรณีที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในภาคสอง ลักษณะ 1 หรือลักษณะ 1/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน พนักงานเจ้าหน้าที่โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีการระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นได้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตราหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการระงับการทำให้แพร่หลายนั้นเอง หรือสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นก็ได้ (www.nlt.go.th)

2) การกระทำความผิดฐานก่อการร้าย

3) การกระทำที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม

อันดีของประชาชน ซึ่งเป็นกรณีที่ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของกระทรวงไอซีทีบางท่าน ให้ความเห็นว่า การพนันออนไลน์ไม่เข้าลักษณะการกระทำความผิดนี้ ทั้งที่ศาลเคยมีคำตัดสินให้สั่งปิดเว็บไซต์ที่มีการเล่นพนันออนไลน์หรือพนันบอลผ่านทางเว็บไซต์เป็นคดีตัวอย่างมาหลายคดีแล้ว และจากการไปสัมภาษณ์ผู้พิพากษาในระดับบริหาร ท่านก็ยืนยันว่า การพนันออนไลน์เข้าข่ายการกระทำที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งยังมีรายงานวิจัยยืนยันในเรื่องนี้ด้วย ประเด็นนี้จึงเป็นปัญหาของการตีความและการนำกฎหมายไปปรับใช้

กรณีดังกล่าวยังสามารถนำไปเทียบเคียงกับเรื่องอื่นได้ เช่น การขายยาทำแท้ง ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 กระทรวงไอซีทีก็อาศัยอำนาจตามมาตรา 20 นี้ ในการสั่งปิดเว็บไซต์ หรือ การขายบุหรี่ผิดกฎหมาย ก็มีการใช้อำนาจตามมาตรา 20 นี้เช่นเดียวกัน

ในส่วนของกรณีศึกษานโยบายหรือกฎหมายต่างประเทศ เราได้ทำการศึกษาเรื่องนี้ 3 ประเทศด้วยกันคือ **ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ** และเขตปกครองพิเศษ**ฮ่องกง** สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกาถือว่า การพนันออนไลน์เป็นสิ่งผิดกฎหมาย ดังที่บัญญัติไว้ใน Interstate Wire Act of 1961 รวมทั้งการทำธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ก็ถือว่าผิดกฎหมายด้วยเช่นกัน โดยมี Unlawful Internet Gambling Enforcement Act of 2006 (UIGEA) เป็น

มาตรการป้องกันและปราบปรามการพนันออนไลน์ ใช้สำหรับตรวจสอบเส้นทางการเงินของธุรกิจการพนันผิดกฎหมาย

ที่ผ่านมา เคยมีบริษัททางด้าน E-money ชื่อบริษัท PayPal ถูกจับเพราะไปให้บริการในเรื่องการพนันออนไลน์กับบัญชี (Account) ของคนอเมริกัน หรือแม้แต่บริษัทบัตรเครดิตซิตี้แบงก์ก็เคยจะถูกดำเนินคดีในเรื่องนี้ ตอนหลังจึงมีการยอมยอม ยอมชำระค่าปรับกัน ปัจจุบัน บริษัทบัตรเครดิตในประเทศสหรัฐอเมริกาจะไม่ยอมรับบัญชีของคนอเมริกันที่เล่นการพนันออนไลน์

ทางด้าน**ประเทศอังกฤษ** เป็นประเทศที่ยินยอมให้มีการพนันออนไลน์ได้ แต่จะต้องมีกระบวนการตรวจสอบมากมาย และมีรายละเอียดในเรื่องการให้ใบอนุญาต (License) ต่างๆ ซึ่งจะไม่ขอล่าถึงในที่นี่

ขณะที่**ฮ่องกง** ซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษของประเทศจีน ก็มีกฎหมายในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน แต่การพนันออนไลน์เป็นลักษณะการผูกขาด (Monopoly) โดยเว็บไซต์ของสโมสรแข่งม้าฮ่องกง (Hong Kong Jockey Club) จะไม่เปิดให้เอกชนรายอื่นเข้าไปแข่งขันอย่างเด็ดขาด และจะควบคุมเรื่องอายุ รวมถึงบัญชีของคนเข้ามาเล่นพนันออนไลน์ด้วย

ในส่วนขอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478

1) **ปรับปรุงฐานความผิดเกี่ยวกับการพนันให้ชัดเจน** ถึงแม้ว่าการพนันออนไลน์จะมีความผิดตามกฎหมายอย่างชัดเจน แต่ก็ควรปรับปรุงมาตรการในการลงโทษคนที่เป็นเจ้ามือให้รุนแรงมากขึ้น เพื่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย เพราะปัจจุบัน คดีความเรื่องการพนันที่ถูกนำขึ้นศาล มีจำนวน 60,000-70,000 คดีต่อปี ผู้ต้องหา มีจำนวนเกือบ 200,000 คน เรียกว่า รกโรงศาลมาก แสดงถึงความอ่อนแอของประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และกฎหมายเองก็ยังมีข้อบกพร่อง จึงควรที่จะมีการปฏิรูปครั้งใหญ่

2) **เพิ่มเติมฐานความผิดฐานโฆษณาหรือเชิญชวนให้บุคคลเล่นพนันถูกกฎหมายและการพนันผิดกฎหมาย** เช่น การโฆษณาเชิญชวน ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายจะทำไม่ได้ รวมทั้งกำหนดบทลงโทษให้มีความชัดเจนมากขึ้น

3) **กำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่รับแจ้ง สืบสวน สอบสวน และหน้าที่อื่นๆ ตามพระราชบัญญัติการพนันเป็นการเฉพาะ** นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ

4) **ปรับปรุงบทบัญญัติเดิมและเพิ่มเติมฐานความผิดที่กระทำต่อเด็กและเยาวชน**

5) **มีบทบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ให้ข้อมูลหรือเบาะแสการกระทำผิดในทางปฏิบัติ** เคยเจอกรณีมีคนเป็นพลเมืองดี ถูกกลั่นแกล้งหรือข่มขู่คุกคาม บางคนไปแจ้งว่า มีตุ้มมาตั้งอยู่ข้างบ้านปรากฏว่า อีกไม่กี่วันต่อมา มีโจรมาขึ้นบ้านเขา จะเห็นได้ว่า อิทธิพลเหล่านี้มีอยู่เยอะ เราจึงต้องคุ้มครองพลเมืองดีด้วย

ส่วนที่ 2 การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 20

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 สามารถใช้บังคับกับกรณีของการพนันออนไลน์ได้ แต่ควรปรับปรุงเนื้อหา มาตรา 20 เพื่อให้มีความชัดเจน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยการ**ปรับปรุงบทลงโทษให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ** ซึ่งในส่วนนี้จะไม่ขอพูดรายละเอียด เพราะมีอยู่ในเอกสารรายงานแล้ว

ส่วนที่ 3 เรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

1) **การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ** ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการปราบปรามการพนันออนไลน์ อันได้แก่ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ไอซีที, กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปปท.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) และกระทรวงมหาดไทย

2) **สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังเว็บไซต์พนันผิดกฎหมาย**

3) **ขอความร่วมมือกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) ถ้าได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ควรจะปิดกั้น (Block) เว็บไซต์หรือปิดเว็บเซิร์ฟเวอร์ (Web Server) นั้น**

4) **เฝ้าระวังและตรวจสอบการทำธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย** ธนาคารแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทหลัก เท่าที่ทราบ

ที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทยกับสมาคมธนาคารไทยยังไม่ได้ดำเนินการอะไร เพราะอาจจะยังไม่ทราบประเด็นในเรื่องนี้

5) **รณรงค์ เผยแพร่ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับโทษของการพนันให้กับกลุ่มเด็ก เยาวชน** และออกมาตรการป้องกันการเล่นพนันของเด็กและเยาวชน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงวัฒนธรรม ต้องทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เยาวชน รู้ถึงข้อเสียของการพนัน เพราะเด็กหลายคนยังต้องขอเงินจากพ่อแม่ แต่กลับสามารถเล่นพนันบอลด้วยเงินหลักหมื่นบาทได้ เขาเอาเงินเหล่านี้มาจากไหน

6) **เปิดเผยแพร่รายงานการดำเนินคดีผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน (กรณีการพนันออนไลน์)**

7) **จัดตั้งองค์กรกำหนดนโยบาย ควบคุมดูแลเรื่องการพนันระดับชาติ**

ส่วนที่ 4 บทบาทขององค์กรวิชาชีพต้นสื่อมวลชน

ถึงแม้ในปัจจุบัน สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ จะมีข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว แต่ก็มีปัญหา เพราะหนังสือพิมพ์กีฬาที่มีการโฆษณาเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ อาจจะขอลอนตัวจากการเป็นสมาชิก เราจึงไม่สามารถจะไปบังคับเขาได้ ดังนั้นควรจะมี **จำกัดช่องทางในการเผยแพร่สื่อโฆษณาพนันออนไลน์** โดยอาจจะประสานงานไปที่ เครือเจริญโภคภัณฑ์ (Charoen Pokphand Group) หรือ ซีพี ไม่ให้จำหน่ายหนังสือพิมพ์กีฬาที่มีการโฆษณาเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ในร้าน 7-Eleven กลุ่มคนพวกนี้จะได้ถูกบีบไปโดยปริยาย

ระดมความเห็น

นายกณภัชกร ตามจิตเจริญ

สถานีวิทยุอมาร์เอสไอโอ FM 102.30 MHz จังหวัดกรุงเทพมหานคร

เห็นด้วยกับข้อเสนอของคุณงาม (เชื้อสถาปนศิริ) แต่ในความจริงเป็นไปได้ยาก เพราะจะต้องไปแก้พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากกรณีที่บริษัทจัดให้มีการชิงโชคเป็นการได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อนำข้อความมาโฆษณาผ่านรายการวิทยุก็ยังคงถูกต้องตามกฎหมายอยู่เหมือนเดิม ถ้าจะแก้จริงๆ **จึงต้องไปแก้ที่กฎหมายการพนันว่า ต่อไปนี้ห้ามไม่ให้มีโฆษณาการพนันใดๆ ทั้งสิ้น**

อีกประเด็นหนึ่ง เรื่องการกำกับดูแลของสภาวิชาชีพ อยากจะเรียนถามคุณหมอบระวิทย์ (ลีสถาพรวงศ์) ซึ่งมานั่งอยู่ตรงนี้ด้วยว่า เมื่อไหร่ กสทช. จะยอมปล่อยมือ เพราะตอนนี้ท่านควบคุมทุกอย่างเบ็ดเสร็จ ทั้งกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แต่เรายังไม่มียุทธศาสตร์กำกับด้านวิชาชีพของตนเองเลย ในขณะที่วิชาชีพอื่น อย่าง สภานายความก็มีแล้ว สภาวิชาชีพแพทย์ก็มีแล้ว สภาวิศวกรก็มี พ.ร.บ. รับรองถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่าง **อยากจะขอให้สภาวิชาชีพของผู้สื่อข่าววิทยุโทรทัศน์** เพื่อให้กำกับดูแลกันเอง หากใครทำผิดจรรยาบรรณต้องถูกตัดออกจากการเป็นสมาชิก และห้ามประกอบวิชาชีพนี้ตลอดชีวิต

แต่จนถึงทุกวันนี้ กสทช. ก็ยังไม่มีการส่งเสริมให้จัดตั้งสภาวิชาชีพ ทั้งที่ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการ

ระดมความเห็น

โทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 39²⁴ ก็ระบุไว้ว่า จะต้องส่งเสริมให้มีสภา
องค์กรวิชาชีพเกิดขึ้น ไม่รู้ว่าแนวทางนี้จะออกมาเมื่อไหร่²⁵ ตอนนี้อย่างไร

²⁴ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 39 ระบุว่า

ให้คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และ
ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็น
องค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพ
หรือวิชาชีพและความคุ้มครองการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม
การจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองการ
ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบ
กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ
ผู้ประกอบการวิชาชีพและวิชาชีพขององค์กร

ในการควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพขององค์กรตามวรรคหนึ่ง ให้แต่ละองค์กรตาม
วรรคหนึ่งจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมขึ้นโดยมีองค์ประกอบและให้คำนึงถึงสัดส่วนที่
เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบการวิชาชีพและวิชาชีพ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
องค์กรตามวรรคหนึ่งที่มีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม คณะกรรมการอาจให้การ
ส่งเสริมจากกองทุนตามมาตรา 52 ก็ได้ (<http://www.thailandlawyercenter.com>)

²⁵ ปัจจุบัน มีสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ซึ่งเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการ
ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 39 โดย
ผู้ประกอบการวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
รวมทั้งผู้แทนสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ได้มีการประชุมและลงนามทำบันทึก
เจตนารมณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อจัดตั้งสภา
วิชาชีพดังกล่าว เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2552 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ กรุงเทพฯ
องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาวิชาชีพข่าวฯ ประกอบไปด้วย คณะกรรมการสาย
ผู้ประกอบการวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสายผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งด้านกฎหมาย
เทคโนโลยี สารสนเทศ สิทธิมนุษยชน นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ เด็ก-สตรี การบริหาร
จัดการ และองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค (<http://www.newsbroadcastingcouncil.or.th>)

เร่งทำเรื่อง 3G (3rd generation mobile telecommunications)
โทรทัศน์ดิจิทัล (Digital television) ซึ่งอย่างไรในอนาคตก็ต้องเข้าระบบ
แน่นอน เพราะตอนนี้ประเทศในกลุ่มอาเซียน (ASEAN) จับมือกันแล้ว
ภายในปี 2558 ประเทศไทยก็ต้องมีระบบรองรับตรงนี้ จึงอยากให้มา
ผลักดันเรื่องของสภาองค์กรวิชาชีพมากกว่า ทุกวันนี้เวลาวิทยุชุมชนเกิด
อะไรขึ้นมา กสทช.ต้องเข้าไปจัดการ ทำไม่ปล่อยให้เราจัดการกันเองบ้าง

นางสาวพัชรา อร่ามศรี

กลุ่มงานรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภค
ในกิจการโทรคมนาคม กสทช.

ขอสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม เรื่อง Self-Regulation ซึ่งเป็นหนึ่งใน
ข้อเสนอเชิงนโยบาย ไม่ทราบว่าจะมีการทำวิจัย ณ ปัจจุบัน ระบบ Self-
Regulation ขององค์กรสื่อ ผู้ประกอบการสื่อ ในประเทศไทย มี
ประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน เคยได้ยินมาว่า บางองค์กรสื่อพยายามที่จะ
สร้างระบบการกำกับดูแลกัน ด้วยการให้ผู้สื่อข่าว เช่น หนังสือพิมพ์
แทบลอยด์ เข้ามาอยู่ในกรอบกติกาหรือ Code of Conduct ที่ร่างร่วมกันมา
แต่หนังสือพิมพ์บางราย ถ้าไม่สามารถทำตามนั้น ก็แค่ลาออก จากนั้นก็
ลอยตัว สามารถกลับไปทำโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพนันได้
เหมือนเดิม จึงไม่แน่ใจว่า ต่อให้มีระบบ Self-Regulation ก็ยังคงจะมีกรณี
ลักษณะนี้เกิดขึ้นอีก และการพนันก็ยังคงอยู่เหมือนเดิม

ระดมความเห็น

นายธาม เชื้อสถาปนศิริ

นักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิชาการสื่อสาธารณะ (สวส.)
องค์กรเพื่อภาพกระจายเสียงสาธารณะแห่งประเทศไทย

ขอตอบคำถามใน 2 ประเด็น **ประเด็นแรกคือ เรื่ององค์กรวิชาชีพ** ทางคุณสุวรรณา (สมบัติรักษาสุข) ผู้ดำเนินรายการ ซึ่งเป็นประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย คงจะตอบคำถามนี้ได้ว่า **ปัจจุบัน เรามีองค์กรวิชาชีพอยู่แล้ว** อย่างสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ก็ตั้งมาเกือบ 15-16 ปี **สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย** ซึ่งเป็นองค์กรที่กำกับดูแลด้านวิชาชีพวิทยุและโทรทัศน์ หรือสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ก็มีอยู่แล้วเช่นเดียวกัน

ประเด็นที่ 2 เรื่องประสิทธิภาพของการกำกับดูแล ที่เรียกว่าระบบ Self-Regulation ปัญหาหลักๆ คือ เมื่อสมาชิกไม่พอใจในกฎระเบียบ-ข้อบังคับ หรือถูกองค์กรวิชาชีพตักเตือน โดยประกาศว่าทำผิดข้อ 1-2-3-4 หากสมาชิกรู้สึกไม่พอใจก็จะยกขบวนกันลาออก จึงทำให้การบังคับสมาชิกภาพไม่เห็นผลเท่าที่ควร เพราะฉะนั้น**เราจึงมีข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง Co-Regulation หรือ ระบบการกำกับร่วม** โดยปรับปรุงมาจากงานวิจัยของ ดร.สมเกียรติ (ตั้งกิจวานิชย์)

นั่นคือ ถ้าเราไม่เอาระบบ Censorship ซึ่งเป็นระบบที่รัฐมาทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล เพราะต้องการให้สื่อมีสิทธิเสรีภาพในการปกป้องคุ้มครองกันเอง แต่กระบวนการของระบบการควบคุมกันเองหรือ Self-Regulation ซึ่งใช้มานานเกือบ 20 ปีนั้นไม่มีประสิทธิภาพ เพราะสมาชิกสามารถลาออกเมื่อไหร่ก็ได้ ฉะนั้นจึงเสนอให้มีระบบ Co-Regulation หรือ

ระบบการกำกับร่วม ซึ่งอาศัยหน่วยงานกลางที่เป็นรัฐ แต่เป็นอิสระ อย่างเช่น กสทช. มาบอกว่า ถ้าคุณจะทำประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ต้องสมัครเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง จึงจะได้รับการพิจารณาออกใบอนุญาตให้ ซึ่งองค์กรวิชาชีพดังกล่าวนี้จะต้องมีกรอบกติกาหรือ Code of Conduct เชิงจริยธรรม ที่มีที่มาจากกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การประชาพิจารณ์ ตั้งแต่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชน สื่อสารมวลชน เครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครอง ฯลฯ จนกระทั่งออกมาเป็นกรอบกติกาขององค์กรนั้นๆ และ กสทช.ต้องให้การรับรอง Code of Conduct ขององค์กรให้สามารถมีผลบังคับใช้ได้

เชื่อมั่นว่า **ถ้านำระบบ Co-Regulation มาใช้ จะทำให้กระบวนการคุ้มครองทางวิชาชีพในด้านจริยธรรมมีความเข้มแข็งขึ้น** มากกว่าที่จะปล่อยให้เป็นการกำกับดูแลกันเองอย่างที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบัน

นายศุภณัฐ งามจิตต์เจริญ

สถานีวิทยุอมาร์เอสไอ FM 102.30 MHz จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ขออนุญาตเพิ่มเติม เดี่ยวจะหาว่าไม่เข้าใจเรื่องของสภาวิชาชีพ สภาวิชาชีพ มีอยู่ 2 ประเภท **ประเภทที่ 1 คือ บุคคลตั้งกันเอง โดยไม่มีกฎหมายรองรับ และประเภทที่ 2 คือ สภาวิชาชีพที่มีกฎหมายรองรับ** เช่น พระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพแพทย์ ทนายความ หรือวิศวกร เป็นต้น

ประเด็นที่กำลังกล่าวถึงจึงมีใช่สภาวิชาชีพที่ตั้งกันขึ้นมาลอยๆ โดยกลุ่มบุคคล และไม่มีการบังคับเป็นกฎหมาย

ระดมความเห็น

ถ้าเป็นสภาวิชาชีพที่มีกฎหมายรองรับ เช่น แพทย์ หากถูกถอนใบอนุญาต ก็ไม่สามารถประกอบวิชาชีพแพทย์ได้อีก หรือทนายความ หากถูกพักใบอนุญาตทนายความ ก็ไปว่าความที่ศาลไม่ได้ ถือว่าผิดกฎหมายสามารถจับกุมดำเนินคดีได้ แต่ถ้าเราตั้งสภาวิชาชีพขึ้นมาลอยๆ เขาก็สามารถลาออก ไปทำที่ใดก็ได้ เพราะกฎหมายไม่มีสิทธิจับ ขอแค่มีเงินจ่ายค่าเวลาของสถานีเท่านั้น

เราไม่อยากให้ภาครัฐหรือองค์กรอิสระใดๆ มาควบคุมสื่อมวลชน เพราะสื่อมวลชนต้องมีอิสระ ไม่ใช่ออกกฎหมายมาคอยจับโน่นจับนี่อยู่ตลอดเวลา

ขณะนี้กฎหมายที่ควบคุมสื่อมวลชนมีมากมายก่ายกอง ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งตอนนี้แทบเอาตัวกันไม่รอด หรือกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท สื่อก็สามารถถูกฟ้องร้องได้

ขณะที่พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 มีโทษรุนแรงมากกว่ากฎหมายอาญาธรรมดาด้วยซ้ำ ถ้าไม่เชื่อฟัง กสทช. หรือไปด่าใครเข้า ถูกฟ้องร้องขึ้นมา มีโทษปรับสูงสุดถึง 5 ล้านบาท จำคุกก็สูง ปรับก็สูง เพราะฉะนั้นจึงได้บอกว่า **แทนที่จะออกกฎหมายมาควบคุม ควรออกกฎจริยธรรมมาให้เขากำกับดูแลกันเองจะดีกว่า**

บางนิเวศน์ ปัจจุบัน

วิทยุชุมชนชาวนนทบุรี FM 96.25 MHz จังหวัดนนทบุรี

มีข้อกังวลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย เพราะระบบการสื่อสารเป็นระบบนานาชาติ

นึกถึงประสบการณ์ครั้งหนึ่งที่เคยเจอกับตัวเอง อยู่ดีๆ ก็มี SMS ส่งมาทวงหนี้แทนธนาคารแห่งหนึ่ง ทั้งที่ไม่เคยติดต่อกับธนาคารแห่งนั้นมาก่อน ตอนหลังได้สืบทราบว่า คนที่โทรมาทวงหนี้ตั้งกองบัญชาการอยู่ต่างประเทศ จึงอยากเรียนถามว่า กฎหมายที่ออกในประเทศของเราจะสามารถครอบคลุมในเรื่องเหล่านี้ได้แค่ไหน

นายแพทย์ประวิทย์ ลีสถาพรวงศ์

กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

ความจริงวันนี้ไม่คิดว่า จะเป็นเวทีถาม-ตอบ กสทช. เพราะได้เรียนไว้ตั้งแต่เมื่อช่วงเช้าแล้วว่า ไม่ใช่ตัวแทนที่มาตอบอะไรแทนใครได้ และต้องทำความเข้าใจก่อนว่า **ตนเองดูแลงานในสายโทรคมนาคม** จะเปลี่ยนไปอยู่สายการกระจายเสียงไม่ได้ เพราะกฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจน

ขอตอบคำถามดังนี้

เรื่องที่ 1 กฎหมายเมืองไทยไม่อนุญาตให้มีการโฆษณาการพนันใดๆ ทั้งสิ้น ที่เราเห็นว่า มีการโฆษณาชิงโชคนั้น ต้องอยู่ในภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด เช่น ต้องแจ้งเลขใบอนุญาต บอกกำหนดการจับสลาก ใครก็ตามให้ข้อความไม่ครบ ถือว่า ทำผิดเงื่อนไขของกฎหมายทั้งหมด

ระดมความเห็น

ดังนั้นลองสังเกตดูได้ อย่างโฆษณาชิงโชคของมาม่า หน้าจอโทรทัศน์จะมีตัวหนังสือขึ้นว่า เงื่อนไขในการชิงโชคคืออะไรบ้าง

และ **เรื่องที่ 2** ถ้าท่านใดอยากให้มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ในการรองรับสภาวิชาชีพใดๆ ก็ตาม นั้นไม่เกี่ยวกับอำนาจของ กสทช. ต้องให้รัฐสภาเป็นผู้ตรากฎหมาย เพราะเรามีอำนาจเฉพาะการออกประกาศหรือระเบียบในส่วนของ กสทช. ซึ่งตามหลักกฎหมาย หากมีการเสนอเรื่องดังกล่าว กสทช.คงต้องเตรียมการรองรับสภาวิชาชีพขึ้นมา โดยอาจจะดูจากสภาวิชาชีพที่มีอยู่แล้วหรือจัดตั้งขึ้นใหม่ แต่ต้องมีการรับรองเพื่อให้ไปดำเนินการก่อน

อย่างไรก็ตาม **ขอบเขตอำนาจของสภาวิชาชีพไม่ใช่เป็นอำนาจเบ็ดเสร็จแบบครบวงจร** อะไรที่ผิดกฎหมาย ก็คือ ผิดกฎหมาย ไม่ใช่เรื่องขององค์กรวิชาชีพที่จะเป็นผู้ตัดสิน ยกตัวอย่าง แพทย์ทำอะไรที่มีความผิดอาญาอย่างชัดเจน ก็คือ ผิดอาญา **ทางแพทยสภาไม่มีอำนาจทางอาญาที่จะไปตัดสินลงโทษใคร** หรือทำให้ใครติดคุกได้ เช่นเดียวกับ กสทช. รวมทั้งสภาวิชาชีพอื่น ก็ไม่มีอำนาจทางอาญาเช่นเดียวกัน หรือหากมีการหมิ่นประมาทกันทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ก็เป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการกันเอง ยกเว้นแต่จะประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต นั่นถือเป็นเงื่อนไขเดียว เพราะเป็นเรื่องของการกำกับดูแล

พูดให้ง่ายกว่านั้นก็คือ การพิจารณาเนื้อหาในเรื่องใดก็ตามที่**ต้องใช้ดุลยพินิจ** อาจจะทำให้สภาวิชาชีพทำหน้าที่ช่วยในการชี้ แต่ถ้าเรื่องไหนไม่จำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจ เช่น มีภาพสมสู่กันกลางโทรทัศน์ กฎหมายตามปกติก็สามารถดำเนินการได้

ส่วนเรื่องของการกำกับดูแลกันเองเป็นหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้อยู่แล้ว อาจเรียกว่า **การมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล**น่าจะดีกว่า มีบางท่านพูดถึงเรื่อง **การรับรอง Code of Conduct หรือกรอบกติกาของวิชาชีพ** ซึ่งถือว่า เป็นเรื่องที่ต้อง แต่ในต่างประเทศถ้ารับรองไปแล้วไม่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้กำกับดูแลกันเองแล้วยังทำได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร สุดท้ายก็จำเป็นต้องใช้อำนาจในการออกเป็นกฎหมายอยู่ดี

ดังนั้นจึงไม่ได้แปลว่า สภาวิชาชีพเป็นอะไรก็ตามที่ถือเป็นอิสระขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง อยากทำอะไรได้ทั้งหมด หรือเมื่อได้รับการรับรองแล้วสามารถทำผิดกฎหมายได้ เพราะมีเช่นนั้น คนไทยทุกคนก็จะอ้างแต่อิสระ กสทช.ก็อ้างว่าเป็นอิสระ แต่ในความเป็นจริง ทุกคนอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

อีกเรื่องที่สำคัญคือ **สภาวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพต้องมีความชัดเจนว่า ไม่ใช่องค์กรธุรกิจ** หรือกลายเป็นเรื่องของเจ้าของสถานีใด สถานีหนึ่ง ต้องแยกบทบาทตรงนี้ให้ออก ยกตัวอย่างเช่น นักข่าว ผู้ประกาศข่าว ผู้จัดรายการ เหล่านี้ถือเป็นองค์กรวิชาชีพ แต่ถ้าเจ้าของสถานีเกิดอยากประกาศตัวเป็นองค์กรวิชาชีพ หรือประกาศตัวเป็นรัฐอิสระ ไม่ต้องการอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ก็มีกฎหมายของ กสทช.ในเรื่องนี้อยู่ ดังนั้นใครมีสถานะอะไร ต้องทำให้เกิดความชัดเจน

ถ้าอ้างว่าตนเองเป็นเจ้าของสถานี เป็นผู้สื่อข่าว และเป็นทุกอย่าง อยากจะประกาศตัวเป็นรัฐอิสระ ก็ทำได้เฉพาะในบางมิติ แต่มิติของการเป็นเจ้าของสถานี อย่างไรก็ตามนี้ไม่พ้นการต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแล

ระดมความเห็น

ทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมา ไม่ว่า กสทช. จะทำอะไรก็ตามแต่ จะต้องผ่านการรับฟังความคิดเห็นก่อน ฉะนั้นไม่ต้องกังวล แต่ต้องเข้าใจว่า เรารับฟังความคิดเห็นของคนหลายฝ่าย ไม่ได้รับฟังแค่ใครคนใดคนหนึ่ง ดังนั้นท่านอาจจะบอกว่า อย่างนี้ถูก แต่เสียงส่วนใหญ่บอกว่า อย่างนั้นถูกมากกว่า ก็คงต้องทำตามวิธีการของเสียงส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตาม ไม่ได้แปลว่าตอนนี้ กสทช. ไม่ได้ทำอะไร ที่พูดถึงเรื่องระบบ 3G อยู่บ่อยๆ เพราะตนเองอยู่ทางด้านโทรคมนาคม จะไปยุ่งกับเรื่องของกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์คงไม่ได้ ส่วนเรื่องของโทรทัศน์ดิจิทัล ถามว่า เราทำเรื่องนี้เรื่องเดียวหรือเปล่า ตอบว่า ไม่ใช่ ตอนนี้ กสทช. กำลังกำหนดขั้นตอนวิธีการเรียกคืนคลื่นความถี่ การจัดสรรคลื่นความถี่ และการออกใบอนุญาตกันใหม่ ต่อไปข้างหน้า **วิทยุชุมชนจะต้องไม่มีโฆษณา** หากใครโฆษณาก็อย่าโกหกกว่า เป็นวิทยุชุมชน เพราะกฎหมายเขียนไว้อย่างนั้น มีการแบ่งประเภทกิจการออกเป็น **กิจการวิทยุบริการชุมชน บริการสาธารณะ และบริการธุรกิจ** ต้องแยกให้ชัด อย่าสับสนว่าใครเป็นใคร มีเช่นนั้นวิทยุชุมชนจริงๆ เขาก็ต้องไวเหมือนกันที่ปล่อยให้วิทยุที่มีโฆษณามาหลอกกว่าเป็นวิทยุชุมชน เราจึงต้องแยกออกมาเป็นกลุ่มๆ ตามรูปแบบของวิทยุชุมชนแต่ละแบบ

ห้องที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน จากสลากอัตโนมัติ (หวยออนไลน์)

ช่วงที่ 1

โดย ดร.วิเชียร ต้นศิริกมล
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

วันนี้จะมานำเสนอ **ข้อเสนอเชิงนโยบาย** ประเด็นการจำหน่ายสลากด้วยเครื่องอัตโนมัติ หรือที่เรียกย่อๆ ว่า **หวยออนไลน์**

เป็นที่ทราบกันดีว่า นโยบายการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นหนึ่งในนโยบายการพนันที่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศไทย

ปัจจุบัน การพนันที่ถูกต้องตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีหลายประเภท หลายท่านคงเคยสัมผัสการพนันมาหลายรูปแบบ อย่างในชนบท มีการพนันเกี่ยวกับสัตว์ เช่น ชนวัว ดีโก้ ส่วนคนในเมืองก็อาจจะเคยเห็นการแข่งม้า การแทงหวย สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการพนันที่ถูกต้องตามกฎหมาย

โดยในส่วนของสลากกินแบ่งรัฐบาล นอกเหนือจากจะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ยังอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. 2517 อีกด้วย ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวถือเป็นกฎหมายแม่บทที่ทำให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลดำเนินกิจการได้

การจำหน่ายสลากกินแบ่งฯ หรือลอตเตอรี่ เป็นปรากฏการณ์สากล มีอยู่ทั่วโลก ในส่วนของประเทศไทยก็มีมาช้านานแล้ว ถ้าดูตาม พ.ร.บ. จะเห็นว่า กฎหมายออกมาตั้งแต่ปี 2517 นับถึงวันนี้เกือบ 40 ปี แต่ความจริงมีมานานมากกว่านั้น สามารถย้อนกลับไปได้ถึงในสมัยกรุงศรีอยุธยา เท่าที่มีหลักฐานประจักษ์ เพียงแต่สมัยนั้นเรียกว่า หวย ก ข บ้าง (การพนันที่ออกเป็นตัวหนังสือ โดยใช้พยัญชนะในภาษาไทยตั้งแต่ ก ถึง ฮ เป็นหลัก) หรือไม่ก็ใช้ภาษาจีนทับศัพท์ ไม่ได้เรียกว่า ลอตเตอรี่ อย่างในปัจจุบัน ซึ่งคงจะไม่ขอทำความเข้าใจ

ในทางจิตวิทยา มีการศึกษาว่า **คนส่วนใหญ่ซื้อลอตเตอรี่ เพราะอะไร** หลายคนบอกว่า เพื่อความสนุกสนาน ความบันเทิงเจริญใจ บางคนติดเพราะเป็นเรื่องการเสี่ยงทาย มีหลายสาเหตุ แต่หนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้คนเล่นกันมากๆ คือ **เงินรางวัล** ยิ่งเงินรางวัลใหญ่มากเท่าไร คนก็จะเล่นมากขึ้นเท่านั้น

แล้วหน่วยงานที่ดำเนินการเรื่องจำหน่ายลอตเตอรี่ ทั่วโลกนี้ มีทั้งหมดกี่รูปแบบ หลักๆ จะมีอยู่ 3 รูปแบบคือ 1) **ดำเนินการโดยรัฐ** คือ รัฐเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด 2) **ดำเนินการโดยรัฐ แต่บริหารแบบเอกชน** ที่เรียกว่า **บรรษัทมหาชน หรือองค์การมหาชน** และ 3) **ดำเนินการโดยให้เอกชนประมูล**เพื่อนำไปดำเนินการต่อ

สำหรับประเทศไทยอยู่ในรูปแบบที่ 1 คือ รัฐเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด โดยออกกฎหมายเพื่อจัดตั้งสำนักงานสลากฯ ซึ่งถือเป็นรัฐวิสาหกิจ มาถึงเรื่อง **การจำหน่ายสลากด้วยเครื่องอัตโนมัติ หรือ หวยออนไลน์** มีที่มาที่ไปอย่างไร

ในประเทศไทย เป็นที่ทราบกันดีว่า **หวยออนไลน์มีพื้นฐานมาจากโครงการออกสลากพิเศษแบบเลขท้าย 3 ตัวและ 2 ตัว** ในรัฐบาล

ยุค พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งจำหน่ายครั้งแรก เมื่อเดือนสิงหาคม 2546 และยุติในเดือนธันวาคม 2549 ทั้งหมดรวม 80 งวด เพียงแต่ตอนนั้นไม่ได้เป็นการออกสลากแบบออนไลน์ แต่เป็นการจำหน่ายสลากพิเศษด้วยมือ (Manual) คือ ใช้วิธีการเขียนลงบนกระดาษ แล้วส่งมาที่สำนักงานสลากกินแบ่งฯ

ก่อนอื่น ขอเล่าย่อๆ ถึง **ข้อดี-ข้อเสีย**ของการออกสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว

ข้อดีคือ รัฐบาลสามารถเก็บภาษีได้มาก อันที่จริงน่าจะใช้คำว่า 'มีรายได้' จะเหมาะกว่า นั่นคือ รัฐบาลโดยสำนักงานสลากกินแบ่งฯ มีรายได้จากการจำหน่ายสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว และ **สามารถนำรายได้จากการจำหน่ายนั้นไปใช้จ่าย** โดยเฉพาะทางด้าน **กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม** หรืออาจจะไม่เกี่ยวข้องก็ไม่ทราบได้ แต่ส่วนใหญ่ภาพที่ออกมาจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม กระทั่งภายหลังการออกสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว ก็ถูกรัฐบาลในยุคต่อมายกเลิก ภายใต้การเปลี่ยนแปลงและความผันผวนทางการเมืองที่เกิดขึ้น ในปี 2549

ความจริง สำนักงานสลากฯ เกี่ยวข้องกับการเมืองมาโดยตลอด เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการเมืองครั้งใด สำนักงานสลากฯ ก็ได้รับผลกระทบเสมอ

อย่างไรก็ตาม ระหว่างที่มีการออกสลากทั้งหมด 80 งวด ก็มีตัวเลขเชิงประจักษ์เกี่ยวกับรายได้ รายรับ และรายจ่าย ในโครงการนี้

ถ้าได้อ่านในเอกสารที่แจกให้ จะเขียนจำนวนเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว ทั้ง 80 งวด ในช่วงระหว่าง

ปี 2546-2549 ซึ่งมีการรับเงินมา และการจ่ายเงินรางวัลไป ส่วนที่เหลือจึงกลายเป็นเงินคงเหลือ โดยปัจจุบัน มีเงินคงเหลือทั้งหมดประมาณ 18,900 ล้านบาท หรือเกือบ 20,000 ล้านบาท แต่เงินคงเหลือนี้ยังไม่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ เพราะมีข้อพิพาท ข้อตกลง หรืออยู่ในระหว่างการรอชำระภาษี ซึ่งเป็นเรื่องในรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

ส่วนข้อเสียของการจำหน่ายสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว โดยเฉพาะสลากแบบเดิมซึ่งใช้วิธีการเขียนก็คือ มีเด็กและเยาวชน รวมทั้งครูเข้ามาเกี่ยวข้อง ตลอดจนคนที่แต่เดิมเคยซื้อเฉพาะห่วยแบบธรรมดา ก็ต้องมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นอีก ถือเป็นข้อเสียของสลากชนิดนี้

ปัจจุบัน ทำไมห่วยออนไลน์จึงฟื้นคืนชีพขึ้นมา

ย้อนกลับไป ตอนที่มีการออกสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว ในขณะนั้นได้มีข้อตกลงกันระหว่างรัฐกับเอกชน เรื่องการให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการติดตั้งเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติ เพราะห่วยออนไลน์ถือเป็นโครงการระยะที่ 2 ของสลากเลขท้าย 2 ตัว 3 ตัว ถึงแม้รัฐบาลจะยกเลิกไม่ให้จำหน่ายสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว แต่ไม่ได้ยกเลิกสัญญา ดังนั้นสัญญาจึงยังคงอยู่ การดำเนินโครงการในระยะที่ 2 ก็ต้องทำต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในระหว่างที่ยังไม่มีการดำเนินการตามโครงการระยะที่ 2 ได้เกิดสิ่งที่เรียกว่า ค่าปรับ ซึ่งรัฐบาลจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ประกอบการ ค่าปรับดังกล่าว จึงกลายเป็นมูลเหตุที่ทำให้รัฐบาลต้องดำเนินการตามสัญญา ในการออกห่วยออนไลน์

นั่นจึงเป็นที่มาของงานวิจัยครั้งนี้ ว่าหากมีการดำเนินการเรื่องห่วยออนไลน์เกิดขึ้น เราจะมียุทธวิธีอย่างไร ในการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือเข้ามาเป็น ‘นักเล่นการพนันหน้าใหม่’ นี่คือโจทย์ของเรา

ภายใต้โจทย์นี้จึงได้มีการดำเนินการศึกษา จนมีข้อสรุปออกมาทั้งหมด 9 ข้อ โดยมีสาระสำคัญในแต่ละหัวข้อดังนี้

ข้อที่ 1 เรื่องรายได้ ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก

ในข้อเสนอทั้ง 9 ข้อ เราให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน และเรื่องรายได้เป็นหลัก เหตุผลที่ขึ้นต้นด้วยเรื่องรายได้ก่อนเพราะเป็นภาพที่เห็นได้ชัด และมีหลักฐานเชิงประจักษ์

ภายใต้พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. 2517 ได้แบ่งเงินออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน โดยเงิน 100 บาทจากการจำหน่ายสลากฯ จะแบ่งเป็น 3 ก้อน ดังนี้

ก้อนที่ 1 เงินรางวัล ร้อยละ 60

ก้อนที่ 2 เงินรายได้ที่ต้องนำส่งรัฐ ร้อยละ 28

ก้อนที่ 3 เงินที่ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ตลอดจนส่วนลด ค่าบำเหน็จ (Commission) ที่ต้องให้กับผู้แทนจำหน่ายหรือเอเยนต์ (Agent) ร้อยละ 12

รวมทั้งหมดเป็นร้อยละ 100

ประเด็นที่คณะผู้วิจัยทำการศึกษาคือ เงินที่ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ร้อยละ 12 ซึ่งรวมอยู่ในส่วนซึ่งสำนักงานสลากฯ จะต้องนำไปแบ่งสรร ช่วยเหลือ สนับสนุน กิจกรรมการกุศลต่างๆ แม้ดูเหมือนจะเยอะ แต่เอาเข้าจริง เมื่อหักส่วนลดที่ให้กับผู้แทนจำหน่าย ร้อยละ 9 จะเหลือเพียงร้อยละ 3 แล้วในร้อยละ 3 ยังถูกหักเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น การพิมพ์ ค่าน้ำ ค่าไฟ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าใช้สอย ทั้งหมด รวมถึงบงกชด้วย

อธิบายอย่างนี้ เพราะต้องการจะชี้ให้เห็นว่า **เงินส่วนนี้ถือสาระสำคัญที่สุดในการออกสลากกินแบ่งฯ** แต่ทุกวันนี้ เงินจากการออกสลาก กลับมีการจัดสรรกลับคืนสู่สังคมน้อยมาก และขณะเดียวกันคนที่จัดสรร อำนาจทั้งหมดตกอยู่ที่คณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งเป็นอีกประเด็นที่อีกสักครั้งจะได้พูดคุย เพราะคณะกรรมการดังกล่าว มีตัวแทนจากภาคประชาชนเพียงคนเดียว คือ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในขณะที่ส่วนที่เหลืออีก 8 คน มี 6 คนเป็นข้าราชการประจำ และอีก 2 คนเป็นคนที่รัฐมนตรีเลือกเข้ามา จึงน่าจะมองออกมา ทิศทางการจัดสรรเงินของสำนักงานสลากฯ จะเป็นไปได้ในทิศทางไหน

สำนักงานสลากกินแบ่งฯ ซึ่งบอกว่า **ทำเพื่อคนยากคนจน** เก็บเงินภาษีคนยากคนจน จึงต้องมีเครื่องหมายคำถามโตๆ ว่า **ได้มีการคืนกลับไปให้คนยากคนจนจริงหรือเปล่า**

สิ่งที่ เป็นข้อเสนอก็คือ ในขณะที่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างคณะกรรมการเป็นเรื่องที่มีขั้นตอนยุ่งยาก เพราะต้องมีการแก้กฎหมาย ซึ่งเป็น พ.ร.บ.ทางด้านการเงิน จึงเสนอว่า เป็นไปได้หรือไม่ หากจะให้จัดตั้ง **คณะกรรมการด้านการจัดสรรผลประโยชน์จากการจำหน่ายสลากคืนสู่สังคม** และให้คณะอนุกรรมการชุดนี้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอกิจการ-โครงการต่างๆ เพื่อที่จะทอนเงินซึ่งมีเหลืออยู่น้อยเพียงร้อยละ 3 นี้ กลับคืนสู่สังคม อีกทั้ง คณะอนุกรรมการชุดดังกล่าวจะได้เป็น **‘เชื้อ’ ในการจัดสรรเงินกรณีของหวยออนไลน์**ต่อไป

ตรงนี้มีรายละเอียดปลีกย่อยที่อยากจะฝากไว้ว่า ปัจจุบัน สลากที่มีการจำหน่ายอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีอยู่ 2 แบบคือ **สลากกินแบ่งฯ กับสลากการกุศล** ซึ่งทั้ง 2 แบบ มีสำนักงานสลากฯ เป็นผู้รับผิดชอบ แต่มีรูปแบบการบริหารจัดการเงินรายได้ที่แตกต่างกัน โดยสลากกินแบ่งฯ จะ

ต้องส่งเป็นเงินรายได้ให้รัฐ ร้อยละ 28 แต่สลากการกุศล เงินจำนวนร้อยละ 28 ไม่ต้องนำส่งเข้ารัฐ เป็นเงินที่ผู้ซึ่งออกสลากการกุศลได้เต็มจำนวน เพราะฉะนั้นหากจะมีหวยออนไลน์เกิดขึ้น จึงต้องตั้งคำถามต่อว่า **รัฐบาลจะออกหวยออนไลน์ ในลักษณะเดียวกับสลากกินแบ่งฯ หรือสลากการกุศล** เพราะสลากกินแบ่งฯ เงินรายได้ที่เข้ารัฐ ร้อยละ 28 นั้น ไม่ได้คืนกลับสู่คนยากคนจนโดยตรง แต่จะคืนกลับเข้าสู่ระบบงบประมาณแผ่นดิน ระบบเงินคงคลัง แต่ถ้าออกหวยออนไลน์โดยทำเป็นสลากการกุศล โดยให้สำนักงานสลากกินแบ่งฯ ไปจัดสรร ก็คิดว่าไม่น่าจะตรงวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงควรมีคณะกรรมการอีกชุดหนึ่งสำหรับจัดสรรเงินส่วนนี้คืนกลับสู่สังคมโดยเฉพาะ

ข้อที่ 2 เสนอให้สำนักงานสลากกินแบ่งฯ แกลงนโยบายว่า จากการทำหน้าที่ผ่านมาทั้งหมด มีเป้าหมายในการจัดสรรเงินคืนเงินสู่สังคมอย่างไร

ยกตัวอย่างเช่น มีหลักเกณฑ์หรือการจัดลำดับความสำคัญอย่างไร ในการจัดสรรเงินที่มีอยู่เพียงร้อยละ 3 เพื่อคืนกลับไปสู่สังคม และดำเนินการในรูปแบบไหน จัดสรรให้แก่สถานศึกษา ชุมชน ศาสนา หรือกองทุนในการป้องกันหวายไต้ดิน ต้องระบุให้ชัดเจน ไม่รู้ว่าที่ผ่านมา คณะกรรมการฯ ได้แกลงนโยบายไว้บ้างหรือเปล่า หรืออาจจะมีแต่เราไม่ทราบก็เป็นได้

อยากจะเน้นย้ำอีกครั้งว่า เงินจำนวนร้อยละ 28 จากการซื้อสลากกินแบ่งฯ เป็นการเสียภาษีให้กับประเทศชาติ ดังนั้น**คนที่เสียภาษีหลักๆ ก็คือ คนยากคนจน** ขณะที่คนรวยเล่นหุ้น กำไรจากการค้าหุ้นไม่ต้องเสียภาษี แต่คนจนซื้อสลากไป ถูกไม่ถูกไม่รู้ แต่ก็ต้องเสียภาษี แล้วเงินจำนวน

ร้อยละ 28 ที่คนยากคนจนเสียให้กับประเทศนั้น ปรากฏว่า รัฐบาลเอาไปรวมอยู่กับเงินงบประมาณแผ่นดิน แล้วก็นำไปใช้หนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน (FIDF: Financial Institutions Development Fund) ซึ่งคนที่ทำให้ประเทศยากจนเป็นหนี้สินก็คือ นายทุนทั้งนั้น ไม่ใช่คนยากคนจน เราจึงไม่มีทางบอกได้เลยว่า เงินร้อยละ 28 จะกลับคืนสู่ชุมชนอย่างไร แต่อย่างน้อย ณ ตอนนี้ ขอให้เริ่มต้นแบบในการคืนเงินก้อนเล็กๆ ร้อยละ 3 นี้ กลับคืนไปสู่สังคมก่อน

ข้อที่ 3 เสนอให้สำนักงานสลากฯ พิจารณาการจัดสรรเงินคืนสู่ชุมชนในเชิงพื้นที่

แม้เงินจำนวนร้อยละ 3 จะเป็นเงินจำนวนน้อย แต่อยากให้มีการนำร่อง และมองเห็นความสำคัญเชิงพื้นที่ ปัจจุบัน สำนักงานสลากฯ มองเรื่องนี้ โดยใช้วิธีการให้โควตาตลอดเตอริผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ชุมชนกลับไม่ได้ประโยชน์อะไร ขึ้นอยู่กับท่านผู้ว่าฯ ว่าจะค้ำเงินชุมชนหรือเปล่าเงินที่คืนสู่ชุมชนจริงๆ จึงยังไม่เคยมีปรากฏ

ข้อที่ 4 หากสำนักงานสลากฯ ดำเนินการเรื่องสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว ด้วยเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติ สำนักงานสลากฯ ต้องระบุอย่างชัดเจนว่า เครื่องที่ใช้สำหรับขายสลากเป็นเครื่องออนไลน์ และติดตั้งตามจุดจำหน่าย (Terminal) ต่างๆ ทั้งหมด 5,000 จุด จะไม่ถูกนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อื่น

ยกตัวอย่างเช่น จำหน่ายสลากเลข 6 ตัว แทนสลากที่เป็นกระดาษ หรือมีผลิตภัณฑ์เพิ่มเติมในลักษณะซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีการพนันเพิ่ม

มากขึ้น โดยหากจะปรับเปลี่ยนใดๆ ต้องเป็นการปรับเปลี่ยนในระดับที่ไม่ใช่แค่นโยบายของสำนักงานสลากฯ

จากการศึกษางานวิจัย พบว่า การเปลี่ยนแปลงในเรื่องการออกสลากกินแบ่งฯ ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มให้มีการขายสลาก หรือการปรับเปลี่ยนรูปแบบต่างๆ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในทุกประเทศ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนแต่ละครั้งจะต้องมีการออกเป็นกฎหมาย ผ่านการประชาพิจารณ์ จะออกเป็นแค่กฎหมายในระดับที่ให้อำนาจหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งมิได้

สำนักงานสลากฯ จึงควรชี้ให้ชัดว่า ภายใน 5-6 ปี หรือห้วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งจะต้องไม่มีการออกผลิตภัณฑ์อื่นตามมา และระหว่างนั้นทุกๆ ปีต้องจัดสรรเงินเพื่อให้มีการประเมินผลกระทบทางสังคมด้วยว่า ผลดีและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจำหน่ายหวยออนไลน์มีอะไรบ้าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงิน หรือองค์การทางสังคมต่างๆ

ขอหยุดพักการนำเสนอไว้เท่านี้ก่อน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมทุกท่านได้ร่วมเสนอความคิดเห็น ก่อนจะไปยังข้อเสนอ ข้อที่ 5-9 ต่อไป

ห้องที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน จากสลากอัตโนมัติ (หวยออนไลน์)

ช่วงที่ 2

โดย ดร.วิเชียร ตันศิริกงกุล
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

การเสนอให้แก้ไข พ.ร.บ. คงเป็นจุดสูงสุดจริงๆ ที่อยากจะให้แก้ แต่เนื่องจากการติดตั้งเครื่องจำหน่ายสลากด้วยเครื่องอัตโนมัติ เป็นนโยบายที่ใกล้จะเกิดในเร็ววันนี้ สิ่งที่เราต้องจัดลำดับความสำคัญอันแรกคือ การป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามาอยู่ในกระบวนการ เพราะอย่างที่คุณณิญา (เนียมสงค์) ได้กล่าวไว้ ทุกวันนี้มีแต่บนต้นไม้กับเสาไฟฟ้าเท่านั้นที่ซื้อหวยไม่ได้ นี่เป็นเรื่องจริง เนื่องจากหวยใต้ดิน มีกระบวนการสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็ก เราจะต้องไม่ปล่อยให้หวยออนไลน์ไปทำซ้ำกับสิ่งที่หวยใต้ดินเคยทำไว้ ดังนั้นการดำเนินการแก้ปัญหาในระยะสั้น เราจึงเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อเข้าไปกำหนดมาตรการบางอย่าง

แม้ว่ากฎหมายอาจจะไม่ให้อำนาจคณะกรรมการฯ ชุดนี้ และเมืองไทยเราจะเป็นประเภทว่า ถ้าคุณไม่มีอำนาจก็ต้องมาขู่ แต่เชื่อมั่นว่า

ถ้าภาคประชาชนกดดันจริงจัง จากจุดตรงนี้น่าจะมี 'เชื้อ' ในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และอันที่จริง เราเองก็เคยมีคณะกรรมการยุทธศาสตร์ในการจัดสรรเงิน ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แต่เมื่อการจำหน่ายสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว ยุติลง คณะกรรมการฯ ชุดดังกล่าวก็ถูกยกเลิกไป

อีกประเด็นที่อยากจะกล่าวถึงคือ ตอนที่สลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว ออกมา ไม่ได้มีการนำส่งเงิน ร้อยละ 28 ให้แก่รัฐ เพราะเขาไม่ใช่ 'กินแบ่ง' แต่เป็น 'กินรวบ' คือ มีแต่รับกับจ่าย ปริมาณเงินจึงมหาศาล ขออนุญาตยกตัวเลขให้ดูว่า ในแต่ละปีมีเงินเหลือเท่าไร

ปีงบประมาณ 2546 ซึ่งเป็นปีแรกที่มีการจำหน่ายสลาก เงินที่เหลือหลังจากหักค่าใช้จ่าย เป็นจำนวนเงินหลักหมื่นล้านบาท ซึ่งเงินส่วนมากจะนำไปใช้ทางการศึกษา

ปีงบประมาณ 2547 สำนักนายกรัฐมนตรี ได้นำเอาเงินจากการจำหน่ายสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว ไปใช้จำนวน 1,300 กว่าล้านบาท กระทรวงศึกษาธิการได้รับเงินสนับสนุน 6.31 ล้านบาท และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้รับเงินไปจำนวน 471 ล้านบาท

วัตถุประสงค์ที่น่าเรื่องนี้มาบอก ไม่ใช่ต้องการให้เห็นจำนวนเงินเป็นเรื่องใหญ่ เพียงแต่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ว่าถ้านำสลากพวกนี้มาจำหน่ายในลักษณะออนไลน์แล้วจะเป็นอย่างไร สมมติว่า ได้รายได้ครั้งละ 1,000 ล้านบาท ร้อยละ 28 ก็คือ 280 ล้านบาท ปีหนึ่งก็ลองคูณ 24 เข้าไป ตกประมาณเกือบ 6,000 ล้านบาท เป็นตัวเลขที่ไม่รู้ว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ แต่ทุกวันนี้สำนักงานสลากกินแบ่งฯ ก็ยังไม่สามารถคำนวณได้ว่า จะมีรายได้จากการจำหน่ายหวยออนไลน์เป็นเงินจำนวนเท่าไร

ขออนุญาตกลับมาที่ข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อที่ 5-9 ซึ่งจะเป็นเรื่องของกระบวนการ

ข้อที่ 5 กระบวนการจำหน่ายหอยออนไลน์จะต้องมีมาตรการที่ชัดเจน โดยกำหนดว่าไม่ให้มีเด็กและเยาวชนเข้ามาเกี่ยวข้อง

ยกตัวอย่างเช่น มีป้ายติดเพื่อห้ามเด็กเข้ามาซื้อ แต่การติดป้ายเพียงอย่างเดียวคงไม่สามารถป้องกันได้อย่างเพียงพอ เราจึงเสนอให้**ทุกจุดจำหน่ายจะต้องติดตั้งกล้องวงจรปิดเหมือนกับธนาคาร** เพื่อเป็นการเก็บบันทึกข้อมูลการขาย โดยจับภาพทั้งคนขายและคนซื้อไว้เป็นหลักฐาน ถ้ามีคนมาฟ้องร้อง เมื่อเปิดเทปดู หากเป็นจริง ก็จะมีบทลงโทษ ส่วนการหลบเลี่ยงนั้น ถ้าหากคิดจะหลบก็คงมีวิธีการ แต่วิธีนี้ถือเป็นมาตรการอันหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาได้

ข้อที่ 6 ต้องออกมาตรการในลักษณะที่เป็นบทลงโทษ กรณีที่มีการจำหน่ายหอยออนไลน์ให้กับเด็กและเยาวชน และบทลงโทษจะต้องรุนแรง

บทลงโทษหนักที่สุดต้องถึงขั้นเพิกถอนสิทธิการเป็นผู้แทนจำหน่าย และริบเงินประกัน รวมทั้งต้องขึ้นบัญชีดำ (Black List) ว่า ผู้จำหน่ายรายนี้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข และไม่สามารถเป็นผู้จำหน่ายได้อีกเป็นระยะเวลาที่ปี คิดว่า สำนักงานสลากกินแบ่งฯ อาจจะมีการวางมาตรการตรงนี้ไว้อยู่แล้ว แต่เราต้องการตอกย้ำเพื่อไม่ให้มีเด็กและเยาวชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายหอยออนไลน์

ข้อที่ 7 เรื่องจุดจำหน่ายหอยออนไลน์

แม้สำนักงานสลากกินแบ่งฯ จะมีมาตรการที่วางไว้ค่อนข้างดี โดยกำหนดให้จุดจำหน่ายอยู่ห่างไกลจากชุมชน วัด และโรงเรียน 50 เมตร แต่ในทางปฏิบัติ ตอนขออนุญาตอาจจะอยู่ห่าง 50 เมตรจริง แต่หลังจากนั้น ไม่รู้ว่าในทางเทคนิคอาจจะมีการโยกสายได้หรือเปล่า หรืออาจจะเปลี่ยนจุดจำหน่าย ให้เข้าไปใกล้ชุมชนมากขึ้น เพราะผู้ประกอบการก็ย่อมหวังผลกำไร ทางสำนักงานสลากกินแบ่งฯ จะสามารถติดตามตรวจสอบจุดจำหน่ายทั้ง 5 พันจุดนี้ได้ครอบคลุมหรือไม่

คำตอบสำหรับการป้องกันปัญหานี้คือ ชุมชน โดยในขั้นตอนของการออกใบอนุญาตให้ติดตั้ง**เครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติ จะต้องให้ชุมชนลงชื่อรับรอง และทุกปีต้องมีรายงานของชุมชนเสนอให้สำนักงานสลากกินแบ่งฯ** ส่วนทางด้านของสำนักงานสลากกินแบ่งฯ ก็ต้องจัดสรรเงินให้แก่ชุมชน 500 บาท หรือ 1,000 บาท ต่อปี เพื่อให้ช่วยตรวจสอบและส่งรายงานยืนยันว่า จุดจำหน่ายยังคงตั้งอยู่ที่เดิม ไม่ได้เปลี่ยนจุดจำหน่ายหรือเคลื่อนย้ายไปไหน เพื่อเป็นการ**เพิ่มอำนาจให้ชุมชน** แต่ถ้ามีการเปลี่ยนจุดจำหน่าย หรือตั้งโรงเรียนขึ้นมาใหม่ใกล้สถานที่ ซึ่งเป็นจุดจำหน่าย แล้วมีการทะเลาะกัน ถ้าเกิดประเด็นปัญหาตรงนี้ จะต้องกำหนดมาตรการในการแก้ปัญหา เช่น **ชุมชนจะต้องสามารถร้องเรียนอุทธรณ์ การตั้งจุดจำหน่ายไปที่ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น**

ระดมความเห็น

นายกัญญ์ญา เบียมสงค์

วิทยุประชาชนคนพิการแห่งประเทศไทย FM 96.00 MHz จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประธานสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัดฉะเชิงเทรา

เห็นด้วยกับข้อเสนอในประเด็นเรื่องหวยใต้ดิน แต่คิดว่า น่าจะมีบทลงโทษที่มากกว่าหรือรุนแรงกว่านี้ สำหรับหวยใต้ดินที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน และต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง

เงินรางวัลของหวยออนไลน์ที่กำลังจะออกใหม่ ก็น่าจะสามารถเทียบเคียงได้กับหวยใต้ดิน เพราะจะเป็นหนทางที่ใช้ในการต่อสู้เรื่องการเข้ามาเสี่ยงโชคของประชาชนได้

อีกส่วนหนึ่ง น่าจะดำเนินการกับธุรกิจผิดกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลบางกลุ่ม ซึ่งเป็นการเพิ่มฐานอำนาจให้กับเจ้ามือหวยใต้ดิน บทลงโทษตรงนี้น่าจะเด็ดขาด มีเรื่องของการจำคุกและปรับที่สูงขึ้น รวมทั้งน่าจะเพิ่มเงินรางวัลนำจับ เพื่อนำเงินไปสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนท้องถิ่น ไม่ใช่ว่า ยังมีหวยออนไลน์ ก็ยิ่งจำหน่ายกันเพิ่มมากขึ้น หากเป็นเช่นนั้นถือว่า รณรงค์และป้องกันไม่สำเร็จ เราต้องทำให้ยอดจำหน่ายหวยลดลงเรื่อยๆ เหมือนกับการรณรงค์เรื่องการสูบบุหรี่และดื่มเหล้า ตลอดจนมีมาตรการในการจับปรับ เพื่อนำเงินมาพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกที่จะไม่ไปเสี่ยงโชคหรือเล่นการพนัน

ข้อที่ 8 สำนักงานสลากกินแบ่งฯ ต้องยืนยันว่า จะไม่มีการขายพ่วงผลิตภัณฑ์อื่นในบริเวณที่เป็นจุดจำหน่าย

ยกตัวอย่างเช่น ไม่นำเอาสลากเลข 6 ตัวไปขายกับเครื่องออนไลน์ และไม่มีกรเพิ่มเงินรางวัลสูงสุด (Jackpot) เพราะตามทฤษฎีระบุว่า เงินรางวัลเป็นแรงจูงใจผู้เล่นหน้าใหม่ให้เข้ามาสู่การพนัน

ข้อที่ 9 ต้องวางมาตรการไม่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องขงกับหวยใต้ดินเข้ามาเป็นผู้ประกอบการหวยบนดินหรือหวยออนไลน์

ถ้าผู้ประกอบการหวยบนดินกับหวยใต้ดินเป็นเจ้าของเดียวกัน ก็เท่ากับว่า มาตรการในการป้องกันหวยใต้ดินโดยการให้มีหวยบนดินนั้นล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง และถ้านำราคาหวยบนดิน ไปเทียบเคียง (Benchmark) กับหวยใต้ดินอีก ก็จะทำให้เจ้ามือได้กำไรมากขึ้น นอกจากนี้ มาตรการดังกล่าวยังเป็นการป้องกันการฟอกเงิน เพราะเจ้ามือหวยใต้ดินมักเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล หรือเรื่องผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด จึงต้องมีการตรวจสอบประวัติเพื่อป้องกันสิ่งเหล่านี้

ระดมความเห็น

นายทศ สรวารี

เลขาธิการมูลนิธิธรรมาภิบาล

สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อที่ 5-7 คิดว่า ภายใต้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่จำเป็นต้องติดตั้งกล้องวงจรปิด อาจจะใช้เครื่องสแกนลายนิ้วมือ หรือบัตรที่เหมือนกับบัตรเอทีเอ็มแทนได้ เพราะเดี๋ยวนี้เด็กทุกคนต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนอยู่แล้ว โดยก่อนจะใช้บริการซื้อหอยออนไลน์ก็ต้องแสดงตัวก่อน และต้องมีมาตรการป้องกันเด็ดขาด ถ้าเมื่อใดก็ตาม จุดจำหน่ายมีการอนุญาตให้เด็กมาสแกนลายนิ้วมือหรือเสียบบัตร เครื่องจะล็อคอัตโนมัติ ห้ามไม่ให้ขายหอยไปอีก 4 งวด เพราะฉะนั้นเจ้าของเครื่องก็ต้องระแวดระวัง เพราะทำให้เขาขาดรายได้ เราสามารถเพิ่มเทคโนโลยีเข้าไปได้ เนื่องจากเครื่องจำหน่ายสลากเป็นระบบอัตโนมัติอยู่แล้ว

หรือจุดจำหน่าย อาจติดตั้งระบบ GPS (Global Positioning System) ใส่เข้าไปในตัวเครื่อง เครื่องตั้งอยู่ตรงตำแหน่งไหน จะมีไฟแดงค้างหรือเป็นจุดสีเขียวแสดงให้เห็น ทันทีที่มีการเคลื่อนย้ายเครื่องจำหน่ายสลาก หรือเข้าไปใกล้พื้นที่ต้องห้าม สัญญาณก็จะเตือนขึ้นมา สามารถตรวจสอบได้ทันที

ส่วนข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อที่ 8-9 ไม่ใช่เรื่องของเครื่องจำหน่ายสลาก แต่เป็นเรื่องของสำนักงานสลากกินแบ่งฯ ว่าจะรักษาสัญญาได้แค่ไหน ตรงจุดนี้ควรจะต้องเปิดช่องให้ผู้เสียโอกาส ซึ่งเป็นเจ้าของจุดจำหน่ายสามารถฟ้องกลับได้ เพราะการมีผลิตภัณฑ์ใหม่มาแข่งกับผลิตภัณฑ์เดิม ทำให้เขาเสียโอกาสในการทำธุรกิจ

ตัวแทนเครือข่ายชุมชนชาวล้านนาจังหวัดเชียงใหม่

แนวทางของเราไม่ต้องการให้การพนันเข้ามาทำร้าย ทำลายความมั่นคงในชีวิต ซึ่งปัญหาอะไรก็ตามแต่ ถ้านำเรื่องรายได้ขึ้นมาบังหน้า ไม่มีทางจบ

ณ ขณะนี้เรากำลังจะพูดถึงประเด็นการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงการพนัน โดยเฉพาะหอยออนไลน์ จึงต้องเลือกว่า เราจะต้องไม่มุ่งหารายได้ แต่ต้องคิดว่า จะทำอย่างไรให้การเข้าถึงหอยออนไลน์ หรือการพนันลดน้อยลง

ตนเองไม่ใช่คนที่เล่นการพนันมากนัก แม้จะเคยซื้อบ้าง ไม่ทราบว่าเป็นต่างประเทศมีการจำหน่ายสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัวแบบประเทศไทยหรือไม่ แต่อยากเสนอให้มี 7-8 ตัวไปเลย และมีเฉพาะเท่านั้น ไม่ต้องมีหอยอย่างอื่นอีก

กลับมายังประเด็นที่ว่า ทำอย่างไรจะป้องกันการเข้าถึงหอยออนไลน์ หรือลดจำนวนผู้เข้าถึงให้น้อยลง

ไม่ทราบว่า บริษัทล็อกซเลย์ (Loxley) ซึ่งเป็นบริษัทที่ขายเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติ สามารถวางระบบของการเข้าถึงและตรวจสอบได้ขนาดไหน

สมมติว่า คนที่มีบัตรประจำตัวประชาชน หากเสียบบัตรเข้าไปในเครื่อง เราสามารถตรวจสอบได้หรือไม่ ว่าเข้าใช้งานกี่ครั้ง จะได้นำเรื่องนี้ไปกำหนดว่า แต่ละคนจะมีสิทธิในการเล่นหอยออนไลน์ในอัตราหรือปริมาณเท่าไร เพื่อให้การเล่นเป็นไปในลักษณะของการเสี่ยงโชคธรรมดา ไม่ใช่ทำให้เกิดความร่ำรวย เช่น กำหนดว่า เล่นได้จำนวนกี่ครั้ง ในอัตรา

ระดมความเห็น

ไม่เกิน 5,000 บาท น่าจะลองให้บริษัทล็อกชเลย์ไปวางมาตรฐานในการตรวจสอบดู

รวมทั้งอาจจะกำหนดด้วยว่า **ต้องมีวงเงินสำหรับการเล่นเท่าไร** เหมือนบัตรเอทีเอ็ม ซึ่งจำกัดยอดเงินว่าจะกดได้ไม่เกินเท่านั้นเท่านี้ เราก็ให้มีการกำหนดยอดเงินสำหรับการเสี่ยงโชคแต่ละครั้ง น่าจะเป็นแนวทางการแก้ปัญหาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่จะป้องกันไม่ให้คนเสี่ยงโชคจนติดเป็นนิสัย และต้องการความจ้ำจาย ให้เล่นแค่พอสนุกสนาน และจะได้เรียนรู้ว่า ถ้าไม่มีเงินก็อย่าไปเล่น หรือมีเงินอยู่แค่นี้ ถ้าต้องไปกู้หนี้ยืมสินอีก ก็จะเล่นไม่ได้

สำหรับประเด็นเรื่องของการรายได้ ว่าควรจะไปใช้ทำประโยชน์ในด้านใด หรือจำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้นมาหรือเปล่า กลับคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมาในอดีตนั้น เป็นความไม่ชอบธรรมของนโยบายภาครัฐ การแก้ไขปัญหาก็ต้องแก้ทั้งระบบตั้งแต่ต้น และกฎหมายการพนันที่บังคับใช้อยู่ ถือว่าล้าสมัย ควรจะต้องแก้ไขให้ทันสมัยกับเทคโนโลยีและสภาพความเป็นจริงของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

นางสาวสวาท ประมวลศิลป์

ประธานสมาคมเพื่อความก้าวหน้าอาชีพคนตาบอดประเทศไทย

ประเด็นที่บอกว่า จะไม่ให้มีการออกหวย 6 ตัว ด้วยเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติ ส่วนตัวแล้วยังรู้สึกไม่ไว้วางใจรัฐบาลเท่าที่ควร เพราะหากรัฐบาลไหนเกิดอยากจะเปลี่ยนแปลง สลากกินแบ่งฯ ก็อาจจะต้องเข้าไปอยู่ในตู้ออนไลน์ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรมกับคนขายสลาก

ยังมีความกังวล เนื่องจากสำนักงานสลากกินแบ่งฯ ไม่ได้มีอิสระเป็นของตนเอง ต้องอยู่ภายใต้นโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเราจะต้องให้สำนักงานสลากกินแบ่งฯ เป็นอิสระ และ **คณะกรรมการฯ** ที่เข้ามา ควรจะมีตัวแทนจากกระทรวงการคลังหรือหน่วยงานต่างๆ สักครึ่งหนึ่ง และให้ภาคประชาชนเข้ามาร่วมด้วยอีกครึ่งหนึ่ง เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจ เผื่อว่า รัฐบาลไหนเสนออะไรที่ไม่ถูกต้อง จะได้คัดค้านกันได้

สุดท้าย ยังเป็นห่วงว่า ถ้ามีหวยออนไลน์ออกมา คนพิการจะลำบาก และก่อนจะออก ก็ควรจะต้องทำประชาคมตัวว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยหรือไม่ สำหรับเรื่องการใช้หนี้บริษัทที่ไปทำสัญญาเอาไว้ หากสำนักงานสลากกินแบ่งฯ พยายามให้ประชาชนเป็นคนขายสลาก อย่าไปให้โควตากับยี่ปัว และนำเงินส่วนนั้นไปใช้หนี้เขา ก็น่าจะเป็นไปได้

พระครูใบฎีกากำพา

กลุ่มเยาวชนจิตอาสา ตำบลกำปิง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ทำไมคนบางคนต้องเล่นการพนัน ในขณะที่หลงตัวเอง ทำไมถึงไม่เคยมีความคิดแบบนั้น กำลังนั่งสมาธิมองดูว่า โลกมนุษย์เป็นเช่นนี้เองหรือเปล่า มีเทคโนโลยีก็จริง แต่ไม่ได้สร้างจิตสำนึกของความตระหนักรู้ชัดเห็นแจ้งว่า สิ่งนี้ควรหรือไม่ควรสำหรับวิถีชีวิตตัวเอง ขาดการเชื่อมต่อทางด้านคุณธรรม ศีลธรรม และจิตสำนึก

เด็กขาดเรื่องเหล่านี้ไปตรงไหน ตรงที่พ่อแม่ ครอบครั้ว หรือสังคม อาจจะมองลงไป แล้วทำอย่างไรจะต่อดิด ให้เห็นเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีสาระ

ระดมความเห็น

สำหรับชีวิต เราไม่ต้องพูดอะไรกันมาก เวลานี้เราพูดกันมาก แต่ไม่สามารถไปสร้างให้เด็กเกิดจิตสำนึกได้ว่าสิ่งที่ทำมันไม่ดี

สิ่งหนึ่งที่จะต้องทำคือ **เด็กต้องเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีมาจำกัดความอยาก สกัดกันไม่ให้ตัวเองตื่นรับตอบสนองความอยากเกินไป**

เดี๋ยวนี้ หลักศีลธรรม คุณธรรม ไม่มีอยู่ในมันสมองของเด็ก และเมื่อมีผู้จัดเวทีเรื่องนี้ขึ้น มันจึงเป็นความมึนงงของใจ อาจจะต้องไปอยู่โลกใหม่เสียแล้วกระมัง เพราะเท่าที่ฟังมามีแต่เรื่องสัพเพเหระ มีอะไรที่เจริญกว่านี้บ้างหรือไม่

แม้แต่เกมที่คิดขึ้นมา อย่างเป่ากบ โดดยาง ลูกหิน หลวงดาก็เคยเล่น แต่ไม่คิดว่าสิ่งเหล่านั้นจะต้องมาเป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวสำหรับชีวิต เพราะเราได้เรียนรู้ธรรมะ หลักศาสนา คุณงามความดี เด็กสมัยนี้ควรจะได้นำเอาเรื่องพวกนี้กลับมาเป็นสาระ

เมื่อเช้าดูข่าว เด็กอเมริกันติดเกม และเกมนั้นมีการพนันอยู่ด้วย ไม่รู้ใครเป็นคนคิดขึ้นมา คิดเพื่ออะไร ไม่มีงานทำหรืออย่างไร ระบบศีลธรรมหายไปไหนหมด โลกทั้งโลกกำลังจะแตก โยมกลับบ้านไปชุดหลุมเพาะไว้เพื่อปรมาณูจะมาลงบ้านเรา

พระพุทธเจ้าสอนว่า โลกนี้มันพร่องอยู่เป็นนิจ ธรรมดาของโลกก็เป็นเช่นนั้น และเราก็ยังมาหมกมุ่นอยู่ตรงนี้ น่าจะก้าวข้ามไป **เราจะยกระดับจิตวิญญาณของเด็ก ผู้ใหญ่ ในประเทศไทยให้มาคิดถึงบันได 5 ขั้น** ที่ อาจารย์ไพบูลย์ (วัฒนศิริธรรม) พูดเอาไว้เมื่อเช้า

ถ้าโยมไม่ช่วยกัน อาตมาก็จะนั่งสมาธิต่อไป

พวกเราพูดกันวันนี้จบ ถามว่ามีอะไรเกิดขึ้น

อยากจะเชิญชวนว่า ทำอย่างไรจะให้บันได 5 ขั้นเป็นรูปธรรม ปัญหาบางอย่างมันแก้ไม่ได้ เพราะนโยบายรัฐไม่มี รัฐไม่เอา กระทรวงต่างๆ ที่ตั้งขึ้นมา ตั้งมาเฮ็ดอีหยัง (ทำอะไร) ทำไม่ไม่มาคิดในส่วนที่เรากำลังคิดกันอยู่ พวกเราบ้าหรือเปล่าต้องมาคิดแทนเขา

เราต้องหมุนกลับ ให้เด็กได้คิด ให้กระทรวงต่างๆ ได้คิดบ้าง เราคิดกันแต่ในส่วนของภาคประชาชน มีบ้างไหมที่คนจากภาครัฐจะมานั่งอยู่ตรงนี้ ทำอย่างไรจะทำให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม บูรณาการ การที่พวกเรามาช่วยกันขับเคลื่อนให้เกิดเป็นเวทีสาธารณะ อันนี้ได้เลย ถือว่าทำเพื่อประเทศชาติและเยาวชนที่แท้จริง อาตมาเองก็จะช่วยด้วย ขอเจริญพร

นายอิบรอน เชษฐวัฒน์

แกนนำเครือข่ายครอบครัว

จากที่นั่งฟังมา มีความรู้สึกเหมือนเรากำลังทำหน้าที่ว่า จะทำอะไรให้เขาขายห่วยออนไลน์ได้ ไม่ได้ช่วยกันต่อต้าน ทำอย่างไรให้คนชั่วทำอะไรเลวๆ ในสังคมได้มากขึ้น ภาพของห่วยหรือการพนันในใจของผู้ใหญ่ยุคนี้เป็นอย่างไร เราเห็นพี่น้องหมากรถสองแถวไปชุดเบอรรู้สึกอย่างไรบ้าง ขอขอบคุณที่ยังมีคนที่รู้สึกเศร้าอยู่

ท่ามกลางการต่อสู้ระหว่างธรรมะกับอธรรม อีกฝ่ายหนึ่งอาจจะต้องทำสมาธิให้เกิดปัญญา อาจจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาด้วยการเจริญสติ ส่วนฝ่ายเราก็ต้องดูว่า **ทำอย่างไร จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลในสังคมน้อยที่สุด** สิ่งที่เราต้องปกป้อง ได้ทราบตัวเลขมาว่า

ระดมความเห็น

ต่อไปจำนวนเด็กในสังคมจะน้อยลง กลายเป็นสังคมของผู้สูงอายุ ฉะนั้นเราต้องป้องกันเด็กให้มากที่สุด

เห็นด้วยกับสิ่งที่ อาจารย์วิเชียร (ตันศิริคงคล) ได้ทำการบ้านมา มากมาย แต่เดี๋ยวนี้เด็กฉลาดกว่าผู้ใหญ่ ไม่แน่ใจว่า เด็กอาจจะขโมยหรือ หยิบบัตรประชาชนพ่อแม่มาใช้ หรือผู้ใหญ่บางคนอาจจะไม่เห็นว่าเป็นอะไร ถ้าจะให้เด็กยิ้มบัตร หรือไปดำเนินการให้เด็กแทน

สิ่งที่จำเป็นคือ ในทางปฏิบัติ **ตัวแทนจำหน่ายที่กระจายอยู่ในชุมชน ควรจะต้องตรวจสอบกัน** เพราะถ้าติดตั้งกล่องวงจรปิดไป แล้ว คุณมีทีมในการตรวจสอบกล่องวงจรปิดใหม่ หรือมีคนช่วยชี้เบาะแสหรือเปล่า **สังคมที่ดีคือสังคมที่ตรวจสอบกันเอง** ต้องหาระบบที่ตรวจสอบกันและกันอยู่ตลอดเวลา จึงจะอยู่ได้ พูดตรงๆ ตอนนี้ไม่ไว้ใจใคร ตัวเองยังไม่ไว้ใจ เพราะด้านมืดของจิตใจพร้อมจะถูกโจมตีตลอดเวลา เพราะฉะนั้น ต้องมีสติให้มากๆ

ขอฝากเรื่องการตรวจสอบกันเองในสังคมว่าจะทำอะไร เวลา มีการตั้งเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติในชุมชน ต้องถามเขาว่า คุณมีจุดที่จะ พิสูจน์ตัวเองอย่างไรบ้าง มีคณะกรรมการหมู่บ้านมาลงชื่อรับรองไหม ต้อง มีคนคอยตรวจสอบกล่องวงจรปิดสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง โดยคนเหล่านั้นจะต้องเป็นคนที่ได้รับการยอมรับในสังคมตรงนั้น ถ้าทำได้ก็จะป้องกันได้

อีกเรื่องหนึ่งอยากช่วยกันคิดว่า จะมีการจัดแบ่งรายได้ใหม่ เอา บางส่วนของรายได้มาทำเชิงป้องกัน ปลูกจิตสำนึกในสังคม เพราะต้นเหตุ ของปัญหาคือผู้ใหญ่ เด็กเป็นปลายทาง **ต้องมีโรงเรียนพ่อแม่ โรงเรียน**

ผู้ใหญ่ และกระบวนการตรงนั้นน่าจะมีเด็กเข้ามาและทำให้เขาเห็นว่า เขาเป็นว่าที่นายกรัฐมนตรีคนต่อไป เราต้องดูแลลูกหลานให้มีความ สำคัญระดับนั้น ถ้ายิ่งทิ้งขว้าง อนาคตก็คงไม่แจ่มใส

ตัวแทนเยาวชนจากศูนย์พิทักษ์เด็กและเยาวชน บ้านกาญจนาภิเษก

เป็นตัวแทนเยาวชนที่เคยก้าวพลาดเกี่ยวกับเรื่องการพนัน จึงเข้ามา อยู่ในวงจรมันได้ ที่ผ่านมา เราต่อต้านเรื่องทุกอย่างที่เกี่ยวกับการพนัน มีการขึ้นเวทีพูดเรื่องนี้มาตลอด

เรื่องเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติ เห็นด้วยถ้าจะไปตั้งกล่อง วงจรปิด แต่ถ้าจะเอาไปติดไม่ให้เด็กเล่น คงยากที่จะห้าม เพราะเมื่อ เล่นห่วยไม่ได้ เด็กก็ต้องย้ายไปเล่นพนันบอลแทน เด็กสมัยนี้ส่วนใหญ่เล่น แต่พนันบอลออนไลน์ เพราะเล่นแล้วทันสมัย เท่ ส่วนห่วยเล่นแล้วเขย

ทางที่ดีถ้าจะป้องกัน เรา**ห้ามไม่ได้ แต่ต้องปลูกจิตสำนึก สร้าง กิจกรรม ลงไปตามพื้นที่ ตามโรงเรียนต่างๆ** ไม่ใช่มีเฉพาะในวิชาเรียน แต่ต้องเอากิจกรรมเข้าไปเสริม ให้รู้ว่าสิ่งเหล่านี้ทำแล้วผิด ถ้าไปห้ามก็ เหมือนยิ่งยุ ห้ามอันนั้นก็ไปเล่นอันอื่น การพนันมันมีทุกรูปแบบ

พ่อแม่ผู้ปกครองที่ใช้เด็กไปซื้อห่วย นั่นคือ เส้นทางก้าวแรกของการเข้าสู่การเป็นนักพนันแบบมืออาชีพ ตอนเป็นเด็กได้รู้ช่องทางการเล่น ห่วย เคยจับเงิน รู้ว่าจะเล่นอย่างไร โตขึ้นก็พัฒนาไปเป็นทอดๆ สุดท้ายก็ ไปลงที่การพนันบอลหรือพนันออนไลน์ เหมือนกับเราเริ่มสร้างอาชญากร

ระดมความเห็น

ถ้าเด็กได้สัมผัสกับการเล่นห่วย ณ วันหนึ่งเขาอยากเล่น ก็ต้องไปหาเงิน เราต้องมองจุดนี้ เพราะเขายังเป็นเด็ก ทำงานไม่ได้ อยากมีเงินเล่น ก็ต้องเป็นอาชญากร ขโมยของ ขายยาเสพติด ทำทุกอย่าง

การพนันเหมือนโรคร้ายไม่ว่าจะได้จะเสีย อย่างไรก็ตามก็อยากเล่นอย่างเดียว

ดังนั้นต้องดูที่ต้นเหตุไม่ใช่ปลายเหตุของปัญหา ต้องไปสร้างกิจกรรม ปลุกจิตสำนึก ถ้าไปติดป้ายประกาศ เขาก็ไม่สนใจ ปล่อยให้แต่การปลุกจิตสำนึกดีที่สุด

นายวัชรชัย ไชยโยธา

ผู้ประสานงานวิเทศสัมพันธ์ภาคอีสานล่าง
ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ

ฟังความเห็นจากหลายท่าน มีความรู้สึกใกล้เคียงกันว่า เรามาพูดในเวทีวันนี้เพื่อให้สำนักงานสลากกินแบ่งฯ ติดตั้งเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติและขายได้ หรือควรจะมาร่วมกันในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากห่วยออนไลน์

งานวิจัยชิ้นนี้เอามิติเศรษฐกิจขั้นต้น มิติทางด้านสังคม วัฒนธรรม ศีลธรรม คุณธรรม ฯลฯ จึงค่อนข้างจะเบาบางลงไป มองว่า ถ้าเป็นไปได้ โดยเฉพาะในด้านมาตรการการป้องกัน นอกจากการซื้อแล้ว **ควรมองที่รายได้ของผู้ซื้อด้วยว่า มีรายได้เดือนละเท่าไร เพื่อจำกัดการซื้อ** อันนี้สามารถจะตรวจสอบกับทางกรมสรรพากรได้ เพื่อจำกัดวงเงินให้คนที่มียาไรได้เท่านี้ ควรจะซื้อแค่นี้ เพราะคนที่ซื้อห่วย ส่วนมากเป็นคนจน และ

อยู่ในหมู่บ้าน โดยเฉพาะถ้าบ้านอยู่ในชุมชนท้ายซอย อันนี้จะเป็นอันตรายมาก เพราะสะดวก เดินใกล้ ดังนั้น**สถานที่ตั้งจุดจำหน่ายสลาก** นอกจากห่างไกลจากวัด โรงเรียน ชุมชน แล้ว ควรจะให้เข้าถึงได้ยาก เมื่อเข้าถึงได้ยาก จะทำให้คนไม่อยากเล่น ไม่ใช่ไปติดตั้งแล้วคนอยากไปใช้บริการ

ส่วนเรื่องของการจัดตั้งคณะกรรมการฯ ตอนนี่คณะกรรมการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีอยู่ทั้งหมด 9 คน ในจำนวนนี้ 8 คนเป็นนักการเมืองหรือทีมของนักการเมือง ในองค์กรต่างๆ ก็มักจะเป็นรูปแบบนี้ เวลาจัดสรรผลประโยชน์ ส่วนหนึ่งนักการเมืองก็จะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง

ตนเองมีโอกาสทำงานเกี่ยวกับกองทุนกิจกรรมทางด้านสังคม รู้ดีว่า ถ้าใกล้ชิดกับใครก็จะได้งบประมาณส่วนนี้ ดังนั้น**ข้อเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการฯ จึงมองไปที่องค์ประกอบเป็นหลัก ว่าควรจะเป็นประกอบด้วยใคร** ไม่ควรเน้นหน่วยงานรัฐ ภาคการเมือง แต่ควรเน้นองค์กรสาธารณะด้านสังคม และกำหนดให้ชัดเจนว่า จำนวนกี่คน ใครเป็นกรรมการฯ บ้าง จะมีบทบาทอย่างไร ฝ่ายการเมืองมีส่วนกำหนดนโยบายขึ้นมาได้ไหม เพราะเป็นตัวกำหนดในการจัดสรรประโยชน์

อีกประเด็นหนึ่ง เห็นด้วยกับการจัดตั้งเป็นกองทุน อาจจะเป็นกองทุนระดับตำบล กองทุนส่วนกลาง เพื่อเน้นการป้องกันและบำบัดผู้ติดการพนัน รวมทั้งทำหน้าที่ทางด้านสังคมสงเคราะห์ เพราะมีหลายครอบครัวหมดเนื้อหมดตัวจากการเล่นการพนัน ส่วนหนึ่งอาจจะต้องได้รับการบำบัดรักษาทางการแพทย์ เนื่องจากหมอู้ซัดว่า สมอมเมื่อมีการเล่นพนันบ่อยๆ

ระดมความเห็น

ก็จะเกิดการย่ำคิดย่ำทำ กองทุนนี้จึงน่าจะเข้ามามีบทบาท รวมไปถึงการส่งเสริมการศึกษาให้กับคนในชุมชน

ทางด้านสถานที่ติดตั้งเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัติ ควรให้เป็นมิติของชุมชนว่าจะเอาหรือไม่เอา ไม่ใช่สั่งการให้ทุกหมู่บ้านไปติดตั้ง ชุมชนควรมีสติเรียกร้อง เพราะเป็นเหมือนภัยที่เข้าไปในหมู่บ้าน น่าจะเป็นมาตรการคุ้มครองทางสังคม และรายได้ที่เกิดขึ้น ควรให้เป็นมิติที่จะใช้จ่ายในส่วนของคณะกรรมการ

สุดท้ายคือ **ทิศทางการสื่อสารในการเข้าถึงเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน** ถ้าเป็นเยาวชนด้วยตนเอง เขาจะสื่อได้ตรงกว่า บางที่เราคุยกันเรื่องสื่อเยอะ แต่ไม่ได้ถามความต้องการของเขาว่า ต้องการให้สื่ออะไรบ้าง มิติการสื่อสารไปยังกลุ่มเยาวชนคิดว่าเป็นเรื่องที่เราต้องเข้าใจเขาด้วย ทั้งในเรื่องของวัย สถานที่ รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ต้องตามให้ทันและมองไปในอนาคตว่าจะมีมาตรการในการป้องกันอย่างไร เพราะเขาอยู่ในโลกของการสื่อสาร บางส่วนการให้การศึกษาอาจจะช่วยควบคุมได้ แต่หลายส่วนควบคุมไม่ได้ ต้องเข้าถึงและเข้าใจเพื่อกำหนดทิศทางการสื่อสารให้เกิดความชัดเจน

นายกฤษฎ์ เบียมสงค์

วิทยุประชาชนคนพิการท่าตะเกียบ FM 96.00 MHz จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประธานสภาคนพิการทุกประเภทจังหวัดฉะเชิงเทรา

ในเวทีนี้ ยังไม่มีการพูดถึงเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกัน หรือการรณรงค์ให้คนเห็นโทษและความฉิบหายของการเล่นหวยหรือการพนัน บางคนต้อง

ขายที่ทาง ขายนาน อันนี้บางทีพูดเกินจริง มันไม่ใช่อย่างนั้นทั้งหมด อาจจะมียางรายไม่กี่คน แต่ไม่ถึงขนาดต้องขายที่ไปเล่นหวย แต่ถ้าขายไปเล่นการพนัน ยอมรับว่ามีอยู่

ส่วนใหญ่เรามาบ่น มากกว่าการมีข้อเสนอเป็นรูปธรรมว่าจะจัดการกับสิ่งที่เป็นอยู่นี้อย่างไร ยังไม่ต้องพูดไปถึงสิ่งที่จะมีหรือไม่มีในอนาคตอย่างไร หวยออนไลน์ พูดถึงสิ่งที่มีอยู่แล้วก่อน อย่างบ้านของตนเองที่ปักธงใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช ตอนนี้มีหวย 4 ตัว 5 ตัวด้วย ไม่ได้มีเฉพาะหวย 3 ตัว 2 ตัว เราจะปราบระบบหวยใต้ดินที่มีอยู่แล้วอย่างไร ให้คนเล่นน้อยลง ตรงนี้ต่างหากที่สำคัญ

ทุกวันนี้ รายการโทรทัศน์ตอนเช้า จะต้องไปหวยทุกงวด ก่อนวันหวยออก 1 วัน นำเศรัที่มีคนเหมารถไปกอล์ฟไปพูดต้นไม้ จากกรณีโฆษณาเชิญชวนของสื่อ คนที่กำลังสิ้นหวังหมดหวัง เห็นข่าวก็รีบตามไปหา สื่อนำเสนอเรื่องแบบนี้ออกมาได้อย่างไร

เราจะต้องไปสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน ให้คนเล่นน้อยลง ไม่ใช่ไปทำให้ยอดของหวยออนไลน์เพิ่มขึ้น ต้องให้เขารู้คุณและโทษ เมื่อสักครู่ ก็มีเด็กเยาวชนบอกไว้ เล่นหวยไม่ได้ ก็ไปเล่นพนันบอล สังคมมันเสื่อมโทรม พระอาจารย์ท่านถึงว่า เราคิดกันได้แค่นี้หรือ ดังนั้นต้องมาช่วยทำสังคมอย่าให้มันเสื่อมโทรม เอาเงินที่ได้ไปสร้างภูมิคุ้มกัน ให้ลด จนเล็ก จริงอยู่ว่ามันยาก แต่ก็ยังดีกว่าเราไม่ทำอะไร

สรุปการนำเสนอ

ดร.วิเชียร ต้นศิริคชกุล

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ขอสรุปจากประเด็นกว้างสุดก่อนจะลงไปยังประเด็นที่แคบลง ซึ่งมีทั้งหมด 3 ประเด็นคือ

1) การจัดสรรเงิน ควรจะมีโครงสร้างเป็นอนุกรมการฯ ที่มีความหลากหลาย โดยตัวกฎหมายเองก็ควรแก้ แต่มองในระยะสั้น เนื่องจากชุมชนได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเล่นหวยออนไลน์ จึงควรมีมาตรการป้องกันและปราบปราม กระบวนการป้องกัน ควรจะมีกองทุนต่างๆ ในระดับชุมชน เพื่อที่จะบำบัดคนที่ได้รับผลเสียจากการเล่นพนันในชุมชนนั้น ส่วนในเรื่องของการปราบปราม ควรจะนำกฎหมายที่มีอยู่มาใช้ให้ครบถ้วน อย่างจริงจัง เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน ส่วนผู้ใหญ่ คงป้องกันค่อนข้างลำบาก

ส่วนทางด้าน การปราบปรามหวยใต้ดิน ขออนุญาตให้เป็นงานวิจัย ในโครงการระยะต่อไป เรามีความกังวลในเรื่องนี้อยู่เหมือนกัน แต่เนื่องจากเป็นกฎหมายอีกฉบับ และเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่เราก็จะรับไปพิจารณา

2) กระบวนการในการดำเนินการ/บริหารจัดการเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของจุดจำหน่าย เครือข่ายในการเฝ้าระวัง เห็นด้วยกับความคิดของทุกท่าน โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ปัจจุบันมีความล้ำหน้าไปมาก ควรจะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน เช่น สมาร์ทการ์ด (Smart

Card) การสแกนลายนิ้วมือ การกำหนดเขตแดนหรือจำกัดวงเงินในการเล่น จะนำไปปรับเป็นข้อเสนอต่อไป

3) สถานที่ในการตั้งจุดจำหน่ายสลากด้วยเครื่องอัตโนมัติ มีความเห็นตรงกันพอสมควรว่า ควรให้ชุมชนเป็นคนดูแล และรู้สึกชอบใจ ในประเด็นที่บอกว่า ให้ชุมชนเป็นผู้อนุญาต ไม่ใช่กองสลาก ถ้าชุมชนไม่อนุญาต กองสลากก็อนุญาตไม่ได้ เป็นเรื่องที่ดีมาก จะรับเพื่อนำไปปรับในข้อเสนอเช่นเดียวกัน

**เวลาที่ให้ความเห็น
ต่อข้อเสนอเชิงนโยบาย
ในภาพรวม**

รายงานสรุปข้อเสนอเชิงนโยบาย

ดร.ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ธนะเอนก

ประธานชมรมวิทยุเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ขอสรุปข้อเสนอเชิงนโยบายจากแต่ละห้องโดยสังเขปดังต่อไปนี้

ห้องที่ 1

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนันบอล

ตนเองทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการในห้องนี้ โดยผู้นำเสนอคือ อาจารย์สายชล ปัญญชิต นักวิจัยอิสระ และอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

กล่าวโดยสรุป เนื้อหาในห้องนี้มีอยู่ 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ ในแง่ของการป้องกันและดูแลพื้นที่ของชีวิต สร้างพื้นที่เชิงบวก หลักสูตรที่ดีพ่อแม่ต้องมีความเข้มแข็ง และอีกส่วนคือ การเข้าไปควบคุมกำกับดูแลขอความร่วมมือหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างดีที่สุด

โดยมีข้อเสนอที่เป็นหัวข้อหลัก 4 ข้อคือ

1) เสนอให้ กสทช.จัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำกับดูแลและตรวจสอบสื่อต่างๆ ไม่ให้ชี้ชวนหรือนำเสนอเนื้อหาที่สุ่มเสี่ยง ล่อแหลม ส่งเสริมให้คนไปเล่นการพนันมากขึ้น

2) สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และบริษัท ไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด ในฐานะผู้จัดการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพ

ของไทย ต้องกำหนดเป็นนโยบายให้การแข่งขันฟุตบอลพรีเมียร์ลีกและการแข่งขันฟุตบอลรายการอื่นๆ ที่จัดโดยสมาคมฯ ต้องไม่มีหนังสือพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเล่นการพนันหรือการบอกราคาต่อรอง ตลอดจนการวิเคราะห์การแข่งขันที่มีลักษณะส่งเสริมให้เกิดการเล่นการพนัน ห้ามเข้าไปอยู่ในบริเวณรอบสนามฟุตบอลโดยเด็ดขาด

3) สมาคมผู้สื่อข่าวกีฬาแห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย หรือองค์การวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน ควรกำหนดจริยธรรมของการรายงานข่าวกีฬาไม่ให้มีการส่งเสริมการเล่นพนันฟุตบอล และต้องมีบทลงโทษด้วย จึงจะเห็นผล ไม่ให้ห้ามเพียงอย่างเดียว

4) ควรผลักดันให้เกิดเครือข่ายเฝ้าระวังทางสังคม เพื่อคอยช่วยตรวจสอบและสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ รวมทั้งเฝ้าระวังภาคเอกชนที่พยายามใช้ความนิยมในกีฬาฟุตบอลมาหาผลประโยชน์

ส่วนความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ในห้องนี้ อยากให้เริ่มต้นที่ครอบครัว สร้างความเข้มแข็งให้กับพลังในครอบครัว สร้างพื้นที่ดีๆ สร้างฮีโร่ แบบอย่างที่ดี ให้เด็กเกิดความตระหนักว่า การเล่นพนันฟุตบอลเป็นเรื่องไม่ดี ควรหันมาสนใจวิถีชีวิต แนวทาง และตัวอย่างที่ดีในสังคมดีกว่า

ห้องที่ 2

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กเยาวชนจากการพนันออนไลน์ และการเสี่ยงโชคทาง SMS

การนำเสนอในห้องนี้มี นางสาวสุวรรณา สมบัติรักษาสุข ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นผู้ดำเนินรายการ

ข้อเสนอเชิงนโยบายประเด็นการพนันออนไลน์

นำเสนอโดย **นายไพศาล ลิ้มสถิตย์** จากศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีข้อเสนอทั้งหมด 9 ข้อคือ

1) เสนอให้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในเรื่องการแยกแยะฐานความผิดและบทลงโทษ

2) เน้นย้ำเรื่องการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังเว็บไซต์การพนันผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการมองในแง่สังคมที่จะต้องขอความร่วมมือและหามาตรการจัดการกับเว็บไซต์การพนันผิดกฎหมาย

3) ขอความร่วมมือกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต โดยอาจจะต้องกำหนดข้อตกลง เงื่อนไข เรื่องการจัดเก็บเอกสาร ข้อตกลงการให้บริการเข้าพื้นที่หรือเซิร์ฟเวอร์ ซึ่งสามารถยกเลิกหรือยุติข้อตกลง ถ้ามีการกระทำความผิดได้

4) เฝ้าระวังและตรวจสอบการทำธุรกรรมการเงินที่น่าสงสัย เรื่องนี้หน่วยงานเดียวทำไม่ได้ คงต้องขอความร่วมมือจากสมาคมธนาคารไทย และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เข้าร่วมด้วย

5) ให้มีการรณรงค์เผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโทษการพนันให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชน และออกมาตรการเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน เพราะเป็นเป้าหมายของเราว่า จะทำอย่างไรให้เขาห่างไกลจากการพนัน โดยจะต้องขอความร่วมมือจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงวัฒนธรรม

6) เสนอให้จัดทำและเปิดเผยรายงานการดำเนินคดีผู้กระทำความผิดกรณีพนันออนไลน์ จะได้เปิดเผยให้ได้ทราบว่า ใครกระทำความผิด

อย่างไร มีการปิดเว็บไซต์ไปที่แห่ง หน่วยงานใดเกี่ยวข้องแล้วไม่ทำหน้าที่บ้าง

7) จัดตั้งองค์กรกำหนดนโยบายควบคุมดูแลเรื่องการพนันระดับชาติ โดยให้มีคณะกรรมการดูแลเหมือนที่ชาติอื่นมี อย่างในประเทศสหรัฐอเมริกาหรืออังกฤษ ก็มีคณะกรรมการควบคุมการพนันระดับชาติดูแลโดยเฉพาะ

8) บทบาทของคณาจารย์ด้านสื่อมวลชนต้องทำหน้าที่อย่างเข้มงวดเคร่งครัด

9) การจำกัดช่องทางการเผยแพร่โฆษณาผ่านสื่อออนไลน์

ข้อเสนอเชิงนโยบายประเด็นการเสี่ยงโชคทาง SMS

นำเสนอโดย **นายธาม เชื้อสถาปนศิริ** นักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ (สวส.) องค์กรแพรร่ภาพกระจายเสียงสาธารณะแห่งประเทศไทย มีข้อเสนอทั้งหมด 4 ข้อคือ

1) เสนอให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการพนัน โดยให้ครอบคลุมทั้งเรื่องการโฆษณา และการให้ข้อมูลข่าวสารการพนัน

2) เสนอให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ออกกฎระเบียบ ห้ามมิให้กิจการโทรคมนาคม และสื่อมวลชน ทำกิจกรรมชิงโชค เสี่ยงโชค เสี่ยงรางวัล การประมูลสินค้าบริการ หรือกิจกรรมที่เข้าข่ายการพนัน

3) เสนอให้ใช้อำนาจของกระทรวงวัฒนธรรมในการกำกับ การดูแลการโฆษณาผ่านสิ่งพิมพ์ ด้วยพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550

4) เสนอให้มีระบบการกำกับร่วม (Co-Regulation) เพื่อให้องค์กรสื่อมวลชนและองค์กรวิชาชีพสื่อมีกลไกการควบคุมที่เข้มแข็ง และป้องกันการโฆษณาข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งข้อความสั้นเชิงโชค เสี่ยงทาย เล่นเกม ซึ่งเข้าข่ายลักษณะการพนัน

อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า ความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่มีการนำเสนอ ได้เสนอให้มีการสร้างเครือข่ายครอบครัว สังคมเข้มแข็ง โดยต้องเริ่มสร้าง ตั้งแต่หลักสูตรการเรียนการสอน สถาบันครอบครัวซึ่งถือเป็นสถาบันที่เล็ก และสำคัญที่สุดในสังคม รวมทั้งการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีพื้นที่ดีๆ และพื้นที่เชิงบวก มีสื่อดีๆ ที่ทำให้เขาเข้มแข็งตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของชีวิต จะช่วยป้องกันไม่ให้เขาเข้าสู่ปัญหาการพนันได้

ห้องที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชน จากสลากออตโนมัต (หวยออนไลน์)

การนำเสนอมี **นางสุมาลี ประทุมพันธ์** บรรณาธิการวิชาการ ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง เป็นผู้ดำเนินรายการ และผู้นำเสนอคือ **ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล** คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ข้อเสนอประกอบด้วย 3 ข้อหลักคือ

1) สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ต้องจัดทำการประเมินนโยบาย การจำหน่ายสลากด้วยเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ โดยองค์กรอิสระที่ไม่ แสวงหากำไรและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับสำนักงานสลากกินแบ่งฯ นั่นคือ ให้คนนอกมาเป็นผู้ประเมิน เพื่อให้เห็นผลดี-ผลเสียของนโยบายดังกล่าว อย่างหลากหลาย ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2) รัฐโดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ต้องออกมาตรการห้าม จำหน่ายสลากให้แก่เด็กและเยาวชน และควรมีหลักประกันว่า เครื่องจำหน่าย

สลากอัตโนมัติไม่สามารถจำหน่ายให้เด็กและเยาวชนได้ เช่น การตั้งกล่อง วงจรปิดที่จุดจำหน่ายสลาก เพื่อบันทึกภาพคนซื้อ-คนขาย และมีมาตรการ ประชาสัมพันธ์ ไม่ให้จำหน่ายสลากให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เช่น ติดป้ายประกาศห้าม และหากพบเห็นการจำหน่ายสลากให้แก่เด็กและ เยาวชน ผู้พบเห็นสามารถแจ้งการกระทำความผิดได้

3) สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ต้องกำหนดบทลงโทษตัวแทน ผู้จำหน่ายให้มีความชัดเจนว่า หากมีการจำหน่ายสลากให้แก่เด็กและ เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี จะมีผลอย่างไร โดยจะต้องวางเงินประกัน และ หากมีการกระทำความผิดก็ให้หักเงินประกันดังกล่าว ถ้ากระทำผิดซ้ำจะ พักสิทธิการเป็นตัวแทนจำหน่ายสลากทันที

เหล่านี้เป็นเนื้อหาโดยสรุปจากห้องย่อย เล่าให้ฟังเพื่อเป็นแนวทาง ให้ท่านทั้งหลายได้ตระหนักและเห็นถึงปัญหา จากนั้นไปอยากจะฟังความ เห็นจากทุกท่าน ต่อประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่นำเสนอทั้งหมดในวันนี้

นางสุชาดา จักรพิสุทธ์

ผู้อำนวยการ ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง

ขอรวบรวมสิ่งที่ได้รายงานสรุปมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะเป็นไม้ขีด ก้านแรก ในการจุดให้เกิดการต่อติด ดูเหมือนว่า ห้องย่อยทุกห้องจะมี ความห่วงใยเด็กและเยาวชน และให้นำหนักกับมาตรการเกี่ยวกับการป้องกัน ค่อนข้างมาก โดยรวมแล้ว มีระบบหรือโครงสร้างของปัญหาอยู่ทั้งหมด 5 ประเด็น ดังนี้

1) การป้องกัน โดยเฉพาะนักพนันหน้าใหม่ พูดตรงกันว่า การ ขี้โทษภัยเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ยกตัวอย่าง บุหรี่ มีการพิมพ์ภาพ น่ากลัวไว้บนซอง แต่ก็ดูเหมือนจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร จึงน่าจะเน้นไปที่การ

ให้การศึกษา ข้อมูลเชิงประจักษ์ และหลักฐานที่เชื่อถือได้ ซึ่งต้องเริ่มต้นจากครอบครัวและชุมชน

2) การปราบปรามอย่างจริงจัง การบังคับมาตรการต่างๆ อย่างไม่ไถ่ โดยมิเจ้าหน้าที่ซึ่งนอกเหนือตำรวจเข้ามามีส่วนร่วม และมีคณะกรรมการชุดใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

3) การแก้ไขมาตรการทางกฎหมาย ให้มีมาตรการทางภาษีและบทลงโทษที่เข้มข้นขึ้น

4) ข้อเรียกร้องกับเครือข่ายทางสังคมให้มาร่วมกันขับเคลื่อนขยายพื้นที่เชิงบวก สร้างกิจกรรมทางเลือก รวมตัวเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแส

5) มาตรการควบคุมกำกับสื่อและโฆษณาต่างๆ ที่ส่งเสริมอิทธิพลโดยตรงต่อเด็กและเยาวชน

หลังจากนี้อยากเชิญชวนให้ทุกท่านช่วยกันเติมเต็มและขยายรายละเอียดในประเด็นเหล่านี้ หรือประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

**สรุป
และ
ปิดการประชุม**

นายแพทย์ประเสริฐ พลิตพวการพิมพ์ เลขาธิการ มูลนิธิสาคศรี-สฤขตวองค (มสส.)

ก่อนจะเข้าสู่การสรุปเนื้อหา ขออนุญาตเล่าที่มาที่ไปของโครงการนี้ สักนิดเป็นการปิดท้าย

ดังที่เรียนได้ให้ทราบ ชั้นแรก เราใช้เทคนิคการสืบข้อเท็จจริง (Fact Finding) นั่นคือ พยายามหาก่อนว่า สถานการณ์การพนันคือ อะไรกันแน่ โดยวันเริ่มต้นโครงการนั้น เราเติมไปด้วยคำพูดประเภทที่ว่า การพนันเป็นเรื่องธรรมดาของสังคมไทย แก้ไม่ได้หรอก อย่าทำอะไรเลย เมื่อ 18 เดือนที่แล้วมีแต่คำพูดแบบนี้จากทุกภาคี แต่มาถึง ณ วันนี้เราได้อ ข้อเสนอที่เป็นรูปธรรมมากกว่า 30 ข้อ ในหลากหลายประเด็น นี่ถือเป็นความก้าวหน้า

ก่อนจะทำการสืบหาข้อเท็จจริง เราได้จัดวงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในกลุ่มนักเรียน และนักศึกษาที่เล่นพนันบอล ทั้งที่เล่นแล้วเลิกได้และไม่ได้ รวมทั้งจัดวงแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดการความรู้ในชุมชนที่มีประสบการณ์ในการจัดการ การพนันด้วยตนเอง เรียกว่า เริ่มต้นมาจากข้อมูลระดับรากฐานมาก่อน

หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่วงประชุมของนักวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยหลากหลายอาชีพดังที่ทุกท่านได้เห็น มีทั้งนักกฎหมาย นักสังคมวิทยา นักมานุษยวิทยา แพทย์ นักจิตวิทยา นักเทคโนโลยี ฯลฯ มาช่วยกันดูทุกประเด็นและมีการประชุมภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เป็นระยะๆ จนกระทั่งมาถึงวันนี้ซึ่งเป็นการประชุมครั้งใหญ่ ที่สุด ก่อนจะสรุปแผนในระยะที่ 1

ประเด็นก็คือ เนื้อหานั้นถือเป็นเรื่องหนึ่ง แต่สิ่งที่น่าสนใจ และเราอยากได้มากกว่าคือ กระบวนการ (Process) ที่ได้เชิญชวนทุก ท่านมาช่วยกันมองปัญหาการพนัน ซึ่งสำคัญกว่าตัวเนื้อหา หากประเมิน ว่า วันนี้เราสามารถเชิญชวนคนจากหลากหลายภาคีมาช่วยกันมองปัญหาที่ เคยปรมาสไว้ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดาของสังคมไทย แก้ไม่ได้หรอก คิดว่า กระบวนการที่เกิดขึ้นนี้เป็นเรื่องสำคัญ

จากสิ่งที่พบเห็นในห้องย่อย และประสบการณ์ในการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เราพบว่า มักจะมีคำพูดอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 บ่น ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าบ่นมาก แปลว่า ประเทศไทยยังเปิดพื้นที่ให้ผู้คนบ่นกันไม่มากพอ ดังนั้นการบ่นก็เป็นเรื่องดี บ่นกันให้เสร็จก่อนจะนำไปสู่คำพูด **ประเภทที่ 2 คือ เสนอแนะ** แต่เป็น สิ่งที่ไม่เกี่ยวอะไรกับประเด็นที่นำเสนอ พูดง่ายๆ คือ เสนอแนะความคิดเห็น ส่วนตัวจากภาคีของตัวเอง ไม่ได้เกี่ยวอะไรกับสิ่งที่นักวิชาการอุตสาหกรรม

เรียบเรียงมาให้เสียดิบดี ซึ่งก็เป็นเรื่องดีอีกเช่นกัน เพราะถ้าไม่เปิดเวที เราก็ยังไม่ได้รับข้อเสนอแนะที่แปลกใหม่ และ **ประเภทที่ 3 การเสนอแนะเพิ่มเติมจากข้อเสนอเชิงนโยบาย**ที่เราทำเป็น 'ตุ๊กตา' ให้ สรุปว่า ดีทั้ง 3 ประเภท ขึ้นอยู่กับกระบวนการที่ได้ดึงทุกท่านเข้ามามีส่วนร่วม

การมี 'ตุ๊กตา' เป็นเรื่องสำคัญ สำหรับสังคมไทยที่มีปัญหาซับซ้อนอย่างมาก เคยเรียนถามอาจารย์ผู้ใหญ่หลายท่านว่า โครงการนี้จะให้ทำอะไร อะไรก็ทำไม่ได้ทั้งนั้น เพราะพันกันเป็นร่างแห อาจารย์ตอบง่ายมากกว่า **หน้าที่ของเราคือ โยนฟุตบอลให้พวกท่านเตะ แล้วพวกท่านจะเตะกันอย่างไรก็เชิญตามสบาย** แต่ปัญหาของประเทศไทยคือ คนมักไม่ยอมเตะ โยนให้ก็เสียบ ไม่ยอมทำอะไร แต่คิดว่า ถ้าวันนี้เราประสบความสำเร็จในการโยนฟุตบอลที่ว่าด้วยการพนัน ให้ภาคีทุกชุมชน ทุกภาคส่วน ช่วยกันเตะ เตะกันใหญ่ แม้ความเห็นจะไม่ลงรอยกันสักเรื่องก็ไม่เป็นไร ช่างมันเถอะ ขอให้เตะกันเป็นใจให้ได้

มีผู้เข้าร่วมประชุมถามว่า ท่านจะกลับไปทำอะไรต่อไป คำตอบง่ายมาก ก็คือ **กลับไปทำลูกฟุตบอลให้ภาคีหรือชุมชนที่ท่านมีส่วนพัวพันด้วยในประเด็นเหล่านี้ เตะกันต่อ** ไม่ว่าจะเป็นการพนันฟุตบอล พนันออนไลน์ พนัน SMS หรือหวยออนไลน์ ไปไล่เตะกันต่อ トラบไตที่ประชาชนคนไทยเตะกันทั่วประเทศ จะมีทางออก หรืออย่างน้อยผู้มีอำนาจก็กระทำอะไรตามอำเภอใจไม่ได้ง่าย ๆ

กลับมาที่เนื้อหา โดยรวมวันนี้มีอยู่ 3 ประเภท คือ 1) ปรามปราม 2) ป้องกัน และ 3) **สร้างภูมิคุ้มกันให้ครอบครัวหรือเยาวชน** เหล่านี้เป็นสิ่งที่เราเรียกว่า 'What' จะทำอะไร ซึ่งมีอยู่ในข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอยู่แล้ว แต่สิ่งที่ยากกว่าคือ 'How' จะทำอย่างไร นั่นคือ แผนงานในระยะที่ 2 ซึ่งเรายังไม่ได้คำตอบที่ชัดเจนว่าจะทำอย่างไรในหลายหัวข้อ

ยกตัวอย่าง การสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชน หรือทำให้ครอบครัวเข้มแข็ง นี่คือ 'What' แต่ความยากของเรื่องนี้คือ 'How' อาทิ ควรบรรจุเรื่องการพนันลงในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แล้วออกเป็นข้อสอบโอเน็ต (O-NET) ดีไหม ว่าครอบครัวที่ดีควรทำอย่างไร ก-ข-ค-ง นี่ถือเป็นตัวอย่างแบบสุดขั้ว ซึ่งพวกท่านก็คงรู้ว่าวิธีนี้ไม่ได้ผลหรอก ดังนั้นใครที่อยากจะทำครอบครัวเข้มแข็ง สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เยาวชน ท่านจะต้องหาคำตอบให้ได้ว่าจะทำอย่างไร

ในท่ามกลางความหลากหลายของสิ่งที่เราพูดคุยกัน ถ้าต้องการให้รายงานสรุป (Wrap-up) คิดว่า มีอยู่ 2 เรื่องหลัก ที่ทุกท่านสามารถนึกกลับไปทำได้

เรื่องที่ 1 แม้ตู้หยอดออนไลน์จะเกิดแล้ว สิ่งที่เราควรทำก็คือ เอาไฟไปส่องตู้ใบนั้นเท่านั้นเอง ทุกวันนี้ มีเรื่องที่เป็นคำถามมากมายเกิดขึ้นในชุมชนและสังคม และเราไม่รู้คำตอบที่ชัดเจนหรอกว่า ควรทำอะไรหรืออย่างไร แต่สิ่งที่ทำได้แน่ ๆ คือ ฉายไฟส่อง ที่ใดที่มีไฟฉายส่อง อย่างที่ทราบกัน ใครจะทำอะไรตามอำเภอใจไม่ได้ง่ายนัก แล้วติกาของชุมชนนั้น ๆ ก็จะเกิดขึ้นเอง

และ เรื่องที่ 2 สิ่งที่เราจะทำกันในวันนี้ ยากจะเรียกว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการกระจายอำนาจ การพนันเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน พัวพันหลากหลายมิติ เกี่ยวข้องกับหลากหลายภาคี และยิ่งไล่ไปถึงประเด็นทางประวัติศาสตร์ ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่จะมีใครคนหนึ่ง เช่น มสส. จะมาทำตัวว่า รู้วิธีว่าจะทำอะไร อย่างไรก็ตามเราพยายามจัดเวทีเพื่อกระจายอำนาจ และเคารพความสามารถรวมทั้งภูมิปัญญาของทุกคน จากทุกภาคีและชุมชน

ท่านทั้งหลายสามารถจัดการตัวเองได้แน่นอน แต่ขั้นที่ 1 ต้องมีข้อเท็จจริงก่อน และขั้นที่ 2 ท่านต้องเตะฟุตบอลบนข้อเท็จจริงนั้น หลังจากนั้นจึงมาถึงขั้นที่ 3 นั่นคือ ต้องระดมภาคีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องนั้นๆ ให้ได้มากพอดังเช่นที่เรา กำลังพยายามทำ

ทั้งหมดนี้เป็นภาพรวมของงานที่ มสส.ได้ชวนภาคีจำนวนมากเข้ามาช่วยกันทำ

สุดท้าย เราก็คโยนประเด็นซึ่งเคยถูกปรามาสว่า ไม่มีใครทำอะไรได้หรอก ปล่อยๆ มันไปเถิด ให้ท่านได้รับกลับไปเป็นการบ้านว่า จริงหรือเปล่าที่ว่าทำอะไรไม่ได้ ลองกลับไปคิดดูใหม่สิ คิดว่าเพียงเท่านั้น งานปราบปรามและ/หรือป้องกันการพนัน ก็จะเดินหน้าต่อไปได้ โดยทุกๆ คนมิใช่ฝากความหวังไว้กับหน่วยงานของรัฐหรือมูลนิธิใดๆ

